FHS
AI 3

År 1800 den 15 Novembr. Jam. manträdde Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapets Här varande Ordförande, Herr Presidenten och Riddaren Hallenborg, och ett Stort antal Ledamöter.

§ 1.

Sedan Herr Presidenten och Riddaren Hallenborg, såsom den 1 i denne Månad vald til Sällskapets ordförande, öppnat Jam. mankomsten med betygande af sin erkänsla emot Sällskapet förtroende, och försäkran om sitt villiga biträde til Sällskapets åt allmänt väl syftande bemödande, upläste och justerades det Protocoll, som förda vid sednaste Session.

§ 2.

På därom gjord hemställan beslöt Sällskapet at af sin Årsberättelse och Förteckningen öfver sine Ledamöter göra Tjugufyra dubbe Exemplars upplaga.

§ 3.

Herr Kammar Rådet Winter inlemnade til Sällskapet en anhållning, hvarigenom Riksdags fullmägtigen för Tammerfors Stad Herr Fabrikören Stadigh vid sjelfve öfverläm-ne Rikets möte hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhöll, at Staden antingen måtte njuta befrielse från sin roteringen för Pynicke Augments tjenstman, eller under besittningsrätt erhålla alla Hattarnyråd Egen-

Jours Hemmans ägor, öfver hvilken anförd-
ning Kongl. Krigscollegium infordrat utlå-
tande af Herr Landshöfdingen och Rid-
dare Baron Munck, som jemte Enke Fru Ar-
rew Baron Munck, Jour Jedan Enke Fru Af-
fessorskan Ahlman jämte Kronofogden i
orten blifvit hörde, och uplyst at Pynicke
hemman lika som Jammerfors Stad är be-
läget i Björneborgs Län, förenat Handlin-
garne till Konungens Befallningshafvande
härstädes till vidare handläggning, vid hvars
afgifvande yttrande Hälsovapet med så myc-
ket större tryggket anser sig kunna låta
dem förre, som anförtrogs-skriften, hvilken
icke heller blifvit med Hälsovapet com-
municerad, saknade all laglig grund för
sitt orimliga påstående: Och blefvo där-
före dessa Handlingar till Herr Kamma-
rådet nu återlemnade.

§ 4.

Hälsovapets uti tvisten emellan sig och
Herr Assessoren Björkbom ~~uti~~ om inteck-
ning i Hattanpää Egendom till säkerhet för
den Borgen Herr Assessoren Ahlman i lifst-
den ingått för Herr Commissions Landtmä-
taren Weiker, anlagne Fullmägtig Herr Aud-
iteuren Bonsdorff, intelemnade ett utdrag
af Kongl. Åbo Hofrätts Protocoll för den 13
i denne Månad, hvarigenom Hälsovapets ut-
låtande infordras öfver det förbehåll Herr
Assessoren Björkbom gjort at i Banco myn-
tade de 2000 de Rd. Hälsovapet den 1 sistl.
Julii utfäst sig at för Herr Assessorens rät-

ning innehålla. Uti denna del anser Häl-
sovapet nödigt at inhämta Oeconomie Ut-
skottets tanka; och skulle emedertid Herr
Auditeuren Bonsdorff erhålla bevis därö-
ver, at ofvannämnde Protocolls Utdrag
blifvit Hälsovapet tillhandt. d. 15. c Nov. 1860

§ 5.

Angående den förrau Herr Commissions-
Landtmätaren A. W. Weiker enligt Protocollet
för den 1 sistl. Maji sommerad sig hos Häl-
sovapet för den till han i sitt hus underhållit af-
Herr Assessoren Ahlmans afsedna Moder Fru
Christina Lindberg, hade Herr Commissions Land-
mätaren till följe af Hälsovapets ~~skrifvelse~~ under
den 1 sistl. Aug. till honom afsändte skrifvelse,
inkommit med et nytt Memorial af den 24
October. som til Oeconomie-Utskottets utlå-
tande nu öfverlemnades.

§ 6.

Likaledes remitterades til samma Utskotts
pröfning et i dag inkommit Memorial från
Probsten och Kyrkoherden i Virkala, Herr Ma-
gister Martin Tolpo, med påstående at för Jam-
ma Församlings fattiges räkning utbekomma
4 procent af de Egendomars värde, som äro
belägne inom Socknen, och för detta tillhör
afsedne Herr Assessoren Ahlman.

§ 7.

Hälsovapets Secreterare anmälte, at Herr
Landskamer. Nordenswan uti skrifvelse af den
6 November. tillkänna gifvit, det Hälsovapets åte-
Reservations Skrifter emot Agodelnings Rättens
i Nesnby Utslager blifvit den 3 i samma må-
nad å Landsfantzliet i Tavastehus inlemnade,

och tillika inſände ett af Upbördsfommiſſa-
rien A. Numſelt den 19 dennes ödmjukt betyg där-
öfver, at Sällſkapets anſökning om ut-
sättning för 75 RD. 9 fl. 7 kr. hos Jordpare-
Enkan Margareta Göransdotter ifrån Walkia-
järvi blifvit den 19 ſjelfva d. M. med henne
communicerad, ehuru at hon ſig däröfver
ännu förklarat; i anſeende hvarpå Säll-
ſkapet beſlöt, at ögonblickligt återremit-
till Kommungens Befallningshafvande i Jorda-
ſkifves ytterligare yrka ſin rätt.

§ 8.

Uti ſkrifvelſe af den 6te i innevarande
Månad, hade Herr Aſſeſſoren och Lands-
Hauptmannen Salonius tillkännagifvit, at
i anſeende till närvarande trånga tillgång af Potäter
ſom i Kuopio, han ej kunnat för Sällſka-
pets räkning erhålla mera än ſem Tunnor,
ſom blifvit beſtrida till 4 RD. 16 ſk.; och
ehuru vid ſådan beſkaffenhet Sällſkapet
för denna gång icke kunde underſtödja Pje-
tisjärvi Socknes allmoge med ſå ſtort quan-
tum rötter till utſäde, ſom den 15 ſjelfva d. M.
blifvit därtill anſlagit, ville Sällſkapet till
likväl hellre göra något än intet, i anſe-
ende hvartill hvilken afſigt Sällſkapet
äfven beſlöt, at betalning för nämnde ſem
Tunnor Potatoës ſkulle med förſta tillſände
Herr Aſſeſſoren med 16 RD. 32 ſk. under förbe-
håll, at Potäterne förvaras til våren, då de
komma at afhämtas: Hvarunder äfven Herr
Probſten Ehrenius i Pjetisjärvi, om denna Säll-
ſkapets anſtalt genom bref underrättas, och
anmodas, at gåfvan till bland Församlingarne

* jämte Herr Fält-Com-miſſarien Muſtelin,

* aſſ. Herr Aſſeſſ. ren Ahlmans

allmoge utdela, med anvisningar om ſät-
tet at odla denna rotvext, och vederbörlig
tillſyn öfver plantageringarnes verkſtällighet,
til hvilkas förkofran Sällſkapet ſkyndeles vil
bidraga med en ytterligare gåfva af ſemtan
Tunnor, ſå ſnart det blir möjligt at den
til Köps erhålla på nära håll erhålla.

Hvad Herr Aſſeſſoren Salonius i öfrigt
föreſlagit om uppmuntran för jordpärons-
odlingen genom utdelning af Medailler åt
dem, ſom af egen jord ſkörda något anſenli-
gare quantum Potäter, ſkall Sällſka-
pet ſig icke kunna antaga; men ville lik-
väl vara benägnet på någon annan utväg
at väcka hugen för ſtörre plantageringar.

§ 9.

Vidare förekrogs et Memorial af den
4 i denne Månad, hvarigenom Herr Eſquadrons
Predikanten Back, med anledning af et i
utdrag bifogadt bref från Kyrkoherden i
Pelkosjärvi Herr Johan Froſterus, om den
miſsväxt Allmog ſamma Socken lidit, och
under åberopande af den uppmaning tredje
artikel af Sällſkapets Dagbok innehåller, hem-
ſtält til Sällſkapet at nästa vår förſe Pe-
kosjärvi Församlings Allmoge med några
Tunnor Potatoës til utſäde.

Sådant ſom Sällſkapet gaft at ſam-
tycka, och anſlog til detta behof et quantum
af 30 Tunnor; och ſå vida af de trettio Tun-
nor, ſom den 1 ſjelfva April blifvit i lika år-
damål beviljade för Lajana Lapp, 2 Tunnor
ännu återſtode at aflemnas til Paldamo, 10
til Sotkamo och 10 til Hyrynſalmi, inalles
ſjuguttvå Tunnor, ſå ſkulle nu på en gång

Tjugu åtta Tunnor Potatoes beräknas i Ulleå-
borg, eller i brist af så stor tillgång, så
mycket som kunde erhållas: och ville Säll-
skapet, sedan underrättelse härom inlu-
pit, vidtaga ytterligare författning.

§ 10.

Herr Professoren och Riddaren Porthan,
som enligt gifit löfte lit Protocollet för den 1
sistl. Julii, corresponderat på Wästerbotten an-
gående det i samma Landsort vanliga Sjön-
brännings-sättet af Stubbar och rötter, in-
gaf nu en därom erhållen skriftelig under-
rättelse, som til Berednings-Utskottets ut-
låtande öfverlemnades.

§ 11.

Til samma Utskott ~~handläggning~~ remitterades
de Underrättelser, hvarmed correspondernde
Ledamöterne, Herrar Probstarne Ström,
Ring och Stenius til Sällskapet inkommit
från Nykyrka, Karis och Pielisjärvi, samt Herr
Landshöfdingen Jung från Åland.

Vidare lät Sällskapet ~~sig~~ föredragas
de Skrifvelser af den 3 i innevarande och
31 i sistl. Månad, genom hvilka Herr Öf-
versten och Riddaren G. W. von Haken samt
Herr Oeconomie-Directeuren M. Gjösting
begärat Sällskapets til dem afgående Kal-
lelse-bref at vara Ledamöter, och tillika
insändt sine afgifter til Cassan med 5:
Rikst. hvardera, som ~~af~~ Skattmästaren Herr
Kammar-Rådet Winter blifvit emottagne.

§ 13.

Den utaf Berednings-Utskottet den 7 sistl.
Junii föreslagit til utfärdande af de under-

cfr.

d. 15. Nov. 1800

rättelser Sällskapet vill låta utdela i orterne, och
hvarom des Protocoll för samma dag up-
lyser, antogs af Sällskapet med den til-
läggning samma Utskotts Protocoll för den
8 i denne Månad innehåller, at igenom
bref begära Domcapitlens ~~bifall~~ föreskrift
til Prästerskapet i Stiften om bifall vid
utdelningarne

§ 14.

Om den af Herr Magisten Thomas Grön-
lund til Sällskapet insände Beskrifning öf-
ver Rautalambi Socken, hade Beredningss-
Utskottet den 7 sistl. Junii sig uplåtit, at
den, ehuru af flere orsaker, dem Författaren
ej förmådt hafva, icke fullständig, likväl
vitnade om den flit och ~~nytt~~ nyttsamhet, och
innehölle flere nyttiga och upplysande un-
derrättelser, i anseende hvartil Utskottet
tillstyrkt Sällskapet, at i afgående bref för-
klara honom sin förbindelse för hans möda,
lemna honom del af den Han Sällskapet
utgifvit til förekyn vid Socknes beskrifnin-
gars upprättande, och anmoda honom at
med all möjlig omständlighet beskrifva den
och der han framdeles kommer at vistas,
samt af sine Anteckningar jemwäl lemna
Sällskapet del; Och som Sällskapet denna
hemställan bifall, så skulle bref härom
afgå til Herr Magisten, som efter hvad Säll-
skapet nu inhämtade, nyligen blifvit
prästvigd til Adjunctus Pastoris i Helsingfors.

§ 15.

Den 12, 20 och 27de i sistnämne Junii
Månad hade Berednings-Utskottet förehaft
et Anonymt Memorial med Motto ur Helvetius:

La verité ne s'apperçoit & ne s'engendre que dans la fermentation des opinions contraires, med därvid bifogade Sanker och Finska Herrhållningens upkomst, grundad på Folkhopens förkrånande och osatta Fördelning samt handhafvande til nyttiga näringsfång, som af en förtjenst Man redan år 1760 blifvit upsatte. — På sätt Protocollerne för samma dagar utvisa, hade Utskottet sig öfver dessa Skrifter utförligen uttalat, och ansedt åtskillige af deras Författare väckte förslager vara af den vigt och betydenhet, at de med fullt mål förtjenade af Sällskapet anmälas til Konungens nådiga bifall och stadfästelse. Men då flere lika beskaffade til styrkanden förekommit i Utskottets Protocoller för den 29 Aug. och 24 Sept. den Sällskapet ännu icke medhunnit at til öfverläggning företaga; så gjorde Sällskapet med sin åtgärd härvid anstånd til der alla dessa förslager i et sammanhang hunnit granskas, då Sällskapet lättare skulle kunna stadga sitt val emellan de ämnen som kunde finnas tjenlige at Konungens nådiga pröfning underställas.

§ 16.

Med anledning af Berednings-Utskottets Protocoll för den 8 i denne Månad, antog Sällskapet för de Hattband, hvarmed långvarig och trogen tjenst af Drängar belönas, så en Modell, som i det närmaste liknade Kongl. Svenska Patriotiska Sällskapets, med den enda skillnad at länkarne, i stället för aflånga, blefva runda.

§ 17.

På hemställan af Herr Kammar-Rådet Winter blef beslutet, at de Silfverpiecer som vid Auctionen å Hattarpråå blifvit för Sällskapets räkning inropade, skulle användas til förfärdigande af de Bägare och andre belöningar i Silfver Sällskapet den 15te innevarande månad bevärdiga åtskillige Landsmän af allmogen.

§ 18.

Til anseende til flere öfverliggande göromål, blef et Extra sammanträde til den 22dra i denne Månad utsatt.

§ 19.

Til Ledamöter blefvo genom vanlig ballottering antagne: Physices docens Herr Magister Gustaf Gabriel Hällström, Herr Commissions-Landtmätaren Johan Henricius, som tillika skulle, i anledning af Beredningens Utskottets hemställan, i Protocollet för den 14 sistl. October, uppsätta Kallelse att vara Correspondent för St. Michels district, Herr Majoren G. U. Silfverspjerre, Herr Auditeuren Anders Johan Malin, Commissionären i Randsalen Herr Adolph Eric Lohman, och Expeditions-Secreteraren i Inrikes Civil-Expeditionen, Riddaren af Kongl. Nordstjerne-Orden, Herr Carl Gustaf Kokseritz.

År och dag som ofvan

J. Wallenius.

7.

d. 15. Nov. 1800.

Ån 1800 den 24 November.
Sammanträdde Kongl. Fin-
ska Hushållnings-Sällskapet,
under Ordförande af Herr Pre-
sidenten och Rid. Hallenberg.

§ 1.

Sedan Protocollet för den 15 i denne
månad blifvit justeradt, anmäldes af Secre-
teraren att Til Sällskapets samling af Redska-
pen och Modeller blifvit inlemnad en Fältstol af
Herr ~~Lagmannen Nordgren~~, och en Modell til
Plog upgjord efter de grunder Herr Directeu-
ren Wideus afhandling innehåller, af
Herr Magister Laurus Hällström, hvilken
sednare, nu närvarande, emottog Säll-ka-
pets tackbetygelse för sin gåfva.

§ 2.

Sedermera föredrogs ett til Sällskapet
inkommit Memorial af den 20 förl. Octo-
ber, hvaruti Prosten och Kyrkoherden
i Kemi, Herr Magister Matth. Castrén för-
slagit Sällskapet, att med ett understöd af
några Tunnor Potatoes til utsäde befordra
odlingen af denna nyttiga rotfrukt där
i Socknen. Och som Sällskapet härtil bi-
fall lemnade, och til detta behof anslog
ett quantum af ~~300~~ Tunnor, så skulle
Kronogens Tefallningshafvande i Uleå-
borg därom til en början underrättas, med
anmodan, att så vida tillgång därtil finnes,
för Sällskapets räkning bekinga så väl
dessa sex Tunnor, som de tjugu åtta, hvilka
enligt Protocollet för den 15 i denne månad

D. 24. Nov. 1800.

blifvit disponerade til Jordnöts Sodcajana
Cau och Rudarjärvi Socken.

§ 3.

Herr Professoren Doctor Hellenius in-
lemnade nu den Utskrifning öfver Lin-
nöttelse, som Herr Professoren den 1 förl.
Maji ägagit sig att författa; och befans den
samma, tillika med ett af Herr Kyrkoher-
den Mag. Mallin under den 15 i denne månad
inlemnadt Memorial, om Jordgräfvarens ut-
lingen i Karelen och Österbotten förordade vid
landtbruket framför Hästar, samt Fredsje
Quartals-beräfvelsen ifrån samma ort,
til Förordnings-Utskottet utlåtande
nu öfverlemnad.

§ 4.

På åtskillnad af Sällskapets Ordföran-
de gjord erinran, ~~begärde~~ blef beslutet,
att undertecknad Secreterare, å Säll-ka-
pets vägnar, skulle hos Kommungens Te-
fallningshafvande härstädes göra an-
hållning om Assessoren Hornborgs förmån
lande att återbära hvad han af Arbets-
lösa Auctions-medlen, under Titel af Pro-
visions, öfver hvad författningarne
honom tillägga, innehållit.

§ 5.

På hemställan af Herr Professoren Do-
ctor Tengström uti Memorial af går dagen,
och så vida Sällskapet anser sig nyttigt
att äga detaillerade uppgiften från alla trak-
ter i Landet, om församlingarnes folk-numm-
mer och der fördelning efter olika åldrar,
stånd och näringsfång, beslöts att bref skul-
le afgå til Dom Capitlen i Åbo och Borgå,

med anmodan, at ej allenast Hjelfve med-
dela Sällskapet sammandrag af de till inkommande Probsteri-Tabeller,
utan äfven utverka, at Pastores, då de til
Contracts-Probstarne insända årets original-Tabeller, tillika för Sällskapets räk-
ning må låta afskrifva fullständiga och
bestyrkta afskrifter så väl af alla dessa
fyra Tabeller, som och af Tabellerne för
år 1749, hvilka afskrifter sedermera af
Contracts-Probstarne til Dom-Capitlen,
och därifrån ändteligen, jämte sammandraget af Probsteri-Tabellerne, til Säll-
skapet skulle insändas.

§ 6.

Som, enligt Protocollerne af den 3 och
19 September, Hwerednings- och Oeconomie-
utskotten, hvilka til öfverläggning för-
haft Herr Professoren Doctor Tengströms
Memorial af den 1sta i denne månad,
förenat sig i det tillstyrkande, at Säll-
skapet til utredande och bevarande
af alla utaf Ahlmanska donationen
härflytande göromål och utgifter, bör
de antaga en Ombudsman, som emot
ålnjutande arfvode skulle om dessa
ärenden efter Instruction besörja, och i hvar
velaktiga fall rätsföra sig med Oeconomie
Utskottet, så öfverlemnade Sällskapet, som
til winnande af mera tid och rådrum för
sina egentliga göromål, samma förslag
antog och gillade, åt förmälde Utskott, at
projectera så väl Instruction som löne-
vilkor för den blifvande Ombudsmannen.

D. 21. Nov. 1800

Åt Hwerednings-Utskottets utlåtande
öfver den Jemnare framställan af Herr Profes-
soren Doctor Tengströms nyssnämnde Me-
morial, lemnade Sällskapet i så måtto
fullt bifall, at Sällskapet nästa år ville
lemna den första Tomen af sina Handlin-
gar i allmänhetens händer, i anseende
hvartill Plancherne til de Skrifter
åt hvilka Sällskapet på förskrifne tiden
bestämt ett rum i samma Handlingar,
borde utlemnas til förläggaren Herr Ma-
gister Fremkell, som skulle anmodas, at
låta gravera dem i Stockholm af någon
Kopparstickare, som ägde erforderlig
skicklighet at gifwa dem all nödig tyd-
lighet och accuratesse; förande, på det
wisshet därom må winnas, innan det
plåtarne afdragas, jämte original-
ritningarne, ett prof-afdrag af hvarje
Planche hitsändas, och för Sällskapet
upvisas.

§ 8.

Lika med Oeconomie Utskottet, som
den 19 sistl. September utlåtit sig öfver
det af Herr Assessoren och Regements-Säll-
skrifwaren Lars Hedberg Larsson til Sällska-
pet inlemnade utdraget af Kämnärs-
Rättens i Westerneborg Protocoll för den
4 Febr. innevarande år, samt Sällska-
pet, at Herr Assessorens den 18 December
1790 utgifne Skuldsedel på Fyratio Rdr
Specie icke kunde honom utan lö-
jen återställas; och beslöt därföre at emot

betalning låta utskrifva den Redogö-
relse Herr Assessoren Ahlman i lifstiden
uppsatte öfver sin uppbörd af Herr As-
sessoren Hedbergs Lön: Och skulle samma
Redogörelse, så vida Assessoren Hed-
bergs Skuldfedel snart blir 10 år gam-
mal, och til undvikande af befarad
anspråk på prescription, afsändas i
bref til Magistraten i Björneborg, hvar-
jämte anmodas at den samma med Hed-
berg communicera, och tillika afforda
hans yttrande, huru vida han åtnöjde
med de 49 Rdr 11 fl. han enligt samma
Redogörelse och Instrumentet öfver 120.
uptecknigen på Hattaupåd äger at
fordra, i hvilken händelse han skulle
äga at lyfta ~~hos Sällskapet~~ denna
Summa hos Sällskapet.

§ 9.

Hvad Oeconomie-Utskottet uti 2dra
§ af sitt Protocoll för den 9 sistl. Sept.
anmält hade öfver Herr Commissions-Lant-
mätaren Wallers Memorial af den 20
Augusti, anmärkte Sällskapet böra i
nya kommna under öfvervägande, då
Utskottet kommer at afgifva yttrande
öfver Kongl. Åbo Hofrätts femaste Ses-
sions-dag inkomne Protocolls-utdrag
för den 15 i denne Månad.

§ 10.

Åtven öfverlemnades, med anled-
ning af Berednings-Utskottets Proto-

coll för den 8 innevarande November. åt
Oeconomie-Utskottet, at afhala med Herr
Magister Grenehielm om Inqvarterings-vil-
koren för de Hushålls-underrättelser
Sällskapet innestundande år ämnar ut-
gifva til utdelning bland Finlands Allmoge. d. 24. Nov. 1800.

§ 11.

De Fyra Riksd. 32 fl. Kongl. Svenska
Patriotiska Sällskapets Secreterare Herr
Doctor Hallström, enligt Skrifvelse af den
21 sistl. October. utbetalt för den Silfver-
ne Modellen af Hattband, hvars Säll-
skapet sig bör ersätta; i anseende hvartill
Secreteraren anmodades at den i bref
Herr Doctorn tillsända.

§ 12.

Därefter upläste första gången Bered-
nings-Utskottets Protocoller för den 30 Ju-
nii, 8 Julii § 4, 22 Julii §§ 2, 3, 5 och 6,
22 Aug. §§ 4 och 5, 29 Aug. §§ 2, 3, 4 och 5,
23 Sept. §§ 2, 4, 5, 6, och 7, 29 Sept. § 3,
och 8de i denne Månad.

År och dag som ofvan

P. Wallenius.

År 1800 den 1 December sam-
mankom de Kongl. Finska Hushåll-
nings-Sällskapet under ordför-
rande af Herr Presidenten och
Riddaren Hallenberg.

§ 1.

Sedan Protocollet för den 22 i föregåen-
de Månad blifvit justerad, anmälte Secre-
teraren, at Herr Fiskalen Hällström,

hitsändt 2ne Modeller til upförderings-ma-
skiner, och Ritning öfver de vid löfsta
Bruk i Upland inrättade Väderladan;
och skulle mot dessa förnyade gåfvor Säll-
skapets erkänsla genom bref förklaras.

§ 2.

Til Berednings-Utskottets uttalande
remitterades ett anonymt Memorial, som
innehöll anmärkningar vid Tionde Ar-
tikel af Sällskapets Dagbok.

§ 3.

Likaledes öfverlemnades til samma
Utskott en af Herr Oeconomie-Directeuren
Lars Demoën insänd Beskrifning om Rau-
mo Stads samt Kringliggande trakts Hus-
hållning och Näringar, och som Herr Direc-
teuren uti tillika ankommit bref af den
20 sistl. November, tillkännagifvit sig
icke vara i tillfälle at längre bibehålla Säll-
skapet såsom Correspondent, så skulle Theolo-
gie Professoren, Probsten och Kyrkoherden
Herr Doctor Johan Pihlman därom i Säll-
het anmodas.

§ 4.

Uti bref til Herr Lagmannen Wikelius;
både Vice-Pastoren och Capellanen i Karja
Herr Georg Forsvalen
insändt en förteckning öfver de Hartkor-
på Egendom [illegible] underlydande hemmans,
som ligga inom Jamsa Capellgäld, med
anhållan at för Församlingens sakliges
räkning utbekomma den procent, som
i proportion af det Egendomen åsatte vär-
de, på deras andel sig belöper; Och upptogs
nu åt Oeconomie-Utskottet, at Jamsa
Procent, efter Uhlmanska Bouppteknings-
Instrumentet utrökna.

Den 11 Nov. 1800

Den 1. Dec. 1800

§ 5.

Uti anledning af Sällskapets anmodan
den 1 sistl. Sept. förmälte Herr Lagmannen
Wikelius sig hafva i Tammerfors vidtalt
sluterne Benedict Hagerbergs arfvingar an-
gående den fordran på Fjorton Riksd. 47 sk.
6 r. de i Uhlmanska Bref äga. Och som
deras rätt til betalning vore obestridd,
men den genfordran Herr Assessoren Uhl-
man förmerat sig på 11 Rd. 35 sk. 8 r. är
obestyrkt, och sedan ej mindre Herr Asses-
soren sjelf än den Bokhållare, Handelsman-
nen Tronelius, på hvars annotationer
samma genfordran sig grundar, med de-
den afgådt, icke heller nu mera kan
styrkas, så anhåg Herr Lagmannen för Säll-
skapet at [illegible] til undvikande af vidare Rät-
tegång och därmed förenad kostnad, antaga
Hagerbergska arfvingarnes anbud af van-
lig förening, enligt hvilket Fjorton Riksd.
Och emedan Sällskapet kärkt bifall kom-
de, så skulle samma 11 Rd. Herr Lagman-
nen tillfallas, at enligt den åtagande, til
Omeranämnde arfvingar öfverlemnas.

§ 6.

Den 1 sistl. November hade Sällskapet
beslutit at anmoda Herr Kofsjägmästaren
Baron Kurck at tillställa Innehafvaren af
Rautiala Nybygge i Wesilax Socken Samuel
Henriksson en tillförordnad för Stenhus-
byggnad; men som Herr Baron och Kofsjäg-
mästaren sedermera den 22 i samma Månad
afsidit, så uttågs nu til denna commission
Herr Majoren och Riddaren Carl Adolph Grandfelt.

§ 7.

På därom gjord hemställan biföll Sällskapet, at de Medailler, som af Sist Sinistre gjord Brukare hemma at bäras på bröstet, böra infattas uti en rund omkring bräddem gående tunn rand af Silfver, hvarvid öglan fastlödes, och hvarigenom den olägenheet tillika undvikes, at genom borrning skada Medaillens omskrift eller präglel.

§ 8.

Sekreteraren anmälde sig efter 1674 års Auctions-Ordning för Stockholms Stad, och Protocollet öfver Auctionen på Rettarbacken, hafva uträttat Herr Assessor, Norrborgs lagliga prövision Sit för Sällskapets hälft i löja Egendomen til 79 Rd. 47 fk. 4½ rtk. Och emedan Sällskapet sann sig icke kunna förenämda denna hans lagliga rättighet, så skulle säd anses til i akttagande i den anförda ordning, som utligt Protocollet för den 22 i förlegående Maned, til Konungens Befallningshafvande kommer at inlemnas, här anmärkas.

§ 9.

Sedan den til nu mera förflutit, inom hvilken Sällskapet, genom kungörelse uti N:o 45 af innevarande års Åbo Tidningar, anfordrat den hos flere af dess Medlemmar innestående års-afgift, och med förteckningens upprättning icke längre stan uppehållas, så beslöts med anledning af 47 §; Stadgarne, at de Ledamöter, som för under Lätten 2 å 4 års underlåten betalnings-skyldighet blifvit i Berednings-Utskottets Protocoll för den 14 sistl. October efter samma § anförde, skulle, utom Herr Commissionären Aaron Wegelius, som sin skuld förmera afkortad, ur denna år förteckning utestängas, dock med förbehållen rättighet, at när de afgiften framvales erlägga, blifva å den samma å nyo intagne.

§ 10.

Som de Tolf Riksdaler Herr Byttmästaren tillfinger i sistl. Maji månad inflöt att användas til utdelning af utfädes-Potäter åt Allmogen i Thäle och kringliggande Socknar, ännu icke disponerade, så beslöts med anledning af 68 § i Berednings-Utskottets Protocoll för den 21 sistl. November, at Sällskapet genom bref skulle skaffa sig underrättelse om tillgången af Potäter på Hattenpäs Gård, samt priset på samma ort, och förnimma så fort quantum, som för ofvannämnde Tolf Rikd. kunde erhållas.

§ 11.

Vid Beredningens-Utskottet den 8de näsk. November föreslagit i affseende på de Hushålls-Underrättelser för Menige man som instundande år komma at utgifvas, Sag Sällskapet nu vidare pröfning, så vida tiden skyndade at därom i Åbo Tidning kungöra; och blef Utskottets tillskyrkande til alla delar antagit.

§ 12.

Ytterligare förordnas och upläses Berednings-Utskottets Protocoller för den 17 October. §§ 2, 6, 7, 8 och 9, den 28 October.

Den 4 Dec. 1800

§ 2, och den 21 November. Samt Oeconomie-Utskottets Protocoll för den 7 i Januarii Månad.

§ 13.

Emedan til Hans Maj:ts Konungens i dessa dagar förväntade Hitkomst, beslöt Sällskapet at igenom en stor Deputation af 24 Ledamöter Kongl. Maj:t i underdånighet upwakta, hwilken Sällskapets underdåniga önskan Des Ordförande Herr Presidenten och Riddaren Hallenborg, åtog sig at i underdånighet anmäla.

§ 14.

För mängden af oafgjorde mål, anslog Sällskapet nödigt at den 15de i denne Månad å nyo sammanträda; och som under de emellertid infallande Vecko sammankomster, hvarje Sällskapets Ledamot, som det åstundar, äger tillfälle att taga kännedom af de ärender, som Berednings-Utskottet vid sitt hållne Session upläste Protocoller innehålla, så som Sällskapet intet hinder möra sig icke hindrade at då taga dem under pröfning.

§ 15.

Genom vanlig ballottering inkallades til Ledamöter Herr Vice-Lands-Secreteraren Collan, Herr Medicinæ Licentiaten Ericc Gadelius, Herr Commissionen Carl Hällström i Malax, Herr Guld- och Silfver arbetaren Ekholm i Stockholm, och Herr Kyrkoherden Mag. Alex. Sauren i Kalvola.

§ 16.

Til Ledamöter föreslog Herr Profess. Doctor Hellenius, Kongl. Hofrätts-Notarien Herr Jacob Benedict Haartman, och Herr Candidaten Hanelius, genom Herr Magister Lorens Winge, Lands-Fiscalen i Wasa Lan, Herr Jacob Inberg.

Å och dag som ofvan

J. Hallenius.

21.

År 1800 den 15 December Närvarande i Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapet Des Ordförande Herr Presidenten och Riddaren Hallenborg med vanligt antal Ledamöter.

§ 1.

Vid justeringen af Protocollet för sednaste Sammanträde föredrog Secreteraren Oeconomie-Utskottets Protocoll för den 12 i denne Månad angående de villkor Academie-Boktryckaren Herr Magister Frenckell förbjuder sig för tryckningen af Sällskapets tillkommande Hushålln-underrättelser för Menige Man; och som Sällskapet ansåg för nödigt att på annan ort få samma blad tryckt med mindre kostnad, så skulle Bokhandlaren Herr Magister Otter genom bref anmodas, at med första lemna Sällskapet underrättelse om priset på tryck och papper i Stockholm: Och borde emedlertid med verkställigheten af Sällskapets sednaste beslut anstå, äfven som Sällskapet framdeles ville utlåta sig öfver den af Utskottet föreslagne inskränkning i upplagornes storlek. § 11.

§ 2.

Herr Presidenten och Riddaren Hallenborg tillkännagaf, at Kongl. Maj:t under des här-

vare, den 3dje i denne Månad lemnat
Nådigt företrade åt den af Sällskapet
tillsatte Hora Deputation; at Herr Presi-
den och Riddaren, Jour den Samma anför-
i korthet tolkat Sällskapets underdåni-
ga tägnad öfver Sin höge Beskyddares
lyckliga hitkomst och den erhanla för den
Kongl. Nåd och gunst Sällskapet vederfa-
rits; Samt innesluti Sällskapet i Kongl.
Maj:ts fortfarande Nådiga åtanka och
lägn; och at Konungen Sällskapet dar-
om i de Nådigaste ordalag försäkrat Sam-
tillätit Samtelige Deputerade at kyssa
Hans hand.

§ 3.

Uti skrifvelse af den 3dje i löpande
månad hade Dom-Capitlet i Borgå inbe-
rättat, at Pastores i Stiftet genom utfär-
dad Circulaire begärt anmodade, at
lofvat de af Sällskapet require-
rade Tabeller öfver folkmängden m.
m. och tillika lofvat Sällskapet ef
vilägt bibräde å hvad på Dom Capitlets
egen vidare åtgärd ankommer #

§ 4.

Samte skrifvelse af den 4 innevaran-
de hade Probsten och Kyrkoherden i Pajo
Herr Mag. Eric Saunsbom tillsändt Säll-
skapet Eldtsmården Gust. Grungdahls quitto
på undfångne Tio Riksd. såsom belöning
för förrättade Koppymyninger.

§ 5.

Ytterligare föredrogs et Memorial af
den 15 sistl. November. ifrån Herr Probsten
och Kyrkoherden Mag. Matthia Castrén
i Kemi med [illegible] åtföljande an-

och tillkännagaf här-
vid Herr Professoren
Doctor Tengström, at
tillvarande Dom-Ca-
pitel åtven lätit [illegible]
lige Circulairer utgå,
i likhet med Sällska-
pets begäran.

Den 15. Dec 1800

teckningar öfver Väderlek och Natures märk-
värdigheter i Utsjoki Lappmark åren 1796
och 1797 af den aflidne Utsjoki Kyrk-
herden Mag. Samuel Castrén. Och så vida
samma anteckningar i flere delar samnag
skiljaktige ifrån dem, som i 1sta Quar-
talet af Kongl. Vetenskaps-Academiens
Handlingar för innevarande år äro in-
förde, och den Insändaren Herr Apotheka-
ren Julin tillkännagifvit äfven vara af Herr
Professorn ur den Utsjoki aflemnade
papper sammandragne och med Herr
Apothekaren communicerade, så uppdrog
Sällskapet åt underteckned Secreterare
at alla dessa skiljaktigheter anmärka
och til närmare upplysning vidgande Herr Professorn
tillsända.

§ 6.

Til Förenings-Sällskapets handlägg-
ning remitterades

1:o Correspondrande Ledamoten Herr
Kyrkoherden Joh. Cygnæi insände Quar-
tals-berättelse ifrån Tavastehus, med
Sammandrag uti Fall-Specialerne öfver
förtalt Landskap förrättade perlustrar under
Månaderne Maji, Junii, Julii, Augusti,
September. och October.

2:o Et Memorial ifrån Probsten och
Kyrkoherden Herr Doctor Westzynthius
i Pyhäjoki med bifogadt Syne-Instru-
ment och Tings-Protocoll om en af Kro-
notbonden Pehr Pehrsson Luukkainen
inrättad Bosskapsväg til Mulbetet, och
anhållan om belöning för samma Verk,

3:o Et Syne-Instrument af Academie-
fogden Gust. Magn. Björkbom, som utre-

der, at Academie-Vorden Henric Johan Jon Säro i Lavia by af Mouhijärvi Socken flyttat sitt hemman uti by, och för öfrigt gjort åtskilliga expeditions-anmärkningar; och

4:o Instrumenten öfver den af Expeditions-Secretaren Mussel förrättade syn af Stattebonden Matts Matteson Haudlax i Rauka by af Pyhäjoki Socken säker-ur odlingar och Hengärdesgården.

§ 7.

Öfver Herr Hammar-Rådets Wintersmemorial af den 1 sistl. Maji samt den 27 och 30 Junii, den 8. och 22 Julii, den 22 och 29 augusti samt den 27 September hos Berednings-Utskottet förevarit, hade Herr Hammar-Rådet Professoren Doctor Tengström upläst åtskilliga Reflexioner, som til Beredningens Utskottets öfverlemnades, at jämföra i sammanhang med förstnämnde och Herr Öfverdirecteuren Alfvings Memorial, samt Herr Professoren och Riddaren Porthans anmärkningar om undervisningsverket i Finland, utlåta.

§ 8.

Därefter föredrogs §§ af Beredningens Utskottets Protocoll för den 22 sistl. Junii, och Herr Professoren Mether utlåtande öfver de Afvägnings-Instrumenter Sägbokhållaren Johan Blomstrom jämte beskrifning til Sällskapet inlemnat; och beslöt, at samma Instrumenter skulle i Sällskapets utgående Handlingar afritas och beskrifvas

J. 15. Dec. 1800.

hvilket Herr Magister Dacens Hällström sig åtog, äfven som Herr Öfverdirecteuren Alfving, enligt hvad Beredningens-Utskottets Protocoll därom innehåller, tagvate at för Sällskapets räkning låta ongöra Instrumentet N:o 6 efter de dimensioner Herr Blomström, och med den förändring Herr Professoren Mether uppgifvit.

§ 9.

Uti de skal Beredningens-Utskottets Protocoll för den 22 sistl. Julii i § 6 innehåller emot Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren Carl Lillienbergs förslag at ifrån Ryssland införskrifva frön af Dauriska och Siberiska Bohnteslagen, Hirsen och perennа eller Siberiska Linet, hvilkas odling Herr Öfverste-Lieutenanten efter flere anledningar ansett förmonlig, anmärkes nu äfven, enligt den i Patriotiska Sällskapets Hushållnings-Journal för Maji och Junii månader 1790 p. 145. 149. uppgifne erfarenhet, at Siberiska Bockvetet äfven i Skaraborgs Län är omtåligare för köld and det vanliga och vid första frostnatt bortfryser, samt at perennа Linet jämväl igen låter sig väl rötas hvarken på gräs-mark eller i vatten; i anseende til hvilket alla Sällskapet som sig icke kunna recommendera föredragande växters odling hos sine Landsmän, hvarom Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren skulle underrättas.

§ 10.

Til Beredningens-Utskottets hemställan i 6 § af Protocollet för samma dag lemnade Sällskapet sitt bifall; och skulle föredragandet i dagboken införas en uppgift om den skada odjuren i vårt Land förorsaka, med förfrågan om sednа medel

och utvägar til deras utbredande; hvarutom Sällskapet genom enskilte bref varlig wille begära upplysning om beskaffenheten af den förbättrade Vanggärd den lärdaste Herr Directeuren Dreijlich vid Fiskhus Krook i Ny-land inrättat.

§ 11.

Pa Berednings-Utskottets Sammanträde, som den 29 sistl. Augusti utkallat på öfver Herr Capitainen Magnus Wilhelm non Forenes inkomne Beskrifning om Lappmo Socken i Savolaxland, skulle Herr Capitainen samma tillika ett Enskyldigt bref, ansökande om ett Exemplar af Sällskapets Belönings-medaille i Silfver, och afhandlingen, hvarav framdeles i förra delen skulle göras nyttigt bruk, til förvarande behof förvaras. Men af den anonyma vid Sammanträdet den 15 Junii til Sällskapet inkomne och för längre til sedan författade öfver Pudasjärvi Socken i Uleåborgs Län, skulle Sällskapet, som lika med Berednings Utskottet samma den samma ofullkomlig och bristfällig, icke betjena sig, utan lades den til Handlingarne.

§ 12.

De anmärkningar i Sällskapets Hedgar Herr Häradshöfdingen Gabr. Hanselles uti den 1 sistl. Augusti inkomna Memorial föreslagit, skulle Sällskapet emot Berednings-Utskottets i 48 af der Protocoll för den 29 i samma Månad anförde Skäl, icke antaga; utan blef Utskottets förslag deröfver afgifne Utlåtande gilladt.

§ 13.

Åt Herr Professoren Johan Jakolins inkomna afhandling, som innehåller anledningar til befordrande af Oxe-tilverkning i Finland,

Den 15. Dec 1800

tillerhände Sällskapet ett rum i sina utgående Handlingar, och åt der Författare ett Exemplar af sin Belönings-medaille i Silfver.

§ 14.

Af Herr Directeuren David Wikens Memorial om inrättning i Kåkisalmi, samt Sällskapet ingen allmän tillämpning kunna göras; och skulle således samma Memorial blifva i Sällskapets öfriga papper förvarande.

§ 15.

Vidare föredrogs nu å nya Commissionen i Gamla Carleby Herr Mag. Fredr. Henrikssons Memorial af den 5 sistl. Aug. tillika med den Skrifvelse Herr Commissionen den 21 October afgått til underteknad Secreterare, samt Berednings-Utskottet den 24 September förde ämnesån, gemom bref begärt upplysning om det Sammanhang Herr Commissionen af sagde Memorial synes, oklokt anstält i Neder-Wåxil, och skulle af dessa skrifter ett sällsamt bruk göras för Dagboken, som de af Sällskapets Ledamöter, hvilka äro Läkare, kunna finna tjenligt.

§ 16.

Af Oeconomie-Utskottets Protocoll för den 26 te i förega Månad upläses nu 3:dje och 4, samt Projectet til Instruction för den til Åbo anstälta arrendemes bevakande föreslagne Embudsmannen och Berednings-Utskottets Protocoll för den 21 sistl. September som tils vidare blefvo på bordet liggande.

§ 17.

Enligt Sällskapets Lag sista Söndagen i Oktober vittnade beslut, valde Herr Rytmästaren Hisinger bordt anmodar, att i offentelig Sock-

nesstämma utdela de belöningar Hällskapet tilldömt några Mödrar i Orgo för antagen Kopparsmycke på sina barn; men underrättelse hade federnera inlupit, at Herr Byttmästaren, som nyligen til Sverige öfverreest, där ämnade tillbringa Vintern. Och på det ingen af nämnde Mödrar genom dödsfall må förlora sin rättighet at deltaga i lottningen om den oförgylda halskedjan, så ville Hällskapet icke uppskjuta denna belöningars utdelning til Herr Byttmästarens hemkomst; utan skulle Herr Byttmästaren i afgående bref anmodas at uppgifva namnen å de Mödrar, som komma i fråga til lottning, hvarefter Hällskapet ville om verkställigheten af sitt förra beslut anlita någon annan af sine Ledamöter i orten.

Så och dag som ofvan

C. Wallenius.

År 1801 den 2 Januarii sammanträdde Kongl. Finska Hushållnings-Hällskapet.

§ 1.

I anseende til Ordinarie Ordförandens Herr Presidentens och Riksarens Wallenborgs frånvaro på en resa, anställdes val til Ordförande för denne sammankomst, hvarefter Herr Kammar-Rådet Winter, som vid valförrättarnes öppnande befanns hafva anträdt de förenämnde ämbetens skyldighet, tillträdde i sådan egenskap ordet.

§ 2.

Därefter justerades Hällskapets Protocoll som den 15 sistl. December. med ingen annan förändring, än at Hällskapet vid des 8 § förbehöll sig at framdeles bestämma, huruvida alla eller blott de förnämsta af Instrumentmakaren Ekmans Afvägnings-Instrumenter borde i Handlingarne afritas och beskrifvas.

Den 2 sistl. Jan. 1801.

§ 3.

Jämte sex särskilde illuminerade Grund- och Fasade-ritningar öfver Enkla och dubbla Tjärugnar, hade Herr Bruks-Patronen Nyssten i Thurby insändt en Explication öfver dem, en uträkning i Debet och Credit öfver kostnaden och vinsten af samma Tjärugnar, med anmärkningar, och et Omkostnads-förslag för en Tjärudal; samt derutom såsom Corresponderande Ledamot en Korrt anteckning öfver Landthushålds-Calender för sistl. år, hvilket allt, til Berednings-Utskottets granskning och utlåtande öfverlemnades; och tillkännagaf undertecknad Secreterare sig redan hafva förbehållit, at Herr Bruks-Patronens framdeles på lika sätt ville lemna Hällskapet del af den förbättrade Tjärudals-inrättning, hvarupp å han uppgifvit sig nu vara betänkt.

Vid sammanhang med detta ämne, att med anledning af 2 § i Berednings-Utskottets Protocoll som den 21 sistl. November. dess samma beslutit, at Herr Candidaten Hanelius i Ilmola och Herr Comminisperen Stenbäck i Kärnå skriftteligen skulle anmodas, at inkom-

ma med berättelser om Tjärnbränningsfätten i dessa orter, med tillförsäkrligt afseende på den samling af Kol och Kimrök tillika, som Borgståndets beslut med Tjärtillverkningen föranlåt.

§ 4.

Vidare remitterades till Utskottets handläggning

1:o Correspondenterande Ledamoten Herr Directeuren Halls Memorial af den 29 sistl. November. med anmärkningar om Kuopio stad och tillgränsande nejd, samt bifogad Charta öfver Stadens plan och belägenhet;

2:o Herr Prosten och Ledamoten af Kongl. Nordstjerne Orden, Doctor Anders Chydenii anmärkningar om en ny tillredning af Psalmer;

3:o Ett Memorial af Herr Capitainen Adolph Magnus Frijenberg, dateradt den 12 december. sistl. år, och innehållande förslag till inrättande af en Skerbränds Skola på någon i grannskapet af Tammerfors för någon del af Ahlmanska Testamentsmedlen inköpt Landt-Egendom; och

4:o Ett Memorial af Herr Vice-Häradshöfdingen Salomon Mollerus, med tackansägelse för erhållen hållelse af vårt Hälsnapets Ledamot, och några påminnelser om bristerne i vår allmänna Hushållning.

§ 5.

Ytterligare förekrogos de Skrifvelser, hvarigenom Herr Grofshandlaren Hazel i Gefleborg, Herr Expeditions-Secreteraren och Riddaren af Kongl. Nordstjerne-Orden, Carl Gust. Hoberitz,

Den 2 Jan 1801.

Herr Majoren J. H. Silfverhjelm, Herr Auditeuren A. J. Malm, och Herr Commissions-Landtmätaren Joh. Heinricius befordrat och antagit Hälsnapet till dess afsätne Ledamöter; äfvensom ock underrättad Secreterare tillkännagaf sig vara anmodad af Herr Lagmannen N. J. von Schoultz, at i lika ämne till Hälsnapet frambära Herr Lagmannens erkänsla.

§ 6.

Herr Laguannen Wibelius inlemnade ett til sig ankommit bref ifrån Herr Öfverstelöjtnanten och Riddaren Baron Cederström, som i anseende til sjuklighet hälsa och flere hinder afsagt sig at tillträda Vederlagsmedlen åt Nämndemannen Johan Johansson Tillkappelsträsk, och den samma sändt tillbaka åtföljande; och begärde nu, at om des afsägnande i stället anmoda Herr Häradshöfdingen Mollerus.

§ 7.

På anmodan af Herr Commissions-Landtmätaren A. W. Becker, anmälde Herr Lagmannen Wibelius, det åstundan, at emot säkerhet, som Hälsnapets Cassa innehåller, ett penninge lån på 4000 Rikesdaler, och det lofte, at sådan händelse vilja affåga sig allt klander på afled emot afledne Herr Professoren Ahlmans Testamentariska författning. Häröfver ville Hälsnapet hafva inhämtat Oeconomie-Utskottets utlåtande.

§ 8.

Ett Memorial af den 20 sistl. December. anmäler Herr Vice-Häradshöfdingen Gust. Svenhuf-

ved, at vid Landshöfdingen förrättningen
blifvit upkommit om fället till Leinsen-eller
Ekonfarka Skogsteg forskiftande, samt at
Mersjuby Socknens Afdelnings-Rätt den 20
i innevarande månad sammanträder för
at upptaga och afgöra samma tvist; och
som Herr Vice-Häradshöfdingen förmodar
sig derföruman under Kongl. Hofrättens
förordnande at förrätta Vänner-Tinget i
Lempelö, som samma dag börjas, så öfver-
lemnar Herr Vice-Häradshöfdingen till Säll-
skapet at till sin rätta bevakande vid Af-
delnings-Rätten någon annan fullmägtig
utse. Varom öfverlades; och så vida Säll-
skapet icke kände någon i orten, som med
skicklighet vore villig och obehindrad at detta
fullmägtigsmål sig åtaga, och tidens korthet
icke tillåt at härom ytterligare brev-
växla, så skulle en fullmägtig ställd på Sine-
hafvaren, och instruktion till bevakandet af
detta mål, tillsändes Herr Vice-Häradshöfdin-
gen, med anmodan at lemna den åt någon
laghunnig man, som vore tjenad at Säll-
skapet därmed biträda, och til hvars ingifvan
och noggrannhet Herr Vice-Häradshöfdingen
kunde lyssa förtroende.

§ 9.

Därefter, at Herr Assessoren Lars Hedberg
Larsson, i likhet med Sällskapets den 22 skedd.
November vidlagne beslut, undfått del af
Sällskapets honom under samma dag till-
skrefna volanta bref, med des Bilagor, rå-
rande Herr Assessorens i Ahlmanska Kon-
kursen ägande fordran av. av. Jade Magi-

straten i Björneborg, uti Memorial af den
17 December förl. år införskt Herr Assessor
Haus den 15 i samma Månad utgifne de-
cret, som lydes till Handlingarne.

Den 2 Jan 1801.

§ 10.

Därnäst föredrog undertecknad Secret-
raire ett sig tillhanda kommit bref, hvarige-
nom Enke-Fru Assessorskan Ahlman, till
hvar på Sällskapets Skrifvelse af den 1
sistl. December tillkännagifvit sig icke
hafva några Potates at afsälja; och emedan,
enligt hvad Herr Lagmannen Hellenberg i Ble-
borg till Herr Hammar Rådet Winkler skrift-
ligen öfversändt, någon tillgång icke heller
i den orten gifves på nämnde rotfrukt,
så fog sig Sällskapet i nödvändigheten, at till
en annan tid inställa sin påtänkte anskaf-
fning med Potatens utdelning till utsäde i Elfsborgs
och Cajana samt Björneborgs Länen.

§ 11.

Nu upläste Memorialet af Herr Härads-
höfdingen Hamelius och hindren för Sjelfva
Landtmannens ädoghet, och medlen at väcka
honom till mer drift och omtanka i sin
Landthushållning, tillika med Berednings-
utskottets därföfver den 29 sistl. September af-
gifne, och i dagens protocoll sub under § 7 inlag-
rade utlåtande, med hvilket Sekreare Sällska-
pet sig till alla delar förenade.

§ 12.

Likaledes upläste Herr Öfverste-Lieute-
nanten och Riddaren af Kongl. Svärds-Orden
Samuel Möllers anmärkningar till upfyllning
vid antagandet af en Tjenstehjon-Stadga

för Savolax- och Karelen, med Beredningsutskottets yttrande däröfver i Protocollet för den 17 Octob. S. å., hvilket yttrande Sällskapet äfven fäsom eget antog och godkände.

§ 13.

Sedan Sällskapet på därom gjord proposition öfverenskommit, att den 15 de i denna Månad i nya Januarietrada, inbjudes genom vanlig Ballottering till Sednamöte Ordinarie Notarien i Kongl. Åbo Hofrätt Herr Jacob Benedict Haartman, och Landsfiscalen i Wasa Län, Herr Jacob Ahlberg.

§ 14.

Till Sednamöte, att den 2 instundande Februarii komma under omröstning, föreslogos af Herr Lagmannen Holmberg, genom Herr Kammar Rådet Wirén: Herr Vice Landshöfdingen, Öfverste Lieutenanten vid Savolax Lätta Infanterie Regemente, General-Adjutanten af Flygeln och Riddaren af Kongl. Svärds Orden, Adolph Meinander, Öfversten i Armén, Öfverste-Lieutenanten vid Österbottens Regemente och Riddaren af Kongl. Svärds Orden, Herr Baron Georg Silfverhjelm, Kongl. Räntmästaren Herr Gust. Bergbom, och Handelsmannen Herr Isaac Fellman i Uleåborg; samt af underteckned Sällskapets Secreterare, Kyrkoherden i Ingo Herr Åman, Kyrkoherden i Ebo Herr Magister Adam Joh. Sammelander, och Fältkamereraren, Regements Skrifvaren vid Nylands Infanterie Regemente, Herr Johan Agricola.

Är och dag som ofvan

J. Wallenius.

År 1801 den 15 Januarii Jammanträdde, under Herr Presidenten och Riddaren Hallenborgs ordförande, Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapet.

§ 1.

Sedan Protocollet för den 2 i denne Månad blifvit justerad, anmälte ordföranden Herr Presidenten och Riddaren Hallenborg, att under Kommungens sednaste färd vare för några dagar sedan, Herr Presidenten och Riddaren hade den Nåden, att Sällskapet nyligen erkomne Års-Redogörelse med Förteckningen öfver Sednamötena, till Hans Maj:t Konungen Nådigst öfverlemna, och att den samma med Nådigt välbehag blifvit emottagen.

§ 2.

Då vide Prosten och Kyrkoherden i Pyttis Herr Magister Samuel Vohlen, som vant utsedd att åt Medaillörerne Eric Mathesen Kangas och Isac Johansson Matkile utdela Belönings-Medaillerne, med döden afgått innan Januarii belöningar blifvit med åtföljande Skrifvelse hunnit expedieras, och nödvändigheten fordrade, att uppdraga utdelningen af dem åt någon annan af Sällskapets i den orten vistande Sednamän, samt kommit efter Sällskapets sammanträde den 15 förre December, tillfälle uppstått med en resande, att Medaillerne afsändas; så tillkännagaf Herr Presidenten och Riddaren Hallenborg sig hafva, förstås

icke förpumma detta tillfälle, under van-
lig contrasignation, affärdat dem til Herr
Probsten Rikorius i Wesborg, med anmo-
dan at på vanligt högtidligt sätt till-
ställa dem sine ägare: emot hvilken Her-
Presidentens och Riddarens benägna anstal-
Sällskapet betygade sin förbindelse.

§ 3.

Til Herr Professoren Johan Fabolin, af-
lemnade Herr Archivarien, til följe af
Sällskapets den 15 December förledet år fat-
best, och med förklarande af Sällskapets
nöje och aktning, ett Exemplar af Des Ma-
lenings-medaille i Silfver, som öfvarnämn-
de dag tillsist Herr Professoren inlemnade
anvisningar til Myntverkning i Finland
tillverkad. —

§ 4.

Öfver underdånigst berättelse, med an-
ledning af Sällskapets Protocoll för den 11
sistl. November. (§ 4) hos Kongungens Ma-
jestät fallningshafvande här i nåd, gjorde anstal-
ning om Herr Assessoren Tornborgs förpliktel-
sande at återbära en del af den ersatta
han innehållit för förrättad Auction å
Afledne Lösa Egendomen, hade Herr
Assessoren nyligen inkommit med sin
förklaring; och emedan Herr Assessoren
dämti blandt annat yrkat ersättning för si-
ne utlagda Kungörelser och Anslag, Pro-
tocollets ~~och Mäklarelön~~ arfvoden och Lösen, så
förklarade Sällskapet sig äfven dämti ei
til hälften deltaga, så framt Herr Assessor

(1801. d. 15 Jan.) § 7.

d. 15 Jan 1801.

Tornborg, enligt Sällskapets redan i Skrifvel-
se af den 1 sistl. October gjorde begäran, af-
lemnar en bestyrkt specifik räkning å der-
för påkallade utgifter: hvilket til vidare
i det ärendet, som öfver Herr Assess-
ens förklaring kommer at afgifvas, hän-
skjutes.

§ 5.

Genom afverkad tränning til Häradsrät-
ten finget med Kongsala och Mersjöby Bok-
mar, som började den 17de instundande Febr.
hade Herr Capitaine Carl Gustaf Sjöre sökt
tränvinna Kattangäs gård ea äng, som mi-
ke kallad; och skulle samma tränning ef-
ter dess Herr Vice-Häradshöfdingen Swinhuf-
vud, med anmodan, at på sednare innehaf-
vande generelle fullmagt, Sällskapets rätt
och bästa vid domstolen bevaka.

§ 6.

Til Berednings-Utskottets handläggning
remitterades

1:o Correspondérande Ledamoten, Kyrko-
herden i Wijtasaari Herr Mag. Johan Wex-
ströms Quartals-berättelse af den 14 Dec. 1800;

2:o Herr Öfverste-Lieutenanten och Rädda-
ren Johan Lillsjöbergs Memorial af d. 12:
denne månad, om bröd af Rennossa, me-
dyra inlemnade Prof-kakor; och

3:o Ett: Bockmästämma cyklist och vid-
dicerat bevis om Drängen Johan Jacobs-
sons långvariga och trogna tjenst hos
Bruks-Inspectoren Petter Forsbom i Fjerno,
som lofvat beckosta den belöning Sällska-
pet kan anse svarande mot Johan Jacobs-
sons förtjenst.

37.

En af Herr Lagmannen Wikelius infalad Promemoria angående Hattarnäs Egendoms förfäljning och vilkoren däröfver, förevisteg til Oeconomie-Utskottet at sig däröfver utlåta.

§ 8.

Uti Memorial af detta dato hade Rathmästaren, Herr Kammar-Rådet Winter anfört, at nästkommande års Räkenskapers fastställande medel och förråder inom förestående tid af denne månads utgång icke kunna afslutas, af orsak at de under den 31 sistl. October författade Inventarier ännu voro förfärdige, och den method, hvarefter Räkenskaperna enligt 10 § i Rathmästarens Instruction böra upprättas, icke heller ännu fastställd: hemställande Herr Kammar-Rådet af sådan anledning, om icke en förstärkt Committé kunde utvälja, at upgöra och föreslå tjenligt formulair så väl til års-Redogörelsen, som til de Inventarier, hvilka vid hvarje års utgång böra upprättas.

Med bifall til detta Herr Kammar-Rådets förslag, utsåg Sällskapet til Ledamöter i denna Committé Herr Kammar-Rådet Winter, Herr Öfver-Directeuren Alving, Herr Öfver-Inspectoren Dahlbeck, Herr Pastor Wiek, och Herr Handelsmannen Lundbeck.

§ 9.

Til svar på Sällskapets skrifvelse af den 22 sistl. Nov. hade Herr Assessoren Lars Hedberg Larsson förklarat sig nögd med Sällskapets

Uti Memorial af d. 22 Dec. förl. år

(1801. d. 15 Jan.)

49.

den 15. Jan. 1801.

honom tillsände Liquid öfver den fordran i Ahlmanska Herbhuset, under förbehåll, at han med görligaste förstå emot quitto ville bekomma de honom til gode falderade 49 Rdr. 11 fl. jämte der förskrifning på 40 Rdr. af den 18 Dec. 1790, och at framdeles få hålla sig til Ekholms Herbhuset om återvinning af förskrifningens innehåll. Och som vid dessa förhandlingar intet var at anmärka, så skulle 49 Rdr. 11 fl. af Ahlmanska medlen och ofvannämnde Mulöfdel, emot gilla tillställas Assessoren Hedberg eller den dertill Herr Fiscalen Ahrenberg.

§ 10.

Emedan Herr Rytt[illegible]mästaren Wijnger, i bref til Sällskapets Secreterare af den 9de i denne Månad, yttrat den önskan, at vid sin hemkomst i instundande Maji månad sjelf få göra utdelningen af de Hedersbref, med hvilka 2ne Medlemmar af Allmogen i Ingo komma at belönas för [illegible] Koppympning; så lät Sällskapet, i anseende til de flere considerationer Herr Rytt[illegible]mästaren anfört, därvid allenast blifva förblifvande.

§ 11.

Vidare upläses af Memorial af Herr Probsten och Kyrkoherden Ring i Hans, med tillkännagifvande, at det Hattband af Silfver Sällskapet icke länge sedan tillerkänt Drängen Eric Eliasson ifrån Wexår i Snappertuna Capell, blifvit honom uti allmän Socknestämma den 28 sistl. December tillställdt.

§ 12.

I frågan om de besvär Herr Assessoren Björkbom hos Kongl. Åbo Hofrätt anfört öfver det upplåf Härads-Rätten i Mesterby gjort med Inteckningar med flande i Kapnäs Egendom, förordnas nu Sällskapets Protocoll för den 1 sistl. Julii, jämte utdraget af Kongl. Hofrättens Protocoll för den 13 de November. och Oeconomie-Utskottets Protocoll för den 26 i samma Månad nästledit år. Och de Lagmans-Rätten i Åbo och Björneborgs-Lagsaga, genom Laga kraft vunnen dom af den 3 februarii samma år, afgjort, at Commissions-Landtmätaren Herr Adolph Wilhelm Becker den 5 November 1790 utgifna Skuldsedel på 2000 de Riksdaler, för hvilken afledne Herr Assessoren Ahlman samma dag trädt i proprie Borgen, borde i Banco mynt infrias, samt Sällskapet sig icke kunna undgå at för samma summa likaledes i Banco-mynt ansvara. Och skulle, efter föregången justering, Sällskapets fullmägtig Herr Auditeuren Bonsdorff erhålla så lydig del af detta Protocoll, genom utdrag af detta Protocoll, erhålla så lydig del af detta Sällskapets gillrande, at den inom honom förelagd tid af alla dagar hunde i Kongl. Hofrätten anmälas.

Men emedan den säkerhet Sällskapet emot ofvannämnde 2000 Riksdaler Banco-mynt ägde uti de Herr Commissions Landtmätaren Becker tjenande Ahlmanska Testamentet tillagde 2000 Rdr Riksgälds

mynt icke är tillräckelig at hålla Sällskapet skadeslöst, så kunn Sällskapet ock icke alles de 61 Rdr 5 skill. Trenskr. Oeconomie-Utskottets Protocoll för den 26 Novembr. i året dera Beslut förordnade, att nu för andra gången 4:3 af Oeconomie-Utskottets Protocoll för den 26 Novembr. nästledit år, och det af samma Utskott författade projekt til Testamentets för den til Ahlmanska arfvingarnes kvittning förrad förslagne Caubetsmannen, som Sällskapet til alla delar antog och gillade. Sällskapet förklarade jämväl sin önskan, att åt Herr Auditeuren Bonsdorff, til hvars insigter, drift och välvilja för Sällskapet, Sällskapet hyste det fullkomligaste förtroende, så öfverlemna samma Caubetsmannaskap; men emedan Herr Auditeuren annu icke visste, huruvida den honom af mångfaldiga göromål tynga sysslan, kunde lemna honom tillfälle at lemna nya

§ 13.

widare upplystes, nu för andra gången

commission sig åtaga, så anmodade Hälsingkapet Herr Auditeuren af Ky därupp til härnäst infallande Januarii tråde betänka; och blefve i sådant afseende Instruction och Athenaeska Boupptecknings-Instrumentet til Herr Auditeuren nu afsemnade.

§ 14.

Projectet til Hälsingkapets Stat för den fjerde år, upgjordt af Oeconomie-Utskottet den 26 sistl. November. upläses, och godkändes den i Hälsingkapets Hadgar föreskrefne tid.

§ 15.

Vidare föredrogos af Förordnings-Utskottets Protocoll förd den 21 sistl. November. §§ 4 och 5, hvarigenom Gårds-Inspectoren Samuel Grau ~~för sin 25 åriga~~ å Hela gård i Ufvela Socken för sin 25 åriga trogna och flitiga tjenst vid Jordbruket, och Ladugårds-pigan Maria Johans dotter, för 26 års trogen och berömlig tjenst hos Rusthållaren Simon Johansson Parsi ifrån Kaivola i samma Socken, blifvit ansedde värdige, att på sine Husbönders kostnad, med något hederstecken utmärkas. Och emedan Herr Probsten Mallén för underteknad Secreterare tillkännagifvit, att Grau förklarat sig vilja årnöjas med den vanliga belöningen af ett Silfver-kattband, och att Rusthållaren Parsi ålagit sig at anskaffa för kostnaden til den belöning Maria Johansdotter kan anses hafva förtjent; så tillade Hälsing-

kapet att Grau ett Kattband, och åt Maria en silfverbeslagen Bibel, och ville, så väl i anseende dertil, at Grau innevarande Husbonde, Herr Landtrichter Tiverdorff, som under sitt Hall gård afträder, anhållit, at Grau måtte undfå sin belöning, förrinnan mätte vederfå sin belöning, som af den grund at 415 i Hälsingkapets Hedar, enligt hvilken Hälsingkapets belöningar årligen böra utdelas den 1 Maji och den 1 November. egentligen finnes angå de belöningar Hälsingkapet af egna medel förestår, för denna gång Januarii tycka at belöningarne åt Grau och Maria Johansdotter anslemnas på det sätt de finna dessa förslag; och Mulle Herr Probsten Mallén skriftelig anmodas, at den i Socknestämma med vanlig högtidlighet utdela.

§ 16.

Förordnings-utskottets i 7 och 8 §§ af dess Protocoll förd den 13 sistl. October. afgifne utlåtande öfver Herr Capitaine Pehr Adolph Nolanders Memorial om nödvändigheten af en förbättrad arbets-method vid Landtbruket, och af Ecónomhållets deltagande i jordens vård m. m. och öfver Memorialet angående Hällskjutsen och Hängsel-skyldigheten i Hällskjutsen på Karelen, af Herr Baron Hochschildt anförde Handlingar, upläses och gillades utan förändring.

§ 17.

Til Ledamot föreslogs af Herr Academie Kamereraren Hedenius, Herr Capitaine Claes Johan Wack.

Så och dag som ofvan

J. J. Wallenius.

den 2 Februarii 1801 Sammanträdde Kongl. Juridiska Hushållnings-Sällskapet, under Herr Presidenten och Riddaren Hallenborgs ordförande.

31.

Protocollet för den 15 förl. Januarii upläses till justering; och Sällskapet förenar sig därunder å nya under öfverwägande af förl. Protocoll för den 1 Julii förledet år, med utdrag af Kongl. Kåmmar-Kollegii Protocoll för den 15 de och Oeconomie-Kollegii Protocoll för den 26 Novemb:r, hwaruti Herr Landtmätaren Wikmanson intimerade utdrag af Förteckningarne wid Höste-Tinget år 1791 och Winter-Tinget år 1792 med Hjörneborgska andelen af Birkala, Wesslax, Ruoweси och Mesruby Socknar, jämte åtskilliga Herr Landtmätaren Wikmanson bewisa, at det lån Herr Commissions-Landtmätaren Becker undfått af sederniera Herr Kongl. Rådet von Knorring, och hwaruppå Herr Assessoren Björkbom grundar sin rätt til inteckning i Hallanpää Egendom, blifwit lemnad icke i Banco Specie, utan i Fält-Casse-Sedlar, och anmälte at Herr Kongl. Rådet von Knorring, som den 4 Nov. 1790 lofwat at få mark han sitter in teckning för sin fordran i Ewala Kapell, återställa den Skuldsedel hwarå Herr Assessoren Ahlman i förstnämden teckning för sin borgen, emot en annan på lika summa men utan borgen, sederniera icke fullgjort denna sin förbindelse, ehuru inteck-

Hemställade Säkerhets Bokhola Skattehemman

ningen för Herr Kriegs-Rådet räkning förut lagen den 1 Nov. 1791 och ännu icke bestående. Och då härtill kommer, att Lagmans-Rättens dom, hwaigenom saken blifwit förklarad böra utbetalas: synes ingalunda, ehuru lagakraft winnan, tillräckelig försäkring emot Borgensmannens öfwerdrag, som sedermera icke warit i tillfälle att för förmånen rörande rätta talan taga, på hwilket Herr Landtmätaren wid nästa sammankomst hade att swara; ty kunde icke heller Sällskapet i förväg för sin del inse, att Herr Landtmätaren wid nästa sammankomst kunde förete sådana pröfningar deraf hwarigenom ofwanbemälte förmån kunde gå ur wägen af den redan wunna dom, hwilken dock måste förrega den nya rättegången, och saken åter i alla delar komma in i sitt förra skick; förklarade Sällskapet derföre att Herr Landtmätaren Wikmanson, som sig därtill erbjöd, skulle till Sällskapets nästa sammankomst förete skriftligt och förbindligt med borgen utfästadt, att Herr Assessoren Björkbom kunna komma i wederbörlig förwaring; och öfwerlemnade därföre åt Herr Lagmannen Wikelius, som sig därtill erbjöd, att till Sällskapets nästa sammankomst förete och bewaka, emot sederniera till Sällskapets fastställelse intimera den afhandling, hwarom dessa Herrar sig emellan kunna öfverenskomma.

Den sedvanl. granskning af 12 §:n i Protocollet för den 15 Januarii förlidet och förefunnen, i följe hwaraf Herr Vice-Häradshöfdingen Wikhjelm alltså skulle anmoda, att för Sällskapets räkning, Laga i Ewala

Egadeum av så beskaffad räkenskap,
som samma Protocoll förestriver.

§ 2.

Uti sin ingifvit och upläst Memorial förklarar Herr Auditeuren Nils Bondorff sig villig och benägen at göra till Hälsofkapets vid den sednaste sammanträdde förbemälde ytterligare förbrående, och Inbudsmannaskapet så åtskilliga åtgärder sig åtaga, dock under vissa i Memorialet yttrade instruktioner och förbehåll, dem Hälsofkapet på de at Herr Auditeuren anförde skäl, sådana godkände, under förhoppning, at ovanbemälde Herr Auditeuren löste, såsom i de delar som ock 785 § Instruktionen innefatta, väl och troligt och hädel nödiga jakttagelse derutinnan. Och skulle för Herr Auditeuren vederbörligt Consistorial utfärdas, och med sådana modifikationer i afseende på Instruktionen, som Herr Auditeuren uti den Memorialen förbehållit. — Förutan således åtgärden Herr Vice-Häradshöfdingen Svinhufvud, som utan inseende af Inbudsmannen kommer att fortfara sig förrut erhållne befattning som med de vidtagande, som vid Domstolarne i orten Häradshöfdingen Lyckorus rätt och förmån förutan, förekomma, hädanefter giftprofva och sig utlåta, huru vida och på hvad grund de åtgärder som Hälsofk-

et emotgå, gifva anledning åt derutinnan
ra högre Rätts föka ändring, och be-
varen, där de nödiga sinnas, uppsätta,
loga til ingifva och bevaka.

§ 3.

Hälsofkapets Skattmästare Herr Kam-
mar-Rådet Winter inlemnade en för-
teckning å de Reverser som Hilgora
Bruunska Fattighus, och tillhörig vardt
under Herr Kammar-Rådets förvar.
Hälsofkapet beslöt, at de nu bora tillhöllas
originali tillhållas Herr Auditeuren
Inbudsmannen, som öfver emottagandet
kommer att afsinna fullt quitto. Lika-
ledes skulle Herr Auditeuren av hände
varande framl. Herr Assessoren Ahlmans Be-
rör och räkningar, samt hos underlyd-
de Secreterare äga tillgång til Hälsofka-
ets Protocoll, när som det behöfver
och åstar, vare sig i frågan om det an-
kand med betalningen af sine skulder,
om några som Ahlmanska Boets
tillbehören erhållit, eller i något annat
mål, som med Herr Auditeurens Inbuds-
manna-befattning äger gemenskap.

§ 4.

På därom af Inbudsmannen gjord
förfrågan, förklarade Hälsofkapet, at de
fränder och förstmötter, som hos Hatkaupsä
vårds underlydande Borgare och Invånare
innesås, och om hvilka Instruktionens 3
förmäler, böra
åsyfta, äga tillgång til förledet års
taga vård och allmänna skyddet med

mycken stranghet utstökas, intil dess
ew förmo dad bättre afhjelpa kunna vederbörande til
lande Hoff han lemna vederbörande til
fälle, ab dem wid mera tillhåll afbör da-

§ 5.

Sedan Hällskapet den 1 sistl. Novem
förbehållit besvär emot Mesuby Socken
Ägodelnings-Rätts utslager af den 3 och 4
i förgående Octobr månad, ab hvilkens
emellan Justitie Borgmästare och Rättare
mandt Ene Åboer uti Åker och Skogs
skjäl, samt emellan Klausen och Ekhem
hemman i samma Justitia by, så gade
Vice-Häradshöfdingen Beundgrefved uti
morial af den 4 sistl. Januarii insände
de dessa mål rörande Protocoller, den
Secreteraren förmälde sig genast begif
lemnat til Hällskapets nu varande Se
budsmannen Ene til upplysnings lämna
ocw de skäl som til bestyrkande sam
jande kunde föranleda, ewen hvarom
i brist af Chartor och local kännedom
icke med nog säkerhet skulnat lämnas
och emedan tiden til ytterligare besvärs
anförande denna åtgärd war förflu
ten, lät Hällskapet vid Ägodelnings-Rät
tens utslager bliffva berocende. Dock
skulle Herr Vice-Härads höfdingen Beun
hysford med 3 Riksdaler 40 Sk. erhålla
ersättning af Allmänna medlen
för hvad han i Protocolls- och utslags
lösen utbetalt och förskutit

* ew grunderne
och ordningen
som storskiftet,

§ 6.

Uti Memorial af den 19 i förledew
månad, har Vice-Pastoren och Capellanen
Wenzell, Herr Anders Johan Hjo, skjaw
ligen tillförordnad Förmyndare för Made
moiselle Magdalena Ekholm (Prot. d. 3 Jun. 3
d. den 1 Octobr. 36) anhållit om utbekom
mande af Interesse för det Capital, som
wore Förmyndaren, Herr Assessoren Ahlman
tillhörande hos inwestår; men som Häll
skapet därtil för närvarande icke äger
tillgång, måste för Banco-myntets ande
ring, och Hällskapet icke heller kännen rät
te beskaffenheten af dem sequestrer, som för
Herrar Committerades öfver allmänna
Magazins-ärenderne räkenings, skall va
ra lagdd på afledne Kronos-Befallnings
mannen Ekholms Egendom (Prot. d. 9 Jun.
10), så måste Hällskapet tills vidare göra
förmed anstånd; och öfverlemnades åt
Embudsmannen, ab i den förrare punkten,
hvilka Hällskapet säker upplysning

§ 7.

Herr Öfverste Lieutenanten och Riddaren
Silfverberg, nu närvarande inlemnade til
Hällskapet Modell, med ytterligare förklaring
ren sammansättningen och bruket af den
samma, som uti Herr Öfverste-Lieutenan
tens och Riddarens förra Memorial af d.
9 Martii förledet år lemnes beskrifwen och
förklarad. Emot denna gåfwa förklarade på
Hällskapets wägnar, Den förrättande, ew bil
lig tacksamhet; och Modellen med des bilaga

öfverlemnade; jåsom med Memorialet redan förd detta ämne (Prot. d. 1 Jul. 1800. §. 9) till Åkerbruks-rådsliga-Utskottet.

§ 8.

Vidare ingaf Herr Öfverste Lieutenanten och Riddaren Liljencberg

1:o Ett Memorial om allmänna Järnfjäderverk

2:o Anteckningar öfver vädersteken åren 1800, vid Wirkelwerkets hemman i Hinnerjoki Capell af Letala Socken;

3:o Ett Memorial om Järnpärnor och deras updragande af smed, att kvilket jämnare ¼ lod åtgår med följde;

4:o Tankar om Kägel-Mylnbyggnaden;

5:o ett ytterligare Memorial om tråd af Rennosa, med några färska prof på kor, och 1 Mål grund Rennose-mjöl;

hvilka Skrifter alla til Berednings-Utskottets utlåtande förvisades.

§ 9.

Til samma Utskott öfverlemnades ett i Svenska språket och verificerad Trygg-Instrument af den 6 Nov. 1798 å den Henkur-byggnad Landboden å Ingvalsby Krälsehemman under Pöjkulla gård i Tenala Socken, Johan Mattsson upsatt och i gäld satt, och som i det medföljande kostnads förslaget blifvit värderad till 512 RD. 44 fk. för hvilket allt Johan Mattsson till någon belöning erhållande ansnälas.

§ 10.

Til svar å Hushållningens skrifvelse af d. 15 sistl. December, hade Herr Directeuren

förelemnat, att bref til Hushållningens Secretare af d. 14 Januarii innevarande år, tillkännagifvit, att inrättningen af den förbättrade Harg-gård, ämnad til mechaniquen Akademiens utarbetad, ännu behöfver någon tillökning, i anseende til de artificiella djur-Låten Herr Directeuren dertil ännu nödige. Emedertid, och til dess allt hinder blifva färdigt, hade Herr Directeuren befvat, att ämna i Vinter til Hushållningen inkända champignon på en stubbelugn med tillökade rör, som icke allenast gifva mera värma, utan äfven upfuktar luften i rummen.

§ 11.

Af Hushållningens Skattmästare inlemnades nu Räkenskaperne för förledet år; och til deras öfverseende utsågos genom val med flutna sedlar Herr Handelsmannen Hjelmerus, Herr Professoren Doctor Haartman, Herr Handelsmannen Sundbeck, Herr Eskadrons-Predikanten Bäck, Herr Öfver-Inspectoren Dahlbeck och Herr Handelsmannen Roos.

§ 12.

Likaledes inlemnade Skattmästaren förslag öfver Hushållningens medel för första qvartalet af det fjerde år, hvaraf inbjudandes, att Behållningen ifrån Tredje årets fjerde Quartal utgjort 2049 Riksd. 26 fk. 9 r. och att Inkomsten jedermera gått til 323 RD. samt Utgiften til 68 RD. 4½ fk. 6 r. Varandes alltså behållne til andra Quartalet 303 RD. 41 fk. ½ r. hvaraf 186 RD. 5 fk. 4 r. bord emot ränta utkäne, 101 RD. til åtskil-

lige behof anticiperade, och 741 Rb. 22 sk. 11 r. Contant i Cassan innestående.

§13.

Til Ledamot, at den 2 instundande Martii komma under omröstning, föreslogs af Herr Presidenten och Riddaren Hallenborg, Herr Hofs-Secreteraren och Commendeuren af Kongl. Wordstjerne Orden, Matthias Rosenblad.

Då och dag som ofvan

J. Wallenius

År 1801 den 2 Martii samman-trädde Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapet, under Herr Presidenten och Riddaren Hallenborgs ordförande.

§1.

Protocollet för den 2 sistl. Februarii uplästes och justerades.

§2.

Uti de vid sednaste sammanträdet utvalde Revisorers vägnar, anmälde Herr Professoren Doctor Haartman, at Räkenskaperne för det framgångna året blifvit öfversedde och riktige befunnene.

§3.

Til Sällskapet hade Herr Lagmannen Wibelius insändt en följande Skrift.

Wibelius

För min ägande fordran hos Kr. Commissions-Landtmätaren Broiker om 5 Rikisdaler Banco Specie, til säkerhet för hvilken Assessoren Ahlman i lifstiden trädt i proprie borgen, har jag enligt 9 § IX Cap. Handels B

(1801. den 2 Mars)

53.

lagsgrundad rätt at om betalningen icke mig til Borgenären eller Gäldenären, vilkendera jag hälst vil.

Med förbehåll at åga denne min rättighet ojemn och oklanderad hos Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapet, såsom Arfvinge till hvilken innehafvare, och at Sällskapet förbinder sig att hålla mig skadeslös för alt det tilvande af hvad namn och beskaffenhet det vara kan, så väl til hufvudstol och ränta, som Banco Species, som utsökningsmedel, gäldbart mygnat, och tillgång hos Herr Landtmätaren Broiker lyder, förklarar jag mig, af högaktning för Sällskapet och önskar om Sällskapets kassa vilig och til en början hos Ingenieuren Broiker förvarad denne min fordran, så langt tillgång gifves; hvarefter jag tar om vacht tilla skadeslöshållande med Sällskapet qvitera, hvilket härigenom med namn och insegel underskrifvande förfaktres.

Åbo den 11 Februarii 1801.

Agath. Wijorthorn.

L. S.

Så vida Kongl. Finska Hushållnings Sällskapet behagat uppdraga mig at med Herr Assessoren Wijorthorn i förenämnde ärende negotiera och afsluta, förklarar jag härigenom på Sällskapets vägnar och med förbehåll af Sällskapets eget godkännande, mig med ofvannämnde anbud nöjd, behagades Herr Assessoren min vänskap för den benägenhet at i möjligaste måtto foga sig til Sällskapets önskan; dock förbehåller jag Sällskapet, i händelse tillgång

hos Ingenieuren Becker lyder, i anseende til nu varande dyrhet på Banco Specie, en tid af fyra år, hvarinnan Sällskapet bör eller sednare, äger Herr Assessoren sig Banco myntet afbetala. Åbo ut supra

Olof Wibelius.

L.S.

och emedan ej mindre Sällskapet än Herr Assessoren Björkbom, nu ecarvarande åt alla ömsesides förbehållne villkor kommit sitt bifall, och Herr Assessoren vid sednare sakens behandling, nu i ingo afsade sig den i Hattarpää Egendom lydde indelningen, så skulle sådant, til följe af Kongl. Maj:ts Nådige Åbo Hofrätts den 13 sistl. Novembr. vidtagne beslut, genom utdrag af detta Protocoll, jemte efter föregången justering Herr Auditeuren Bomsdorff tillställas, till Kongl. Hofrätten inom föreskrifven tid tillkännagifvas.

§ 4.

Likaledes bade Herr Lagmannen Wibelius låtit införliva utdrag af Härads Rättens i Wirkala, Wesilax, Ruovesi och Messuby Socknar af Björneborgs Län Protocoll för den 31 Martii sistl. år i fordrings-ärenden emellan framlidne Herr Assessoren Ahlman och afl. Enkefru Johan Hagerbergs arfvingar; å hvilket Protocoll desse sednare, nämligen Enkefru Eleonora Sneuman Anders Johan Hagerberg, Enkan Catharina Nyman och de öfrige sörjde döttrarnes förmyndare Sämskmakaren Anders Engvist den 5 sistl. Februarii tecknat sitt quitto och erkännande, att de

(1801. den 2 Mars)

nuet undfångne fjerdedels Kfr., och erhållen delgifft af Ahlmanska Testamentet, vid hvilken anmälte genmäle, afsagda alla vidare anförande; och skulle detta protocoll til verification öfver den utbetalning, som enligt Sällskapets vid sammanträdet den 1 December 1800 (Prot. § 5) gjorde beslut, i ändamål att denna brist lagga, til Skattmästaren Herr Kammarråd Winter afsändes.

§ 5.

Til svar å Sällskapets skrifvelse af den i förgående månad, hade Herr Vice-Häradshöfdingen Gust. Sirenius anhållit, att få vida den af Sällskapet åstundade indelningen i Tavala Kyrkoby Herr Commissions-Lantmätaren Becker tillhör. egendom, ej ägde gemenskap med Hattarpää Egendoms rätt och dess, på hvars vägnar tjenstgörande Herr Vice-Häradshöfding hade förut erhållne generele fullmagt, skulle, Herr Vice-Häradshöfdingen i afseende på den nya frågan måtte förses med förmäld fullmagt, och med de handlingar, som vid indelnings-anställningen kunna behöfvas. Men emedan Winter-tiden gjorde, att med Wirkala Socken förmodades infalla sidigare, än at någon ny fullmagt eller andre documenter derföre innan kunna framkomma, och Sällskapet gemenskap med Herr Assessoren Björkbom i dagängne förening blir befriadt ifrån egen beskickning emot Becker, så anfägs nu ske nödigt at för denna gång yrka den

uti Memorial af d. 27 dagen följande,

föreslagne inteckningen, hvarthil, i fall omständigheterne en annan tid gjorde den samma nödvändig, längre fram skulle blifva tillfälle.

§ 6.

Til Sällskapets Secretnärer, Herr Kammar-Rådet Winter tillerkändes, att tjena till verificatione vid Räkenskapernes afgifvande af Herr Assessoren och Taxe-Kameraren Gustaf Ehrenius på Sexton Rdr 42 sk. årligen betalning för de til Pjelejärns Socknemäns utlåder behof i Knopio upphandlade sina Sommar Potatoër.

§ 7.

Secreteraren uplåste ett utkast til Commititorial för Sällskapets nyss antagne Ombudsmän, som gillades och godkändes, med första skulle expedieras.

§ 8.

Kammarens Decharterings-Sessions-Protocoll af detta år den 21 sistl. Februarii gifvne uti slag i frågan emellan Sällskapet och Herr Assessoren Hornborg om arfvode för förrättad Lad auction i Ahlmanska Stenhuset, inlemnades af Secreteraren; och som det samma hafva utfallit i likhet med Sällskapets önskan och påstående, så updrogs åt Ombudsmannen, som däraf nu underrättades, att det samma i laga ordning til verkställighet befordra. Skolande underrättade Secreterare, som å nu tillika upvisst räkning förbetalat sina af Lagföreningen härrörande utgifter til En Riksd. 7 sk. för den erhålla ersättning af Ahlmanska Testaments-medlen.

§ 9.

Angående villkoren för Hattmakeri-Egendomens försäljning, och rätta förhållandet af förpunkter i framl. Herr Assessoren Ahlmans Testamente af den 2 Julii 1798, var af Herr Assessoren och Riddaren Sahlgren et Memorial intemnades, som til Oeconomie-Rätten remitterades, att sig därefter i enhvarhanda med Herr Lagmannen Rätt. Julii den 15 sistl. Januarii anmälde Promemoria uttåla. Och skulle til Sällskapets nästkommande sammanträde, som til den 9 de i denne månad bestämdt, ett projekt upsättas til den beskrifning om afhandlande Egendomens beskaffenhet och förhållanden, som til tungade Köpares underrättelse i allmänna Tidningarne bör införas.

§ 10.

Uti skrifvelse af den 9 sistl. Febr. hade Bokhandlaren Herr Magister Isaac Otter, til följe af Sällskapets den 15 förutgående December. gjorde begäran, meddelat underrättelse om priset på tryck och papper hos tillbörlige Boktryckare i Stockholm, och härom inkommit Herrarne Casselbohms, Nordströms den yngres och Marquards skriftelige utgifter. Och emedan de af dessa Herrar åberopade villkor kunnat vara något lindrigare än dem Herr Magister Grenehell inför Oeconomie-Rätten den 12 December. sistl. år gjorde anbud; och som skillnaden icke var särdeles betydlig, och de Boktryckare som gjort de förmånligaste anbud, förmenades

icke äga rättighet at tinga några Sinsta
stiftelser, så önskade Sällskapet, för att tillika
undvika Betänkligheter af en särskild Correctors
och de flere olägenheter som annars lynne
vinga-ortens afkägsenhet skulle medföra,
at här på stället kunna låta trycka
sine tillämnade Hushålls- underrättelser
för Allmogen; och uppdrog därföre åt
Oeconomie-utskottet, at ytterligare hå-
ra om saken och jämka med Herr Magi-
ster Grenstedt, som förmådde utan för-
skada kunna lemna Sällskapet samma
pris, hvarmed Stockholms Boktryckare
sig nöjde för klarat.

§ 11.

Axel Gust. Herr Vice-Häradshöfdingen Baron Mellin, som på Sällskapets den 2 Febr. innevarande utfärdade Fullmagt bevakat Kal. Maji uppå Sundsvalls rätt och bistå vid Merpeby Socken Ägodelnings Rätt den 20 och 21 i samme månad, i fråga om sättet til Utmed tillkännagifvande, at Herr Baron och Vice-Häradshöfdingen emot samma Utslag, såsom Sällskapet emotgången, har Kongungen Befallningshafvande i Vasa förbehållit besvär, tillvarjände Herr Baron och Vice-Häradshöfdingen til Sällskapet öfverlemnat at bestämma des arfvode. Och emedan, enligt Ombudsmannen Herr Auditeuren Bonsdorffs yttran, &c, i brist af Charter och local Kännedom

af Handlingarne icke med nog säkerhet
kunde dömmas, huru vida meranämnde
Utslag lemnade grunder anledning til be-
svären fullföljande eller icke, och derjem-
te det hela icke syntes vara af sådanes vär-
de, så anser Sällskapet betänkligt, at ige-
nom der förlängande bekostnad. Likväl skulle Herr Baron
och Vice-Häradshöfdingen, i händelse nå-
gon annan part ville göra målet under
Kongungens pröfning, anmanas at öfver-
lemna Sällskapets del af samma och ytterli-
gare anmärkande, hvarigenom omständigheter-
na kunde förtydligas. Emedertid skulle
observations-skriften stadna qvar hos den
den skrift ingifven, til den Kongungens Be-
fallningshafvande förelägger Herr Baron
och Vice Häradshöfdingen någon tid at
inkomma med behörig fullmagt, dämti deltager
så i fall ingen annan ~~borde~~ öfvergifvas, och det
hela saken ~~skulle~~ återremitteras; och
anmälta misshnöjen återkallas; och
skulle Herr Baron och Vice Häradshöf-
dingen jämte den skrifvelse, som härom
kommer at afgå, åfvenväl med så at
tvenne af Tio Rikesdaler.

§ 12.

Til Sällskapets Casse inlemnade Herr
Professoren Doctor Bonsdorff Tjugofem
Riksdaler A. G. S. såsom en gåfva af des fader
Kyrkoh. A. G. S. Församlingens Ze-
nioträds-Prosten och Kyrkoherden i Hau-
so Herr Doctor Peter Bonsdorff; och hölls
det beslöt at emot denna Herr Doctorns på-
visade frikostighet skriftligen betyga sin
högaktning och förbindelse.

§ 13.

Likaledes anmäldes til Sällskapets Ca-
ja vara insände af Herr Lagmannen von
Morian, 2ne års afgift med Sex Riksd. af
Herr Majoren och Riddaren W:j. Rothkirch
för 2ne år Tjugu Riksd. samt afdrag af En
Riksd. för den pläg Herr Majoren och Rid-
daren för detta lemnat, af Herr Öfversten och
Regements-Fältskären C. M. Schjerfbeck,
som af den grund at den ännu icke fin-
nes uptagit i förteckningen öfver Säll-
skapets Ledamöter, misstänkt at den till-
på utsändegt kallelse bref med bifoga-
de tre Riksd. icke framkommit, 2ne års
afgift med Sex Riksdaler, af Herr Fält-Com-
missarien Daw. Mustelin, som i Memorial
af den 24 sistl. Januarii befarat Säll-
skapets kallelse, et års afgift med Tre Riksd.
och af Herr Öfversten och Riddaren Grip-
berg, et års afgift med Tre Riksdaler: hvar-
vid de Herr Öfversten och Riddaren Tillika,
äfvi nu uplåst skrifvelse til Sällskapets Se-
creterare af den 1 sistl. Febr. vidfogt sig at
ägnow Sällskapets anstalt erhålla en Bi-
na, och bilagt et Protocoll från Härads Rät-
ten i Laukas angående de förbättringar
och upodlingar Herr Lieutenanten Carl Chr.
Stian Törnöjer å Niemelä Rusthållsställe
Rusthålle företagit och utfört, hvilket
bref och Protocoll til Berednings-Utskot-
tets utlåtande öfverlemnades.

* för mera än ett år
sedan afsändt

§ 14.

Samte tillkännagifvande, at Herr Com-
missions-Landtmätaren Heinricius under

den 30 Januarii, och Herr Professoren Ström
under den 4 Februarii detta år, Sjöfors Corre-
spondenter insändt nya Quartals-berät-
telser, och at dessa redan blifvit mottagde
uti Sällskapets Dagbok, anmälte Secreterarene, at
den förstnämnde, eller Herr Professoren Ström
hade bifogat
icke inlemnat et Styrc-Instru-
mentum öfver Brukes-Landtbonden Anders
Matts Mattsson i Kåtjala by af
Nykyrka Socken upodlingar i Kåtjala by af
Nykyrka Socken upodlingar, och anhållan
om belöning för dräugen Simons Johansson,
som i 24 år med trohet och flit varit i
denne tjenst å samma Socknens Prästegård;
och anmodades nu Berednings-Utskot-
tet at utlåtande häröfver afgifva.

§ 15.

Med anledning af Herr Directeurens
Widéens uti nu föredragit Memorial af
den 27 sistl. Januarii gjorde afsägelse,
af Sjöfors Correspondent för Wasa Stad och
tillhörande Landsort Sällskapet bifalla,
samt och uplåste underteknad Secretera-
ren et Memorial ämnes fyllande af de Edige
Ledamoten efter ålfskillige Sällskapets
Correspondenter, hvarföfver Berednings-
Utskottet tillfader at sig yttra.

§ 16.

Och vidare öfverlemnades til Berednings-
Utskottets utlåtande

1:o och 2:o, 2ne Memorialer ämnes den all-
nådigst och dådande Förfrukan af Herr
Professoren och Kyrkoherden Mollin och Herr Professoren
Doctor Pipping;

3:o Beskrifning på en kakelugn med
klokade rör, som öka varmen och uptorka

luften i rum; jämte Modell, af Herr Directeuren Dreilich;

4:o ett Memorial af Herr Kyrkoherden Mathesius i Nykarleby om des uprättade Hushållnings-Tabeller för Soldens församling m. m.

5:o och 6:o, två Memorialer af Predikanten i Wasa Herr A. Ehlund, det ena om en finsk Skarabock för Mesnilistor och det andra, om Näringarnes förbättrande, om Boställ, om Näringarnes förbättrande, om Klädesordningar för allmogen, om medel emot Koppor och Rotsjukan utvändande; det andra med förslag till en tiggare ordning;

7:o ett anonymt Memorial om Salthrist och medlen till des afhjelpande;

8:o Rörande öfver afkastningar ifrån Kemi Kyrkoherde-bohls åkrar, och anteckningar om Sommarens och årsväxtens beskaffenhet samt Spannmåls priserne ifrån och med år 1791 till och med år 1800, af Herr Probsten Pastorem;

9:o ett bref ifrån Herr Coquercotie Capitaine Stålström med strödda anmärkningar om Marocckanska Riket;

10:o ett bref ifrån Herr Öfverste Lieutenanten och Riddaren Lilljeberg med några tilläggningar till des förut inlemnade Memorialer;

11:o ett förslag till gators och vägars upbjelpande genom en förbättrad skenläggning, af Herr Wolcenstrom; och

12:o ett förslag till Prisfråga, att den i instundande Maji till befarande frastjelpa, af undertecknad Sällskapets Secreterare.

§ 17.

Vidare föredrogos åtta Enskilte-Memorialer

ifrån Kommungens Respallningsskyldige Gäldbörg, det ena af den 22 Januari med Werkgångs-Taxor för åren 1797, 1798, 1799 och 1800; och det andra af d. 6 Febr. med löfte, att i fall det blifver, [illegible] i vår anskaffa något quantum Potäter till utsäde för Tajana och jämte Kemi och Pudasjärvi Socknar.

§ 18.

Herr Probsten och Kyrkoherden Ringius Memorial af den 2 sistl. Febr. med Tabeller öfver Folkmängden i Kemi Pastorat åren 1749 och 1800, skulle till framdeles vidare åtgärd förvaras.

§ 19.

Uti Memorial af den 18 December förlidit år, hade Herr Kyrkoherden Borgman i Pargas, gifvit tillkänna, att han i afsende till Hemmanshustrun Maria Mårtens dotter, enka efter Pehr Gudmunds Hannman i Kyrkoby [illegible] Pargas Socken, med hvilken den 9 sistl. Juni förmälte sig, sedan den 9 Sistl. Juni förmälte sig, sällskapet gjort dåd icke kunnat fullgöra [illegible] samt anhållit i bref af den 1 November gå anstånd med samma ärende, hvilket äfven blifvit medgifvet; men som han nu i bref af den 26 sistl. Januari anhållit att få [illegible] underrättat förfarandet om [illegible] och vårde Sällskapet fått på [illegible] Marias lyckliga bemödande med Koppympning, och uppmuntrat förfarandet att med åfvenlättande af alla förnödenheter och all möjlig [illegible], begagna sig af detta ypperliga förvaringsmedel emot vårt Lands mäst härjande sjukdom.

§ 20.

At Nämndemannen och Gårdfarebonden Nils Johansson ifrån Lill Kappelskrand i Pargas Socken, i allmänt Sockenstämma den 4 sistl. Febr. blifvit prydd med den Belöningsmedalj

medaltet Sällskapet honorar tillagt, varan-
hade Herr Häradshöfdingen Broltenius, att
uppläst Memorial af den 2. i samme
Månad inberättat; och skulle härom
åtgärd kungöras.

§ 21.

Sällskapets af Oeconomie-utskottet
den 26 November förlidit år föreslagne
stat för innevarande fjerde år,
antagen och gillades: blifvande i förra
deraf lönerne oförändrade, men thrif-
materialierne för Secreteraren och Skatt-
mästaren fördubblade emot de förra åren.

§ 22.

På satt Berednings-utskottet uti sitt Pro-
tocoll för den 17 sistl. December. (§ 4) tillstyrkt,
skulle den af Herr Professoren Doctor Hellenius
på Sällskapets anmodan upsatte afhandling
om Linskötseln, til vinnande af utlofvade
belöningar, af författaren uppgifven
kommuniceras med Herr Kyrkoherden Ar-
rhenius i Lengelmäki, hvilken tillstadde på en
ort, hvilken i afseende på Linets skötsel
har oberömd företräde framför de
flesta öfriga i Finland, med anmodan att
denna Sällskapet del så väl af sitt eget,
som flere i orten boende erfarne Hushålla-
res yttrande däröfver; skolande i sådan
andamål på Sällskapets bekostnad en
afskrift lagas af afhandlingen, att Herr
Kyrkoherden tillsändas.

§ 23.

Uthaldes bifölls Sällskapet til hvad
Berednings-utskottet (Prot. för d. 17 Dec. § 5
och för den 29 i samme månad § 1.)

(1801. d. 2 Mart.)

i anledning af Herr Professen och Ledamo-
then af Kongl. Nordstjerne-Orden Doctor
Andere Chydenii påminnelser emot Herr
Professoren Doctor Haartmans anmärk-
ningar vid Herr Doctorns Laukar om Kopp-
ympningen, föreslagit, och skulle således
vid Herr Doctor Chydenius brefs afgå-
ende med den genstälda utskottets
Protocoll innehåller.

§ 24.

Då det här i staden inrättade Läse-
Sällskaps vägnar, anhöll Herr Professoren
och Riddaren Porthan, att thy måtte be-
hilja den förmån, att hvarje Onsdags
efter middag lyceres fritt, för betjena sig af
Hushållnings-Sällskapets samlings-rum,
derom utaw invändning blifvit, med vil-
kor, att Läse-Sällskapet hjelp kommer
att hålla sig med ved, ljus och upplysning,
och inställer sina sammankomster, då
Hushållnings-Sällskapet hjelp behöf-
ver nyttja rummen.

År och dag som ofvan

P. Wallenius.

År 1801 den 16 Martii sam-
manträdde Kongl. Finska Hus-
hållnings-Sällskapets Pre-
sidium och Ledamöter.

§ 1.

Protocollet för den 2 i denne månad
upläses och justerades.

§ 2.

Sällskapets Ombudsman, Herr Auditeu-
ren Wasenius förfrågade sig, huruvida

de af Ahlqvanska Wacts Debitorer, som
undgådt försträchningar i Spannmål
böra återbetala lånen antingen in natu-
ra, eller efter sednaste marktgångs pris, ell-
ler ock efter det i Bouptechnings-Instrumen-
tet utförde värde? och förständigades,
at återbetalningarne böra ske efter
endera af de 2ne förestående al-
ternativerne.

§ 4.

Ytterligare anmälde Herr Audi-
teuren Wonsdorff, at ibland de honom fö-
rut ställde Reverser voro 2ne, uti Åbo Läns
och Regements Auditeuren Herr Johan
Lindeholm utgifvit till fedrunera af-
lidne Herr Capitainen Leijonmarck, och
hvilka hvarken blifvit på tredje man
transporterade eller i Bouptechnings-
Instrumentet upptagne, ~~och~~ * hemställde
huruvida dem förfaras borde? Och
emedan Hälsingfors Läsesällskap fann sig, i fråkom-
mande fall icke äga rätt at
dem utfordra, så skulle därmed hafvas
anstånd till des närmare upplysning
om förhållandet skulde vinnas, hvar-
om Herr Auditeuren tillsades at besörja.

§ 4.

Tillhandes anmärktes af Ombuds-
mannen, at en misskräkning i Boupp-
technings-Instrumentet föreligger vid
bestämmandet af Herr Capitaine Spa-
rres debet, i så måtto at Tjugu Riksdal-
ers åter vederbördt blifvit Herr Capita-
inen til last förde, hvilket på begäran
här skulle anteckna's.

* men sannolikt lemnade i vederpant för någon Skuld, och

§ 5.

Sällskapets Secreterare inlemnade
af Örtne-Tabellerne för Idensalmi Com-
prast, från Raudaskylä, Heinäweti, Leppä-
virta, Idensalmi och Pjelaweti afskrifter
af 1749 och 1800 års alla 4 Tabeller, från
Hyrynsalmi alla Tabellerne för år 1749, samt den
andre och 4de för år 1800, från Kuopio Lands-
församling 1sta, 2dra och 4dje Tabellen för
år 1749, och alla fyra för år 1800, från
Pieksämäki alla fyra Tabellerne för år 1749,
och från Kuopio Stads-Församling, Maa-
ninga och Kjuruwesi alla fyra Tabeller-
ne för år 1800, samt för Idensalmi, eller
som det år 1749 kallades, Jockas Contract,
den 1sta, 2dra och 3dje Tabellen för sistnämn-
de år; och bade Herr Contract-Probsten
Lagus, som deste afskrifter lätt
[ritade] lemna, tillika ~~lemnad~~ hopp om de
ännu saknade Tabellernes complettering fram-
deles. —

§ 6.

Enligt hemställan i Memorial af detta
dato utaf Herr Professoren Doctor Räsänen,
som tillika inlemnade en färsk Islands-
mossa, skulle til utgörandet af des
allmännare kännedom, en portion där-
af vid lägliga tilfällen afsändas til Säll-
skapet i landsorterne, at i församlin-
garne til prof utdelas; och förklara-
de, på Sällskapets vägnar des Förfat-
tare, Herr Professoren Sällskapets förbin-
delse för denna nyttiga anstalt.

§ 7.

Af underteknad Secreterare anmäldes
at Probsten och Kyrkoherden i Kemi Herr Mag.

Matth. Castrén öfver den uti Protocollet för den 15 förlf. December anmärkte skilsaktighet emellan de til Sällskapet inlände anteckningarne öfver väderleken och Naturmärkvärdigheterne uti Abjofti åren 1796 och 1797, och den som för samma år är gifvit til Kongl. Svenska Vetenskaps-Academien, af Apothekaren Julin, under förmiddagen af vara ur Autecknarens dagbok afskrefne, inlemnade, och i stad emot Handlingar förvarade, förklarat skriftelige förklarat, om observationerne inlände under originali, dem bevisat, at uppgifterne vid af Herr Apothekaren både för ändrade, förökade och förminskade: hvarjämte Herr Probsten i afskrift lemnat Sällskapet del af Herr Kyrkoherden Enckells observationer i Sodankylä Lappmark ifrån och med år 1788 til och med år 1800, som til Berednings-Utskottets utlåtande blefvo utställde.

§ 8.

Ytterligare remitterades til Berednings-Utskottet

1:o Ett bref af den 24 förlf. Febr. ifrån Herr Capitainen Steph. Bennet i Solna vid Stockholm, med anmärkningar om Linnés beredande af i likhet med Bonnets tillverkningar uptaga färger;

2:o Ett Memorial af Herr Capitainen Fred. Bronikowsky, daterad den 20 Febr. 1800, med förslag til utspridande af en allmänare kännedom om finska naturalier utseende och nytta genom tryckta afhandlingar, beledsagade med träsnitt;

(Bil. d. 16 Mars)

3:o Correspondrande Ledamoten, Herr Lektoren Borgström, Memorial af den 10 i denne månad, och därvid följande Anteckningar öfver väderleken i förflutne November, December och Januarii Månader, — anmärkningar om Borgå Stads näringar och Handelsrörelse förledet år — Fabrikören Eric Strahles uppgift om des Kläde-fabriks tillstånd, och — Underrättelse om försäkeren til Linnevåfnadens aftagande i Borgå;

4:o Quartals berättelser från Corresponderande Ledamöterne Herr Vice-Pastoren Grahn i Kaucko, Herr Fält-Chirurgen Gadolin i Padasjoki, och Herr Probsten Forsman i Pelkaue, daterade den 31 December samt 10 och 24 Januarii;

5:o Ett Syne-Instrument och Socknestämmo-Protocoll öfver Kuovesi Kuovesi om Nybyggaren Johan Johansson Lammis i Pundais uppodlingar, för hvilka den til belöning erhållande anmäles; och

6:o Ett Tings-Protocoll af den 1 Febr 1794 och Socknestämmo Protocoll af den 3 Febr. detta år, om Hvuden Mårten Kiuru i Virdois Capell af Kuovesi Socken, som inom 22 år utom Skall dödat åtminstone 120 st. gamla Björnar, och derföre blifvit af Sällskapet Ledamot Herr Capitainen Georg von Knorring rekommenderad til undfående af en Belönings-medaille at bära på bröstet.

§ 9.

Herr Lieutenanten Eric Joh. Ehnholm remitterade i modell en af honom förbättrad plog til dikens upprensning, som öfver-

lemmades til Allerhuls-redskaps-utlåtel-
ses granskning; hvarjämte D:r Forander
Herr Presidenten och Riddaren Hallenborg
emot denna förening betygade Herr Lieu-
tenanten Vällskapets erkänsla.

§ 10.

Nu föredrogs af Oeconomie-Utskot-
tets Protocoll för den 6 i denne månad
§ 1, som innehöll utlåtande öfver Herr
Lagmannen Wibelii, samt Herr Profes-
ren och Riddaren Porthans Memorialer
rörande Hattaupäd Egendoms förbättring
och skulle, enligt Skadgarnes 34 §, detta
Protocoll hvila på bordet en månad;
men angående den beskrifning, som i
förteckningarne kommer at införas om
Egendomens beskaffenhet, afgjordes om
gemenskap, at hugade köpare böra hos Säll-
skapet göra sina anbud i Banco-el-
ler Riksgälds-mynt inom instundan-
de Julii månads utgång.

§ 11.

Vidare föredrogs Beredningens-Utskot-
tets Protocoll för den 7 Maji sistl. år § 2
angående Fattonen öfver afledne Herr
Assessoren Ahlman, som enligt Herr
Professoren och Riddaren Porthans me-
godtagande förslag kommer at förfärdigas
på åtsidan: Herr Assessorens Cabinetsbild
hufvud med omskrift: Gabriel Ahlman
Assessor; och på frånsidan: en Springhäst
la som utgjuter en bäck, hvilken flyter
genom en äng; stranden beväxt med träd
och buskar; en qvarn, hvars hjul synes
utanföre, drifves af samma vatten: öf-
verskriften: Usque Beneficus, och i Exergien,
Ex memoriam Socii munifici R. Societ.
Oeconomæ Fennica. A. 1801. (MDCCCI.) och de-
slöts, at Stämplarne, som blifva af vanlig
Fattons-Storlek, bör graveras af Konun-
gens Medailleur Herr Professoren Lars Gran-
del, samt til den andan kommer at ut-
gå del af den förkrinna profil-Teckning
öfver meranämnde Herr Assessor, som
uti Vällskapets sammankomst den 1 Mart.
förledit år af Herr Öfver-Directeuren Ad-
lering inlemnades. Och skulle Herr Kongl.
Translatoren Gummer genom bref anmo-
das, at om verkställigheten häraf besörja,
samt enär Stämplarne äro färdige, til en början låta afdraga
100 Exemplar i Silfver och ett i Guld, hvil-
ket sista til Kongl. Maj:t i underdånig-
het kommer at aflemnas.

§ 12.

Under den 15 Febr. sistl. år (§ 5) hade
Vällskapet beslutit at pryda dess Samlings-
rum med framlidne Herr Assessoren Ahlmans
Portrait, och underrättad Secreteraren den
därpå följande September. Til Protocollet (39)
anmäldt, at Portrait-målaren i Helsingfors
Herr Enars Thelning uti skrifvelse af den
1 Julii trodt sig kunna lemna ett sådant
Portrait, med förbehåll at förrän få til på-
sedde den skuggbild, som efter Herr Asses-
soren finnes i behåll på Hattaupäd, samt
gjort förfrågan om Portraitets storlek och
Costume. Och emedan i skrifvelse Herr Kamere-
raren Julin, som förmodats äga et Portrait
af meranämnde Herr Assessor, sedermera
ingen underrättelse inlupit, så beslöt

Sällskapet nu, at igenom Missiveff anmo-
da Herr Thelning om fullgörandet af sitt
löfte, på sådant sätt, at Portraitet blir ett
Bröst-stycke i naturlig storlek, och Cost-
nen alfvarsam och värdig; och
uppdrog Sällskapet, i anledning af Herr
Thelnings förbehåll, åt Herr Auditeuren
Bronsdorff, som innan kort afträder
en resa up til Italien, at af sine ak-
tiske vänner begära til låns som
silhouette ring, som Sällskapet i bör
jan af förledet år om händer hafft, då
teckning togs til Medaillen.

§ 13.

Därnäst föredrogs 2 § af Beredningens
Utskottets Protocoll för den 28 sistl. Octob.
angående belöning åt yngtingen Johan
Pollain, blind, i Randsalarne, som hvar-
nyttiga begynnande vid allmogens barn
undervisning Sällskapets Protocoll för
den 1 i Januarii månad (1810) förmälder
och emedan Sällskapet åt Utskottets hem-
ställan bifall lemnade, så skulle brefv-
likhet därmed til Herr Probsten och Kyr-
koherden Mag. Cygnæus afgå.

§ 14.

Beredningens-Utskottets förslag i 2
af den Protocoll för den 8 sistl. Novembr.
bifölls i så måtto, at i Kungörelserne om
Pris-uppgifterne för framtiden altid uttry-
keligen utfästes, at ett Exemplar af Sällskap
Medaille i Guld utgör stora priset, och 2ne dito
Silfver accessit: dock skulle til bibehålla-
de af likhet med förut antagne grunder
Belönings-Medaillen i Guld altid bes-
tå af 20 Ducaters vigt.

§ 15.

I jämnmanhang med hvad å sagde 4 § af Beredrings-Utskottets Pro-
tocoll för den 8 Novembr. 1810, föredrogs
äfven 3 § af Oeconomie-Utskottets Proto-
coll för den 6 i denne Månad angående
Sällskapets utlopp de Hushålls-under-
hållelser för Menige Man; i anledning
hvaraf Sällskapet beslöt

1:o at Titeln blifver: Hushålls-under-
hållelser för Menige Man, utgifne af K.
Finska Hushållnings-Sällskapet; och för-
ordnades i Octavo, samt uplagorne 2ne: 2000
Exemplar på Finska och 1000 på Svenska.

2:o at Arbetet, utaf vara bundet til
dess tid, utgår i häftten af vid pass fyra
ark hvardera.

3:o at Sällskapets Ledamöter gratis er-
hålla ett Exemplar af den Svenska upplagan,
mot enkel häftning; och at de öfrige Exem-
plaren, som bland allmogen i Landsorter-
na komma at utdelas, skäras och inhäf-
tas i ofärgadt stadigt Cartons-papper,
som arbetslönen hvarföre Sällskapet up-
drog åt Herr Magister Frenckell at med
någon Bokbindare til billigaste pris
förhandla;

4:o at arbetet trycker hos Herr Magister
Frenckell på de vilkor Herr Magistern
vid Oeconomie-Utskottets Jaumanträ-
de den 6 i denne månad bekingat; Stäm-
de det dessutom Herr Magistern fritt, at
för egen räkning til afsalu upläggja så
många öfverloppe-exemplar, som han
vill eller tror sig kunna afsätta;

på sätt Beredningens-Utskottets Protocoller för den 7 Junii och 8 Novembr. sistl. år är föreslagit,

5:o af arbetets innehåll blifver jämväl
jemväl meranämnde Berednings-Utskottets
Protocoll för den 8 November 1800, 4:de 5:te
4de och 5te Momenter förslagsvis upgifven;

6:o af Rusen til arbetet i Åbo Tröning
och i Sällskapets dagbok anmärkes, med
anhållan om kunnige Landtmäns bifall
de och upplysningar, i synnerhet jämväl
som äro practiske Landthushållare; och

7:o af hvarje Häfte, innan det utgifves, öfversees af Berednings-Utskottet.

Och som tjenligt ännu till första
Häftet, innan detsamma bord införlifvas, jämväl
öfverlemnade Sällskapet till sitt Bered-
nings-Utskott at om verkställigheten
däraf och fördelningen af redactionen
sig utlåta, samt i tid utse någon, som
Sällskapet innan förstone med första Häftets öfversätt-
ning på finska bistår.

§ 16.

Vid nu anställd ballottering, erhöll Herr
Stats-Secreteraren och Commendeuren Mat-
thias Rosenblad, enhällig kallelse at vara
Sällskapets Ledamot; och skulle samtlige Kalla-
de brefvet tillika med så ock skrifvelse af sådant innehåll, som Expeditions-
Protocollen för denne dag utvisar.

§ 17.

Ytterligare inkallades, på vanligt sätt
til Ledamöter: Herr Öfverste-Lieutenanten,
Vice-Landshöfdingen och Riddaren af Kongl.
Svärds-Orden Adolph Meinander, Öfver-
i Armeen, Öfverste-Lieutenanten vid Öster-
bottens Regemente, och Riddaren af Kongl.
Svärds-Orden, Herr Baron Georg Silfver-
hjelm, Kongl. Kammarjunkaren Herr Gustaf

Borgbom och Handelsmannen Herr Isaac
Tillman, alla i Wasa; Kyrkoherden i
Lappo Herr Johan Ahman, Kyrkoherden
i Åbo Herr Magister Johan Johan Tamme-
lander, Fält-Kamereraren och Regements-
Qvartermästaren vid Nylands Infanterie Regemente
Herr Johan Agricola, och Capitainen
Herr Claës Johan Bäck.

Så och dag som ofvan

H. Hallenius.

År 1801 den 1 April samman-
trädde Kongl. Finska Hushåll-
nings-Sällskapets Förestånds-
och Ledamöter.

§ 1.

Protocollet för den 16 i förregående Mars
månad upläses och justeras utan anmärkning.

§ 2.

Underteknad Secreterare anmälde, at Borg-
mästaren i Björneborg Herr Carl Mårtensgren
inlemnat ett års räntor å sin skuld till Allmänna
Hushållet med Nio Silfverdaler, och tillika an-
hållit om ytterligare anstånd på ett år
rörande med skuldens afbördande. Men emedan
Sällskapet emot sitt i dag ett års Prot.
§ 1 lagne beslut härtill icke kunde bifalla,
så skulle Herr Borgmästaren därom anskrifvit
och skulle den inbetalda räntan till
Landtmarskalken, och den inbetalda räntan till
Landshöfdingsmannen Herr Auditeuren Hans
Forsell emot quitto öfverlemnas.

§ 3.

Likaledes anmälde Secreteraren, at Herr
Landskamereraren Nordenswan, uti skrif-
velse af den 21 sistl. Februarii insändt ett
belopp af Nämndemannen Henric Mattsson
Wirilä i Seisslo, som utreder at Torpare Enbau
Margareta Jöransdotter i Fru Walkiajärvi

den 16 December förledet år erhållit del af
den förnyade anskaffning, som för Kommu-
nalfullmägtiges sammanträde i Januarii
sjuttonhundra nittionio skall vara gjord om
kommer förpliktande att betala
tidsräkning för 75 Riksd. 9 sk. T: men
sig därutöver icke lärer hafva förklarat; och em-
den Herr Landshamneveraren tillika tillkän-
nagifvit, at Margareta är bosatt icke
inom Jurisdictionen, utan innan Åbo och Björ-
neborgs Län. Så skulle Secretaren tillika Säll-
skapets Ombudsman at vid förrättande ny
anskaffning hos den rätte Executorem, sig
därtaf betjena.

§ 4.

Uti skrifvelser af den 4 och 16 Martii
hade Herr Probsten Doctor Hirn, och Herr
Tingsmannen Linder inberättat, at Nybygg-
aren Anders Ericsson Mäkelä ifrån Forko-
gården by i Haurjärvi Capell, och gamle Dra-
ka by i Pielisjärvi Capell, den förre den 15
Martii och den senare på Trinitatis Söndag
Martii Söndag den 15 Febr. och 15 Martii
i offentliga Socknestämmor undfått fi-
ne belöningar; och skulle härom i Åbo
Tidning kungöras.

§ 5.

Till Berednings Utskottets utlåtande
remitterades

1:o Herr Assessor Archenii Afgifvings-
Memorial uti denna vilkorar sig Hattupä-
Egendoms förrättning, och Ahlmanska Skif-
te-inrättningen;

2:o Ett Memorial af Apothekaren Herr
Herr Långhjelm om medel till Samman-
fors Hads upkomst och förkofran;

3:o Ett Memorial af Herr Assessoren
Björkbom om någon anstalt till hälso-

lende af en karl, som vore kunnig i Lerkus-
tyggnad;

4:o Ett Memorial af Herr Professoren Do-
ctor Pipping om nödvändigheten af Thorn-
ifpa Kurfskaper för Klockare;

5:o Ett Syne Instrument och Socknestäm-
mo-Protocoll om de uppodlingar Glas-sa-
kristinorem Pehr Nicander gjort uti Rekijoo
ländiga mogla under Jurvala benämde
ten i Somero Socken; och

6:o Januarii och Februarii månads ob-
servationer från H. Michel, jämt
anteckningar i Landthushållning och
Natural-Historie för åren 1792–1799, af
Corresponderande Ledamoten Herr Commis-
sions-Landtmätaren Heinricius.

§ 6.

Uti Memorial af denne dag, hade Herr
Professoren Doctor Kaastman förklarat
Sällskapet, at under nu varande allmän-
na dyrhet på lifsmedel, genom ljuliga
förestående inga utvägar kunde upbo-
Landtborgare at göra sammanskott af spann-
mål, at sälja för modererade priser till
de fattigare, som bifölls; och blef Bered-
nings Utskottet i anledning därutaf anmo-
dadt at upsätta en tjänlig anmälning til
Rådet at upsätta ett sådant sammanskott, genom hvilken
tion, hvarefter det bör disponeras, til an-
dra förmån för de behöfvande.

§ 7.

Sällskapets Secreterare inlemnade ett
den 25 sistl. Martii inkommit svar på Kis-
frågan om hinder för finska Landtman-
nens idoghet, med valspråk: yhdestä rehellise-
stä tarkoituxesta ja yhdexi hyvädi aikomi-
xexi, som signerade N:o 1 kommer at ännu
tälas den 1 instundande Junii.

§ 8.

Likaledes inlemnades afskrifter af Jakobsbellerne öfver folkmängden i Loimijoki åren 1749 och 1800, upprättade och insände af Herr Prosten Carenius; och kommo de med den öfriga samlingen att til framdeles bruk förvaras.

§ 9.

Til följe af Sällskapets beslut under den 2 och 16 Martii, upläste undertecknad Secreterare ett af sig författadt utkast til annonce om Hattunääs Egendoms försäljning och bestaffenhet, som efter några förändring gillades, och med förstone borde införas ej mindre i den här utkommande än i Inrikes Tidningen.

§ 10.

Til det utlåtande Berednings-Utskottet den 21 sistl. Novembr. afkommat (Prot. § 3) öfver ehden 25 Octobr. föregående October. til Sällskapet inkommit anonymt Memorial, som innehöll svar på anmärkningarne i nionde arket af förlidet års Dagbok öfver et äldre anonymt Memorial om återvinnande af Ängsbergarne uppgifvande om huruvida de lemnade Sällskapet sitt bifall; och skulle följaktligen det samma i Dagboken komma given anmälas, med anmodan til dem, som kunna finna sig kugade af anledning af Författarens projecter, att meddela Sällskapet resultaterne af sin erfarenhet därom.

§ 11.

Angående Det af Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren Moller insände Förslag til Saltpetter-Sjuderis inrättning i Savolax och Karelen vore [illegible]

(1801 d. 1 Apr.)

77.

sällskapet af lika tanka med dess Berednings-Utskott, som den 21 Novembr 1800 (Prot. § 7) sig däröfver utlåtit. Ty emedan Sällskapet på sådan grund, samt anseende til den nya författning, som i detta ämne vid sistl. öfverstundrie Riksdag blifvit bifallen; och innan kort lärer vara at förvänta, hvarvid Kronan icke heller har behof af några nya Embetsmän för detta behof, ehe säg sig i tilfälle at med sitt understöd och förord understödja Herr Öfverste-Lieutenantens, och Riddarens förslag; så fann Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren härvid gemom brev af undertecknad Secreterare underrättas.

§ 12.

Likaledes bifölls Sällskapet Utskottets samma dag (Prot. § 2) afgifne utlåtande öfver det anonyma Memorialet om Skadan af Gelafvelns insträckning och aftagande i Finland, hvilket förden skall på sätt Utskottet tillstyrkt, skulle i Sällskapets utgående dagbok korteligen recenseras.

§ 13.

Af Berednings-Utskottets Protocoller upläste nu första gången de §§ som röra täflingarne och den tillstyrkta Prisfrågan, jämlikes af Protocollet för den 29 Decembr. § 4, § och 6, af Protocollet för den 22 Januar. § 4, § och af Protocollet för den 21 Martii §§ 4, 6 och 9, hvaröfver Sällskapet den 1 instundande Maji ville meddela utlåtande; och anmärktes nu angående Prisfrågan, af Herr Biskopen och Commendeuren Doctor Hedolin, at i de tilämnade Skolmästa-Skolan Scholarne, undervisning äfven borde meddelas om framledne Herr Commerce-

Rådet Forhems mechaniska åtskillnad nytt-
ga inventioner, som i en liten särskilld
utgifven Traktat af år 1729 finnas beskrefne.

§ 14.

Till Ledamöter af denna vaclig lit-
teraire Sällskap, under omröstning föreslogos af
Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren
af Wetterberg igenom underteckned Secreterare,
Herr Majoren och Riddaren af Kongl. Svärd-
Orden, Otto Joachim Ernfelt; af Herr Profes-
soren Doctor Engström, Herr Apothekaren
Johan Henric Långbeck i Hammarsjö; och
af Herr Kammar Rådet Winter, Kramhand-
laren i Hedemora Herr Anton Reinhold
Carstens.

Så och dag som ofvan

Wallenius.

År 1801 den 15 April sammanträdde
Kongl. Finska Hushållnings-Sällska-
pet.

§ 1.

Sällskapets ordinarie Ordförande Herr
Presidenten och Riddaren Hallenberg, hade
låtit tillkännagifva sig af förekomne hin-
der icke vara i tillfälle att detta sammanträ-
de bivista, i anledning hvarföre, efter föregån-
get val och de flesta röstberättigades kallelse, Herr
Öfver-Directeuren Alfving i dag inbog
Ordförande-Jatet, hvarefter Protocollet för
sednaste Session till sin början justerades.

§ 2.

Underteckned Secreterare anmälde sig
hafva den 9de i denne månad emottagit et
Hushållnings-Memorial, hvarigenom på Herr
Lands-Secreterarens och Kronobefallnings-

(1801. d. 15 Apr.)

77.

vaarien Herr Gustaf Dahlbergs begäran,
Sällskapet blifvit kalladt och stadgadt, att den
nästkommande Julii höras, den tillförordnade Herr
Lands-Secreteraren vid Kongsåsla och Mersyby
Fiskinars Härads Rätt Björk anhängig emed-
lertid-Fru Assessorskan Ahlmans om upphäf-
vande af de Testamentariska författningar
hennes aff. Man i lifstiden gjort till Enke-Frun
förmån m. m. i anledning hvaraf Säll-
skapet förbehöll sig att framdeles vidtaga
sådan närmare åtgärd, som kunde prövas
nödig; och skulle emedlertid en Notarial-
Edimination tagas af Herr Lands-Secretera-
ren den 26 Febr. sistlidne än utgifne decis af-
seende undfången det af så väl det förra som
sednare Ahlmanska Testamentet.

§ 3.

Då frågan om Hattanpää Egendoms för-
lösning, i anledning af Herr Lagmannen
Nordlii Promemoria samt Herr Professoren
och Riddaren Porthans, Herr Kammar-Rådet
Winters och Herr Öfver-Directeurens Alfvings
Memorialer, och Oeconomie-Utskottets Proto-
coll för den 6 Martii (§ 1) samt Berednings-
Utskottets Protocoll för den 11 i denne månad
(§ 10) nu företogs, upläste Herr Professoren
Doctor Engström ett Memorial af detta
lydelse, hvarutinnan egentligen yrkades, att Säll-
skapet till förekommande af tidens utdragt
och däraf vanligtvis befarad förlust, samt till huga
af köparens närmare underrättelse, i dag
måtte bestämma alla de villkor under hvil-
ka nämnde Egendom skall försäljas, och ge-
nast afgöra alla de frågor, som rörande
Sällskapet blifvit hos Sällskapet väckte. Och em-
edan Sällskapet härutinnan instämde, så företogs
det nämnde Memorial punkt för punkt i
följande ordning:

* vid nortima-Ting

+ sedan alla dessa
skrifter blifvit
i ordning föredragne,

1:o Hvad är Hattaupsså Egendomens maximums-pris? och efter hvilka grunder Hammans-pris? och efter hvilka grunder Hammans-pris bör det bestämmas?

Sällskapets föreslående gjorde i anledning häraf proposition på egendomens försäljning antingen på vanlig auction i Stigande bud, eller genom Sällskapets pröfning af de skriftliga anbud, som enligt kungörelsen i Åbo Tidning för den 11 i denne Månad, skulle vara inkomne; och skulle hvita de hvita kulorne gälla för köpeskilling till det förra, och de svarta till det senare alternativet.

Efter anställd ballottering utfunnos 36 hvita emot 11 svarta kulor, hvarigenom saken var afgjord, att försäljningen borde ske genom vanlig auction till den högste bjudare som gör högsta budet. At detta högsta bud, innan det antages, skulle hemställas Sällskapet, yrkades väl af Herr Hamnmarkt Rådet Winter; men Sällskapet ansåg ingen vidare pröfning behöfvas, sedan klubban gifvit utslag, och köparen prestterar säkerhet, samt för öfrigt uppfyller Sällskapets vilkor.

Ytterligare; och för att undgå belastas med erläggande af vanlig Auctions-procent antog Sällskapet Herr Professoren Doctor Tengströms anbud att låta Auctionen hållas å Maria Sockens Prästegård, och utsatte termin därtill till den 4 instundande Augusti klockan 11 f. m. kommunande Sällskapets Ombudsman Herr Auditeuren Wonsdorff at förrätta auctionen, och undertecknad Secreterare at därvid föra Protocoll.

(Sjette)

I anledning härad förklarade sig vidare Herr Auditeuren villig, att Sällskapet hade

skulle bifalla, men yttrade tillika den önskan, att til afgörande af de flere gravamina förekommande preliminaire-frågor, som vid Auctionen kunde hamna uppstå, och hvarföfven Herr Auditeuren icke tillbrodde sig at enhanda besvara, Sällskapet ville tillförordna ett visst antal till ex. fem af sine ledamöter, att auctionen i sådant vidkommål åtföra och bevista. Härföfver ville Sällskapet sig gravamina utlåta.

2:o Huru stor del af Köpeskillingen bör betalas i Banco- och huru stor del i Riksgälds-dollar betalas? Bör hela Köpeskillingen genast erläggas då handeln afslutas? Eller kan någon del däraf få innestå, huru mycken, och i hvilka mynt-sorter skall denna innestående summa bestämmas? Samt huru säkerhet skall köparen därföre prestera? Skall interesset i Banco eller Riksgälds mynt betalas? och på huru lång tid kan ett sådant lån hos köparen få innestå?

Sällskapet förklarade i anledning häraf att 1666 års 72 kap. som enligt Testamentet skulle göra Egendomens minimums-pris, at den summa, hvartill Egendomen vid försäljningen bör insättas; och at af den kontanta Köpeskillingen, en fjerdedel bör betalas inom den 4de instundande October med Riksgälds-sedlar, den andra och en fjerdedel inom tillträdet i Martii månad år 1802 i lika myntsort. Den andra hälften återstående hälften af köpeskillingen beräknas som Banco, och blir innestående emot förräntning och panträttighet i Egendomen, så länge köparen behagar, samt bör i fall han vill och förmår afbörda den, upplagen ej är förrut; men räntan å samma innestående hälft, betalas ifrån Midsommar

år 1802 i gängbart mynt.

4:o Skall Köparen svara för någon Magazins-inrättning för at i våra nejs värt-år underhålla Egendomens underlydande Fattige Torpare och Böneder med bröstföda och utfäde? och

4:o Kunna vida må något förbehåll vid handelns göras i afseende å strandens i Tammerfors vattudrag flytande strömrensningar eller Canal-gräfningar?

Härom anda Om dessa villkor anses Sällskapet icke nödigt at någon ting förbehålla, emedan, hvad det förra angår, Sällskapet ändå ägde utväg at uppfylla de i Testamentets 11te punkten utstyckta afsigt, och det senare, såsom förut, för fattningarne stadgadt, icke hade behof af något Köparens begifvande, utan hade de onödigheterne af Sällskapet förorsakade, sannolikt skulle i Köparens fördel, förmånska Egendomens värde. Ställning förmånska Egendomens värde.

För öfrigt, och emedan Testamentets förra punkt innehåll, at alla afliden Herr Assessoren Ahlmans satta Egendomar borde ånom 2ne år efter des död försäljas, så bestäds, at gården N:o 77 i Tammerfors Stad, med därtillhörande Plantage af et Geometriskt Trummelund innehåll, värderade vid Bouptechningen inalles til 60 Riksdaler, skulle i köpet medfölja; och om alla satta Egendomarnes beskaffenhet, samt de i dag utfärdade försäljnings villkoren ew ny thungörelse uppsättas, samt til köparens efterrättelse uti Turku och Åbo Tidningen, i hvardera 3ne särskilde gånger införas.

Öfven skulle, hvad i Testamentets 10de punkt blifvit förordnadt ew fastning för Frångfogden Thomas Grönberg och för den så kallade gamle Erik vid Auctionen thungöras, med tillkännagifvande, at detta nu hemmer at åtfölja Egendomen och dess blifvande Köpare.

Slutligen, ville Sällskapet, på de skäl Föreningens Utskottets Protocolle för den 11te denne månad (§ 10) innehåller, til lägligare tid uppskjuta at meddela utlåtande öfver den del af Herr Öfver-Directeurens Öfverings Memorial, som innehåller förslag til inrättande af en Oeconomisk skola, til hvars behof Sällskapet kanske icke kunna använda något af Hemman, som tillhört Herr Assessoren Ahlman.

§ 4.

Sällskapets Fiskaldirektör, Herr Auditeuren Bonsdorff inlemnade Högloflig. Kongl. Åbo Hofrätts Utslag af den 14 i denne månad uti twisten emellan Sällskapet och Herr Assessoren Ahlbom om inbetalning af Köpeskillingen på Egendom, och hvarigenom Kongl. Hofrätten förklarat, at Salen komme att bero vid den emellan Sällskapet och Herr Assessoren träffade, samt i Sällskapets Protocoll för den 2 sistl. Martii intagne förklaring, och Herr Assessorens påstående om inbetalningen af förfalla.

§ 5.

Sedan återlemnade Herr Auditeuren Bonsdorff en Revers på 111 Rikd. 5 fm. 4 r. Capital, utgifven den 2 Sept. 1794 af för

detta Lieutenanten Jacob August Leijonmarck till Herr Assessoren Lindeholm eller Ordres, hvilken Skuldsedel, såsom af Herr Assessoren icke endosserad, vid Bouppteckningen ~~icke~~ ~~kunnat observeras~~ efter Herr Assessorens kunnat observeras, efter Ahlman, hvars gäldenär den kunde, icke de kunnat observeras. Och ehuruväl Lieutenanten Leijonmarck, som Riket Sedermera afvikit, Cömmers i Kongl. Wasa Hof-Rätt ~~kunnat~~ blifvit anställd, och nämnde Skuldsedel ägarens rätt borde vara bekant, att den bevaka, nu mera förlorad det sist af sitt ägande ringa värde, så emedan den samma lätteligen tillfinnes Herr Assessorn at däraf göra det bruk, hvartill han kan finna sig befogad.

efter

§ 6.

Sedan Sällskapet den 16 sistl. Martii uptagit åt Herr Magister Frenckell, att med någon Bokbindare betinga om häftningen af Sällskapets tillkommande Hushålls-underrättelser för Menige Man, så inlemnades nu en af Bokbindaren Anders Södermans den 1 i denne månad utgifven Skriftelig förbindelse, hvarigenom han åtagit sig att uti svenska Carta-papper häfta och mära hvarje ark tryckt emot erhållande af 8 runstycken stycket i part, samt att i fall så åstundas för hvarje nytt uti förbemälde papper häftadt och märadt exemplar några kunnorade exemplar för Sällskapets egne Ledamöter; och emedan vid desse förenämnde villkor, såsom till mera än hälften billigare, än den ~~som~~ förlitta enligt Oeconomi-

Sällskapets Protocoll för den 6 nästledne Martii förrut af andre häfvit fördrade, intet var att anmärka, så lästes de af Sällskapet nu antagne och gillade:

§ 7.

Vid anledning af Sällskapets förhandlingar under den 16 i föregående månad, hade Herr Kongl. Translatoren Grummer uti ett anbrev med bref af den 7 innevarande tillkännagifvit sig väl vara färdig att uppfylla hvad Sällskapet i afseende på den tillämnade Collectionen öfver aftl. Herr Assessoren Ahlman förordnat, men att Herr Kongl. Translatoren stadtse befarade, det Herr Professoren Grandet, såsom mycket öfverhopad af arbete, af de andre ~~kunna~~ förinnan att befrukterna Stämplarne, skramlig inan vish Ledamöter Herr Kongl. Translatoren hade dock hos honom gästemot förstridet, och att det sig af Grandet så inhända det stånde, så Herr Kongl. Translatoren ville uppfylla, innan hvad till Sällskapet åstundade af så Stämplarne; hvarom han förnämligt begärt upplysning. Äfven skulle Herr Professoren gifva ansett det infände Portraitet så mycket ofullkomligt, och önskat att til hjelpreda så en Silhouette, i fall han kommer att lägga hand vid arbetet. Men emedan den aftle Herr Assessoren befintlige Silhouette, hvilken Sällskapet af Enkan Assessorskan Ahlman til låns erhållit, nu mera är af stånd til Portrait-måla-rens Thelning i Helsingfors, som deraf för

närvarande har tekoss, så kunde Sällskapet innan den samma tid återkånder, icke uppfylla Herr Komp. Franc Caterens begäran; dock skulle Herr Komp. Franc Caterens, så vida Sällskapet gillade förslaget, få en af Sällskapet gillad bestämning öfver Lappiska Sorten.

§ 9.

Uti skrifvelse af den 9 Febr. innevarande år, som nu upläses, förklarade Herr Capitainen Magnus Wilhelm Tornerhjelm sig erhålla och tackskänker för det exemplar af Sällskapets Medaille i Silfver han erhållit såsom författare till den af Sällskapet gillade beskrifning öfver Lappiska Sorten.

§ 9.

Uti skrifvelse af den 9 Febr. innevarande år, som nu upläses, förklarade Herr Kongl. Nordstjerne-Ordens Doctor Ehrendahl, att han förordningen af den 21 Febr. innevarande år, icke kunnat fullgöra, emedan han ej erhållit förklaring af Sällskapet, huruvida det åligger honom att i Sällskapets Medaillerier anordna tryckning af Medaillerna, eller om det åligger Sällskapet att sjelf besörja detsamma; anhöll han derföre att Sällskapet ville förklara, huruvida det åligger honom att i Sällskapets Medaillerier anordna tryckning af Medaillerna, eller om det åligger Sällskapet att sjelf besörja detsamma.

(1801 d. 15 Apr.)

Uti skrifvelse af den 9 Febr. innevarande år, som nu upläses, förklarade Herr Kongl. Nordstjerne-Ordens Doctor Ehrendahl, att han förordningen af den 21 Febr. innevarande år, icke kunnat fullgöra, emedan han ej erhållit förklaring af Sällskapet, huruvida det åligger honom att i Sällskapets Medaillerier anordna tryckning af Medaillerna, eller om det åligger Sällskapet att sjelf besörja detsamma; anhöll han derföre att Sällskapet ville förklara, huruvida det åligger honom att i Sällskapets Medaillerier anordna tryckning af Medaillerna, eller om det åligger Sällskapet att sjelf besörja detsamma.

Uti skrifvelse af den 9 Febr. innevarande år, som nu upläses, förklarade Herr Kongl. Nordstjerne-Ordens Doctor Ehrendahl, att han förordningen af den 21 Febr. innevarande år, icke kunnat fullgöra, emedan han ej erhållit förklaring af Sällskapet, huruvida det åligger honom att i Sällskapets Medaillerier anordna tryckning af Medaillerna, eller om det åligger Sällskapet att sjelf besörja detsamma; anhöll han derföre att Sällskapet ville förklara, huruvida det åligger honom att i Sällskapets Medaillerier anordna tryckning af Medaillerna, eller om det åligger Sällskapet att sjelf besörja detsamma.

Uti skrifvelse af den 9 Febr. innevarande år, som nu upläses, förklarade Herr Kongl. Nordstjerne-Ordens Doctor Ehrendahl, att han förordningen af den 21 Febr. innevarande år, icke kunnat fullgöra, emedan han ej erhållit förklaring af Sällskapet, huruvida det åligger honom att i Sällskapets Medaillerier anordna tryckning af Medaillerna, eller om det åligger Sällskapet att sjelf besörja detsamma; anhöll han derföre att Sällskapet ville förklara, huruvida det åligger honom att i Sällskapets Medaillerier anordna tryckning af Medaillerna, eller om det åligger Sällskapet att sjelf besörja detsamma.

År 1801 den 22 April sammanträdde Hemlig Finska Hushållnings-Sällskapets Ordförande och ledamöter.

§ 1.

Protocollen för den 15 i denne månad upläste til justering, med undantag af de 3, som i anseende dertill at det antal ledamöter Sällskapet skulgar i sednare hälften af 24 S förestrifva, om icke var tillstädes, lemnades til den 18 instundande Maji.

§ 2.

Därnäst föredrogs en Skrifvelse ifrån Herr Hofs-Secreteraren och Commendeuren Rosenblad, dateradt den 14 i denne månad, och hvarmedelst Herr Hofs-Secreteraren och Commendeuren, under förklarande af sin afhysning för Sällskapets patriotiska förenmål, anhagit Sällskapets hälsning af vara der ledamot; tillkännagifvande undertecknad Secreterare af Herr Hofs-Secreteraren och Commendeuren tillika att förfrilld skriftel de instämde Contingenten för detta år med Tre Riksdaler.

§ 3.

Uti Skrifvelse af den 10de i löpande månad underrättar Kyrkoherden i Ihalis Herr Henr. Joh. Borgroth, att den förgylda Silfverbägare Sällskapet den 1 sistl. November tillagde Nybyggaren Johan Thomasson Lehtonemäki, blifvit den 6 innevarande eller andra dag Påsk i offentelig Socknestämma honom i en talrik folksamlings närvaro tillställd;

och skulle härom i Åbo Tidning efter vanligheten kungöras.

Tillika med delade Herr Kyrkoherden, i anledning af Sällskapets anmodan af den 21 Julii förledet år, underrättelse om Potatoës planterings framgång i Ihalis Socken, där ~~under~~ sednaste vår ehuru ~~något~~ ymnigt skadad af den våta sommaren och kalla hösten, likväl de sommaren och kalla höstens, likväl de sina ställen varit nägorlunda gifvande, och där planteringen nu uteras skall åter äfven i de aflägnaste och mindre Torp.

§ 4.

Rugående Wanderen Pehr Pehrsons Huckarinen eller Huhmarnicemi i Pyhäjärvi Capell af Pyhäjoki Socken, som den 15 sistl. December. tilkänt har Sällskapet annuald til belönings erhållande är anmäld och uppgjord Bevittnad, hade Berednings-Utskottet den 29 i samme månad (§ 4) anmärkt, att den föreslag icke vore enligt Sällskapets förbehåll, bestyrkt med Socknestämmo-Protocoll. ~~Ehuru~~ Sednare hade likväl den 8 sistl. Martii af sådan Socknestämma tillförit hädan, hvars Protocoll nu i denna månad Sällskapet hade låta föredraga, ty den 1 instundande Maji, då utlåtande kommer att meddelas öfver Pehr Huhmarnicemis förtjenst til belöning.

§ 5.

Til Berednings-Utskottet remitterade anteckningar öfver Väderleken för innevarande års första Quartal, af Herr Öfver-Ste-Lieutenanten och Riddaren Lillyenberg.

§ 6.

Nu föredrogs Vereënings-Utskottets den 21 sistl. Martii i Protocollet § 7 aftjenne utlåtande öfver Herr Öfverstens och Riddaren Gripenbergs besv. af den 1 förregående Februarii, angående åtskillige om- och anmärkande af några Tjenstgörare, och om anverkande af någon tjenlig belöning för Herr Lieutenanten Carl Christian Bröjer, som å Nicnelä Manufakturare-boställe förrättat tjenstlig vaktning; och emedan Hållhavet utskottets utlåtande till alla delar gillades, så skulle besv. i likhet därmed till Herr Öfversten och Riddaren afgå.

§ 7.

Jämte sista gången upläste Vereënings-Utskottets Protocoller för den 17 Decembr. §§ 1 och 7, för den 29 i samme månad §§ 2 och 3, för den 22 Januarii §§ 1, 2 och 4, för den 7, 14 och 21 Febr. samt för den 5 Martii och 11 Martii, för den 21 i samme månad §§ 1, 2, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 16, 17 och 18, för den 28 Martii §§ 2, 7, 5, 6, 7, och 8, samt för den 11 i denne månad §§ 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15 och 16, och Oeconomie-Utskottets Protocoller för den 7 November. § 2 och 26 i samme månad §§ 1 och 2, för den 12 December § 2 och 6 Martii § 7.

§ 8.

Till Ledamöter föreslogs af Herr Auditeuren Bromdorff Lands-Secretaren i Nyland och Tavastehus Län, Herr Öfver-Auditeuren Daniel Levander, samt Guld- och Silfverarbetaren i Tavastehus, Rådmannen Petter Törngrist junior.

Är och dag som ofvan

Hällenius.

Är 1801 den 1 Maji sammanträdde Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapet.

§ 1.

Sedan Protocollet för den 22 sistl. Apr. tillförn justerats, företogs justering af § 3 uti Protocollet för den 15 denne månad, och hvarvid Sällskapets Ombudsman, Herr Auditeuren Bromdorff förmeldte, att han sig allt anfordde för auctionen å Mattnäs Egendom, hvilket på Herr Auditeurens begäran här blef antecknadt.

Härvid föredrogs en i dag inkommen anonym Skrift, hvars författare, som i densamma till någon Speculation på ovissa lämnade Egendom, icke funnit tjenligt sig uppgifva, till Sällskapets pröfning och afgörande föreslår följande Frågor:

1:o om icke Köparen får tillträda Egendomen genast efter den tillkommande October?

2:o om de $\frac{4}{4}$ af Inventarie-Kreaturen, som böra åtföljа egendomen vid tillträdet, skola beräknas efter det antal mången, skall beräknas efter det antal som hemmanslängden uppräger, eller det, som vid Auctionen verkligen befinnes?

3:o Huru många hästar, boskaps-kreatur, får och svin, i anledning af en jäm-

fastställde grund på köparens lott komma at beräknas?

4:o Huru mycken rodtiga kommer at åtfölja Egendoms-handeln, och om icke behörig förfarenhet så väl däruppå som på Inventarie-Kreaturen, borde vid auctionen vara tillhands?

5:o Huru någon tillgift gemenligast må kunna hållas efter ägarens hastiga innevarande år, och om icke dräng-fogden Konrad Grönberg, på hvilken detta egentligen beror, kunde påminnas och eller annat sätt uppmuntras, at däruti använda all möjlig försyftighet?

6:o Huru snart efter Auctionen den första fjerde delen af köpeskillingen skall erläggas, och i händelse den får innestå til Michaëli tiden, om borgen därföre åstås?

7:o Om åfven borgen fordras för någon del af den återstående köpeskillingen, eller icke för allt, til des inbetalning hinner lagas?

8:o vid hvilken tid interesse rätteligen bör betalas? Och om icke lämpligast vore, at nästa först erlägges i nästkommande Mars månad för den andra fjerdedelen af summan som då bör inbetalas; emedan at resten eller interesse för sagda köpeskillingen får för första gången innestå til slutet af Junii månad 1803, på del at köparen derför innan nå agat tillfälle at med basta förmån förvärfva gårdens afhastning?

9:o Hvilken skall betala den för mogen afgift, som af Egendomens värde utgår?

Ehvad alla dessa frågepunkter som Hälsingarne större delen redan vara afgjord genom det nu justerade beslutet af den 15 April, hvarstil Hälsingarne nu endast lade, at Köparen, i händelse han vill afhända den innestående Banco-andelen af köpeskillingen, ej får afliquidera den samma i mindre poster än til en hälft i gången. Och då Hälsingarne icke kunna förmena betaga Enke-Fru Assessorskan Ahlman rättighet af Herdag, så kunde icke heller någon ändring göras i hvad Hälsingarne härom förrut beslutit, i anseende hvarstil den första frågepunkten anlägga komma och förfalla.

Öfver 2:dra, 3:dje, 6:te, 7:de och 8:de punkterne behöfde Hälsingarne nu icke yttra sig, så vida Hälsingarne i dessa delar redan stat fått beslut.

Hvad 4:de och 5:te punkterne angingo, ville Hälsingarne genom bref anmoda Fru Assessorskan Ahlman, at tidigt och innan d. 4 Augusti inlämna förteckning öfver de redskap, som åtfölja Egendomen, för att vid Auctionen kunna vara til hands; åliggande Hälsingarne tillika i allmänna dagalag erinra Fru Assessorskan så väl om åtnjutandes befrielse innestående skatt, som om de öfriga skyldigheter hvarmed hon som afträdare åligga.

Öfver den 9:de punkten, som redan förrut hit öfverläggning förevarit, och hvarom Oeconomie-utskottet den 4 sistl. November utlåtande afgifvit, ville Hälsingarne sig framdeles yttra.

Förd öfrigt, och emedan den Kungörelse om

Hattanpåå Egendoms beskaffenhet och
vilkoren för des försäljning, som i N:o 29
af innevarande års Åbo Tidning införlifvit
i anseende til Sällskapets i flere delar för-
ändrade beslut, ansågs icke kunna vara
til ändamålet lämpelig, så upkastades nu
ett nytt Project til sådan Kungörelse; och
emedan Sällskapet det samma antog och
gillade, så skulle det så väl i nyssnämn-
de blad som i Inrikes Tidningen, i gående
i hvardera införas.

Slutteligen blef här anmärkt, att
vid Sällskapets sammankomst den 15
April, då fallet til Hattanpåå Egendoms
försäljning bestämdes, ingen af Kung:
Hofrättens Ledamöter närvarit, eller i
beslutet deltagit.

§ 2.

Herr Lagmannen Olof Wibelius in-
lemnade ett med det vigilt förseglad kon-
volut, med följande påskrift:

En hederlig Finska Mans Testamentes-
lika disposition, som icke får i förtjänst
göras bekant enligt stadgad förbehåll, öf-
verlemnas til Kongl. Finska Hushållnings-
Sällskapets noggranna vård, och öppnas
i händelse af min förut lemnade dö, af
Herr Professoren och Riddaren Porthan,
som efter aftal härmed förfaren.

Wibelius.

Och blef samma Convolut, som förva-
rar ett nytt vedermäle af den medborger-
liga frikostigheten och ådagan att til Säll-
skapets ändamål medverka, af Hattanåsa-
rens Herr Kammar Rådet Winters värdnad
anförtrodt.

§ 3.

Skattmästaren ingaf innevarande
tjerde års andra Quartals-förslag, som
utvisade, att Inkomsten i dagge de förra
Quartalerne utgjort 745 Rd. Utgiften un-
der samma tid 774 Rd. 43 sk. 6 r. och
att behållningen således, ~~utgjorde~~ samman-
lagd med ~~Tredje årets~~ tredje årets behåll-
ning, var 2419 Rd. 41 sk. 3 r. hvaraf 1861
Rd. 5 sk. 4 r. utgå som Capital och 12 Rd.
som ränta, 69 Rd. 4 sk. til årsskillige behof
anticiperade, och 477 Rd. 31 sk. 11 r. Con-
tant i Kassan befintelige. Och emedan
Sällskapet fann sig för närvarande icke
behöfva hela den Contanta behållningen,
så beslöts, att af den samma 400 Rd. skul-
le emot ränta och öfrige i Stadgarnes
§ 9 förbehållne vilkor, utlånas, hvar-
härom i Åbo Tidning kungöras.

§ 4.

Vidare anmäldes af Skattmästaren,
att Sällskapets Ombudsman Herr Andr.
Lizelius i Jakobstad för Ahlmanska fon-
dens räkning inlefvererat 1150 Rd:
dem Herr Kammar-Rådet för Sällskapet
räkning i hörvarande Landt-Räntan
tillgodogenerat.

§ 5.

Understeknad Sekreterare inlemnade
sin räkning af Academie Rikmästaren Joh.
Eric Hedberg, som fordrar 10 Rd. för en
Portrait-ritning af framlidne Herr Myss.
borgaren Ahlman; och emedan härvid in-

var at påminna, så skulle den sondrade Summan til Ritmästaren Hedberg utbetalas; dock borde Oeconomie-Utskottet derför innan utfärda sig, huruvida icke allenast denna utgift, utan äfven kostnaden för Ahlmanska Gjutonerne, och det tillämnade Portrait-riktningen borde lagas af Sällskapets enskilda fond, eller af den Ahlmanska.

§ 6.

Härads Rättens i Kangasala och derstädes Socknar utfärdade Skattlängs-Memorial, hvarigenom Sällskapet kallas, att den 4 instundande Juli höras: dels af Herr Landtdomaren Sahlberg emot Enke-Fru Assessorskan Ahlman anhängige tjorde Sak, remitterades til Oeconomie-Utskottet att däröfver upsätta en förklaring.

§ 7.

I anledning af det af Sällskapet uppgifne Löftings-ämne, att författa en Läsebok för Finska Bonden i de angelägnaste stycken af den hushållning, var en Skrift på Finska språket införskrifven med valspråk: Patria arva carissima, som betecknad med N:o 1 lades i förvar intil den 1 instundande Juni, hvarföre innan flere Brefskrifter i samma ämne kunna vara at införskrifta.

§ 8.

Af Herr Handelsmannen Roos inlemnades et stycke Bröd, som under nu-

varande Säderbrist och hungersnöd blifvit bakadt: Hemi af Råmossa (Sphagnum palustre) med inblandning af Rågmjöl, men ehuru icke ägande någon märkelig osmak, befanns vara fädigt, oäfvet och kraftlöst.

§ 9.

Til belönings erhållande hade genom Utdrag af Härads-Rättens och Socknestämmans i Pyhäjoki Protocoller för den 4 November förlidit och 8 Martii innevarande år Kronobonden Petter Persson Luukkainen eller Ruhmarnieni i Pyhäjärvi Capell och by blifvit anmäld, för det han äfven en jämn och oländig mosse upgjort en 120 famnar vägs af 600 famnars längd och 6½ alns bredd inom diken, och därtil användt efter begröfvande 506 Dagsverken, som à 28 Skill. häraf värderade til 89 Rdr. 16 Sk. Men utom det Berednings-Utskottet, som äfven denne anmälan den 29 förlidne December (§ 4) sig utlåtit, icke funnit med Sällskapets antagne belönings-grunder enligt, att någon belöning härföre tillstyrka, så fann Sällskapet äfven, att Pehr Persson igenom sin vägabyggnad icke inlagt någon annan förtjenst än den att hafva uppfyllt den föreskrift han undfått vid Tillsynen å Ruhmarnieni Kronohemman den 10 October 1791.* Sällskapet fann därföre icke skäl, att honom med någon belöning utmärka; dock som Syne-Förrättningen gaf anledning til den förmodan, att ige-

* och hvilket han, utan att äfventyra förlusten af sin anbråk, icke kunnat lemna utan verkställighet.

nom dikningen, i fall den åsigen undehölles och fortfältes, sjelfva motsan, ehuru för närvarande oläenlig och opraktisk, med tiden kan blifva tjenlig för Sällskapets bete och höskag, så ville Sällskapet Skriftsligen anmoda Herr Probsten Doctor Westzynthius, att i offentlig Socknesstämma, jämte förklarande af Sällskapets välbehag öfver Pehr Pehrsons hittils använda mycket möda, uppmuntra honom, att igenom kärrets odling och bringande till växtligt skick, göra sig i framtiden förtjent af Sällskapets vidare hugkomst.

§ 10.

Åt Beräknings-Utskottets tillstyrkan, som den 29 sistl. December förekaft ett Syne-Instrument och Socknesstämmo-Protocoll, det förra af den 2 Julii 1799, och det senare af den 7 Sept. 1800, angående Academie-hemmans-åboen Henric Johansson Säro i Lavia by af Mouhijärvi Socken, som utan bidrag af sine grannar, flyttat å sitt ämnesskaffade stråw byn med en kostnad i rödning och husbyggnad af 294 Rdr 40 sk. och dertom väl brukat sine åkrar och ängar, uppgjort ny åker til 15 kappeland af steril mark, hvarifrån flere 1000-tals sten blifvit upbrutne, gjort en bro jan til Skengärdesgärd af 13 famnars

längd och 2 alnars högd och bredd, samt genom dikning utvorkat et kärr, hvarof 5 tunne- och 10 kappeland blifvit förvandlade til bördig äng, och 5 kappeland til åker, tillade Sällskapet honom Henric Johansson i belöning en silfverpenning om sex lods vigt med tjenlig påskrift.

§ 11.

Åt Skattehemmans-åboen Matts Mattsson Haukla i Pyhämaa Socken, som enligt et i Socknesstämma den 16 sistl. November verificerad Syne-Instrument af den 17 föregående Octobr. af tjenbunden mark upptagit två tunne- och 20 kappeland ny åker, utdikat et kärr om tjugu tunnoland vidd til bete för sina kreatur, och uppfört stengärdesgård til 157 famnars längd, 2 alnars bredd och 2 alnars högd, hvilket i den orten ovanliga arbete tjenem ännerne prisvärdt kostnaden til 453 Rdr 44 sk. tillerkännande Sällskapet, på Beräknings Utskottets tillstyrkan (Prot. den 29 Dec. 1800. § 6) et Exemplar af för belönings-medaille i silfver, den Matts Haukla uti en silfverkes kommer att bära i knappgatet.

§ 12.

Emedan Drängen Johan Jacobsson, enligt til Sällskapet inkomne verificationer, sedan år 1782 varit i tjenst. Säpens arbetsdräng hos Kongs Inspectorer Pehr Forsbom i Kjerno, och under samma tid utmärkt sig genom sällsynt trohet och flit, samt insigter i ängsskötsling

och byggnader, och nämnde des husbonde åtagit sig at bekosta den belöning, hvartill Johan Jacobsson hunde anses förtjent. Så beslöts at han skulle erhålla et Hatband af Silfver med vanlig påskrift.

§ 13.

Tilhanden framlyckte Sällskapet, på Berednings-Utskottets tillstyrkan i Protocollet för den 11 sistl. April (§ 2), at draga uti Simon Johansson, som enligt Herr Professorens och Probstens Ströms Memorial af den 4 Febr. och Socknestämmo-Protocoll af den 29 Mart. å Nykyrka Socknens Prästegård varit i tjenst allt sedan år 1811, och under samma tid sig troget och skickeligen förhållit, med enligt Herr Probstens begifvande, på des bekostnad undfå det vanliga Silfver-hatbandet.

§ 14.

I anledning af Berednings-Utskottets ~~tillstyrkan~~ uttalande uti Protocollet för den 21 näst. Martii (§ 4) och däruti åberopadt Syne-Instrument af den 6 Novembr. 1798 och Socknestämmo-Protocoll af den 07 Febr. 1799, samt bifogadt Omkostnads-förslag, fanns Sällskapet vara utredt, at Landtbonden å Ingvalls by Jöns Henrikson under Prästkulla gård i Tenala Socken Johan Mattsson på egen bekostnad uppfört en laga byggnad af Tegel, som utom förstugan består

af tre rum, samt en rymlig och ljus vind, allt under Skånska halmtak, och som med inredning blifvit värderadt til 512 Rdr. 44 Sk.; hvarefter indlyggadt blifvit, at Johan Mattsson jemte sitt tilvåxande år 1790 uppfört en ny ladugårdsbyggnad, samt betydligen förbättrat hemmanets förrut vanhäfdade åker och äng. I anseende til hvilket allt Sällskapet fann godt at tillägga Johan Mattsson et Exemplar af sin belönings medaille i Silfver, dock utan rättighet at bära den.

§ 15.

At Kron-Nybyggaren Johan Johansson Lamm i Pundars by af Ruovesi Socken, som enligt den 22 Octobr. sistl. år förrättad, och den 1 näst. Martii uti Nykyrka Sockenstämma emot Kiure Capell-boer vederfarad syn, år 1766 gjort början med upodlingen af detta sedermera til $\frac{1}{3}$ Mantal upsatta Kronohemman, och därå utom nödig husbyggnad, uptagit Tjortens Geometriska Tunneland åker af stenbunden mark, förbättrat den med jordblandning, gjort början til ett så kalladt Kyttelland uti ett kärr af en uttappad insjö, hvaraf nära ett Tunneland redan är färdigt och besått, samt försett med 218 famnar dike, af 6 quarters djup; förutom flere fruktbara ängslägenheter genom uttappande af nyssnämnde och annan insjö, och ifrån den förra gräft ett 110 famnars utfallsdike af 10 quarters djup, samt ifrån den sednare dragit 90 famnar utfallsdike,

til ⅓ igenom et berg, dels uthuggit, dels sprängt och brändt, til 4 alnars djup öfverallt, tilerkännde Sällskapet i likhet med Vereedrings-Utskottets förslag (Prot. d. 21 Mart. §), en förgylld silfverbägare om 20 lods vigt, med tjenlig påskrift.

§ 16.

B. U. Pr. d. 21 Mart. §6.

Emedan Bonden Mårten Henriksson Kituenen ifrån Wirdois Kapell af Ruovesi socken, enligt Häradshöfdingens i orten Protocoll af den 1 Febr. 1794 och Sockneståmmans intygan af den 3 Febr. innevarande år, inom en tid af 22 år, utom skall dödat åtminstone 8 hundrade trettio fyra gamla Björnar samt åtskillige Björningar, och intygan afseende på egen flere gånger vådad lifsfara, anhåller fortsätter sitt nyttiga bemödande til utrotande af detta skadedjur, så ville Sällskapet genom et Exemplar af sin Medaille i silfver, den han Mårten Kituenen kommer att bära på vanligt sätt bära i knapphålet, förklara honom sitt välbehag.

§ 17.

Enligt Syne-Instrumentet af den 6 Aug. 1799 har Glasblåsaren Pehr Nicander å halfva Jurvala Säteri-Rusthåll i Somero Socken af Tavastehus Län, sedan år 1794, på sin innehafvande andel af Rekijus kärr förrättat betydlig uppodling: så mätto, att han igenom dikning til 9292 famnar, märjans afgrävning, och rödning förvandlat något öfver ⅓ af omälnde kärr til tjenlig åkerjord, som tillförit besådd med 3:ne Tunnor 15 Kappar

Sad och lofvade god Utsård, utom Tjuga i Trettio Korgar godt Höfslag, hvartill så väl denna odling som de öfriga 2/4, så snart de hinna författas, i brukbart skick komma att användas; och emedan Vereedrings Utskottet, som (d. 11 Apr. §) funnit denna intygan til alla delar enligt med det bifogade Sockneståmmo-Protocollet af den 9 November förledet år, och däraf inhämtat, att Nicander äfven den föregående Sommaren fortfarit sitt nyttiga företag, på sådan grund tillstyrkt Sällskapet att hedra honom med sin Vetenskaps-medaille i silfver, och med rättighet att i sin silfverked bära den samma: Hvarföre Sällskapet detta nu äfven fått bifalla.

§ 18.

Genom Syne-Instrumentet af den 20 Maji 1799, och Sockneståmmo-Protocoll af den 29 sistl. Aprilis, hade Vereedrings-Utskottet (den 11 April §) väl funnit utrett, att Nybygds-Landtbonden Anders Michelsson Ryttsälä i Kodjala by af Nykyrka Socken af sjelfvanden och oländig mark upodlat ett Tunne- och 3 Kappelands ny åker med en kostnad af sextio Riksdaler på Tunnelandet, men tillika ansett denna upodling ännu vara mera vinst och välbetyglig, än att någon belöning därföre för närvarande kunde tillstyrkas: i hvilken tanke Sällskapet äfven så mycket mera instämde, som Syne-Instrumentet icke utvisar hurulång tid Anders Michelsson på sitt arbete använt.

§ 19.

Enligt därom den 2 sistl. Martii vackt förslag, och Berednings-Utskottets därföfver den 21 i samme månad Prot. § 3 afgifne utlåtande, utfattade Sällskapet at inom April månads utgång år 1802 besvaras, följande Prisfråga:

Huru bör de Åbolenssiska Socknescholarne hållas och lämpligast inrättas, för at med minsta möjliga kostnad bäst och fullkomligast svara emot sitt ändamål? Och til hvilka särskildta afseenden för anledes i denna del Localen och folkets lynne? På hvad sätt skall den Oeconomiska undervisningen göras för allmogen begriplig och nyttig? Genom hvad för slags lärare bör den bestridas? Och til hvilka Socknar, utöfver Merimby, Lyner inrättningen böra sträckas, med afseende så väl på ortens behof som fondens tillgångar?

tillsände, efter vanligheten, beläggningen för den skrift, som fullkomligast uppfyller Sällskapets väntan, ett Exemplar af Sällskapets Medaille i Guld om 20 Ducaters vigt, och för den som i ordning kommer den förra närmast, ett dito Silfver: Och skall så väl om denna Prisfråga, som om de i dag beriljade belöningarne, Kungörelser på vanligt sätt införas i Tidningarne.

§ 20.

Enligt Berednings-Utskottets hemställan, i 2 § af des Protocoll för den 29 sistl. April,

öfverlemnades til Oeconomie-Utskottet, at med Kongl. Academie-Bokhandlaren Herr Magister Grenhielm ytterligare öfverenskomma om Kostnaden för graveringen af plåtarne til första Tomen af Sällskapets Handlingar, och sitt afstal derom til Sällskapets fastställelse anmäla.

§ 21.

Uti nu intecknad skrifvelse til Herr Lagmannen Wibelius af d. 3 sistl. April, hade Herr Majoren och Riddaren Grenfelt vid handen gifvit, det han til följe af Sällskapets anmodan, uti Wesilax Socknens Kyrka, vid offentlig Gudstjenstanstalt, på Palmsöndagen den 29 Martii sistlidit Inneliafvaren af Bautiala Rusthåll Samuel Henrikson den förgyllda Silfverbägare om 20 Lod, hvarmed Sällskapet under den 1 Novembr. sistl. år, för Sähus byggnad af gråsten, honom bevrat: och skulle härom i Åbo Tidning kungöras.

§ 22.

Vidare upläses en Skrifvelse ifrån Kyrkoherden i Tenala Herr Johan Åhman, som med datum af den 20de i nästvekne månad til Sällskapets Protocoll ankommit, och hvarigenom Herr Kyrkoherden, under förklarande af sin tacksamhet emot Sällskapets til honom utfärdade Kallelse-bref, försäkrar at med nit och allvar söka uppfylla en ledamots förbindelser; men emedan med detta bref icke följt någon års-contingent, så skulle enligt 46 § i Stadgarne, med införandet af Herr Kyrkoherdens namn i Sällskapets Matrikel ännu anstå.

§ 24.

Til Vereds-Utskottets utlåtande remitterades korrespondérande Ledamoten Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren Möllers samt Herr Fält-Kamererarens Mathiens sednaste Quartals-Berättelser ifrån Jörois och Padasjoki; den förres för sista Quartalet af förledet och för det förstas af innevarande år, och den sednares endast för sistförlupne Quartal.

§ 24.

Til Ledamöter af den 1 instundande Junii Mannamöte utsågos genom omröstning företrädesvis: f. d. Öfver-Ståthållaren, General-Lieutenanten, Riddaren och Commendeuren af Kongl. Wasa-Orden Baron Gustaf Mauritz Armfelt, af Herr Lagmannen Wibelius; Extra-Fiscalen i Kongl. Åbo Hofrätt Anders Henric Falck, och Ordinarie Notarien Landshöfdingen Friherre Carl Adolf Ehrenheim, af Herr Hofrätts-Secreteraren Fihlman; Landshöfdingen Friherre Robert Wilhelm de Geer, samt Probsten och Kyrkoherden i Perno Herr Jacob Ahlqvist af Herr Professoren Doctor Tengström; Capellanen i Kuopio Herr Daniel Polviander af Herr Academie-Kamererarens Wideniüs; Auscultations-Directeuren Lauréen, Justitie-Lieutenanten Appelund

(1801. d. 1 Maj).

och Fabriksidkaren Ståhlström af Herr Apothekaren Hjelm; Capellanen i Ekalis Herr Authorius af Herr Vice-Häradshöfdingen Svendorff; och Kyrkoherden i Wichtis Herr Abraham Wilhelm Tuderus af Herr Professoren Gustaf Gadolin.

§ 25.

Att til den 1 instundande November vara Ledamöter i Vereds-Utskottet kallades med fleste rösterne: Herr Professoren Doctor Pipping, Herr Professoren Johan Gadolin, Herr Öfver-Directeuren Alfving, Herr Magister Docens Hällström, Herr Hofrätts-Rådet Sylvius, Herr Medicinæ Licentiaten Broxström, Herr Lagmannen, Polizei-Borgmästaren och Riddaren af Kongl. Wasa-Orden Tynnerberg, Herr Magister Frenckell, Herr Gustaf Fihlman, Herr Handelsmannen John, Herr Kammar-Rådet Winter och Herr Academie-Secreteraren Alanus, hvilka sig emellan til Utskottets Ordförande utvalde Herr Öfver-Directeuren Alfving.

§ 26.

Til Ledamöter i Oeconomie-Utskottet utsågos fleste rösterne i följande ordning: Herr Vice-Advocat-Fiscalen Borgström, Herr Hofrätts-Assessoren Pomoell, Herr Lagmannen Wibelius, Herr Ordinarie Notarien i Kongl. Åbo Hofrätt Haartman, Herr Bokhandlaren Rosendal, Herr Lands-Kamererarén Jung, Herr Magister Docens

Wirge, Herr Rådmannen Sachléen, Herr Apothekaren Åhrenman, Herr Hofrätts-Secreteraren Tiblenan, Herr Öfver-Inspectoren Dahlbeck och Herr Capitainen Prytz; och utfattes, Jå vid da sin af de nyvalde nu icke voro tillstädes, bid til Ordförande val til dennes 4de i denne månad.

§ 27.

Åt vara Sällskapets Ordförande under ingående halfva år, eller til och med sista kommande November, kallades med fleste rösterne Herr Professoren och Riddaren af Kongl. Nordstjerne-Orden Henric Gabriel Porthan, som nu frånvarande, om detta val genom Sällskapets Secreterare underrättas skulle.

Så och dag som ofvan

Tillkallelse

År 1801 den 15 Maji sammanträdde Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapet.

§ 1.

Herr Professoren och Riddaren Porthan, som den 1 i denne månad blifvit vald til Sällskapets Ordförande för ingående halfva år, ännu ej, efter förklarande af sin erkända emot Sällskapets förtroende, och af sin författes att så längt der tid det tillåter, vilja svara häremot, det nu, som tradgarne i 20 § bestämma.

§ 2.

Herr Lagmannen Olof Wibelius, som vid sista gaf sig den 4 i denne månad vara vald til Ordförande i Oeconomie-Utskottet, anmärkte, at Stadgarnes nyss åberopade 20 § icke ännu bestämt afgjort, i hvad ordning Utskottens Ordförande borde intaga sine rum vid bordet. Däraf hade hänt, at efter den olika rang de ägt i den allmänna verlden, stundom den ene, och stundom den andre för sin tid suttit öfverst. Men då dessa considerationer åtminstone inom Sällskapet borde förfvinna, och det vore i sin ordning, at til likhetens bibehållande, något visst härom stadgades, så anmodade Herr Lagmannen Sällskapet, at nu i dag sig däröfver yttra. För sin del tyckte Herr Lagmannen, at Ordföranden i Berednings-Utskottet alltid borde intaga det öfre rummet, emedan icke allenast detta Utskott vore äldre än Oeconomie-Utskottet, utan och Berednings-Utskottet öfverallt i Stadgarne (§ 11, 12, 16, 23, Instr. för Sekret. 34.) nämnes förrut. — Och emedan Sällskapet denna hemställan til alla delar gillföll, så skulle i denna dags Protocoll til Ordföranden efterrättelse intagas det beslut, att vid Sällskapets Sammankomster, Ordföranden i Berednings-Utskottet alltid bör intaga det öfre, och Ordföranden i Oeconomie-Utskottet det nedre rummet.

§ 3.

Protocollet för den 1 i denne månad upläses och justerades.

§ 4.

Underteckned Secreterare anmäl
ar Herr Capitaine Prytz, som den 15:
innevarande blifvit vald til Ledamot
af Oeconomie-Utskottet, förmäld sig,
anseende til flere behjelpliga händer, vi
vara i tillfälle at Sällskapet i denna
egenskap biträda, och blef fördenskull
det lediga rummet uppfyllt genom sy
val, hvarvid de flesta rösterne befunn
hafva tillfallit Herr Fabrikören Richter.

§ 5.

Åt utdela de belöningar Sällskap
den 1 i denne månad tillerkänt flere
af Finlands allmoge utlagos

Herr Kyrkoherden Lagus, som tillfäl
ler belöningen åt Academie-Inneman
åboen Henric Johansson Soro i Laxia by
af Mouhijärvi Socken;

Herr Probsten Helsingberg, som till
ler belöningen åt Skattebonden Matts
Mattsson Handola i Kauka by af Pyhäm
Socken;

Herr Häradshöfdingen Ahlmaeus, som
tillfaller belöningen åt Drängen Johan
Jacobsson i Wiserno Socken;

Herr Majoren S.W. Tock, som tillfä
ler belöningen åt Drängen Simon Johan
son å Nykyrka Sockens Fattigegård;

Herr Häradshöfdingen Sannholm, som
tillfaller belöningen åt Trälse bonden
Johan Mattsson från Ingvallsby i Tenala
Socken;

Herr Fändriken Aestrell, som tillfaller
belöningen åt Krononybyggaren Johan

Johansson Lamm i Pundais by och
Bonden Mårten Henriksson Kitunen i
Ruovesi Socken; samt

Herr Majoren och Riddaren de
Pont, som tillförordnad belöningen åt Glas
blåsaren Petter Nicander i Somero Socken.

§ 6.

I anledning af Sällskapets den 1sta i
innevarande månad gjorde remiss,
hade Oeconomie-Utskottets Ordförande
Herr Lagmannen Wibelius uppfattat
til en förklaring i hvilken omfattn
Herr Landssecreteraren Gahlberg Kära
de och Enkefru Assessorskan Ahlman
förvarande, som upläses och godkändes,
at med första affärdas til Sällskapets
förrut nyttjade fullmägtig Herr Vice-
Häradshöfdingen Steinhufvud, som
tillika skulle anmodas at genom upp
låte eller vad efter omständigheterne
förefara Sällskapet tyckes och de i
saken fallande utslag, hvarå utgången
sker må bifogas.

§ 7.

Underteckned Secreterare tillkän
nagaf, at Sällskapets Ledamot Herr
Rectoren Stigzelius til Sällskapet lem
nat 2ne samlingar; den ena af örter,
til större delen inhemska, och utgöran
de enligt nu upgifvet förteckning vid pas
sande species, utom några lösa, som ännu
obestämde klistring; och den andra af
insecter, som efter Catalog utgjorde ännu

800 specier, och hvarifrån blott ett a-
annan var utländsk; varande häggo-
dese samlingar systematiskt ordnera-
de i ene skåp, som redan blifvit flyt-
tade til Sällskapets rum, och af hem-
forarne i förvar lagne. Och då gene-
denna ansenliga gåfva grunden blif-
lagd til Sällskapets redan länge nä-
tådkte Natural-Samlingar, så vill
Sällskapet genom ett tackskrifvelse-bre
och genom ene exemplar af sin Medi-
i silfver, den ena med Svenska och a
andra med finska nämnde betygya den
kostige gifvaren sin billiga högaktning
och fullkomliga erkänsla.

§ 8.

Likaledes anmälte Secreteraren
at Socine-Adjuncten i Samma-
Herr Candidaten Adolph Nordgren,
som til erhållande af Magister-grad
i desse dagar utgifvit och försvarat
gradual-disputation, innehållande
anmärkningar rörande det, som i a
månhet vid utsådet å våra åkran bö
iakttagas; til Sällskapet dedicerad Sam
ma arbete, och til den Bibliotheket aflem
nat sex exemplar däraf; och beslöts, a
Sällskapet skulle besvara denna förfat
tarens höflighet med ett tackskrifvelse-bref

§ 9.

Herr Häradshöfdingen Gabriel Hanell
hade genom insändt utdrag af Protocollen

som hölts vid Laga Härads Vinter-Ting
i Lidköpings Socken den 8 sistl. April, att
rätt, at Nämndemannen och Kronobrö-
den Petter Sällgander i Humlaunda
by samma dag, i Tings-menighetens
närvaro, undfått den förgyllda silf-
verbägare, hvarmed Sällskapet den 1 Novembr. sistl.
för honom begåfvat, och at allmogen
i ett korrt tal blifvit upmuntrad til
flit och förbättrad hushållning, om
hvilket allt i Åbo Tidning hunnit
skrifva.

§ 10.

För erhållen kallelse at vara Säll-
skapets Ledamot hade Herr Öfverste-Lieu-
tenanten, Vice-Landshöfdingen och
Riddaren Meinander uti skrifvelse af
den 29 sistl. April, betygat sin erkänsla
och tillika insändt sin inträdes-afgift
med fyra Riksdaler, som til Skattmäs-
taren öfverlemnades.

§ 11.

Åfven hade samma Kommungens
befallningshafvande uti Ule-åborg,
genom Memorial af den 21 förledne
April, meddelat Sällskapet underrät-
else om utdelningen af de Otta Tunnor
Potäter, som på Sällskapets bekostnad
på Sällskapets bekostnad afgått til Palta-
ne Socken med der Capeller, och af Allmo-
nen sistnämde Communer utplanterade
blifvit, men hvaraf vanten genom kall
och ofjenlig väderlek gått förlorad.

§ 12.

Sedan Sällskapets förnalte sammanträde anmälte[s] 3:ne Täflings-skrifter öfver de af Sällskapet framstälde Pris-frågor, hvilka ämnen hafva ingått, nämligen:

1:o Svar på frågan om höstdrenering för finska landtmannens ödogher, med valspråk och namnsedel, märkt med en fyrkörning, och här tecknadt med N:o 3;

2:o Förslag till en lärobok för finska Bonden, under titel: Opettaja Maanviljelyxen ja Ojennus, med valspråk: Yrittäkäämme ei laiketa, emen uttrar namnsedel; tecknadt med N:o 2; och

3:o Förslag i samma ämne på finska, med namnsedel och valspråk: Naturam optimam ducem, cui semper Deum jequimur, cique paremus. Cicero. Här tecknadt med N:o 3.

Och blefvo alla dessa skrifter, jämte de 3 förrut ingångne, till Berednings-Utskottets utlåtande utstälda.

§ 13.

Ytterligare öfverlemnades till Berednings-Utskottet

1:o, 2:o, 3:o och 4:o Correspondenser af Samtlige Herr Landshöfdingarne, Herr Probsten Castrén, Herr Lektor Borgström och Herr Kyrkoherden Cygnæi Quartals-berättelser med därtill hörande Bilagor;

5:o Herr Professorens och Probstens Ahrens Memorial af den 4 i denne månad, om nödvändigheten af en Läkare på Åland; och

6:o Herr Öfverste-Lieutenantens och Riddarens von Knorrings anmärkningar om Fårens Sjukdomar sistlidne vinter.

§ 14.

Uti förberörde skrifter hade Källarenäringsidkaren J. R. Leigell och Handlanden Carl Johan Björkert anhållit att till länsmannen de 300 Riksd. Sällskapet denna månad beslutit att utlåna; hvarom Handlanden Samuel Knapp å Herr Lieutenantens Johan von Schantz's vägnar, begärt samma lån emot borgen, eller emot fastighet uti Tuotila Rusthåll i Halikko Socken, hvarom Herr Lieutenanten, så vidt godtligt befve, ville inkomma med egenhändig anmälning; och blefvo dessa skrifter till Oeconomie-Utskottets utlåtande öfverlemnade.

§ 15.

Uti Kongl. Academie-Boktryckarens Herr Magister Frenckells uti Memorial af detta dato ytterligare andragit om tillkommen förbrukningen af Sällskapets Handlingar, och de därtill hörande Planchernes graverings-, Häftnings- och Oeconomie-Utskottet, i likhet med så framgång med Sällskapets denna månad under § 20 gjorde anmärkning på en gång utlåta.

§ 16.

Til deh förbehåll Probsten och Kyrkoherden i Kaudasalmi Herr Magister Henrik J. H. Cygnæus uti Memorial af den 7 sistl. April gjordt, att i anseende til de dragne mål få upskjuta vid afleverande af Socknens utlåtande om belöning för blinde ynglingen Johan Pöllänen, lemnade Sällskapet sitt samtycke.

§ 17.

Af Herr Contract. Probsten och Kyrkoherden Doctor Lagus hade ytterligare blifvit insände för Kaukolambi Församling 1749 års Tabeller I, II, III och IV, samt för år 1800 Tab. I, II, III och IV, och för Idensalmi Probsteri år 1800 Tab. I, II och III, som lader til de föregående.

§ 18.

Til Ledamöter af Sällskapet föreslogos Herr Commissions-Landtmätaren Gustaf Jacob Falk, af Herr Probsten Haurlin genom Herr Kammar-Rådet Winter, Herr Handelsmannen Christian Trapp af Herr Professoren Doctor Pipping, och Herr Vice-Häradshöfdingen Annorin af Herr Assessoren Björkbom.

Är och dag som ofvan

J. J. Wallenius

År 1801 den 1 Junii Sammanträdde Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapet i närvaro af des Ordförande Herr Professoren och Riddaren Porthan.

§ 1.

Protocollet för den 15 sistl. Maji uplästes och justerades.

§ 2.

Sällskapets Ordförande anmälde, att Herr Bergs Rådet Baron Hermelin, som av ny förärings til Sällskapets Bibliotek, bestående uti de fyra hittils utkomne Planscherne af den Svenska Charteverkets 3dje afdelning, nämligen Stockholms Län 2ne Charter öfver Stora Kopparbergs Län, och en Charta öfver Westerås Län, försett Sällskapet med 200 Skålpund Hafverstrå och 20 Skålpund Timotheigräs för til utdelning bland hugade odlare i Finland, samt bifogat al längre fram nödiga beskrifning om desse fodervexters dyrkning och skötsel; för hvilken Herr Baronens och Bergs Rådets förnyade välvilliga åtgärd Sällskapet genom ett tacksägelse bref wille förklara sin erkänsla. Och emedan om tillgången til bemälde Hafverstrå redan i N:o 47 af Åbo Tidning blifvit annonceradt, samt på Lika sätt samt åtskillige Finska Landthushållare på af sådan anledning anmält sig til erhållande däraf, och förmål til en del redan afslagit försändt

perhoner deraf, så beslöts, at utbetalningen skulle framgent så langt förråda, nie kunde, på lika sätt fortfara, dock at ingen undfinge mera än 5 Skäppor af klöfver- och ½ Skäppund af Timothé- gräs-frö.

§ 3.

Portrait-målaren Ihelinig hade till Sekreteraren af den 12te förleden månad tillkännagifvit, at framledne Herr Assessoren Ahlmans Portrait nu vore färdigt, och hade 33 Rdr. 16 Sk.; och blef nu beslutet at dessa 33 Rdr. 16 Sk. om hvilka Sällskapet, i anledning af förrut gjorda framdeles ville utlåta sig, hemställa de borde tagas af Sa Der egna medel eller af de Ahlmanska, skulle förskotteris til Herr Ihelinig i recommenderadt bref öfversändas.

Jämte den förra skrifvelsen hade Herr Ihelinig återsändt den silhouettering, som föreställde framledne Herr Assessorens bild, och hvilken Sällskapet i afsigt at lemna bemälde Artist någon hjelpreda vid Portraitets förfärdigande begärt til låns af Fru Assessorskan Ahlman; och upkom således nu fråga huruvida samma ring, enligt Herr Professoren och Kongl. Medailleuren Fraun förklarade önskan, borde afsändas til Stockholm, at i sina hände ändamål nyttjas vid Stämplarnes graverande til

(1801. d. 1 Juni)

Ahlmanska fattbonen, eller til Fru Assessorskan återställas? Men emedan Sällskapet förmodade, at Herr Ihelinig, som nyligen afmålat den afledne, skulle otvifvelaktigt förfoga kunna lemna en färdig profil-teckning, som vore accuratare och gälligare än den åtskilliga de förra brukbara skuggbilderna, så beslöt Sällskapet, at i den skrifvelse, som med betalningen afgår, äfven begära en så beskaffad profilteckning, hvilken, sedan den kommit tillhanda, genast borde til Stockholm öfversändas, och Fru Assessorskan Ahlman återsändas.

§ 4.

Såsom svar på Sällskapets uppgifne Prisfråga, om hvilken för finska Landtmannens idoghet m. m. hade redan år 1799 en skrift inkommit, med valspråket: Du jord, Mederbargare, där först du satt din fot, det var ditt fosterland, hvars skick dig tog emot; för allt som gagnar det, dig aldrig gifvet! för det din första suck, för det din sista blifvet! tillförordnade; men såsom för sent ämnet, emedan det då icke hunnat tagas under pröfning, hvarefter den samma intill den 20 sistl. April legat i Sällskapets förvar, men förnyade nu tagen, och förfedd med ny fluk-mening, blifvit den 20 nästkommande Maji å nyo ingifven til innevarande års täfling; och blef samma skrift, som sin ordning blifvit betecknad med № 4,

nu öfwerlemnad til Beredningens-Utskottet. Som öfver den och öfrige inkomne Petitionerne har at den 1 instundande Augusti afgifwa skriftelight utlåtande.

§ 5.

Uti Memorial af den 28 sistl. April hade Kyrkoherden i Kengelmäki Herr Johan Otter, som den 2 sistl. Martii blifvit anmodad at lemna Sällskapet del af sitt eget och flere i orten boende Hushållares yttrande öfver Herr Prof. Doct. Hellenii anmärkningar om Linshöfsel, tillkännagifvit, at de jemwäl i det mesta enlige med Sockenwanliga bruk, och med bifogade blad af en eller annan liten anmärkning, och blef samma Memorial jemte sjelfwa Afhandlingen til Beredningens-Utskottet yttrande å nyo utstäld.

§ 6.

Några af Adjunctus Pastoris Magister Mich. Lunden år 1796 upsatte Anmärkningar om Hesilax Socken, belägen delsi Björneborgs- dels i Tawastehus-Län, skulle til framdeles tjenligt bruk bland Sällskapets handskrefne Samlingar förwaras.

§ 7.

Uti skrifwelser af den 28 April och 18 Maji hade Herrar Probstarne Eric Thunius och i Pedersöre, och Jacob Mallenius inberättat, den förre, at han den 1 sistl. Martii uti Korsnäs Kyrka tillstadd Bonden Simon Andersson i Purmo

wäri by det honom tillagda præmium af tio Riksdaler, och den senare, at han den 14 i sistnärwarande Maji månad beprydt Inspectoren å Halis gård Samuel Granqwist med et Silfwerhattband, och Lagmans-hustrun Maria Johansdotter å Passi Rusthåll i Kaivola by med en Silfwerhals-ked, hwilka belöningar den förstnämnde erhållit för förrättad Koppympning, och de 2ne senare för långwarig och trogen tjenst; och skulle hwarom i behörig ordning kungöras.

§ 8.

För erhållen Kallelse, at wara Sällskapets Ledamöter, hade Herr Kongl. Räntmästaren Gust. Bergborn, och Kammerherrskan i Uleåborg Herr Isaak Fellman uti skrifwelser af den 8 och 25 Maji, tackat för erhållen; hwarjemte den förre på en gång insändt sin års afgift med 30 Riksd. och den senare sin års contingent med 3 Riksd. hwilka anteckнades.

§ 9.

Emedan tiden nu war inne, då Sällskapet borde wara betänkt på, at anbingen förnya Hyres Contracten om de rum Sällskapet nu bebor, eller betinga sig andra på annat ställe, så öfwerlemnades, på Utskottets därom gjorde proposition, til Oeconomie-Utskottet, at denna del förrätta, som inkommer med sitt tillstyrkande.

§ 10.

Nu föredrogs Berednings-Utskottets Protocoll för den 21 sistl. November. § 1 och för den 21 Martii § 3, i anledning hvaraf Sällskapet åt ek. Sammandrag af Herr Probsten Castréns Calendarium Floræ Kemiensis för flere år, och åt aflidne Herr Kyrkoherden Castréns anteckningar öfver väderlek och Naturförändringar i Utsjoki Lappmark åren 1795 och 1797 tillade ett rum i Sina utgående Handlingar. Men hvad Berednings-Utskottet förslagit om ett Summarium eller allmänt sammandrag af alla inkommande Quartals-berättelser för året, och des införande i Handlingarne, ansåg Sällskapet komma att förfalla, sedan det redan fått sitt rum i Dagboken.

Hvad därnäst angick Herr Commissions-Landtmätaren Isaak Tillbergs intagande Beskrifning om Björneborgs Stad, den Utskottet ansett förtjena hedras med ett exemplar af Sällskapets tilämnade Jetton, så uppsköt Sällskapet at låta förfärdiga ytterligare til des samma Jetton, som ännu blifvit färdig, och Sällskapets på angående saken hafva förut lagda skrifvelser, samt Inspectorernes förtjenster om Sällskapet underställdes närmare pröfning. Men at af de upplysningar, som ifrån Sällskapets Correspondenter i Städerne inkomma, utdrag äfven måtte göras för Dagboken,

ansågs, så vidt des utrymme det tillåter, lämpligt lemnade Sällskapet, i anledning af Utskottets hemställan i Protocollerne för den 21 Mart. § 11 och 11 April § 7, fullt samtycke.

§ 11.

Sedan § 8 af Berednings-Utskottets Protocoll för den 28 sistl. Martii blifvit upläst, beslöt Sällskapet, på de af Utskottet anförde skäl, at genom afgående bref til härvarande Fattighus-Direction recommendera inläggandet af Rumfordska Soppa-Kokningen vid Fattig-hjonens bespisande.

§ 12.

Vidare föredrogs Berednings-Utskottets Protocoll för den 17 December. sistl. år § 1, hvari innehöll en tillskrifvelse, at Sällskapet måtte utlofva någon belöning åt den eller dem, som i Raumo Stad tillverka och til Sällskapet insända prof af de finaste och vackraste Spetsar, äfven som Sällskapet uti Herr Directeuren Demoëns insände anmärkningar om nämnde Stads handel och näringar, som til Utskottets hemställan gifvit anledning, samt vara förslaget, at alla Spetsar som i Raumo knypplas, måtte å tullfritt införas i alla Rikets Städer, och tullfri införsel af utländsk knyppel-spets hos Konungen utverkas. Något dylikt anmälter äfven för detta vara å nägre ort begärt; och emedan Sällskapet

anfäg nödigt, at innan deh widhager någon egen åtgärd, därom erhålla nylyrning. Så anmodades Herr Lagman: nw Wibelius at den samma til en annan gäng införskaffa; men af hjelfva ~~Herr~~ Herr Ståttelsen om Rummet stad tillåt Sällskapet et sådant beslut göras för Dagboken, som Protocollet för denne dag under § 10 innehåller.

§ 13.

I anledning af hvad Herr Kyrkoherden Mag. Mollin uti Memorial af den 15 sistl. November. och förut uti sine år 1798 inlemnade anmärkningar om Wårinngarnes beskaffenhet i Karcke Socken, påyrkat om nödvändigheten at där städes införa bruket af Oxar i stället för Hästar vid Jordbruket, hade Wereds-nings-Utskottet uti sitt Protocoll för den 14 sistl. December. föreslagit at af Herr Kyrkoherden begära närmare upplysning om de locala omständigheter, som i den orten kunna hindra eller gynna Oxars bruk; men emedan Sällskapet med Herr Kyrkoherden fullkomligen instämde, så beslöt Sällskapet, at igenom skriftelig Kungörelse, som med Ordförandens och Secreterarens underskrifter ~~öfver~~ expedieras til Karcke och som i 3ne år, räknadt ifrån näst kommande Michaëli, blifver gällande

utfästa en belöning af Tre Riksdaler för hwardrag som derifran sig i et år, och för den Hurbonde, som derifran sig i 2ne år hafwa kört med Oxar.

§ 14.

Ehuru Sällskapet på goda skäl beklagade, at de Söndags-Skolar kyrkoherden i Lawasteholm Herr Mag. Zachar. Cygnaeus uti Memorial af den 1 Nov. blifvit föreslagit för därvarande Landtwerkare med deras Gesäller och Drodrängar, skulle inrättas af alltför många hinder i werkställigheten, och icke heller wid förra allmänna möten hunnit, ville likwäl Sällskapet, med anledning af Wereds-nings-Utskottets tillstyrkande uti Protocollet för den 29 December 1800 § 2, skriftligen anmoda Herr Kyrkoherden, at upgifwa någon bestämd plan för sådana Söndags-Skolar, hvarefter Sällskapet sedan finge förnma, huruwida det til inrättningens befrämjande kunde genom understöd eller på annat sätt skicka sin werksamhet.

§ 15.

Wereds-nings-Utskottets utlåtande öfver et den 29 sistl. December. (§ 3) föreskl ~~Memorial~~ anonymt, som innehåller en Rätik öfver 10de arket af förledet års Dagbok, bifölls Sällskapet til alla delar; i följe hwaraf samma Memorial sedan i Dagboken med ~~hvit~~ wälförtjent stad skulle förbigås.

§ 16.

I likhet med det utlåtande Vereds-
nings-Utskottet den 22 sistl. Januar.
(Prot. 31) fallit öfver Herr Probsten och
Ledamoten af Kongl. Nordstjerne-Orden
Doctor Anders Chydenius insände afgjord-
ling om Djurö Lösredning af Gäsle Vall-
moge, skulle til Herr Doctoren och Prob-
sten bref afgå.

§ 17.

Vereedningas-Utskottet, som den 22
Januarii (Prot. 34) och 31 Martii (Prot.
§ 16) förehaft Ene Herr Öfverste-Löjtnan-
ten och Riddaren Liljencbergs Memorialer
om bröd af Reunwoja, hade härmed til-
styrkt Sällskapet, at göra deras inne-
håll, genom Sin Dagbok, allmänt
bekant, hvartil Sällskapet nu bifall
lemnade.

§ 18.

Uti Oeconomie-Utskottets Protocoll
förd den 4 sistl. Novembr. 82 förekom
utlåtande öfver en af Enke Ene Assessorska
Ahlmen intlemnad Bookmemoria, hvarun-
om hon begärt

1:o at Sällskapet genom annonce i
tidningarne ville underrätta Allmän-
heten härom, at Ene Assessorskan icke
äger någon befattning med de rättegån-
ger, Landtmätare förrättningar, förkla-
ringars affordrande och utlåtanden, m.
m. som egentligen tillhöra Kaltangrå-
Egendoms onera och skötsel, utan at de

derbörande med sådane ärender ägde vän-
da sig til Sällskapets antagne fullmägtig;

2:o at Sällskapet måtte åtaga sig erläg-
gandet af den förmögenhets afgift, som
från Egendomen skall utgå, och i hvars
utgörande Ene Assessorskan förmenar sig
för sin disposition-tid icke behöfva del-
aga til större summa, än som för hun-
drade af hela afgiften; och

3:o at njuta ersättning för gjorde ut-
lagor, som enligt tillika ingifven
räkning bestiga sig til 117 Rdr. 39 Sk. 1½ o.

Hvad den första punkten angår,
så kan väl Sällskapet, at Ene Assessorska
icke skunde besväras med något mera
än Rustningen och öfriga från egendo-
men, under Ene Assessorskans förvalt-
nings-tid utgående skyldigheter; men
sedan Sällskapet uti N:o 22 af innева-
rande års Tidning och 4:de arket af
sin Dagbok kungjort om Herr Auditeuren
Wonsdorffs och Herr Vice-Häradshöfdin-
gen Junkeforss undfångne befattning med
Ahlmanska affärerna, så anser Sällska-
pet någon förnyad erinran härom nu
mera icke behöfvas.

Beträffande den andra punkten, så
som Oeconomie-Utskottet hälsat före, att
Kongl. Majts nådiga Kungörelse om
förmögenhets-afgiftens erläggande vore
tydligt, at Ene Assessorskan bör förskrifva
utgöra den summa, och jemwäl, då hon
egendomen afträder undfå refusion för
, emot Sällskapet förbehöll sig i den-
del framdeles utlåtande, enär casus

inträffar. Tillvål anfägs nödigt, at vid Hattanpåd Egendoms försäljning den 4 Augusti tilfäges, det Sällskapet afsäger sig deltagande i förmögenhets afgiftens utgörande, så framt Kongl. Maj:t ej skall be bestå nuvarande tiden därtil innan Marti månad näsikommande år.

Öfver den 3dje punkten upptjänt Sällskapet til nästa sammanträde at sig yttra.

§ 19

Genom ballottering blefvo til Ledamöter antagne: Herr Majoren och Riddaren af Kongl. Svärds Orden Otto Joachim Törnfjin; Apothekaren i Hammerfors Herr Johan Henric Långhjelm; Kramhandlaren i Stockholm Herr Anton Reinhold Carsten; Öfver-Auditeuren och Lands Secreteraren Savolaxehus Herr Daniel Levander; Rådmannen därsammastädes Herr Petter Törngvist junior; f.d. Öfver-Stallhållaren, Öfverste-Kammarjunkaren, General-Lieutenanten, Riddaren och Commendeuren m.m. Herr Baron Gustaf Mauritz Armfelt; Extra-Fiscalen i Kongl. Åbo Hofrätt Herr Anders Henric Falck; Ordinarie Notarien därsammastädes Herr Carl Adam Arvellan; Landshöfdingen Herr Baron Robert Wilhelm de Geer; samt Probsten och Kyrkoherden i Perno Herr Jacob Ahlgren.

§ 20.

Til Ledamöter af den 1 instundande Julii komma under omröstning föreslagos: Regements-Pastoren vid Österbottens Regemente Herr Magister Henric Wegelius, och Regements Fältskären vid

samma Regemente Herr Doctor Christfrid Timelaus, af underteknad Secreterare; Tygvaktaren vid Armeens Flottas Sveaborgs Eskadre Herr Gustaf Gäfe, af Herr Grefvehandlaren Rosendahl; och Herr Adjesporen John Boeckman på Annola Torp af Herr Lagmannen Wibelius.

Så och dag som ofvan.

T. W. Wallenius,

År 1801 den 15 Junii sammanträdde Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapet under Herr Professorn och Riddaren Porthans ordförande.

§ 1.

Sedan Protocollet för den 1 i denne månad blifvit upläst och justerad, föredrogs et Memorial af detta dato, hvarigenom Herr Professoren Doctor Pipping och Herr Assessoren Björkbom anmodat Sällskapet at åtaga sig förvaltningen af de 5560 Riksdaler Riksgälds-mynt Capital, som aflidne Herr Professoren Wilmark i sitt Testamente anordnat böra, til finska hushållningens uppbjälpande, til Allmogen i mindre summor af 16 2/3 Rdr mot 3 procents årlig ränta utlånas. Öfver detta anhöll Sällskapet nödigt at inforda Oeconomie-Utskottets utlåtande.

§ 2.

Uti Svarsbref af den 9 i denne månad hade Herr Öfverstlöjtnanten, General-Lieutenanten, Riddaren och Commendeuren m.m. Baron Armfelt förklarat sig med nöje anta Sällskapets kallelse til ett num. sum Ledamot.

§ 3.

Därefter föredrogos 2ne Memorialer, det ena ifrån Kongl. Svenska Patriotiska Sällskapet daterad den 25 Sistlidne April, af innehåll, at samma Sällskap, som med fägnad sett det Finska Hushållnings-Sällskapets nyttiga bemödanden, sådana velat vid handen gifva sig hafva fattat det beslut rörande en viss naturlig gräns emellan båda Sällskapens verkningskrets i frågan om belöningars utdelande, och ansett sin egen befattning i denna del böra inskränkas till Svea och Götha Rike samt Norrland, af hvilken anledning Patriotiska Sällskapet yttrat sin vänliga önskan i allmänhet, at en sådan gemenskap de Kongl. Sällskapen emellan måtte efter hand finna rum, som lade til verkan en ökad framgång af deras gemensamma bemödande till det gemensamt föremål: landets upodling och välmåga.

Samma öfver Kongl. Patriotiska Sällskapet i följe af sin antagna grundsats till det Finska Sällskap öfversände en anmälan af Hans Excellence f. d. Herr Riksråd m. m. Grefve Ridderstolpe om någon hedersbelöning för Herr Krigskommissarien Georg Johan Collin om någon hedersbelöning för pigan Anna Maria Jönsdotter ifrån Lahnus Storgård i Esbo Socken, hade bemälte Patriotiska Sällskaps Sekreterare Herr Doctor Rutström uti et tillskrift

Memorial af den 5 i denne Månad til detta Sällskaps åtgärd öfversändt en anmälan i lika ändamål af Hans Excellence f. d. Herr Riksråd m. m. Grefve Ridderstolpe om belöning för 2ne Tjenstehjon vid Haga Kungsgård på Åland; varande dägge desse anmälningar bekräftade med vederbörliga Socknestämmo bevis, och Herr Grefve Ridderstolpes desstom med den underrättelse, at Sjelf ville bekosta belöningen.

Öfver alle desse Memorialer och Anmälningar anmodades Vexedrings-Utskottet at utlåtande afgifva.

§ 4.

Til Sällskapet hade Probsten och Kyrkoherden i Sottkamo Herr Doctor Johan Fredrik Cajanus insändt en förteckning på Kreaturshemmansbrukare vid Ryska gränsen i Kuhmoniemi Capell åren 1798 och 1800 hvarom Björn förlorat, bestigande sig inalles til 40 Hästar, 79 Kor, 9 Kalfvar och 206 Får; och skulle häraf Enke Fraudeles gård för dagboken.

§ 5.

Pro Philosophiæ Candidaten Herr Gustaf Mathias Bergroth, som åt Sällskapet dedicerat sine i en Academisk Disputation derjemte upgifne anmärkningar om Skyttå Qvarnsteens-bröt, och af samma skrift åstundade til Sällskapets Bibliotheck aflemnat 2ne exemplar, ville Sällskapet skriftelig derom förklara sin tacksägelse.

§ 6.

Rådsbadsmannen, Herr Auditeuren Bonsdorffs Memorial af detta dato med därå följande Restantsakning-Instrument, som hålles på Rättanpåå den 30 sistl. Martii med Egendomens rättsägande innehafvande, öfverlemnades till Oeconomie-Utskottets granskning och afslående.

§ 7.

Af nyssnämnde Utskotts i dag hållne Protocoll föredrogs nu § 2, angående villkoren för utläningen af de 700 Rdr R. A. S. Sällskapet i Åbo tillhöriga utbudet, och beslöts att Herr Carl Johan Björkstedt, på de i Utskottets Protocoll förslagne villkor skulle erhålla samma lån; förutsatt Herr Björkstedt dessutom, för vinnande af nämnde utbud, inför detta sammanträde tillförsäkrar sig ägande gård, och sjelf besörja om den intecknande Sällskapet till säkerhet.

§ 8.

På de i detta Oeconomie Utskottets Protocoll för i dag innehållna, afgjordes nu med 29 hvita emot 9 svarta kulor, att Sällskapet i stället för de nu tillhörige bebodde, uti Herr Grosshandlaren Johan Hahr vid Stora Torget, på ett år hyrer hela denne våningen, vinden med tillhörigt magazin, stall-rum samt vagns- och vedlider för den af Herr Grosshandlaren emot en af Utskottet aftalad hyres-summa af Ethusand Rdr Riksdaler gångbart mynt, hvarom ordentligt hyres-contract upprättas skall.

† hos Herr Hofrätts-Notarien Gummer

Och emottog Herr Notarien Gummer, nu närvarande, Sällskapets uppsägning ifrån sine nu innehafvande rum.

§ 9.

Sedan Sällskapet beslutit, att med en följande förvara minnet af sin förtjenstige vedanom framl. Herr Assessoren Ahlman, samt att i Sällskapsrum upsättas den Porträtt, så afgjordes nu, med anledning af Oeconomie-Utskottets Protocoll för den 4 Maji § 2, att kostnaden så väl för Fattonen, som för Porträtterne, det målade och det ritade, bör utgå af Sällskapets enskilda Kassa.

§ 10.

Nu företogs 3dje punkten uti Herr Assessorskan Ahlmans vid sednaste sammanträde förevordne Pro Memoria, och emedan denne enligt 11 momentet i Ahlmanska Testamentet, det tillhör Sällskapet att afbetala alla Boets skulder, utan undantag af dem, som äfvenså Egendomens bestämning, och i samma författnings annat moment uttrådknade fordringar, så ansåg Sällskapet skäligt, att tillägga Herr Assessorskan full ersättning för alla de anförde posterne, som sammanräknade utgjorde en summa af 117 Rdr. 39 sk. 7½ penning. med förbehåll att hon til utbetalningarnes bestyrkande inför de afvapade quittenserne; dock borde, enligt Oeconomie-Utskottet den 4 sistl. November. (Prot. § 2) anmärkt, ifrån den fordrade summan afgå de 89 Rdr. 23

fk. 4 r. Ifrån Assessorskan af Brocks fordringar förrutan inlefverat, så at återstoden rättelsen blifver 28 Rdr 16 fk. 4½ r. Och skulle så väl härom, som ock hvad i anledning af Protocollsmemorialens 2ne första punkter den 1 i denne månad blef beslutet, begäras til Assessorskan afgå.

§ 11.

Det af Kongl. Oeconomie-Utskottets Ordförande, Herr Lagmannen och Riddaren Wibelius, enligt Protocollet för den 1 i denne månad § 2 underhandlade med Kongl. Academiens Boktryckare Herr Magister Frenckell angående tryckningen af Sällskapets Handlingar, och hvarigenom Herr Magisteren förbundit sig at hålla bekomma alla utgifter så för tryck som gravure, och derutom til Sällskapet afgemna Tjugutio Exemplar af första Tomen, i händelse Sällskapet ville inskränka Manchernes antal til 3 eller högst 4, anmäldes nu til Sällskapets bifall; och emedan Sällskapet sig därmed nöjde förklarade, så anmodades Berednings-Utskottet, att ibland de redan gillade förslagen utväja materialien til första Tomen.

§ 12.

Sällskapets Ombudsman Herr Auditeur Grönroos inlemnade Konungens Befallningshafvandes i Tavastehus Resolution af den 18 sistl. Maji, hvarigenom Sällskapets enligt framlagde Herr Assessorens

Ahlmans bok hos Herr Commissions-Landtmätaren Nath. Vilius åtgrande fordran på 2 Rdr. 8 öfk. befriat Jakobs kyrkoherde i orten. Och emedan den bok, hvarpå nämnde fordran sig grundar, icke tyckes vara så inrättad, at den berörningskraft kan anses ostridig, och rättegångens utgång vore ofelbar men kostnaden därför vis, och vida öfverstigande skulle fordrans belopp, så beslöt, at nämnde 2 Rdr. 8 öfk. skulle afskrifvas, och Herr Auditeuren, genom utdrag af Protocollet, erhålla del af detta beslut.

§ 13.

Hvad Beredningens-Utskottet den 29 sistl. April (Prot. § 7) tillskrifvit i anledning af det anonyma Memorialet om bristen på Salt, och om dess surrogater i vårt Land, ägde Sällskapets enhälliga bifall. Memorialet skulle fördenskull införas så väl i Dagboken, som i Hushålls-underrättelserne för innevarande man, med tillökadt med upgiften om det förmodliga sättet at torka fisk uti Hushålls-Journalen för Febr. månad 1784; och tillkännagifvande af hafsvattnets tillgänglighet i skärgården, hvarifrån vatten kunnat hämtas i 2ne kåta granar, samt ifrån Tisleberg-trakten på Åland, och ifrån Utön, samt jemförelsen deraf med inrättningarne anställer. Och skulle nämnde granar vid marknaden, som i dessa dagar hållen upköpas för Sällskapets räkning, emedan Herr Kammereraren Jung åtog sig at om affärdningen och nödige instruerens meddelande besörja.

§ 14.

Til ledamot af Sällskapet föreslogs af Herr Presidenten och Commendeuren Hallenberg Nämndemannen och Styrkovarden Jacob Jacobsson Lilla från Stumichale by i Masko Socken.

Är och dag som ofvan

Hallenius

År 1801 den 1 Julii samman trädde Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapet under sin nu varande Ordförande

§ 1.

Protocollet för sednaste Session upläses och justerades.

§ 2.

Til Sällskapet hade Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren Lilljenberg, jämte Memorial af den 4 sistl. Junii om rapporter rep af Tallrötter, lätit inlemna ett prof stycke af samma slags rep om en tums tjocklek, och tillika, under föreningen, att samma handtering här i Landet med förmån skulle kunna införas, tillstyrkt Sällskapet, at hos Förfrågande någon lämplig som sedermera finge actsinda konsten låna att taga rötterna, som at flåta repen, med innan Sällskapet ville vidtaga någon sådan mera kostsam och kan ganda mindre lönande verkställd anstalt, anfägo tjenligt, at Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren förmälde skulle anmodas, at igenom sine bekanta orten söka inhämta kunskap om nämnde

(1801 den 1 Juli.)

undering, och den samma sedan Sällskapet meddela.

§ 3.

Vidare anmäldes, at Herr Bergs Rådet Norberg, som förleden Sommar tillhandt Sällskapet 25 Exemplar af sine utgifne Handlingar angående hästhafvenheten och bruknings-sätt af de förbättrade Bränvins-bränningsverktygen, och då tillika begärt at framdeles nya Sällskapet presenter af en mindre panna, med tillhörande verktyg, uti mera fullbordat stycke sitt löfte. Och skulle Herr Bergs Rådet om pannans hitkomst skriftligen underrätta, och för sin gåfva ytterligare betackas.

§ 4.

Tillkännagafs, at Herr Kongl. Translatorn Gummer, uti skrifvelse til undertecknad referare ab dem 16 sistl. Junii, tillkännagifvit, det Herr Professoren Frandel icke på ett tid kan hinna blifva färdig med Athlmans Jettoner, så skulle Herr Kongl. Translatorn som bref anmoda, at beställa Praglarne til hos Medailleuren Enhörning.

Äfven berättar Herr Kongl. Translatorn, i samma sin skrifvelse, at Kongl. Vitterhets-Historie- och Antiquitets-Academien den 26 sistl. Maji förehaft förslaget til nämnde Juanska Jettoner, och fastställt det samma, med någon förändring, således:

Första sidan: Ströstbilden, med omskrift. Gabriel Athlman, Assessor.

Andra sidan: En ström, som nedflyter från ett berg, och sprider sig öfver en odlad mark. Öfverskrift: Utque beneficus. Nedanskrift: In memoriam Gorii munifici Reg. Scient. Accon. Fenn.

Och emedan årtalet (MDCCCI) här fattades, så beslöt Sällskapet, at det samma

derafsitt: Exemplen skulle tillåggas, om
hvilken i sig sielf icke väsendtliga afvikelse
ifrån förslaget, underteknad genom bref bo
de underrätta Kongl. Witterhets- Historie- o
Antiquitets- Academiens Secreterare.

§ 5.

Vidare föredrogs en skrifvelse af den
i nästledne Maïad ifrån Portrait-målaren
Ehrenstrahl, som jämte Riksåmansgifvande
hafva undfått ~~H~~ brefvet af den 1 i samma
månad med innehållande 3/3 Rdr. 16 Sk. för
afl. Hr. Assessoren Ahlmans Portrait, til fö
je af ~~———~~ Sällskapet i samma bref
förklarade åstundan, insände en profil-
teckning af nämnde Herr Assessor, den Säl
skapet ämnat åtfölja til Stockholm, til
hjelpreda för Medailleuren vid Gelton-prä
larnes förfärdigande; men emedan Säl
skapets Ledamöter icke funno samma Lik
ning lika träffad, så skulle med des afsänd
ning innehållas, åtgiven som Sällskapet anse
Silhouette ringen icke kunna lemna Med
laren någon battred upplysning and den sa
förrut ägde uti Riksmästaren Wedborgs bo
ning, hvarföre samma ring nu borde åter
Assessorskan Ahlman återställas, hvarom
Sällskapets Förvarande, Herr Professoren och
Riddaren Porthan, först om några dagar an
träder en resa upp åt Landet, åtog sig att
besörja

§ 6.

Ett Memorial af den 6 i ~~innevarande~~ nästledne Juni
månad ifrån Herr Landssecreteraren och
Kronofiskalen Wallenius, angående Salzberg, a
innehåll, att ehuru han annu icke undfått

svar på sin anhållning af d. 2 Januarii
1800, att såsom gift med framl. Hr. Assessoren
Ahlmans Svärdotter, så emot den i Ahl
mans Testamentet stipulerade Summa,
köpa behörig Assessors Säte Egendomar,
uthan först emer i Åbo Höfding Summit den
förmodade värda nyhet at Summa egendo
mar skola til den näststeljudande förfäljas,
så återstode nu för honom ej annat än
att anhålla om utlåtande, huru vida
Sällskapet ville tillägna sig åfven den öf
verskott, som tillväxer vid Auctionen,
hvar hjelpas afköfver den stipulerade Sum
man, samt när, hvarest och ~~———~~ i hvad
mynt han sinne lyfta de hans Son i Testa
mentet tillagde 1666 Rdr. 32 Sk., anhölls,
såsom redan beslutet dels genom annon
sen om Egendomens försäljning, dels ge
nom den afskrift han erhållit af Testamen
tet icke för närvarande behöfva någon
sådan svar, och lades därföre ad acta.

§ 7.

Ett Memorial af den 4 i ~~Denna~~ förgående månad
ifrån Herr Hofrätts Rådet och Riddaren Fi
linger tillkännagifvit, det han, sistledne
Augusti dag, i Storkyro Socknes Moderkyrka,
och dagen därpå i Kurikka Capell kyrka
uti Ilmola Socken, uti offentliga Socknes
Stämmor, tilstädt Skattebonden Matts Si
monsson Marcko och Nämndemannen
Gabriel Samuelsson Luoga sine 2 undfång
ne belöningar af 2ne Silfverumedailler
att bäras i knapphålet; och skulle härom,
efter vanligheten, thungöras i Åbo Fid.
ning.

§ 8.

Jämte Memorial af den 3 sistl. Junii hade Herr Häradshöfdingen Holmberg, som år 1799 blifvit af Konungens Befallning förordnade i Alleaborg emellan dess tjenstgöring med de 12 Garnhasplar, hvilka [illegible] i samma Höfdinge-dome skulle utdelas, ingått Herr Lagmannen och Land-Secreteraren Holmbergs utgifne Bevis derå öfver, at ofvannämnde 12 hasplar blifvit den 30 sistl. April å Lands Cancliet aflemnade, hvarom Herr Häradshöfdingen, som [illegible] förrut erhållit hasplarnes värde til Ett Riksdaler Species, derå[illegible] den [illegible] för samma equivalent för sin obetalde Cancellie-afgift; och emedan Sällskapet med denna åtgärd fullkomligen åtnöjdes, så skulle Herr Häradshöfdingen därom gifvas bref underrättas; åfven som vederbörande Secretevare uppdrogs tillskrifva Herr Lagmannen Holmberg, i anledning af hans anhållan underrättelse, huru och til hvilka Socknar, utom Kemi, utdelningen af Hasplarne blifvit verkställd.

§ 9.

Til Berednings-Utskottets yttrande remitterades Correspondérande Ledamoten Herr Kyrkoherden Borgström Rapport för Febr. Mart. och April månader af innevarande år, med befogad Herr underrättelse om Socknes-Magazinets tillstånd och öden i Höjtaisaari, och Herr Ledamoten Borgströms Memorial af den 2 sistl. Junii med åtföljande Väderbok anteckningar för nästförflutne Maji måna-

§ 10.

Likaledes öfverlemnades til Beredningsutskottet Herr Kyrkoherden Appelgrens inkomne Memorial af den 9 sistl. Febr. om belöning för åtgärden å Lusikakaffi krono-nybygge N:o 66 i Calajoki by af Muhos socken, Jacob Turkka, hvars förtjenster om nybyggets uprodling och i påvisstående genom bestyrkta genom Syne-Protocoll af den 7 Junii 1799; — om Potäk-plantering i Calajoki län, — och om anwändandet af den hvita Myrmossan, på finska Rahka-Jammal til brödbakning och gröt; —

vidare Herr Kyrkoherdens annotationer öfver orsaker åstadkomna, hvarföre hushålls-förrättningar uti Uleåborgs och sedan år 1776 til och med år 1800; — och slutligen

de historiska upplysningar angående Muhos Socken; — och tillades Berednings-Utskottet at öfver alla dessa skrifter få yttra; dock skulle åtgärden i fråga om Potäk-plantéringen blifva vidare anstå.

§ 11.

Nu föredrogs och i dag inlemnadt anonymt Memorial, som utvägar at förekomma den hungersnöd och svält, som år hota. Och emedan Författaren anser Islands-mossan förtjena främsta rummet, så har han föreslagit.

1:o at Sällskapet, genom Circulaire til sine Ledamöter i orterne må anmana och uppmuntra dem, at hvar på sin ort, låta insamla all den Islands och Renmossa, som är at tillgå, samt underrätta Allmogen att förvara och nyttja den;

2:o at Sällskapet ville anwända en del

af sine om händer hafvande medel, til k
köp af sådan mossa i flere landsorter, och
now sine medlemmar anskaffa, at bröd
vinterförråd deraf blifver tillredt och å
allmogen mot möjliga, billigaste pris fö
yttradt.

Häröfver tillades Berednings-Utskot
tet at afgifva utlåtande den 15de i denn
månad, då Sällskapet å nya ville fatta
omanträda; äfvensom Utskottet borde til
at tjenliga materialier til första häftet a
Hushålls-underrättelserne snarast må inf
las, och i synnerhet sådane som angå m
och utvägar til lifsbergning vid knap
Spannmåls tillgång, jaseu om Runeberg
Soppan, om Islandsmossan m. m.

§ 12.

I anledning af hvad til Sällskape
kunskap kommit om Saltberiskens me
liga verkningar på Hafsfisket, och hurn
det flerestädes händt, at Kasternes och Hän
invånare i år dels alldeles inställt och fått van
ga fiske, dels inskränkt det samma til et
ganska ringa quantum, til förmån för hämm
afsättning för Landet, som utom detta på sp
mål befaras äfven komma at lida brist p
foder, ville Sällskapet genom skrifvelse
til Konungens Befallningshafvande i St
och Jacobshus anhålla om utfärdande
kungörelser til alla de orter i nämnde
som vanligen idka fiske, i synnerhet a
strömming, med underrättelse om sätt
at igenom förrättning och räkning för
ra och til nytta användas sjöns afkast
och tillika med uppmuntran til trägna fangst, såsom
et oumbärligt villkor för deras egen och
medborgares lifsbergning.

§ 13.

Sällskapet hade den 15 sistl. April (Prot.
§ 3) uppdragit åt utlåta sig öfver Herr Audi-
teuren Bonsdorffs hemställan om sina Leda-
möters utvälj ande at vid den Auction, som
den 4 instundande Augusti hålles öfver Kattan-
på Egendom, närvara, i ändamål at kun-
na afgöra de flere grundlaga preliminaire
frågor, som därvid skulle kunna uppstå, och
hvaröfver Herr Auditeuren icke tillrott sig
at enskild decidera, men emedan icke
anmälts nu denna sak af Secreteraren
til närmare åtgärd; men emedan Sällskapet
icke påminte sig någon hufvudsaklig punkt,
den Sällskapet icke redan bestämmit och
afgjort, så ansågs nu icke nödigt, at til nä-
sta nya frågors afgörande några särskilde
Deputerade utvälja. Dock borde Secreteraren
och Subdirectionen ännu genomgå alla
de beslut som Equipagemet författning röra,
och i fall något förekom, som kunde anses
behöfva närmare bestämmas, före Auctionen
anmäla det til Sällskapets egen decision.

§ 14.

Sällskapets Ordförande, Herr Professoren
och Riddaren Porthan, föreslog Sällskapet, at
til sitt Bibliotheek inköpa Albrecht Thaers
Einleitung zur Kenntniss der Englischen Land-
wirthschaft, hvaraf första Bandet, och 2dra
Bandets första del redan utkommit och sig
händt, samt kostade 4 Rdr. Danska; och emedan
Sällskapet härtill fått bifall lemnade, så kommer
nämnde summa, utgörande til Svenska myntet
af Sällskapets medel utbetalas.

§ 15.

Af Berednings-Utskottets Protocoll för den 26 sistl. Junii upläses nu § 2, och hvilar, enligt Stadgarnes föreskrift, 24 §, en månad på bordet.

§ 16.

Vidare upläses Oeconomie-Utskottets Protocoll för den 29 i förregående månad, hvaraf §§ 1 och 2 hvila den vanliga tiden; och § 4 om nödvändigheten, att låta efterse huru vida i Ahlmanska Handlingarne finnas några Skuldsedlar, som äro äldre än sex år, och följaktligen behöfva antingen förnyas eller utlösas, tillkännagaf Skattmästaren, Herr Kammar-Rådet Winter, att inga sådane Skuldsedlar funnos i hans vård; hvaremot underteknad Secreterare af Ekholmska Stenhuggets tillhörigheter framlemnade en Revers utgifven d. 7 April 1785 af Herr Fändriken J. G. Tollet på Sexton Rdr Jämt Jemte Skyttens Utrednings-Commissions-sedlar med Nitton Riksdalers resterande Capital, hvilka alla papper af Ombudsmannen, Herr Auditeuren Boenrdorff, nu emottogos.

§ 17.

Uti de den 1 och 15 Maji samt 1 Junii til Ledamöter föreslagne: Capellanen i Mouhijärvi Herr Daniel Polviander, Auctions-Direcleuren Herr Laurin, Fältkirurgen Herr Afzelius, Fabrikören Herr Hallström, Capellanen i Kalis Herr Rothovius, Kyrkoherden i Wichtis Herr Abraham Wilhelm Tudenius,

(1801 den 1 Juli) 145

Commissions-Landtmätaren Herr Gustaf Jacob Jacke, Handelsmannen Herr Christian Trapp, Vice-Häradshöfdingen Herr Olof Tunnerin, Regements-Pastoren Herr Magister Henric Hegelius, Regements-Fältskären Herr Doctor Christen Rimelaus, Tygvaktaren Herr Gustaf Jäger, och Assessoren Herr John Beckman blef nu balloterad, hvarvid de alle, utom Fakt-Lieutenanten Afzelius och Fabrikören Hallström, hvilka mera än ⅓ af de väljandes kulor, utföll nekande, blefvo til Ledamöter antagne, och komma at medföra vanlige kallelse-bref.

§ 18.

Til Ledamöter, at den 1 instundande August komma under ouröppning, föreslog Herr Kongl. Translatoren Gummer genom Herr Kammar-Rådet Winter, Kamereraren Herr F. Lind, underteknad Secreterare Capellanen i Jeurola, Herr Candidaten Eric Castrén, och Herr Fältkamereraren Thimoeus, Capellanen i Nousis, Herr Magister Joseph Hoeckert.

Ar och dag som ofvan

F. Wallenius.

År 1801 den 1 Julii sammanträdde Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapet.

§ 1.

Vid anseende til Herr Professoren och Riddaren Porthans frånvaro på en resa, anstäldes förslag val til Ordförande för denna Session, då Herr Lagmannen, Vice-Landshöfdingen och Riddaren Wibelius, därtill anfördes de flesta rösterne.

§ 2.

Därefter företogs justering af Protocollet
för den 1 i denne månad, under hvilkens dag i
skapet i § 12 beslutit, at genom skrifvelser til Ko
nungen Befallningshafvande i Vasa stiftes och
anhålla om utfärdande af Kungörelser til de
socknarne i bägge Länen med underrättelse o
förenämnde af Strömningens räkning och
förhöjning; men emedan Allmänna Tidnin
garne redermera utvisat, at den af Engelsk
Regeringen å Svenska Skepp lagde Embargo ä
ligen blifvit upphäfven, och man således bör
förmoda att de efter hand skola komma hem
med Salt, hvilket de flesta, för större Skyndsam
hets skull, skola taga i Liverpool, och emedan
enligt kunnige Skärbeers försäkran, den torr
skade och rökta strömningen, i anseende til
den fetma, ändock ej skall hålla sig, hvarom
flere gjorda försök bibragt allmogen full öf
tygelse, så beslöts, at expeditionen härom
skulle inställas.

§ 3.

Med underdånig vordnad upläses följa
de Kongl. Majts Nådiga Skrifvelse:

Gustaf Adolph med Guds Nåde, Sveriges
Göthes och Wendes Konung e. p. Arfvin
till Danmark och Norrige, Herig
Schleswig Holstein p. p.

Vår ynnest och Nådiga benägenhet med Gud
Allmägtig: Trogne och Tjenare, General Majo
Landshöfding, Commendeur af Vår Wäsa och
Riddare af Vår Svärds Orden; så ock samtlige
Ledamöter uti Vårt Finska Hushålls Sällskap.
Vi hafve i Nåder låtit Oss föredraga Eder under

dåniga Skrifvelse af den 28 sistlidne, hvaruti
I underdånigst anhållen om ett understöd af
Sexhundrade Riksdaler årligen i Tio års tid af
allmänna medel til Potatoes planteringens ut
bredande i Finland och belöningar för den som
sig därvid utmärkte: Och lämnen Eder därå til
Nådigt svar, det Vi i anseende til den hymnen
liga fördel och nytta, som Potatoes planteringen
utbredande och tillväxt i Finland tillskynda
skulle, vele af Nådig omsorg och benägenhet
att understödja och befrämja alla gagnliga
förslag til hushållningens upbjelpande i detta
land, icke allenast bifalla Eder förenämnde
underdåniga anhållan, utan ock öka den af
Eder föreslagne Summa ifrån Sexhundrade
Rdr. til Ettusende Rdr om året på Tio års
tid, emedan Vi anse dessa medel icke kunna
til nyttigare ändamål användas, och genom
den däraf upkommande allmänna fördel
mark mångfaldeligen ersättas.

Vi förbehålla Oss för öfrigt vele Vi i nåder hafva inkom
tat Eder underdåniga utlåtande, huru de
nom anslagne medel så mäge kunna dispone
nad, att de därmed åsyftade ändamål säkert
nnas kan, samt hvilken författning därjem
e mäge därtil blifva de mäst verksamma och
ämpliga. Vi befalle Eder Gud Allsmägtig Nåde
igen. Stockholms Slott den 20 Januari 1801.

Gustaf Adolph

M. Rosenblad.

Och hölle, til underdånigste följe af Kongl.
Majts Nådiga Befallning, Sällskapet med görliga
forsta afgifva des underdåniga utlåtande i
af Kongl Majt ~~upg~~ i Nåder upgifne omstän

* om hvilket allt Herr Lagmannen, Vice Landshöfd. och Ridd. Wibelius, Herr Professorn Doct. Tengström och Herr Öfver-Directeuren Alfving förklarade sig skriftligen uppsatta sine tanker, som nu intecknades och nedanfor Berednings Utlåtande;

dygheter, i hvilket ändamål Beredningens Utlåtande nu underdånigst del af samma Nådiga Skrifvelse, med anmodan at den i tid innan Augusti inkomma med sitt tillfyrkande jemte det om Jaktet at de med bästa förmån disponera de i Nåder beviljade medlen, som om de författningar, genom hvilka Potatoes-plantering i Finland kraftigast må kunna befordras, och endtligen Sällskapet anslag sine Landsmän icke ewig tidigt kunna underhålla om denna Kongl. Majts nådiga nåd och Landsfaderliga frikostighet, så beslöt, at Skrifvelsen skulle införas i första nästkommande nummer af Åbo Tidning.

§ 4.

Til följe af Sällskapets vid sednaste sammanträde under § 13 lagne beslut, förmälde undertecknad Secreterare sig hafva, jemte Ombudsmannen Herr Auditeuren Wonsdorff, genomgått alla af Sällskapet om Hattunpääs Egendoms försäljning vidtagne beslut, i afsikt att finna någon omständighet förbigången eller i behof af närmare bestämmande; men som Sällskapet genom sig, at vid närmare öfwerwägande af det beslut Sällskapet fattade den 1 sistl. Junii (Prot. § 18), at nämligen vid Auctionen den 4 instundande Augusti tillgå, det Sällskapet afsade sig at deltaga i förmögenhets afgiftens utgörande, så framt Kongl. Majt ej skulle täckas bestämma tiden dartil innan Martii månad år 1802, samt Sällskapet, at då köparen ännu vid Auctionen kunna nödvändigt måste vara wiss på, huru vida Sällskapet eller han kan komma at answara för nämnde förmögenhets afgift, han under en sådan osäkerhet, jemnväl torde inrätta sitt anbud efter den förmodan, at Sällskapet kan til erläggande af merberörde afgift, vid hvilken beskaffenhet Sällskapet, i händelse af gifven innan den ofta bestämda tidens utlopp, nödvändigt skulle komma at förlora allt hvad Köparen, i afseende at göra sig skadeslös, bjudit under det pris han annars kunnat gå til; och Sällskapet fann därföre nu tjenligare, at sielf åtaga sig anförde förmögenhets-afgift, om hvilket Sällskapets enhälliga beslut vederbörande å Auctions-dagen förrut borde tillkännagifwas.

Sedan detta blifvit afgjordt, ansåg Sällskapet sig nu äfven vara i tillfälle at yttra sig öfwer den del af Assessorskan Ahlmans Promemoria förrut ingifne Pro Memoria, som den 1 sistl. Junii (Prot. § 18) blifvit remitterad til granskning. Assessorskan hade nämligen förenat sig för sin disposition-bid icke behöfwa deltaga i förmögenhets afgiften til större summa än som för hundrade, eller $\frac{5}{20}$, hvaremot Oeconomie-Utskottet den 4 sistl. November hållit före, at i Kongl. Majts Nådiga Kungörelse om nämnde afgifts utgörande vore lydligt, at Assessorskan bör förskottsvis utgöra den samma, och sedermera då hon Egendomen afstår, vid Auctionen för $\frac{18}{20}$, och med denna Utskottets mening förenade sig nu äfven Sällskapet, hvarföre Assessorskan genom bref skulle underrättas.

§ 5.

Sedan Herr Professoren Doctor Tengström upläst ett Memorial af sednare dato om Hushållningsrättelsernes påskyndande, och ännu för

* i så måtto, at $\frac{2}{20}$ dito, nekades af de medel Assessorskan har at af Sällskapet uppbära, och Sällskapet förbjuter sig förmögenhets afgiften hälft;

deras förra Häfte, samt tillika til Sällskapet. Bibliothek aflemnat et Exemplar af Dack. Strö. Taschenbuch der Rettungsmittel in plötzlichen Lebensgefahren, och därföre ~~anmälagit ett för-~~ ~~rande af Sällskapets erhållna~~, så väl som ock lofvit at til införande i Sällskapets Skär hålls underrättelser ~~införskaffa~~ en kort och po- chyft underwisning om Potatoës culturen, ~~anmälagit ett förklarande~~ af Sällskapets erhållna tillkännagaf underteknad Secreterare sig hafva i anledning af Sällskapets Protocoll för den 1 ~~Oct~~ (811) och Beräknings Utskottets för- 7 (81) i denne månad, hafva upsatt et pro- ject til Kungörelse om nyttan af Islands- och Renmossa som födoämne, samt an- de flere utträgar som i misswäxt- och dyr- år med förmån kunna vidtagas af den fat- tigare hopen til winnande af nödigt lifsupp- hälle. Detta project upläses och gillades samt borde ~~enligt~~ förr at så mycket snarare kunna utfärdas, me genast läggas under pres- sen, först på Svenska, och sedermera, så fort det kunde öfversättas, äfven på Finska; och skulle af den Svenska upplagan 2000 de och af den Finska 4000 de Exemplar afdrag- As dessa Kungörelser borde sedan til Kom- mers Befallningshafvande i hvarje Län af Finland afsändas så stort antal Exemplar, som Kyrkorne i Länet utgöra, hvarest samma Kungörelser böra offentligen afkunnas. ~~De öfverblifvande Exemplaren~~ Och emedan Säll- skapet anser för tjenligt, att samma Kungörelse (såsom ingress) äfven må intaga et rum i de utgående Hus-

(1801. den 15 Juli.) 1281.

hålls-underrättelserues förra häfte, så skulle af de afhandlingar som där komma at införas, för denna gång göras sjelfstor upplaga, som ~~de~~ af antalet af de öfverblefna exemplaren utaf Kungörelsen utgör; ~~och kostnad om därföre till~~ ~~följer det förra på andre inlagor om potatoës~~ ~~skulle anslagit sig belöper, lagas af de medel, som~~ ~~förordnen, enligt den i dag upläste nådige skri-~~ ~~velse, anslagit til befrämjande af samma plan-~~ ~~tering allmännare widtagande~~. För öfrigt tillades underteknad Secreterare, at ~~med~~ Chora- lis vid sjunde domkyrko församlingen här i staden ~~anchan~~ ~~afsla~~ om bibrade ~~vid~~ meranämnde förra Häftes öfversättning på Finska, med tillrå- gan huru vida han kunde finna sig tugad, at låten framdeles på lika sätt vara Sällskapet til tjenst, och hvad anförde han därföre ville ordra. —

å Sällskapets vägnar anmoda

Slutligen, och emedan Sällskapet, såsom i Kungörelsen jämväl anmärkt är, ~~förutsatt att~~ förstånde tämnedom om Islands-mossans nyttjande ligger mycket hinder i vägen för dess allmännare bruk, så ville Sällskapet föga den anstalt, at hos en der ledamot i hvarje Socken, och hälst hos någon af Prästerskapet, pröf må vara at tilgå på mann- e mossa, i hvilket ändamål den i mindre partier kulle affärdas åt alla håll, dels med resande och dels med posten, hvarvid några Sällskapets samver- kande Ledamöter åtogo sig at bistå; och ville Sällskapet jämväl för at der kraftigare befordra mossans bruk bidt medverkning til allmännare verkställighet, genom skrifvelse til Domkapitlen i Åbo och Borgå begära deras verksamma före- skrifter och opmuntringar til Prästerskapet i sitten, at i allt hvad på dem ankommer kun- na göra samma kraft och antagen.

§ 6.

Emedan räntan å den skuld, hvarför Hattmakaren Egendom hafftan til Riksens Ständers Bank vid denna tid bör betalas, så anmodades Hattmästaren Herr Hammarrådet Winter, att på sammanträdet förledet år skedde, låta i Stockholm upprätta efter Mäklare-bevis sera så mycket Specie-mynt som härtill behöfdes, och det samma i Bankens för Sällskapets räkning insätta.

§ 7.

Sällskapets Curatorium Herr Auditeuren Bonsdorff hade, enligt undfången Instruction under den 30 i föregående Månad, afslemnat sin Quartals-rapport, som nu föredrogs, och hvaraf Sällskapet i så måtto befanns den händelsepunkten, att de ofästade fordringar framl. Herr Assessoren Ahlman ägt, men hvilka antingen äro förlorade del indrifvande, eller för evedentrauder fattigdom och ringhet af gäldenären belöpper icke löfvande någon erfättning för rättegångs kostnaden, några afskrifvas, ej mindre än Herr Commercerådet af Grubbens skuld på 100 Rdr, i anseende til des iråkade obestånd och Concurs; men den 3dje punkten af Herr Auditeurens Memorial, som innehåller en förfrågan, huru vid förmynderskapsliquiden med afl. Herr Häradshöfdingen Gadds arfvingar, bör förfaras med utrikes på okänd ort vistande Sonen Jacob Adrian Gadds arfsandel, öfverlemnades til Oeconomie Utskottets utlåtande.

§ 8.

Äfven hade Herr Auditeuren Bonsdorff uti ett federare Memorial af detta dato anmält sig vid utredningen af Herr Assessoren Ahlmans i afstiden förvaltade förmyn-

derskap, behöfva Rdr Banco mynt för Gadderska Sterbhusets, ofvanciera 600 Rdr jemt fämblandt 350 Specie Riksdalers stycken för Ekholmska Sterbhusets räkning, om hvilka Summors upprägoherande i nämnde mynt förer Herr Auditeuren därföre anhållit att Sällskapet ville draga försorg; men Sällskapet anmodade i dess ställe Herr Auditeuren, att med vederbörande afhandla om erforderlens erhållande i gängbart mynt emot löpande ägos efter Mäklare bevis, så vida Sällskapet, i händelse de därmed icke åtnöjas, vore tvungne att dröja med slutelig afbetalningen til längre fram, hvarföre innan de äldres skulle så lyckas lagligen räntas.

§ 9.

Uti Memorial af den 29 sistl. Junii hade Herr Häradshöfdingen Bauchohlen, som vant anmodad att tillställa Frälse landtbonden Johan Mattsson Ingvaldsby under Prästskulla gård i Skala socken belöningen för des förrättade Stenbyggnad, tillkännagifvit, att Johan Mattsson velat förklara, det han icke anser sig förbunden af, utan nöje att hafva tillvunnit sig sitt landtbondefolks välvilja undanbedt sig att emottaga Medaillen, den Herr Häradshöfdingen förmält, återsändt, hvarvid Sällskapet äfven lemnat bero; men som Johan Mattssons Husbonde Herr Öfverste Lieutenanten Jägerhorn uti Järnskrifvelse af den 11 i denne månad til undertecknad Sällskapets Secreterare förklarat sig vilja å vederbörlig ort anmäla som til befrielse från dess personelle utskyldom enligt 1757 års förordning, och til den an-

dan återbegärd Sypne Instrumentet och Socknestämmo Protocollen om Johan Mattsons Stenbyggnad, så lemnade Sällskapet sjelfvald tillbifall til desse Handlingars återställande åt Herr Öfverste Lieutenanten.

§ 10.

Att de belöningar Sällskapet den 1 sistl. November tilerkänt Skattebönderne Eric Mattsson Kangas och Nämndemannen Hans Johansson Mattila uti Sjökajoki vid allmänna Socknestämma den 24 nästledne Junii tillerkiende med vanlig högtidelighet tillkännagafs, åtföljde Probsten och Kyrkoherden i Uleåborg Anders Kikovius uti Memorial af den 20 sistlidne månad inberättade, hvarom i Åbo Tidning äfven kungöras skulle.

§ 11.

Vidare föredrogos de skrifvelser, hvarigenom Herr Landshamnsverarenen Leonh. Aleander under den 10, Herr Majoren och Riddaren S. J. Vennerström under den 22 och Herr Landshöfdingen Rob. Wilh. De Geer under den 27 Junii begärat Sällskapets tillökning af nya Kallelsebref åt vara des Ledamöter; äfvensom de sex Riksdaler, som utöfver de 2ne förstnämnde bref voro, til Sällskapets Skattmästare Herr Hammar Rådet Winter remitterades.

§ 12.

Til underrättelse för Sällskapets Secreterare hade Herr Commercierådet Abrah. Gottschalk i Hagen inlemnat beskrifning öfver tillverkningen och bruket af ett hemligt gödningsmedel, som tillhör Herr Giesecke i Magdeburg, och hvilken beskrifning, på Svenska öfversatt, Herr Commercierådet nyligen i Stockholm sig tillhandlat; och emedan Herr Commercierådet sig icke behöfde lemna någon tydlighets löfte, hade Herr Commercierådet nu velat meddela Sällskapet samma beskrifning, för att få med Sällskapets tjenlighet pröfvad, och der samma adlätt ning til Allmänhetens kunskap upgifven, hvarigenom en vidsträcktare och säkrare varsamhet sedan i detta ämne kan vara förenad. Häröfver tillfader Beredningen att winna. Häröfver tillfader Beredningen att yttra sig.

§ 13.

Vidare remitterades til Beredningen Utskottet

1:o ett Memorial af den 1 innevarande Enkefru Landtmätaren Ebba Helena Printz, om belöning för des Drängs Jacob Jacobsson, som i 25 år tjenat å Juotela Ruskeälle i Wanhala by af Wichtis Socken, med bifogade Socknestämmo Protocoll;

2:o ett Memorial, med bifogade Socknestämmo Protocoller, i hvilka Kronokamereraren H. J. Grönros å Björneborgs Slott, Josephsson Kempilas i Aitovis by af Padasjoki Socken, och Johan Johansson Hujala i Kukois by af Kuhmois Capell vägnar, anhöll Lars Erias Drängar Eric Gustafsson och Jonas Johansson til understående af någon belöning; den dese bönder, äfven som Enkefru Printz, tillförne erhållit sig att behöfva;

3:o Corresponderande Ledamoten Herr Probsten Tomans berättelse från Pelkaus församling för sista hälften af innevarande år, och

4:o Ett Memorial med anmärkningar om Enska Hushållningens hinder, af Herr Directeuren Petr. Schatelowitz.

§ 14.

Genom vanlig balottering inkallades til tjenstgöring vid Kyrkoherdevakansen Pastor Jacob Jacobsson Lukka i Hvitträsk, hvilken dag som ofvan

Å. Wallenius

Den 1 Augusti 1801 sammanträdde Konsl. Finska Hushållnings-Sällskapets Styrelse under ordförandeskap af Landshöfdingen.

§ 1.

Protocollet för den 15de sistlidne månad upläses och justeras. Uti Sällskapets Ombudsmans Herr Auditeuren Brandorffs tillkännagifvande, att han enligt fått löfte i den under § 8 förekommande Memoria, redan afliden vid af afgående Herr Häradshöfdingen Gadolin erhållen, och i sådant ändamål ämnad afgift af 8 Rdr. Banco, som Sällskapet, i fall af Allmänneliga debitorerne icke så mycket Specie emynt skulle inflyta, själf löfvade ersätta. Men angående Banco andelen i Ekholmska anspringarne, anfördran, vore Sällskapet nu af samma tanke som förra gången, och ansåg dåspore å nyo Herr Auditeuren, att med sista förmå den, att i stället för Banco, emottaga Riksgälds mynt, emot gängbart agio.

§ 2.

Vidkommande af Sällskapets beslut vid sednaste sammanträde under § 6, förmäld

Skattmästaren Herr Kammarrådet Winter sig hafva begärt anstånd med Interessets afbetalande å den Banco Skuld, hvarför Hattarängen egendom är intecknad, och upvisade qvitto af den 22 förlidne Julii, at 60 Riksdaler i sådant ändamål blifvit i Länebanken insatte; hvilket här skulle antecknas, hvarefter gälldenärs i Herr Kammarrådets förvar återlemnades.

§ 3.

Undertecknad Secreterare anmälte, att Chorali vid finska Församlingen här i Åbo Herr Gustaf Ranchen, enligt Sällskapets begäran, gjort på finska öfversatte den inugorätte om afhjelpande af bristen på nattvardsmedel, hvarå Sällskapet vid dess förra sammanträde beslutit att låta utfärda, och samma öfversättning nu wore under Tryckets: åtföljd som Herr Chorali löfvat att med öfversättningen af de öfriga stycken, som komma att ingå i Husbållningsunderrättelsernas första Sällskapet efter tid och tillgänglighet bibräda, och gärna wål framdeles, vår åsigter, på lika sätt fortfara; men nådigt tillstånd bifallet hade Herr Chorali icke anhållit sig kunna förbehålla: hvarföre med öfverläggning härom til annan tid skulle anstå.

§ 4.

Uti skrifvelse af den 24 förlidne Juli, hade Herr Assessoren Ahlman, til svar på Sällskapets bref af den 15 förrutgångne Junii, tillkännagifvit, at all möjlig anledning vid Hattarängen upbyggning, att all redskap vid Hattarängen egendom befintelig redskap är i samma skick

som vid Bouppteckningen, men ah af Enke-
fans gårdarne å 10 öre gammalt Mtl blif-
vit Tadt; hvarom vid Auctionen den 4
nästkommande månad skulle tillsägas.

Ytterligare hade Hon Assessorskan enligt
Sällskapets begäran, insände quittencerne
på af Hon Assessorskan utbetalde och förmit
förteckning uppå 117 Rdr. 49 Sk. 7½ r. dem Sälls-
pet ålagit sig at ersätta, hvarjämte Hon As-
sessorskan ock fordrat ersättning för hederna
utlagd Protocolls Lösen samt Landtmätare
och Ägodelnings Rätts uppbörden med 68
Rdr. 7 Sk. 7 r. dem Hon Assessorskan åfven
bestyrkt med nödige verificationer: Blif-
vande, efter Hon Assessorskans uppgift, Hen
fordran hänjemte uti 9 Rdr. 7 Sk. 11½
rst. hvarom Decononie-Utskottet Erfa-
des af sig yttra.

§ 5.

Efter det Böredningz-Utskottets Protocol-
ler från den 21 och 24 Julii angående nöd-
vändigheten af någon förbättring til Potatoes
plantningar befordrad blifvit upläste, inlem-
nade Professoren och Riddaren Rothman ett Memorial i samma ämne, som
åfvenledes upläste, och rörde Sällskapet den
15 i denne månad detta ärende til öfverlägg-
ning företaga. — Men til samtycke af
Potäter til utsäde nästa vår, utsåg Sällskapet
nu fagana land, samt Pudasjärvi, Kemi, Rova-
niemi och Kemiträsk* förfarslingar, hvarför-
re om * upphandling däraf med Kronogens
Befallningshafvande i Uleåborg saken borde
correspondéras.

* samt Sjelisjärvi

§ 6.

Hvad Beredningz Utskottet i 2:dra de
Protocoll för den 26 sistl. Junii tillstyrkt
dog Sällskapet nu under öfverwägande,
och hvad beträffade dithörande Kongl. Svenska
Patriotiska Sällskapets Skrifvelse af den 25
April, på godkände Sällskapet åfven för
sin del nämnde Patriotiska Sällskaps antag-
ne principer, at hädanefter icke sträcka sina
belöningar til Finland, utan öfverlemna
dylika förtjenster åt detta Finska Sällskap;
åfven som Sällskapet, til befrämjande af
den närmare gemenskap bägge Sällskapen
emellan, som det Svenska Patriotiska Sälls-
kapet önskat, ville nu til en början tillsända
Finska Sällskap alla de tryckter Kongl.
Finska Hushållnings-Sällskapet hittils ut-
gifvit; Herlikt åfven Grundeles Skulle
utbetalas. Sällskapet ansåg åfven, genom
skrifvelse til Hans Excellence f. d. Riks Rå-
det Herr Grefve Ridderstolpe och Herr Kongl.
Commissarien Collin, som anmäld [illegible] Sin
sine tjenstgöring hos Kongl. Patriotiska Säll-
skapet til belöningars erhållande för
förfogning och trogen tjenst, underrätta
den om Patriotiska Sällskapets fattade be-
slut, med förfrågan, huruvida de medfin-
na sig nöjde at öfverlemna dessa tjenste-
höns förtjenster til detta Finska Sällskaps
förfogning; hvarjämte Sällskapet ville an-
hålla Herr Grefve Ridderstolpe at hjelp be-
fordra samma ärendet och egenskapen af den belöning
den vill bestå sine tjenare, och gifva Herr Kongl.

Commissarien Collin tillkänna, at Sällskapet ämnade tillägga hans dotter en silfverkalket med vidhängande medaillon, så framt Herr Krigs Commissarien för kostnaden deraf sjelf lofade ansvara.

§ 7.

Jämte § 1 af Oeconomie-Utskottets Protocoll för den 29 sistl. Junii, uppläses nu åter det Memorial, hvarigenom Executorerne af framlidne Herr Professoren Wilmarks Testamente, Herr Professoren Doctor Pipping och Herr Assessoren Björkstén under den 15. Januarii anmodat Sällskapet att til fordelning emottaga de 5560 Rikesd. R:G:t Professoren Wilmark i lifstiden anslagit åt sjuka Hushållningen uphjelpande utlåningsfond i mindre summor utlånas åt Allmogen emot 3 procents årlig ränta, til hvilken anhållan Sällskapet äfven på de skäl så väl Executorerne som Oeconomie-Utskottet anfört lemnade sitt bifall, i den fasta förhoppning, att de testamenterade medlen, enligt den sinkostige och patriotiske gifvarens afsigt, på bästa sätt användas; och skulle om detta Sällskapets beslut Executorerne genom utdrag af Protocollet underrättas: viljande Sällskapet äfven i Åbo Tidning lemna allmänheten underrättelse så väl om Testamentets innehåll i dess del, som om den dispositionen Sällskapet sig ålagd äfver den demanerade summan.

För öfrigt anser Sällskapet icke nödigt, at för egen del bevaka afledne Herr Professoren Wilmarks Testamente, sedan Executorerne därom redan i laga ordning besörjt.

§ 8.

På sätt Oeconomie-Utskottet i dess Protocoll för den 27 sistl. Julii föreslagit, finner Sällskapet med allmänna Lagens stadgande i XV Cap. 5:te § R. Utl. enligt, att omyndiga förmyndare ligga med afledne Herr Landshöfdingen Wilh Christian Gadds arfvingar, utrikes vistande omyndige söner Adriani Gadd, att emedel nu lyftas af hjärmare arfvinge emot fullt borgen, eller i händelse ingen vill den emot pantsätta, gradvisa under Sällskapets förvaltning, hvarom Boutredsmännen Herr Auditeuren Bonsdorff, nu närvarande, förständigades.

§ 9.

Sedan den fordran Ahlmanska Herbarium, enligt Bouppteknings-Instrumentet, lemnats hos afledne Herr Commissions-Landtmätaren Florins arfvingar, til et belopp af sextton Riksdaler, hafva af nämnde arfvingar stridig gjord, blifvit af Domsrättens Befallningshafvande i saken Domstolens åtgärd förvisst, så beslöts att samma fordran skulle, til undvikande af en hastsam och osäker rättegång, afskrifvas.

§ 10.

Emedan Herr Carl Johan Schöstedt, som den 15 förl. Junii anhållt Sällskapets löfte på ett penningelån af 300 Rd. B. B. emot vissa förbehållne vilkor, ännu icke lyftat dessa medel, hvilka under tiden stått obrukbare, så lemnade Sällskapet til Herr Kammar-Rådet Winters anbud, at på ett år ansvara för samma 300 Riksdaler med lagligt ränta, sitt bifall.

§ 11.

Skattmästaren Herr Kammar Rådet Winter ingaf och upläste Tredje Quartals förslaget öfver Sällskapets medel, som upptager Behållningen efter Tredje årets fjerde Quartals-förslag med 2049 Rd. 76 fk. 9 r. Inkomsten ifrån samma tid til 1065 Rd. 32 fk. Utgiften under de 4 första Quartalerne af innevarande fjerde år til 441 Rd. 76 fk. 6 r. och Behållningen til 2668 Rd. 32 fk. 4 r. hvaraf 1861 Rd. 5 fk. 4 r. ärd emot ränta utlänte, 66 Rd. 32 fk. utestå i egenskap af obetalt Interesse, och 740 Rd. 44 fk. 11 r. i Cassan befintelige.

§ 12.

Herr Professoren Doctor Tengström inlemnade 2ne Tabeller, som innehöllo Sammandrag ur Prosteri-Tabellerne för Åbo Stift öfver Födde och Döde samt Uplöste och Vigde Äktenskap år 1800, så väl som öfver Folkmängden efter åldrar och kön för samma år, hvarvid Herr

Professoren tillika ville hafva anmärkt, att Summorne efter åldrar och förhållandet emellan Barnaföderskorna och de gifta i allt öfverallt stå väl i, som härrört af omständig i en del Prosteri-Tabeller, hvilsamt Herr Professoren framdeles vara betänkt på ett generelt Sammandrag för hela Finland och en jämförelse emellan Landets folk-mängd då och år 1749, som förmodades kunna blifva en brukbar artikel för Sällskapets Handlingar.

§ 13.

Til Förenings-Utskottets utlåtande öfver nämnades

1:o et Socknestämmo Protocoll af den 14 Sept. 1799 och däri återfinnes Instrument angående Landbonden å Muhlu-kemi Postmästare-Boställe i Lauhas Socken Anders Henricsson Syrjälä; som med syn-nerlig flit dikat sina egna och andres åkrar i Socknen, och derföre til belönings erhål-lande anmäles;

2:o Härads Rättens i Lauhas Protocoll af den 2 October 1799, med däruti intaget Syne-Instrument om Boställe Landbonden Jeremias Lautanens Byggnader och uprodlingar;

3:o och 4:o Correspondérande Ledamöternes Herr Fält-Kamereraren Methers och Herr Candidaten Hanellius Quartals-berättelser för sednaste fjerdedels år;

5:o Correspondérande Ledamoten Herr Commissions-Landtmätaren Heinricii Memorial af den 10 förl. Julii med vederbörliga anteckningar för månaderne Mars, April, Maji och Junii, samt et Calendariums flora Examen för samma tid;

6:o Herr Kyrkoherden Appelgrens Memorial af den 4 Julii med anteckningar ur Muhos Sockens Tabeller för åren 1776–1792, Observationer om åskan m. m. åren 1761–1789 af Capellanen Balck, och om fäningstiden åren 1768–1794 af den samme, samt Probsten Salmenius Tabellariska anmärkningar om fäningstiden och afkastningen åren 1769–1774, och

7:o Herr Lieutenanten Lilljeabergs, på der fadern, Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren Liljenbergs vägnar, förda anteckningar öfver vädrleken m. m. i Kimmerjoki under innevarande års andra Quartal.

§ 14.

Af Boredningen Utsatte Protocoll för den 29 sistl. Julii upläste nu § 2, angående de till Utskottets granskning remitterade Fäfänglingsskriften öfver Bäckhagens upgifne Årsfrågor, med det i samma Protocoll återtagade votum af Herr Hofrätts-Rådet Sylvius, som äfven biträdas den Stadgandes 4:de § utsatte tid.

§ 15.

Till Ledamöter föreslogos af Herr Vice-Häradshöfdingen Treudorff, Ordinarie Canzlisten i Kongl. Åbo Hofrätt Herr Baron Gustaf von Rothen, och af Herr Fält-Kamereraren Ahlmans Handelsmannen i Elkenäs Herr Carl Hultman.

Åtskildes sammanträdet.

F. Wallenius

Den 15 Augusti 1801 sammanträdde Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapets Förordnade och Ledamöter.

§ 1.

Protocollet för den 1 i denne månad upläste och justerades.

§ 2.

Secreteraren anmälte, att framledne Herr Assessoren Ahlmans Portrait nu mera blifvit inkommit; och Sällskapet beslöt, att det samma skulle i den Samlingsrum upsättas, så fort det sunne blifva försedt med förgylld ram, hvarom Herr Skattmästaren Herr Kammar-Rådet Winter anmodades att draga försorg.

§ 3.

Därnäst upläste Secreteraren det Protocoll, som den 4:de i denne månad hölls vid Kalmanpää och de öfrige Ahlmanska egendomarner försäljning åt Fr. Maria Sockens Fästegård, hvaraf Sällskapet inhämtade att desse Egendomar blifvit afslagne för Herr Commissions-Landtmätaren Adolph Wilh. Becker för åtskilliga fordringar, och för en summa af 62 Tusende Femhundrade Riksdaler 16 Skill. I anledning häraf beslöts, att Herr Commissions Landtmätaren Becker skulle underskrifva Contract på Egendomarne, så snart han dagh halfva köpesummen och tillträdes tiden inom denna; at projekt till detta Köpe contract upsättes af Oeconomie-Utskottet; och att Becker emellertid, om och när han det begärde, finge utdrag af Muhoms-Protocollet.

§ 4.

Emedan Expeditions-Befallningsman
uren Johan Wilhelm Hillebrand, på utver
kad fästmning hos Domhafvanden i orten,
Kirkens Stämning Sällskapets Ordförande
den 4 i denne månad emottagit, söker
Stämmorna Sällskapet Stadsgården N:r 77
Tammerfors Stad, med därtill hörande åbygg
nad och plantage mark, så beslöts, att
~~Herr Vice Häradshöfdingen~~ genom afgån
stämningsman anmoda Herr Vice Häradshöf
gen Svinhufvud, at på förmat erhållen ge
neral fullmagt, vid Höste Tinget som börja
den 12 näst kommande September, i dem
del bevaka Sällskapets rätt och bästa; i
händelse ändamål Herr Vice Häradshöfding
åfven borde ~~så~~ anse sig underrättelse om
de skäl, på hvilka Hillebrands redan vi
Ahlmanska bouppteckningen anmälde
pretention då blifvit förkastad, och de
af Uptechnings-Instrumentet efter Hille
brands svärfader, afledne Handelsmanne
Tronebius, med de flere Handlingar som
til åtgärdens tjenas bland Ahlmanska
papperen och tjena at bestyrka Herr Asses
sorn Ahlmans och Sällskapets rätt til
den i fråga varande gården.

§ 5.

Emedan af den, enligt sin sednaste sam
manträde företedt Quartals-förslag, i Säll
skapets Cassa befintelige Contanta behållning
440 Rikesdaler 47½ Sk. 11 rst. Sällskapet anser
sig för närvarande kunna umbära Tre
hundrade Rikesdaler, utom den lika stora
Summa Herr Hamnar-Rådet Winter samm

dag til låns erhållit, och Herr Carl Johan
Sjöstedt, nu närvarande, förklarade sig villig
at ~~så~~ dessa penningar, 300 Rdr, på de af
Sällskapet förrätt föreskrefne vilkor, såsom
lån emottaga, och återa förskrifningen från
samma dag, då lånet beviljades, eller den 15
sistl. Junii, så blefvo omeranämnde 300
Rdr, emot Revers som genast författades,
underskrefs och til Skattmästarens förvaran
de öfverlemnades, Herr Sjöstedt nu tillhälde.

§ 6.

Sedan Berednings-Utskottets Protocol
ler för den 21 och 24 sistl. Julii angående
nödvändigheten af någon författning til Po
tatoes planteringens befordran, ~~blifvit upläste~~,
~~och Herr Professoren Doctor~~ och Herr Profes
sorn och Riddaren Porthans vid sednaste Sam
manträde inlemnade Memorial i samma ån
dre, nu blifvit å nyo ~~upläste~~, samt Herr Pro
fessoren Doctor Tengström ~~ingifvit~~ åfven in
gifvit och upläst ett Memorial af detta dato,
med förslag til åtskilliga modificationer i
af Berednings-Utskottet til ändamålets
lemnade proponerade utvägar, så beslöt
Sällskapet at i genom underdånig skrifvelse
til Kongl. Majt, först och främst å sine egna
och sine Landsmans vägnar betyga Kongl.
Majt en vördnads full underdånig tack
sägelse för den nåd Kongl. Majt genom des
sendsfadeliga gåfva af 1000 Rdr. årligen i
tre års tid til Potatoes planteringens utbri
tande låtit Finland vederfaras, och sederme
ra i underdånighet föreslå Kongl. Majt at
til desse finske undersåtare utfärda en ~~sådan~~
nådig Kungörelse af sådant innehåll som
Expeditions och Brefboken för denne dag ut

* förebragte,

visar, viljande Sällskapet tillika icke allenast i underdånighet uthetja sig, at åsyfta Kongl. Maj:t redo för förvaltningen af de medel, som til Sällskapets disposition i detta afseende i Nåder uplåtne blifvit, utan och tillika underdånigst underrätta Kongl. Maj:t om de smått och steg Sällskapet för egen del ärnar vidtaga til befrämjande af ändamålet; och hvilka i den afgående underdåniga Skrifvelsen, til hvars justerande några Sällskapets ledamöter den 21 i denne månad skulle sammanträda, finnas upptagne.

§ 7.

I anledning af Sällskapets den 1 denne warande (Prot. § 5) vidtagne Beslut, at inhemtande hvar förste Cajana Län, Gamla Pudasjärvi, Kemi, Rovaniemi, Kemiträsk och Pjelisjärvi Församlingar med Potatter til utsäde, beslöts nu, at genom Skrifvelser anmoda Konungens Befallningshafvande i Uleåborg och Kuopio, at för Sällskapets räkning denna Höst betinga på förra stället Ethundrade, och på det sednare femtio a Sextio Tunnor, med sådant villkor, at priset nu genast stipuleras, och at Säljarena ansvara för Potatterns förvarande öfver vintern, at lefvereras den nästa Vår vid den tid då transporten til Socknarne lägligast kan ske, utan at af vinterkölden lida fara at förderfvas; viljande Sällskapet framdeles befrämja, huru stort quantum hvarje Församling vid utdelningen kommer at undfå.

§ 8.

Uti Skrifvelse af den 26 sistl. Julii hade Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren Witterhoff gifvit Sällskapet tillkänna, det Fruarne Eva Carlsson Nichilä från Etoila by uti Kesmis Capell, Lampis Socken och Jaroschny Land, Pingstdagen den 24 Maji, i afseende til Sockneskamma af Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren emottagit den silfver-bägare om 12 lods vigt, hvilken Sällskapet den 1 November förledet år honom beviljat.

§ 9.

Likaledes hade Herr Ryttmästaren Hising uti Skrifvelse til Underrättelse Secreterare af den 5 i denne månad, inberättat, at de silfver-gaffelskedar med vidhängande miscellaner, den ena förgylld och den andra utan förgyllning, af hvilka Sällskapet på Herr Ryttmästarens förslag och bekostnad anslagit den förra til ed. hederstecken åt hustru Eva Norberg född Ström för anläggen Koppympning uti Kesmis år 1799, och den sednare åt någon af de öfriga medlemmar bland Allmogen, som påföljande vår efterföljde hvy efter hennes exempel, blifvit Sockenstämman den 12 Julii utdelade, med tjenlig högtidlighet utdelade, hvarvid den sednare, efter Inskrifning tilfallit Värdens och Gästgifvaregården i Långviks by hustru Maria Margareta Groth.

Jemväl inkom ifrågå Herr Ryttmästarens Skrifvelse innehålla det förslag, at Sällskapet vid Hattanpää Egendoms försäljning måtte undantaga 2 à 3 af der underlydande Allmän, afbryta deras nuvarande åbor

och i stället anskaffa några Ångermanländska buskull, som finge hemmanen mot billig rantа utsatt blott i sina premie lotter, sådana som ifrån Ångermanland ämnade afsyttras til Stockholm. Men emedan Egendomen, från hvilken Sällskapet emottagit Testators uttryckliga föreskrift ingen finge kunnat abalienera, redan är på Auctionsfot sänd, så kunde Sällskapet sig icke nu i detta fälle at Herr Byttmästarens vackra och patriotiska förslag verkställa, hvilket Sällskapet til någon framtider intrasslande begifvenare tid ville hafva i minne.

§ 10.

Uti bref af den 26 sistl. Julii, har Herr Majoren Silfverstarre, som tillika insändt sin års afgift med 3 Rdr, begärat at innan kort uppgifva afskrifningen på 20 geometriska kvarnlund åker hvilka förledne höst gödes med Cronstedtska sädesmachinen som dryg 5 Tunnor Råg; äfven som Tygvaktaren vid Armées flottas Svea borgs Escadre Herr Gustaf Gäfe, som den 1 sistl. Juli til vederlag af Sällskapet blifvit tilfallen, uti svarsbref af den 8 denne, förklarat sig tacksamt för Sällskapets och sin benägenhet at den samma antaga; ~~men lofvade~~ Jämte bifogade Tre Rdr Jämte Tygvaktaren afgift ~~enligt samma skrifvelse~~ skulle dessutom ligga innestående, hvars icke vid bref[vet] uppbyrning som skett i närvaro af Herr Ordföranden, utan hafva sannolikt blifvit förgätne, hvarom Herr Tygvaktaren skulle underrättas.

§ 11.

Herr Lagmannen och Lands Secreteraren i Uleåborgs Län Carl Gustaf Hollmberg hade

til Sällskapet låtit inlemna prof af nödbröd, som förledet år blifvit nytkadt i Muhos Socken öfre trakt, och blifvit tilredt af ½ kappa torrhad och sönderstött Kärrmossa, blandad med 2 kappar Råg mjöl och en kappa hornmjöl, ungefär på samma sätt, som Herr Kyrkoherden Appelgren åt Memorial af den 9 sistl. Februarii uppgifvit. Igenom en sannolikt större tilblandning af sädermjöl, än det bröd åtgått, som Herr Handelsmannen J. C. Roos den 1 Maji innevarande år upvisat, skulle det nu insinuade jämförelsevis vara något bättre, och Sällskapet instämde gerna med Herr Lagmannen däruti, at det hade företräde framför barkbröd; men det skulle likväl för ingen del gå upp emot bröd af Islandsmossa eller Renmossa.

§ 12.

Uti Memorial af den 14 i denne månad hade Herr Capitainen och Riddaren von Vitzing hos Sällskapet anmält en uppfinning, den Herr Capitainen och Riddaren lägger sig hafva giort af et förbättradt Takbeläggnings ämne, som vore fullkomligen eldfast, vattentätt och ~~länge~~ mera varaktigare samt i grunden lindrigare än vanliga Takstens tak med fogsmetning eller underlag af bräder, lästen och af et fullkomligen vattenhållande och ganska varaktigt Kalkcement af bräder, och i anseende til dessa uppfinningars nytta föreslagit Sällskapet at gå i förlag til anläggande af et verk, där nämnde Takbeläggnings ämne skulle tillverkas, emot förbehåll at Herr Capitainen och Riddaren finge dela med Sällskapet halfva behållningen af en sådan inrättning.

Härföver tillsades Berednings Utskottet at sig utlåta.

§ 13.

Likaledes remitterades til Beredningens Utskottet Correspondérande Ledamöternes Herr Directeurens Halls och Herr Vice-Pastorens Grahns Rapporter af den 24 i föregående och 1 i denne månad.

§ 14.

Beredningens-Utskottets Protocoll för den 14 i denne månad uplästes och hvilade, enligt 4 § i Stadgarne, på bordet til den 1 instundande Oktober.

§ 15.

Emedan Sällskapet, enligt hvad i des, til Kongl. Maj:t i underdånighet afgående skrifvelse åfvenn förmäldes skall, ämnar genom Circulaire til Landets betydligare Possessionater på det eftertryckligaste recommendera deras Potatoes plantering, och begära att nämnde Possessionater enäfte tillhålla sine underhafvande Bönder och Torpare at verkställa den samma på en större rymd af jord, så ansåg Sällskapet sit Berednings Utskott, at jemte den skrifvelse och förteckning öfver de större Egendomar hanthafvende i Finland med Ägarenas namn och adresser.

År och dag som ofvan

J. J. Wallenius.

Den 1 September 1801 sammanträdde Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapets Ordförande och Ledamöter.

§ 1.

Protocollet för den 15 föregående månad uplästes och justerades.

(1801. den ~~1 Aug.~~ 1 Sept.)

173.

§ 2.

Underteknad Secreterare anmälte, at Herr Professoren Doctor Tengströms afhandling om Potatesternes odling, inbergning, förvaring och nyttjande hos Beredningens-Utskottet blifvit genomsedd och ~~til tryckning gillad~~ med en och annan tillaggning til tryckning gillad; och emedan Sällskapet den 16 sistl. Mars til icke anses annan åtgärd nödig vid de skrifter som uti des Hushålls underrättelser för Menige Man komma at införlifvas, än et Beredningens-Utskottet de samma öfversett, så lät Sällskapet därvid åfven nu och för framtiden blifva bevendt; i följe hvarafsförenämnde afhandling nu åfven genast til tryckt skulle utlemnas.

§ 3.

Emot inlemnad skriftelig laga borgen af Herr General-Majoren, Landshöfdingen, Commendeuren och Riddaren von Willebrand, innehåll Tryggnäsaren Herr Johan Blomström ett af Ahlmanska Testamentets medlen remitterad penningelån på 200 Riksdaler Riksgälds-dalar, hvartil Sällskapet bifall lemnade; och jämte det Vaergerskriften til Skattmästaren Herr Kammar-Rådet Winter öfverlemnades, anmodade Sällskapet ~~Herr~~ åfven Herr Kammar-Rådet, at å Sällskapets vägnar kvittera inteckning för ofvannämnde summa Herr Bolenströms här i staden ägande gård.

§ 4.

På därom gjord hemställan af underteknad Secreterare, beslöt Sällskapet, at genom sin ordförande i Åbo tidning erinra dem af sine ledamöter, vistande medlemmer, som för aflägsenhet eller annat hinder ännu icke afbördat

den wanliga afgiften för Sällskapets Hjelde
eller något föregående år, at i anseende til
snart förestående tryckning af den årliga
förteckningen öfver Ledamöterne, hvilken
inom instundande October månads utgång
til Sällskapet insände: och skulle en dylik
kungörelse årligen i Augusti månad förny

§ 5.

Angående den tilämnade jettonen
öfver framlidne Herr Assessoren Ahlman
anmälte Herr Kongl. Translatorn Gumme
skriftligen hafva tillkännagifvit, at Me
dailleuren yttrat sig det ärtalet 1801 icke
finge rum i Exergien, och at orsaken därtil
wore vidlyftigheten af den derpeis Kongl. Vit
terhets- Historie- och Antiquitets- Academien
lemnat til förfärdigan af jettonen; men
emedan Sällskapet anser ärtalet för nödvän
digt, och fordenskull icke vill at det skulle
saknas, så har Sällskapet ock bilderne på
förstnämde Kunde låta någon förminskning
i antal och utrymme, så förmälte Ordföran
den Herr Professoren och Riddaren Porthan
sig hafva hämvändt tillfrågat öfvan
nämnde Herr Kongl. Translator, med hvil
ken Herr Ordföranden behagat anställa
sig Sällskapet sig til alla delar nöjdt för
klarade.

§ 6.

Sällskapets närvarande Ledamöter, och
i synnerhet des Berednings-Utskott anmo
dade, at til nästa Sammanträde behaga
sig på någon Prisfråga, som den 2 instun
dande November til Täfling kunde uppgifvas.

§ 7.

Emedan Sällskapet anser nödigt, at til
Täfvelns ytterligare utförande i Finland,

(1801. den 1 Sept.)

175.

i Höst, lika som förledet år, skedde, föga an
talet om Priskupors hitförskrifvande, så an
modades undertecknad Secreterare, at genom
bref til Herr Kongl. Translatorn Gummer
Stockholm begära, det Herr Kongl. Translatorn
ville hos Herr Directeuren Ackerman be
linga Sällskapets förskjutande kostnad
på Priskuporer, och om priset på dem ten
a Sällskapet underrättelse: hvarefter emellan
på en Subscriptions-liste upprättas och af
Sekreteraren tillsändas, å hvilken de
som vilja afnämna en eller flere kuporer,
hafva tilfälle at anteckna sina namn
och det antal de åstunda.

§ 8.

Af de Berednings-Utskottets Protocoller
som ännu icke til Sällskapets slutliga pröf
ning förevarit, följde nu i ordning at föredra
ver de som blefvit förde den 7, 14 och 21 Febr.
samt 5, 11 och 21 Martii i anledning af Herr
Sammanträdet Wisters Memorial ad den 1
sept 1800, Herr Professoren Doctor Tengströms
reflexioner därvid af den 19 December
samma år, med flere ämnet rörande
under öfverläggningarne inkomne
memorialer; men i anseende så väl til
ämnets vigt, och omöjligheten at under de
Sällskapets snart infallande Högtids-
stiftelse dag förestående göromål, kun
medhinna at i vederbörlig sammanhang
dessa skrifter under pröfning, som ock
anseende til flere Ledamöters frånvaro
i landet denne årstid, beslöt Sällskapet
til längre fram härmed uppskjuta.

§ 9.

Berednings Utskottet hade den 21 förlid. Mar.

äfven tyskt

til ~~tillfy~~ (Prot. § 8) tillstyrkt, at Sällskapet, til befordrande af en allmännare kännedom om des utdelade belöningar, och til wäckelse af nyttig efterföljd i hushållsflit och indu-stric, måtte årligen den 1 Maji och den 1 No-vembr. underrätta samtelige Kommungeu-Befallningshafvande i Finland om de be-stämda belöningar Sällskapet då beviljat, för att sedermera genom utfärdande allmän-na Kungörelser lemnad til menigheten kunskap. Til denna hemställan gaf Sällska-pet sitt bifall, i så måtto, at Kommungeu-Befallningshafvande om meranämnde belöningar, på en gång för hela året, den 1 November. twarje år skulle underrättas.

§ 10.

Til Corresponderande Ledamöter antog Sällskapet, sedan Berednings-Utskottet Pro-tocoll förd den 21 sistl. ~~Maji~~ Martii (§ 10) hos-wit förebragt, ~~H~~ efter Herr Directeuren Widén, Regements-Fältskären Herr Doctor Christen Nimelaus i Wasa, och efter Herr Commissions-Landtmätaren Nimelaus i Lochteå, Herr Commissions-Landtmätaren Harald Nauhlér Lärjammastädes, til hvil-ka allfså vanlige Kallelse bref komma att utfärdas.

§ 11.

Med Berednings-Utskottets yttrande (Prot. den 21 Mart. § 12) öfver Herr Vice-Ho-radshöfdingen Mollers Memorial af den 8 De-cembr. sistl. år, om inrättande af Landt-Ma-gistrater i Socknarne til handhafvande af så väl Justitiæ- som Politie- och Oeconomie-mål m. m. förslade ~~Kommerce~~ Sällskapet ~~til bifall~~, i följe hvaraf verkan af samma Memo-rial kommer att förfalla.

§ 12.

Lika med Berednings-Utskottet, fann Sällskapet vid meranämnde dag förhafd (Prot. § 14, 15 och 16) Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren af Liljenberg inlemnade vederlags observationer för år 1800, der Memorial af den 26 sistl. Ja-nuarii om Stångfallsskyldigheten, och der Memo-rial af den 28 i Januarii månad om Jordgårens ut-dragande af frö, fann Sällskapet at de ine-hörd skrifterne til framdeles upbyrning och be-hof ~~så~~ borde förwaras bland Sällskapets ut-skrefna samtingar, och at af den sistl. nämnde Memorial bör borde göras för Sällskapets Dagbok; äfwen fann Sällskapet, på nämnde Utskotts tillstyrkan, fann godt, at i anseende af Herr Öfverste Lieutenantens och Riddarens förhinder och nitiska bemödande at med-dela vänd och anmärkningar Sällskapet tillhanda gå, tillsände honom ett Exemplar af Sin Belönings-medaille i Silfwer.

§ 13.

Hvad Herr Öfverste-Lieutenanten och Rid-daren Liljenberg uti skrifwelse, fann den 21 sistl. Martii (Prot. § 17) hos Berednings-Utskot-tet förewarit, anmärkt om den skada och förlust af dagswerken, som uppkommer däraf, att Marknader terminerne uti Almanachen ofta träffar på oratta dagar, hvarpå 2ne exempel före-togs, för anledde Sällskapet til det beslut, att härom hos Kongl. Wetenskaps Academien i Stockholm göra wänlig erinran, med begäran om rättelse i denne del framdeles, och at Mark-nads terminerne, innan de i Almanachen in-föras, måtte blifwa af Kongl. Commerce-Colle-gium bestyrkte, och för hwarje år särskildt ut-bekrade efter de förändringar som infallan-de Sön- och Helgedagar hwarje med för.

§ 14.

Ifrån Högvördiga Domi Capitlet i Borgå voro i 2ne förseglade Paketter ankomne en del af de nådigst Sällskapet begäran uti skrifvelse af den 22 November. förlidit år af Pastores stiftet upgjorde afskrifter af 1749 och 1800 års Tabeller öfver Socknemängden i församlingarne: Och skulle dessa Tabeller, jämte dem som förut inkommit, til framdeles enkla Jämförande förvaras.

§ 15.

Uti Memorial af den 28 förlidit Julii hade Kyrkoherden i Kyrkslätt Herr Johan Snellman begärt upplysning om orsaken dartil, at de 10 Tunnor Potatoës, dem Sällskapet i bref af den 1 April 1800 lofvat Socknen tillvoga til utsäde, ännu icke ankommit, och Herr Kyrkoherden skulle derföre skriftligen underrätta, om de hinder af tidigt inträffadt menföre och afbruten communication som nu wären nyssnämnde år gjorde transporten til Kyrkslätt impracticabel, samt om den säsänga mötta Sällskapet i anseende til förledet års misswäxt gjorde sig at om Hösten samma år erhålla utsädes Potäter för Socknens räkning i Wasaberg, med at Sällskapet jedermera uti bref af den 15 förlidit Aug. å förstnämnde ort hetingat 1000 Tunnor, hvaraf äfven Kyrkslätt Socken skall få sin lott näskommande Vår, så fort transporten kan blifva möjlig åtan äfventyr af för stark köld förr verkställe.

§ 16.

Til Berednings-Utskottets utlåtande remitterades

1:o Herr Kyrkoherden Cygnæi Memorial af den 1 Augusti med åtföljande observationer öfver väderleken i Savolaks för sidstl. Maji, Junii och Julii månader, samt tillförsedel-extract för andra quartalet af innevarande år;

2:o Herr Directeuren Hallé Memorial från Kuopio af den 11 i förlidne månad, med underrättelse om väderlek, årsväxt m.m.

3:o Herr Professoren och Probsten Ströms i Nykyrka Memorial af den 18 Aug. med upgifter i samma ämne från den orten;

4:o Herr Probsten Castréns i Kemi Quartals-berättelse af den 17 Julii förlidit för April Maji och Junii månader; och

5:o en afskrift af anteckningarne uti Kemi Probsteris Tabeller för åren 1750-1800, öfver väderlek, årsväxt, varupriser, försoter m. m. meddelad af Herr Probsten Castrén.

§ 17.

Utdelades Secreterare tillkännagaf, att Herr Capitainen och Riddaren von Wilang, anseende til angelägenheten af der resa från denne ort, åtskallat som icke skulle underlåta hädanom at afhända Sällskapets alle tillkomne öfver der wid sednaste Sammanträde inlemnade Memorial om upfinnigen af et förbättrat Jakttecknings-sätt, återkallat all verkan af nämnde Memorial, och af sit anbud at emot vissa villkor upplåta til Sällskapet hemligheten af sin upfinning; hvarvid Sällskapet åfven ville lät blifva beroende.

§ 18.

~~Af Vederbörings Utskottets Protocoll för~~

Til Ledamöter af Sällskapet blefvo kallade Herr Kamrerarden J. Lind, Capellanen i Lojo Herr Candidaten Erik Castrén, Capellanen i Nousis Herr Magister Joseph Hoeckert Ordinarie Cantzlisten i Hofrätten Herr Baron Gustaf von Rothen, och Handelsmannen i Ekenäs Herr Carl Hultman.

Åo och dag som ofvan J. Wallenius.

§ 19.

Til Ledamot af Sällskapet föreslogs af Herr Professoren Franzén, Häradshöfdingen i Österbottens Norra Domsaga, Herr Johan Jacob Tolvander.

Enligt åtföljande skrifvelse af den 12 förlidit August.

den 1 October 1801 Jamman
trädde Kongl. Fysiska Hushåll
nings-Sällskapets Professorer
och Ledamöter.

§ 1.

Protocollet för den 1 i förregående må
nad uplästes och justerades.

§ 2.

Underteckned Secreterare för Académien
ab Herr Kongl. Secreteraren Gummer, och af
Académien skrifvelse af den 15 sistl. Septem
infördt en billet af Herr Directeuren Af
zelius under samma dato, hvarutinnan för
måles, at i stället för de 12 Rdr Riksgälds
Sällskapet nu i Kosth åtundat, Herr Di
recteuren för närvarande icke kunde
afsluta flere än 2ne, och at priset på
dem avsedt 12 Rdr specier, utgjorde 1 Rdr för
hvardera i transports kostnad till Carlsgat
Och emedan något mera för denna gång
icke kunde erhållas, så beslöt Sällska
pet, at ömmelighet afsluta desse 2ne
stycken, och försända dessa 2ne
Herr Directeuren Afzelius anvisning
i Maji månad göra en större requisition
stående de förbrade Myntsorter Riksdaler
uti bref tillsändas Herr Kongl. Secreteraren
Gummer, med anmodan, at Herr Kongl
Secreteraren ville draga försorg därom,
at nämnde Klenoder jemte förr des kallare bil
jandas på någon skump, samt at förs
ningen göres med den försigtighet, at
Klenoderne deruti ej på något sätt
måtte skadas.

§ 3.

Vidkallades hade Herr Kongl. Secretera

ren Gummer, och öfverlemnade till Sälls
kapets Ordförande, Herr Professoren och
Ridderen Berthan, af den 15 sistl. Sept.
vidkännagifvit, at Stadsgravaren Hr Ahlman
ska Jettonen nu voro färdige, hvarjem
af Herr Kongl. Secreteraren insändt et af
tryck af dem i vax, hvarom å nyo fråga
vorkallade 1801 i exercisen blifvit intaget, och
dem af Kongl. Witterhets, Historie- och Ant.
quitets Academien gifne idée för öfrigt
väl exequerad; Och emedan Herr Kongl
Secreteraren, emot gifvit Medaillörens Inhörnings
qvitto af den 14 Sept. till honom utbetalt
107 Rdr. 24 Skill. så skulle Herr Kongl
Secreterarens utlägg ning af Sällskapet
vid första erhållas, och Herr Kongl. Secreta
raren genom bref anmodas, at til en bör
jan låta prägla af jettonen ett exemplar
i guld, som til Kongl. Majt. skulle öfverlemnas, och 50
Verdenigheit kommer at afslumas, och 50
exemplar i silfver, samt federmera taga
stämplarne, på samma sätt som med me
dallerne, på hvilken sidan, under det förra, i hvil
ken de böra förseglas af 2ne Sällskapets
Stockholm vistande Ledamöter, som på
Grundelse skriftlig anmodan äfven komma
att öfvervara upbrytningen af denna
förseglig, då nya afgång erfordras.

§ 4.

At Herr Öfverstens och Ridd. Baron
Silfverhjelm och Herr Assessoren Beckman
uti skrifvelser af den 1 och 9 sistl. Septembr.
hade förre til Sällskapet, och den senare til
dess Ordförande, förklarat sig villige at
emottaga Sällskapets hallelse at vara Led.
Ledamöter, och tillika insändt den förre et års

hafwa fallit til Sällskapets förbol, tillwä-
för att i alla afseenden bibehålla Sällska-
pets talan öpen, däremot erlagt wad; an-
hwars berörande i laga ordning wid la-
mans-Rätten Sällskapet framdeles wil-
fraga förforg.

Jämte det Herr Vice Häradshöfding
därnäst tillerkände, att hwilken enskild
Expeditions-Befallningsmannen Hillebrand
och Sällskapet angående framdeles Herr
Assessoren Ahlmans i Jammerfors ägde
gård, i anseende till dennas afyttrande
Vice-Häradshöfdingen Swenbergs fästse-
het, lagligt upsägs til nästa ting; fann
förstnämnde Herr Vice-Häradshöfding
utöfwer hafwa anmält, att den 7 i denna
månad at Ägodelnings Rätts sammanträ-
de infaller i Teisko Capell, hwarwid några
angelägna som röra Hattanpää gårds fast-
ighet komma i fråga, och at den af
Herr Capitaine Sjöcrona angående förmyn-
dare anhängiga tvist, wid hwars in-
fallande Höstting i Kangasala torde
~~ware anmäld~~ förekomma, men emedan
Herr Vice Häradshöfdingen fått höra, att
Herr Commissions-Landtmätaren Becker
den 4 nästwekne Augusti å egen auction
inropat Hattanpää Egendom, så har Her-
r Vice-Häradshöfdingen ansett sig för anlåt-
at förtraga sig, om han wid sådan beskaf-
fenhet än widare borde med det honom
anbetrodde fullmägtigskap fortfara.

I anledning häraf förmälte under-
tecknad Secreterare, att då han funnit, det
Sällskapets utlåtande öfwer denna hemstäl-
lan, i fall det i dag skulle afgifwas, icke
kunde afgå härifrån förr än nästa post-dag,

(1864. den 1 Okt.) 1864.

den 7 i denna månad; eller samma dag Ägo-
delnings Rättens i Teisko sammanträde in-
faller, och således skulle kommina utgehet
för sent, hade han efter föregången öfwerlägg-
ning med Sällskapets Ordförande, den 27
förregående månad medelst Herr Vice Hä-
radshöfdingen Swenbergs det svar, att så-
wida Herr Commissions-Landtmätaren Becker
icke erlagt någon del af köpeskillingen,
eller erhållit köpebref å Egendomen, den
han icke heller förr än i instundande
Martii månad kommer att tillträda, så bor-
de Herr Vice-Häradshöfdingen emellertid fort-
fara, att såsom förmyndare, å Sällskapets wägnar
bewaka samma egendoms rätt och förmån,
åliggande till dess Sällskapet kunnat wi-
dare förordna; wid
dägt att härwid anmorlunda förordna; wid
hwilken tagne anstalt Sällskapet nu åter-
lät blifwa bero ende.

§ 9.

Uti skrifwelse till Herr Landskamereraren
Jung af den 4 sistl. Aug. hade Probsten och Kyr-
koherden i Jomala Herr doctor Hambraeus för-
anmält sig af Sällskapets dagbok för Junii må-
nad innewarande år hafwa kunnat att Säll-
skapet årnade söga anstalt om utrönande af hwil-
ket hafwa i wårt hafwatten, och förnämligast
lab tillkännagifwa, at en beskworen från Berg-
wergscollegium i Stockholm warit på Åland
i dylikt ärende; at Herr doctorn i sällskap med
honom i slutet af sistl. Maji månad besökt
södra kusten af Jomala socken; at wattnet
wid Ytternäs och Hamnudda hölls emellan på
10 famnars djup hålla 6 och på ytan 7 gra-
ders wärme; at på Wärdö fjärden, åtskilliga
på medelst af Ålands hafwet emellan Eckerö och
Grisselhamn wattnet warit alldeles lika; at den

slutsats däraf blifwit dragen, at förhållandet
wore lika i hela Ålandska Skärgården; at
wid Gregelsö en så blifwit fyllt med 40 kan-
ner hafswatten, hwilken sedan den 29 Maji
stått under tak i fria luften, dock under
tak, at wattnet län några dagar förd
brefwets afgång swarit mindre; så att
circa ½ tum; och at hafswattnet Chemiskt
undersökt, befunnits hålla 1 3/4 lod rent koksalt
salt på kannan, något lika bittersalt och
64 procent järnhaltig lera.

Sedan detta blifwit anteckna förelästes
ett bref af den 20 sistl. Aug. ifrån Länsmannen
til Herr Landshöfdingen Jung ifrån Länsmannen Ahlenberg, hwari underrättat, at han
den 31 Julii låtit fylla 2ne fat med hafswat-
ten, tagit dels wid Korpo Utön på 18 famnars
djup, dels ½ mil til sjös utom Skärs-Hallin
på 15 famnars djup; at hwardera fatet blif-
wit tömdt i särskilda därtil rengjorda ½
alns djupa berghar, som blifwit förfedde med
bräddskjul wid infallande regn; och at watt-
net legat i bergharen til den 18 Augusti, hwa-
efter det blifwit åter nyo upöst i faten, och
hitsändt. Dit förmälte nu Herr Professoren
Johan Gadolin; at faten, som wid nyss öfver-
stående Kostmarknad hithommit, blifwit
af Herr Professoren å des Laboratorium
emottagne til wattnets närmare under-
sökning; men at resultatet icke kunde
uppgifwas fullkomligen precist, i anseende
til den sälta smak af trädet hunnat insupa,
och förmodat mindre accuratesse wid de
föregångne försöken; men hwilket oak-
tadt Herr Professorn likwäl framdeles ville
lemna Sällskapet så noga underrättelse
om utgången af sina försök som möj-
ligt wore.

För öfrigt beslöt Sällskapet, at de af
Länsmannen Ahlenberg för wattnets upptag-
ning och förwaring använde förskjutne och til
2 Rikesd. 32 Skill. uppgifne kostnader, jemte
den fraktt Herr Landshöfdingen Jung
ifrån betalt för de hit återkomne watten faten,
skulle af Sällskapets medel ersättas.

§ 10.

Uti Memorial af detta dato hade Herr
Professoren Doctor Pipping meddelat Sällska-
pet resultatet af sina försök med Potatoes
torkning, dels med, dels utan föregången
kokning; och emedan Sällskapet af de pröf-
wer Herr Professoren tillika inlemnat på bägge
slagen, fann, at det som förmått undergått
kokning ägde et afgjordt företräde, och som
de i tilredningssättet fullkomligen instämde
med Herr Parmentiers så kallade fattigmans-
sätt, ägde ock afgjordt företräde framför
detsamma utan kokning tilredda, i anseende til bå-
de utseende, färg, smaklighet och fullkom-
nare torrhet hwarigenom den äfwen blir
tjenligare at längre bibehållas; så beslöt,
att underrättelse om detta nyttiga förwarings-
sätt skulle införas i den afhandling om
Potatoes wästen, som nu är under tryckt
för Sällskapets Lettre år uthemmande un-
derrättelser för Allmänheten.

§ 11.

Assistenten Fältwäbeln Fredr. Hultman
hade under den 10 sistl. September til Säll-
skapet insändt uppgift om sättet at igenom
förbränning af Rofwor eller Hälrötter
tillwinna halften af den sal, som ingår uti
Rofwornas därtil ägnar, och bifogat et skriftligt
intygande af Ene Stadens älderste i Tammerfors,
at det sålunda tilredda bröded funnits wälsma-

kande, ämnet sinpjögt, warkert til utseen-
de, och swårt at skilja från rent Rågbröd,
hwarken Fältwäbels sjunt hemställt, om icke Allmogen häraun
kunde underrättas. Och emedan Sällskapet
finner, at Fältwäbelns uppgift icke bleifwit
utgifwen för ab wara aldeles ny, utan sam-
lad och af honom, til en större besparing,
ytterligare utrönt, och Sällskapet äfwen-
som den sammma wara nästan ort för ort
af förre sjunt Herr Professoren Strandberg
år 1779; Upsala Enskilte Hushållning om-
fattet ab til säkerbesparing nyttja tillsats
af Rofwor eller Kälrötter wid Brödbak-
ning, wille dock Sällskapet i sine under-
tryckt warande Hushålls-underrättelser
för Menige Man hafwa en artikel härom
införd, hwarom undertecknad Secreterare
ock sig uptragit ab besörja; dock skulle
Assessoren Strandberg uppgifwas såsom
rätte upfinnaren, och författet i sammen-
hang endast nämnas til Sakens bestyrkande.

§ 12.

Til Berednings-Utskottets utlåtande
remitterades

1:o Ett Syne-Instrument och Socken-
stämmo-Protocoll ifrån Kimo, om Skon-
den och Nämndemannen Johan Thomasson
Kanganlahts eller Kanganlauris gjorde up-
odlingar å Kloppila, Kanganlahta eller
Kanganlauri och Mölluri Gemman; och

2:o Ett Sockenstämmo-Protocoll ifrån Hel-
singe Socken om Kyrkovärden och Rusthålla-
ren Johan Fredric Abergs å Pehrs Rusthåll i
Malmsby å den så kallade Tattaremåsen be-
stådde upodlingar, för hwilka han, likasom
föregående Johan Thomasson til belönings
erhållande anmäles.

§ 13.

Til Oeconomie-Utskottets utlåtande öfver-
lemnades Herr Lieutenanten B. A. Hästesko's
uti Memorial af den 24 sistl. Sept. gjorde
anhållning om erhållande af 2000 Riksd.
gruswingelån, emot ränta och inbetalnings-
säkerhet uti des egendomar i Wehmo Socken.

§ 14.

Herr Professoren Hällström, som inlem-
nade modell til en Trikelse-Skärings machine,
hwilken Herr Professoren i stort sinnrik verkställd
hos Herr Capitainen Ehman i Malax,
emottog för denna gåfwa Sällskapets tack-
sägelse.

§ 15.

Sedan af Berednings-Utskottets Proto-
coll för den 29 sistl. Julii § 2, som innehöll
utlåtande öfwer de i anledning af Sällska-
pets utsatta Prisämne: Hwilka äro de hinder
som hindra Landtmannens idogher?
och hwilka medel äro de kraftigaste och lämp-
ligaste at wäcka hwarone til mera flit och
omtanka i sin hushållning? inkomne Täf-
lingsskrifter, tillika uplästes, och Sällskapet
sedermera låtit sig föredragas ett detta ämnes
rörande den 25 sistl. September. inkomne
och anonymt Memorial, stadnade Sällska-
pet, lika med Berednings-Utskottets pluralitet,
i det beslut, at Täflingsskriften N:o 2,
med valspråk: Fortiter in re, leniter in mo-
do, förtjenade; i anseende til des nyttiga och
wichtaliga innehåll, at af Sällskapet belönas
med stora priset eller Guld-Medaillen, dock
med förbehåll, at Författaren samtycker til de
förändringar och mildringar i ton och stil, som
Sällskapet skulle finna nödwändige, men fördeles i §§ 71
och 72 finner nödwändige, och den Berednings-

utskottet bör föreslå: och kunn Sällskapet
för öfrigt, at de andre Löflingsskrifterne,
N:o 1 med valspråk: Ybbesta rebelliesta la-
boitaxesta, ja ybbexi hyvaxi aikomisexi, N:o
3 utan valspråk och namnsedel, enmärkt
med en punktörning, och N:o 4 med valspråk
Den jord Medborgare, där först du satt din fot
Det var dit fosterland, hvars flott dig tog emot
För allt som gagnar det, dig vann försning gifve
För det din förstа fruk, för det din sidsta blifve.
icke lyda den nödvändiga fullständighet, som
kunde anses berättiga dem til erhållande af
det mindre pris eller accessit, hvilket följak-
teligen denna gång icke kunde utdelas.

Öfver de i anledning af Sällskapets
upgifne Prisämne: at författa en i möjli-
gaste mått kort, men dock i det hänseende
ligaste fullständig och tillräcklig hushåll
lärobok för finska bönder i de trakter-
delar af hans landthushållning; inkomne
Skrifter, nödgades Sällskapet, i anseende til
tidens korthet, inställa sitt afgörande til den
15:de i denne månad, då Sällskapet åsyftar vid
välja sex utanför Deputerade, at enligt Re-
glarnes §§ inventera Des Cassa och öfriga
tillhörigheter.

§ 16.

Af Berednings-Utskottets Protocoll för-
drogs nu för första gången: för den 7 Julii § 2,
för den 29 i samme månad §§ 3 och 4, för den
27 Augusti § 4, för den 5 September. § 2, och
för den 24 i samme månad §§ 3 och 4, och
tillkännagafs härvid, at Utskottet til tidens
vinnande, utan remiss, i förväg utlåtit sig
om Drängarne Johan Abrahamssons och Petter
Henssons förfrågan til belöning för långvarig
och trogen tjenstetid.

Detta allt wille Sällskapet den 15 i denne
månad lägga under slutelig pröfning.

Ån och dag som ofvan

J. J. Wallenius

upgående stolpningar —

§ 4 om nästa gång. —

*; Salo Capell-församling

Den 8 October 1801 hade
Kongl. Finska Hushållnings-
Sällskapet, enligt föregå-
ende kungörelse därom, en
Ordinarie Sammankomst:
Närvarande Herr Ordföran-
den, och ett stort antal le-
damöter.

§ 1.

Ordföranden, Herr Professoren och Rid-
daren Rothan tillkännagaf, at Han med
stöd af § 3 i Sällskapets Stadgar, sätt
sammankalla Sällskapet til öfverläggning
rörande en ifrån Herr Commissions Lands-
höfdingen Becker inkommen så lydande
skriftelig proteste:

Uti den öfverläggelse at Kongl. Finska
Hushållnings Sällskapet uti Finlands Tidnin-
gar af den 2 sistl. Junii riktigt upgifvit
beskaffenheten af Hattaupåd och Karvalla
med därunder lydande Konungens natur,
har jag väl funnit Egendom vid auktio-
nen under den 4de sistl. Augusti inro-
pak; men vid närmare inhämtad under-
rättelse förnummit at de Rue
Kirkala Socken och Hyhky by belägne,
och såsom Mätte-indelnings-hemman up-
gifne lägenheter Karvola om 1/2 mantal
och Mattila om 1/4 mantal äro verkliga
Kronohemman, och at åboen å det förra
redan därutinnan erhållit immission,
samt att vidare icke betala någon rända
til Hattaupåd ägaren; I anseende hvar-
till, och då alla under Egendomen sådan
lydande upgifne lägenheter icke finnas
af sådan natur som vid höpet upgifvit
är, finner jag mig föranlåten at protestera

emot de, dörom utgångna handel, samt återhållan härmedelst emot Europa, och i sy-
je därut åtgiven den anvisning som under
den 22 sistl. Januari blifvit af mig ut-
gifven til lystande af den första fjerdedels
af innevarande Stockholm den 29
September 1801. A. W. Becker.

Sedan denne skrift blifvit upläst
anmälte underteckn. Secreterare, at de
i fråga varande Karvola och Mattila hem-
man i Kyrkby by, vid examen om Kat-
taupää Egendoms förfallning, blifvit af
Lagmannen, Skatte indelnings hemman
med grund icke allenast af Huvudberäkning
Instrumentet efter framledne Herr Assess-
oren Ahlman, utan ock af det Köpe Contract
af den 14 October 1767 emellan Bonden Mi-
chel Johansson och de då varande Herr
Landshöfdingen och Riddaren Hoije, hvar-
uti Mattila hemman kallas gammalt
Skatte, samt af det Köpe-contract, som
den 19 Julii 1779 slöts emellan Herr A.
genten Seele och Herr Assessoren Ahlman
angående Kattunpää Egendom, och hvar-
uti nämnde Mattila och Karvola åter-
blifvit upptagne i egenskap af Skatte-
hemman. Men enligt hvad Sällskapets
Skattmästare, Herr Hammar Rådet Rit-
ter nu anmärkte, skola blanck handlingar
de Handlingar icke finnas några Skatte-
bref å nyssnämde hemman, utan hafva
de å Landsförfattaren härstädes blifvit
anförde som Krone eller de samma i
Jordeboken å Landsförfattaren härstädes va-
rubricerade för Skatte, utan hafva blifvit
anförde som Krono; i följe hvaraf deras
rätta natur och beskaffenhet icke heller

(1801. den 8 Okt.) 173.

kunde antagas så som fullkomligen
utredd; och då häraf händt, at nu varande
ägaren å Karvola hemman hos Kamme-
rens Befallningshafvande i detta Land
gjort ansökning at få löja Jemma hem-
man til Skatte, anhåg Sällskapet nödigt
at en sådan hans begäran å vederbörlig
ort lagligen bestrida, om verkställigheten
hvaraf Sällskapets Ombudsman Herr Auditeuren Bonsdorff,
som därvid ock tillgängelige Handlingar
borde bevisa Sällskapets ägande rätt til
meranämnde Karvola hemman.

Hvarefter ofvanberörde Herr Commis-
sions-Landtmätaren Beckers här ofvanför
omtagne Protest, så vidt som Sällskapet af
hvad som i dag förekommit, ännu icke
kunnat få den öfvertygelse, at nämnde
ägare af ofvanämnde Karvola och Mattila hem-
man blifvit orätt i Kungörelserne upgif-
ven, eller at Herr Commissions Landtmäta-
ren däraf ägt någon laglig grund til
höjets ryggande; dock som Herr Commis-
sions-Landtmätaren, hvilken Sällskapet
näppeligen kunde anse vederhäftig för sitt
vid Auctionen gjorde anbud, enligt hvad
til Sällskapets kunskap kommit, misslyc-
kats i det försök at på lämpliga sätt ge-
negotiera den fjerdedel af köpeskillingen
för Kattunpää Egendom, som innan den 1:
i denne månad borde vara erlagd, och
Sällskapet med skäl befarade, at Herr Com-
missions-Landtmätaren, i fall han efter
sin långvarig och å bägge sidor kostsam
rättegång, blefve ålagd at honorera sit
bud, likväl icke skulle vara i stånd at full-
göra de betalnings-villkor, til hvilka han
sig förbundit, vid hvilken beskaffenhet

Sällskapet ändock skulle se sig tvungen at
vidtaga annan anstalt til Egendomens för-
säljning å nyo: Så sann Sällskapet käsk,
at den af Herr Commissions-Landtmäta-
ren gjorde Protest antaga, och ingenhåsva
den handel som om Hattanpää den 4 sist-
lidne Augusti skedde, i följe hvaraf samma
köp skulle anses förfallet.

Då Sällskapet i följe däraf nu borde
vara betänkt på Egendomens försäljning
å nyo, uppsteg Herr Lars Gustaf Lefrén, och
inlemnade en Skrift af detta dato, däruti
han anmäldt sig såsom köpare til nämnde
Egendom med alla dess hemmans och läge-
heter äldeles i sådan beskaffenhet, som de
efter authentiska handlingar och jordebö-
ker nu för tiden i sjelfva verket äga, utan
at af Sällskapet förda annan kännedom, än
om köpet i det hela skulle lagligen återgå,
eller rättegången angående Hattanpää
i Sammersors förloras, och jämte flere
å sin sida uttäfste villkor, och betalnings-
terminer, samt under förbehåll at få
tillträda Egendomen med därtil hörande
Inventarier den 14 Martii nästkommande
de år 1802, erbjudit för Egendomen en
summa af 54,000 Riksdaler, hälften i
Banco och hälften i Riksgäldsmynt,
såsom och samt til säkerhet för betalning en ingif-
vit en så lydande borgensskrift:

I händelse vår Son, Lars Gustaf Lefrén
skulle tillvända sig Hattanpää Egendom för
Femtiofyra tusende Riksdaler, så gå under-
nade i borgen för fullgörandet af alla de vil-
kor och betalningsskyldigheter, hvartill han at
köpe-contracket sig förbinder. Åbo d. 8 Octobris
1801.

Lars O. Lefrén. J. J. Leijonanker.
(L.S.) (L.S.)

Såsom vittnen underskrifva
Ahlqvist Johan Hollstius.
(L.S.) (L.S.)

Sedan Herr Lefrén afträdt, och om
den anbud någon stund blifvit discuterad,
gjorde Herr Ordföranden ~~följande propo-~~
~~sition~~ i anledning af uppgifvet tillgänglig-
het i meningarne, följande propositions:

Den som vill bifalla Herr Lefréns an-
bud at för femtiofyra tusende Rikesdaler,
hälften Banco och hälften Riksgäldsmynt
~~tillköpa sig~~ Hattanpää Egendom med
alla dess underlydande hemmans och
lägenheter, ~~&~~ i hela sin vidd förrättadt
til Oeconomie-Utskottets utlåtande, in-
lägger vid balloteringen en svart kula; —
men den som embäger den erbudne a
stämman, och blott öfverlemnar til Oe-
conomie-Utskottet, at med Köparen gå
närmare och reglera de öfriga villkoren
och betingen, at Testamentarii förbehåll
och Sällskapets interesse därvid bliefve
som sig bör iakttagna, inlägger en hvit
kula.

Och befanns efter fulländad ballot-
tering, en pluralitet af 24 hvita emot
7 svarta kulor; i följe hvaraf ~~anbu-~~
den erbudna ~~summa~~ Köpeskillingen af
Sällskapet förklarades accepterad, och
Oeconomie-Utskottet anmodades, at
enligt innehållet af propositionens förra
re del, taga til öfverläggning företaga,
och resultatet däraf til Sällskapets kän-
nedom och fastställelse anmäla.

§ 7.

Uti en til Kongl. Majestäts Befallnings-
hafvande härstädes inlagd Skrift, fram-
ställer Landssecreteraren och Kronobefall-
ningsmannen Ståhlberg hafva gjort anfö-
rande om utmätning hos Sällskapet för de
666 Rdr 72 Skill. som i 6te punkten af

Athmanska Testamentet blifvit Herr Landssecreterarens Fru tillagd; och den Herr Landssecreteraren anjett sig beredd gad at utfå, til hälften i Penningar, och til hälften i Riks gäldsmynt, hvarutaw påstående blifvit gjordt om Femton Riksdalers Rättegångs kostnad: Och emedan Sällskapet genom Resolution af den 6 i denne månad blifvit ålagdt, at sig tillförene inom 14 dagar Skriftligen förklara, jämmedaden Oeconomie-Utskottet at samma förklaring upsätta.

Så och dag som ofvan

J. J. Wallenius

Den 15 October 1801 Sammanträdde Kongl. Svenska Hushållnings-Sällskapets Ordförande och Ledamöter.

§ 1.

Protocollerne för den 1 och 8 de i denne månad upläste och justerades.

§ 2.

Emedan på den utlyste Herr Professor Nydmans förslag, den 1 Maji år 1799 uppgifne Prisfråga, som åsyftade at få upgifvet, huru Spannmålen med minsta förspillning af jord, tid och kostnad, må skumma inbergas, torkas och tröskas, innan den utsatta tiden, året förr inkommit, så beslöt Sällskapet at nu ändra gången utsatte samma fråga til dess varande inom April månad utgång år 1802, emot samma belöning som förrut, eller Tjugufem Riksdaler Contant.

§ 3.

I anledning af Sällskapets den 1 November 1799 för samma gång till lösning utsatte prisfråga: Att författa en i möjligaste mån kort, men dock i det hufvudsakliga fullständig och tillika tydlig Lärobok för Svenska Torpen i de nyttigaste delar af hans Landthushållning, nämligen Ängsskötsel, Boskapsskötsel och Åkerbruket, hade inom föreskrifven tid 3ne författare inkommit:

N:o 1. på Svenska, med valspråket Patria amata carissima.

N:o 2. ofvan på Svenska, med valspråket Ytterligare nytta ej tänkta.

N:o 3 på Svenska, med valspråk: Nec quicquam optimum duceres, tanquam deum sequimur, eique parentes. Cicero, och åtföljande ritning til Lärogårdens byggnad.

Sedan dessa Skrifter, och Beräkningar utskottet uti Protocollet för den 14 Augusti öfver dem afgifne utlåtande, blifvit föredragne, fann Sällskapet den Svenska eller N:o 3 lagda så fördelaktigt utmärkt sig genom ordning, pålitlighet att vara af upgifter, samt tydlighet i förestållningssättet, att Sällskapet ansåg den Författare värdig det stora Priset eller Guld-Medaillen, likväl med förbehåll att han tillåter Sällskapet, att på ett och annat ställe göra vissa nödvändiga förbättringar, dem Beräkningarne tillkommit borde föreslå; och skulle härvid förändringarne åstadkommas, med tillhandagående, att författaren inom 3 månader därefter bör underrätta Sällskapet, huruvida han med nyssnämnde villkor vill lemna

Sällskapet rättighet at nämnsedeln upbryta.

Åt författarene till N:o 1 och 2, af hvilka den förre jemväl meddelat många goda och nyttiga underrättelser, ehuru skulderna utspårade med för ringa tankar rörde alltid nog sattlig eller ens säkter theori, och den senare väl mindre fullständigt än den medtäflare afhandlat sitt ämne, men likväl följt en egen och granskad erfarenhet, ville Sällskapet till at bevisa af sin aktning, lemna hvar sin medaille i silfver, under förbehåll at de uppdraga Sällskapet sitt disposition rätt öfver deras anbeten, som väl icke hela och hållna tankarne at trycktas, men af hvilka Sällskapet, jämväl särskildt, vill till framdeles nyttigt bruk använda allt det sjelfliga och nyttiga de hvar för sig innehålla.

§ 4.

Emedan Sällskapet den 1 Junii nästl. (Prot. d. 15) beslutit, at under vissa förbehåll, med stora Priset eller Guld Medaillen belöna författaren till N:o 2 så bland svaren på Prisfrågan om hundrem för sjuttiotalets Landtmannens idoghet, så ville Sällskapet likhet med hvad uti föregående § blifvit bestämdt, täcka i kungörelsen införande i Tidningarne, bemälde afgifvare till yttrande, huru vida han vill lämpa sanktycka til de ändringar och tillägningar i uttryck och stil, dem Sällskapet föreslagit, men förbeler i §§ 71 och 72 gjorda, uti nödvändige, så vida Sällskapet i handelse detta yttrande längre skulle

upbryta namnsedeln och
icke bliffwa, förnär med samma Inskrift,
enligt sitt förbehåll förfara.

§ 5.

Med anledning af Berednings-Utskottets Protocoll för den 24 sistl. September (§ 4) Lete. ville Sällskapet för denna gång till täflingsämnet upgifwa, författandet af en i möjligaste mått fullständig theori om frost-nätterne: hvarav borde då kunna förklaras: huru sumpiga skogs, källors och små bäckars bidrag till frost om nätterne, då haf, sjöar och större floder mera dels lyckas bevara därföre? hvaraf det kommer at frosten likväl några år gör större skada vid hafsstränderne än uppe i Landet? hvarföre förspörjes mera skador vid Ö:sjö-kogar än vid barrskogar, större lugnt väder än vid påstående blåst? huruvida förut en frodig vägväxt plägar mera än en svag skadas af frosten? huarföre frost-nätter vanligast inträffa i medlet af Juni och början af Augusti månader? hvad och huru Landets uppodling verkar på frostnätterne? om de därigenom kunna förekommas? och om man genom några förfigtighets mått kan minska deras skadliga verkan? m. m.

I afsigt at få detta vigtiga, men svårlösliga ämne tillbörligen utredt, och sålunda lemna tillräckelig hjelp åt de försök och observationer som därtil kräfwa nödvändige, ville Sällskapet hålla Författarene täflingstiden öppen intill April månads utgång år 1804, och den 1 November samma år med en Guld medaille om 20 ducaters vigt belöna den skrift, som til Sällskapets nöje bäst besvarar antingen alla, eller de flesta, eller hälft några delar af

+ undersökning

föregående fråga: Accessit, eller 2ne Medaill-
er i Silfver, ville Sällskapet tillönnna den
störst, som därnäst finnes äga den nä-
sta förtjenst; men då Sällskapet, i hän-
delse det icke skulle vinna sin önskan at
få ännu i hela sin vidd uplyst, sådant
oaktadt ändock med nöje och erkänsla
ville emottaga äfven de ringare vid
omfattande undersökningar, som åt
en eller annan del lemna något
verkligt och nytt ljus, så förklarade
Sällskapet, at det, efter omständigheterna,
med något tjenligt ringare pris ärnar
belöna äfven sådana uppgifter, när de fin-
nas sakra och grundade på en tillförlit-
lig och granskad erfarenhet.

§ 6.

På Vereedrings-Utskottets tillstyrkande
i Der Protocoll förd den 7 sistl. Julii (§ 2) be-
slöt Sällskapet, at med en förgylld Silfver-
bägare om 24 lods vigt med tjenlig påskrift,
hedra Timmerhuggaren af Lusi-Kakoski Ny-
bygge N:o 56 i Laitasari by af Kuekos Soc-
ken och Uleåborgs Län Jacob Turka, som för
28 år sedan af vild och stenbolstrig skog
upbragt nämnde sit Nybygge, som nu är
efter ortens sed väl bebyggt och försedt
med åker til 8 13/16 geometriska Tunneland
samt Äng til 4 12 kass, uppförd några fam-
mar Stengärdesgård och ett fähus af grå-
sten, samt en vattenqvarn med ett par
stenar, och oaktadt en 7 årig sjukdom, ge-
nom sin tillbagenhet, rädlighet och flit up-
arbetat sit hemman til et af de bättre
i orten, samt uppfödt och väl uppfostrat
elfva barn.

§ 7.

Emedan gamle Landtbonden å Ruhlunie-
mi Postmästare boställe i Lauhas Socken
af Wasa Län, Anders Henricsson Syrolain,
enligt inkomne handlingar och Vereedrings-
Utskottets Protocoll förd den 5 sistl. Sept.
(§ 2); ifrån sin födelse ort Storkyro Socken
i Österbotten, insört en förbättring i Lau-
has Socknes jordbruk, i så måtto, at han
icke allenast ökat boställets åkrar, och
därigenom märkeligen befordrat deras
bördighet, utan och, sedan han afstått
Landtbostället, bibragt flere husbållare,
orten med dikande, så länge hans är och
kroppskraften det tillåtit, af hvilket
hans exempel allmogen blifvit anförd
och uppmuntrad at jämväl för sin del
vidtaga samma angelägna, men förut
mycket försummade industrie, så beslöt
Sällskapet at hugna honom med en gåf-
va i Contant af Sexi Rikesd. 32 Skill.

§ 8.

Åt Drängarne Johan Johansson
å Rusala Hemman i Pukois by af Kuh-
mois Capell och Padasjoki Socken i Fava-
stehus Län, Jacob Jacobsson å Juotela Rust-
håll i Wanhala by af Wichtis Socken och
Nylands Län, Eric Gustafsson å Kempiela
Hemman i Autois by af Padasjoki Socken,
åt Fawastehus Län, Johan Abrahamsson
å Murla Storgårds Rusthåll i Salo Capell
af Uskela Socken och Åbo Län, och Petter
Hansson å Hakastaro Rusthåll i förs-
tnämnde Capellförsamling, af hvilka Jo-
han Johansson i 34, Jacob Jacobsson i 25,
Eric Gustafsson ~~i 18~~, och Johan Abrahamsson hvardera i 18,
samt Petter Hansson ~~hvardera~~ i 14 års ti[d]

med berömlig flid och skicklighet tjent wid jordenheter, tillade Sällskapet, enligt Berednings-Utskottets förslag (Prot. den 29 Julii §§ 3 och 4, och Prot. den 24 Sept. § 3), twardera af Silfwerhattband: kommande likmål vederborande husbönder, efter sit åtagande, at ersätta den kostnad som därtill uppgår.

§ 9.

Uti de Handlingar som blifwit ingifne om Landbonden Jöran Simonsson Rutanens byggnader och uppodlingar å Rutala Sergeants boställe i Jywäskylä by af Laukas Socken, Jahnade Sällskapet lika med Berednings Utskottet, som den 27 sistl. Aug. (Prot. 34) sig därföre utlåtit, Socknesmännens intyg om werkligheten af Jöran Rutanens förtjenst, och hände däröfwer för närwarande icke ingå i någon pröfning däraf, utan beslöt at det Jahnade Socknesmännen Protocollet, genom bref til Herr Probsten Borgstedt, ingifwa.

§ 10.

Uti skrifwelse af detta dato hade Kongungens befallningshafwande här i Länet föreslagit, at Sällskapet på sin behagade mälde utsända skicklige och kunnige personer, at med Kronobetjeningens bistånd upleta Islands- och Renmossar samt upwisa dem för allmogen, och i des närwaro låta tilreda matnyttiga rätter, tillika med den förut recommenderade Islandsmossan Rum. Lordska Soppan. Och emedan Sällskapet i anseende til den swåra misswäxt, som i de flesta trakter af Länet, gjort allmogen förlägen om utwägar til lifsuppehälle, så wäl som i anseende til den ännu nog allmänna okunnighet om nämnde lafarters utseende, som hindrade werkställigheten af de förr skedde Sällskapet lemnat i sin ford detta utgifne kungörelse, icke wille wägra at i så wigtigt ändamål göra någon upoffring: så beslöts, at Tre skicklige Studerande, dem Sällskapets Professorande Herr Professoren och Riddaren Porthan, gemensamt med Herr Professoren Doctor Hellenius, anmodades att resa, skulle gemensam emot åtnjutande af skjuts för en häst och 32 skillingar i dagtractamente, beresa de förskrifne trakter af Länet, och efter en uppsatt Instruction, meddela allmänheten kännedom så wäl om Islands- och Renmossars utseende, insamling och användande, som om de flere utwägar til Spannmålens besparing, hwartill Sällskapets med förstå utkommande Hushålls-underrättelser gifwa anwisning, och tillika inmuntra til Potatoës cultiwerande samt efterhöra, i hwad stånd den samma på hwarje ort sig befinner, och hwad tillgång til utsäde nästkommande år därefter kan wara at på hwarje dylikt ställe påräkna. Och skulle till wederlikande af resans skyndsammare befordran, förspänningar til det belopp som nödigt pröfwas kunde, förskotteras anordnas.

§ 11.

Sällskapets Ombudsman, Herr Auditeuren Wennerstjerna hade låtit inlemna ett Memorial af den 1 i denne månad med berättelse om hvad i åtlydande af den honom uppdragne befattning med Athenaeum Oeconomicum vidare förekommit, hvarvid intet var att anmärka. Men emedan, enligt Herr Auditeurens tillkännagifvande, framlidne Herr Häradshöfdingen Nils Christian Gadds arfvingar afsagt sig att emottaga sin andel af utrikes resor stadde Sjömannen Jacob Adrian Gadds arfsfordran stor 26 Riksd. 34 sk. 10 rst. enligt förenyndare räkningen, så fann Sällskapet, i likhet med Protocollet för den 1 sistl. Aug. (§ 8) sig föranledt att samma arfsmedel under sin egen förvaltning behålla.

§ 12.

Uti skrifvelse af den 2 i denne månad hade Herr Majoren Berndt Wilh. Forch, inberättat, att Drängfogden å Nykyrka Sockens Prästegård, Simon Johansson, uti offentlig Socknestämma Söndagen den 27 sistl. September emottagit det Silfverhattband Sällskapet den 1 sistl. Maji genom tillkännt, och skulle häröfver, efter vanligheten, i Tidningen kungöras.

§ 13.

Herr Probsten Doctor Hägg hade jemte en Promemoria af den 10 sistl. Aug. inskickat Författningarne i Wexiö eller Norpis Probstein Tabellen för åren 1789 och 1800, som lades till de öfriga förrut inkomna Tabellerne.

(1801. d. 15 Okt.) 205.

§ 14.

En af Herr Bergs Rådet Norberg författad och insänd trycksak underrättelse om förbättring af de förbättrade Bränneriets brännings verktygen, på ett quartblad, lades till Sällskapets Bokförvaring.

§ 15.

Öfver Herr Landskontoristen Sahlbergs till Stenungens Befallningshafvande i detta län ingifne, och med Sällskapet communicerade, samt i Protocollet för den 8 denne omförmälde anskrifning, upläses nu en förklaring af Oeconomie Utskottet upsatt förklaring, som antogs och gillades såsom sjelfva Expeditions- och Protocollen för denne dag utvisar.

§ 16.

Emedan Kongl. Maj:t genom Nådig Remiss af den 13 sistl. Augusti anbefallt Sällskapet att afgifva sitt underdåniga utlåtande öfver ett af Stenungens Befallningshafvande i Skepio under den 11 November 1799 väckt förslag och gjord anhållan, om en allmän förordning, att ingen till Klockare antagas finge, som utan att bevisa förmått bevisa sig äga tillbörlig insigt i sättet att ympa kopporna och skydda de koppsjuke m. fl. medicinske konstregler, så ock anmodades Beredningsutskottet att med sitt betänkande häröfver skyndsamt till Sällskapet inkomma.

§ 17.

Till samma Utskotts yttrande utfärdades vidare

1:o Ett Memorial af den 3 i denne månad, undertecknadt af E. Fogelholm, med

förslag ~~til~~ til belöning ars utsättande för vargfänge;

2:o ett anonymt Memorial om medel til bibehållande af Sällskapets verksamhet; belöningars utsättande för Ledamöternes flit och arbetsdrift, om flere Priefrågors upgifvande, Låse Sällskapet införlifvande med detta Sällskap o.s.v.

3:o Herr Kyrkoherden Zach. Cygnæus Memorial om förrättningen af en ny Skola för Tavastehus Stad;

4:o Herr Professor J. H. Cygnæus Memorial af den 7 i denne månad med Syne Instrument och Dockuss Samma Protocoll om ~~bönderna~~ Michel, Jacob, Petter och Carl Persisters förfarenhet i landthushållning och slöjder, hvarföre de til belönings erhållande anmälas.

5:o och 6:o Correspondenser de Samlöterne Herr Professorn Ruing och Herr Kyrkoherden Mallenius insände beträffelser, daterade den 8 September och 6 i denne månad.

§ 18.

Uti skrifvelse til underteckned Secreterare af den 6 i denne månad hade Secreteraren i Kongl. Svenska Patriotiska Sällskapet Herr Doctor Rutström, å nämnde Sällskaps vägnar tekyga den förbindelse för meddelandet af de Skrifter som utfölide detta förnäma Sällskaps under den 1 förra Augusti afslutne bref, och hvarmed Kongl. Patriotiska Sällskapet tillsände de i år utkomne häften af dess Journalen i Hushållningen, med löfte af framgent meddela hvad det af

tryckets vidare kan låta utgå; hvarom, til följe af den vagge Sällskapen emellan träffade öfverenskommelse, Kongl. Patriotiska Sällskapet tillsändt en inkommen och med Syne Instrument jemt ~~Hvad~~ Rings Protocoll bestyrkt anförkning om belöning för Socknegärdsvaren i Lempis Johan Nordberg, som i Lieso by inrättat en oljequarn, öfver hvilka handlingar Beredningens Utskottet anmodades att yttra.

§ 19.

Hofvärdsfjäraren Tillberg hade låtit inlemna en af sig förfärdigad rätt förgylld och dyrbar Turkisk Sabel med damasceerad klinga, att för Sällskapet uppvisas; och öfverlemnades nu til Beredningens Utskottet att förrätta och upgifva någon tjenlig belöning, hvarmed Sällskapet öfver hans flit och skicklighet kunde betyga sitt nöje.

§ 20.

Att til följe af Stadgarnes 53 § inventera Sällskapets Casse och öfriga tillhörigheter utsågos genom flerfaldig röstning Herrar Professorerne Hellenius, Haartman och Pipping, Herr Öfver directeuren Alfving, Herr Squadronspredikanten och Consistorii Eccl. Vice Notarien Bäck, och Herr Magister Docenten Ringe.

§ 21.

Af Commercie Utskottets Protocoll för gårdagen förelades flutelegan 8 i tillika med det af samma Utskott uppgjorde Project til köpe Contract om Tallanpåd; som allt hvilar den i Stadgarne stadgade tid.

Åbo och dag som ofvan. J. J. Hellenius

Den 2 November. 1801 Sammanträdde Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapets Direction och Ledamöter.

§ 1.

Under justeringen af Protocollet för den 15 Sept. Octobr. gjorde Sällskapet förnyade anmärkningar emot Herr Professoren Hällströms förvaltning af de åtgångna Rub. 34 Kk. 10 öre, hvilka enligt upprättad förmyndare räkning tillkommo minorennen Sjömannen Jacob Adrian Jacobsson, och fick under § 11 tagna beslut den ändring, att ägenom Herr Vice Häradshöfdingen Swinhufvud, som härom med nästa post tillskrifvas skulle, hos dem stolen i orten anhålla, att någon mätte förordnar, som emottager samma penningar och den för ägarens räkning förvaltar.

§ 2.

Uti Skrifvelse till Sällskapets Direction af den 18 i förregående månad, hade Hans Excellence f. d. Herr Riksråd m. m. Herr Grefve Rehbinder till svar å Sällskapets bref af d. 1 Sept. Aug. med anledning af Sällskapets anbud att på Hans Excellences bekostnad tilldela någon belöning åt den för detta utförande tjenstekjon, Gårds dagen Anders Hagström och den Hustru Anna Danielsdotter, för långvarig och trogen tjenst å Haga Kungsgård i Saltvik Socken på Åland, föreslagit åt den förre et silfver spatband och åt den senare en silfverhalsked. Och emedan Sällskapet härtill bifallenmade, så skulle dessa belöningar uti öfverensstämmelse med förslaget för det i dag utgående tjerde året intagas.

(1801 den 2 Nov.)

§ 3.

På hemställan af Herr Professoren Hällström, uti Memorial af detta dato, rörande det förslagna prisämnet angående frostnätterne i Finland, och för att sådane affärdade författare äfven af mindre fullkomlig vetenskaplig underbyggnad och från misstagande af sådana upplysningar, som i någon mån kunna bidraga till utredande af saken, beslöt Sällskapet, att i stället för ordet theori (Prot. d. 15 Oct. 35) nyttja ordet: undersökning; under förkastning, att den som så vida lyckas i sitt bemödande, att han därigenom leder till en säker theori, icke lärer försumma att den samma på en gång med observationerne uppgifva.

§ 4.

Hos Commungens Befallningshafvande i detta Län hade Bokhållaren Jonas Ahlman, genom ingifven Skrifvelse, som den 11 i förregående månad blifvit communicerad, anhållit med räkning ifrån den 1 i samma månad, och til hälften i Januarii, utgående öfverstoden af de 3333 Rdr. 16 sk. som Ahlmanska Testamentet blifvit honom tillagdt, jemväl därifrån ytterligare afgått de 1760 Rikst. Bokhållaren, enligt Protocollet för den 1 October. (§ 7) nådigst Sällskapet anvisat, och den Sällskapet samma dag utfäst sig att utbetala; och emedan Sällskapet samt denna Bokhållarens ansökning vara i hufvudsaken af lika innehåll, och hvilade med samma grunder som Herr Landshöfdingen Sahlberg, den Sällskapet vid sit sednaste sammanträde allaredan

besvarat, så beslöts at i likhet med samma svar utlåtande äfven nu skulle upsättas och til Konungens befallningshafvande ingifvas.

§ 5.

Herr Lagmannen, Vice-Landshöfdingen och Riddaren Wibelius anmälte, at jämväl Fru Assessorskan Ahlman, uti skrifvelse til Herr Lagmannen anhållit sig vara berättigad at utfå hälften af den hemne i den afledne Mans Testamente tillagde summa 8333 ⅓ Riksdaler uti Banco mynt, så vida af Halvanpåa Egendoms köpeskilling Sällskapet förbehållit sig sjelfft hälften uti Banco Species, hvilken Fru Assessorskans åtnjutande hon derföre ansvadat Herr Lagmannen at för Sällskapet tillhämna gifva. Och churu Sällskapet [illegible] icke funnit sig nämnde Testamente tillägga hvarken Fru Assessorskan eller de öfrige Legatarierne någon sådan rättighet som nu velat yrkas, hvarföre Sällskapet den samma äfven emot Herr Landssecreteraren Sahlberg och Bokhållaren Ahlman vedan hos Konungens befallningshafvande bestridde; dock emedan Sällskapet ogerna skulle se sig invecklad i någon rättegång med Fru Assessorskan, och Sällskapet icke heller ville minska hennes förmåner i jämförelse med de andras, som i Ahlmanska Testamentet blifvit ihoghomne med legaten, så förklarade Sällskapet, at i händelse Herr Landssecreteraren Sahlberg och Bokhållaren Ahlman, emot förmodan, genom laga dom i högsta instantien skulle winna sit påstående, Sällskapet då gärna will, utan at fråga derom vid någon domstol blifwit wächt, til Fru Assessorskan utbetala 4166 Rdr. 42 Skill. eller hälften af den af den testamenterade Summan, uti Banco mynt: om hvilket Sällskapets beslut Herr Lagmannen och Riddaren Wibelius, som af detta Protocoll skulle undfå del, tjenstvad Fru Assessorskan underrätta.

§ 6.

Uti Memorial af den 27 sistl. October hade Herr Vice Häradshöfdingen Swinhufvud tillkännagifvit, at frågan om Alsnen hemmans ängsbyten wid Ägodelningen Hällens Jammanträde den 7de i Januarii månad, för Drifvandens jämförighet til annan tid beroende, och at Landbonden å Alsnen hemman i Jutsila by hos Herr Vice Häradshöfdingen anmält, hurn vid nyligen afslutadt Skrifte i nyttjanderätten by, hemmanet blifwit til åker, äng och skog aldeles waulottadt, i anseende hvarför Herr Vice Häradshöfdingen ämnat hos Konungens befallningshafvande i Januarii månad anmäla missnöje och begära Ägodelnings Rätt, men likväl, i anseende til saknad betydenhet, velat förrut anhålla Sällskapets förordnande härom. Och skulle Herr Vice Häradshöfdingen genom tjenstvarande swarsmän anmoda at inbra fatalia anmäla sit tillämnade missnöje, samt jemwäl enligt handlingarne pröfwa, huruvida målet förtjenade fullföljas eller icke.

§ 7.

Nu förekrogos åtskillige Skrifvelser ifrån Herr Kongl. Secreteraren Simmoner, den ena til Sällskapets Ordförande af den 16 sistl. October, och den andra til underteknad Secreterare af den 27 i samma månad, uti hvilka Herr Kongl. Secreteraren först

medelar den underrättelse, at Herr Directeuren Ackermann i Stockholm för åtskillige åtskilliga Syra Styckers Vitkupor, som enligt bilagd Räkning, hwilken til Skattmästaren blifwit öfwerlemnad, hafwa 52 Riksd. 24 Skill. utom Frakt til Stockholm, två Rikstaler för hwarje Kupa: Och tillkännagaf han widare, att nämnde Kupor redan hitkommit jämte af Herrar Professorerne Joh. Gadolin och Tigerstedt, som antecknat sig å Subscriptions-listan, blifwit emottagne; Skolande Herr Kongl. Secreterarens Nummer, utom de 20 Rikst. han redan den 1 sistl. October å denne handel erhållit, åfwen undfått ersättning för återstoden 26 Rdr. 24 Skill. och derutöfwer 2 Rdr. den han förskottsvis på frakten til Lundstedt utbetalt.

Widare förmälte Herr Kongl. Secreterarens skrifwelser innehålla den underrättelse, att Ahlmanska Fettonen nu wore färdig, af det ena Exemplet och hoptade, det ena Exemplaret i gull, som wäger 10 Dukater 76 Rikst. 12 Skill. Riks-gäldrymt, och de 50 i Silfwer, 37 Rdr. 14 Skill. eller efter 42 procents agio, 56 Rikst. 44 Skill. Riks-gäldrymt, för hwilken utläggning Herr Kongl. Secreteraren begärt ersättning. Men emedan Sällskapet ansåg sig behöfwa ännu 50 Exemplar til, dem Sällskapet wille låta afbryga innan Stämplarne förseglas, så skulle de fordrade Summorne, som jämwäl flagne utgöra uppå til 92 Rikst. 44 Skill. öfwas med wärdet af 50 Exemplar i Silfwer, eller 46 Rdr. 44 Skill. så hela Summan blifwer 149 Rikst. 70 Skill. hwilka penningar uti recommenderadt bref til Herr Kongl. Secreteraren med första afsändas skulle.

(1801. den 2 Nov.)

Betraffande därnäst Herr Kongl. Secreterarens hemställan om tillstånd för private Myntsamlare at få köpa sig afdrycke af Fettonen, så kunde Sällskapet som lärer befara, at Stämplarne genom förmycket bruk skulle taga skada, icke tillåta, flere exemplar afdragas, än de som hwilka Sällskapet sjelfft wil disponera.

Ytterligare hade Herr Kongl. Secreterararen til Sällskapets omprövande öfwerlemnat, huruwida Stämplarnes förseglingar wore nyttig, emedan wederbörande i Myntet förmärkt, at Stämplarne lätteligen angripas af råst, i fall de icke som oftast efterses och bestrykas med olja. Detta tillstod Sällskapet sig icke at afgöra, men höll före at sådant borde kunna fyras af Medaille-Stämplarne, som redan i halfwannat år legat förseglade, och nu förmodligen behöfwa öppnas, samt efterses och smörjas. Sällskapet erinrade därföre, at de Ledamöter, som åstadkommo Stämplarne, wäl til Medaillen som Fettonen, förseglade wore, skulle efterse och låta smörja dessa Stämplar emellan hwarje ny förseglingar, då Sällskapet happnades, at de utan swårighet skola kunna förwaras oskadde; ifwrigt som den synten wara sannolikt, at Stämplarne slagne i wax, och följaktligen för Luftens åthomst fredade, samt fastermera förseglade, aldrig skola äfwentyra at råsta.

För öfrigt wille Sällskapet, uti sin afgående skrifwelse, jämte förklarande af sin erkänsla emot Herr Kongl. Secreterarens benägna och oförtrutna möda wid bewakandet af denna och flere Sällskapets angelägenheter, erbjuda Herr Kongl. Secreteraren ett Exemplar i Silfwer af meranämnde Fetton. Och då Sällska-

pet af like anledning åfven Kan[n]s förpliktigt at med et Exemplar i Silfver af Jettonen, belyga Herr Hofs Secreteraren och Commendeuren Rosenblad Sin förbindelse, så Skulle Herr Kongl. Secreterarens Gunnar anmodas, at det samma til Herr Hofs Secreterarens och Commendeurens öfversända, jämte det ena Exemplar i Guld Sällskapet åfven låtit prägla, åfvenså som Sällskapet uti förskillda Skrifvelse til Herr Hofs Secreteraren och Commendeuren wille anhålla, det Herr Hofs Secreteraren å Sällskapets wägnar måtte den samma til Kongl. Maj:t i underdånighet frambära.

Likaledes och emedan Sällskapet til Myntkabinetterne wid Rikets Academier wille öfwersända et exemplar i Silfver af samma Jettan, så Skulle Consistoria Academica i Upsala och Lund härom Skrifteligen underrättas, samt Herr Kongl. Secreterarens Gunnar anmodas at tillställa Herr Kongl. Secreterarens Euréen ett exemplar för Upsala Academies, och Herr Canslers Secreterarens Thomée et Exemplar för Lunds Academies räkning, hwilka exemplar desse Herrar sedermera finge tillsända vederbörande Academier.

Ytterligt bestöt åfwen af Inspectoren Jonathan Ahlman Skulle af Jettonen medfölja 10 Exemplar i Silfver.

§ 8.

Uppå hemställan af Sällskapets den 15 sistl. October valde Inventerings man, Jonen den 29, 30 och 31 Januarii nästkommande, inventerat Sällskapets Casse och öfriga tillhörigheter, och sin inlemnade Memorial af sistnämde dag, beslöts

1:o at en elfsir Casse-kista, försedd med flere lås, skall inrättas, och sedermera på skickeligt ställe wärdet insatt, at däruti förwara Sällskapets medel och wärdesaker;

2:o at några i Sällskapets Bokssamling befintelige imbundne Journaler jemte, efter hwarje gången reglering emellan Verkmästaren och Secreteraren, med det förra öfwerlemnas at inbindas;

3:o at de Modeller, hwilka genom limningen lösnat derifrån, på nytt måtte limmas och äldre böra repareras;

4:o at Diarium om med denne årets början begynnes och fortsättes, och för de föregående åren efter hand, ut:o at förskillnad, blad införskaffas;

5:o at för Modellerne inrättas nya hyllor, och de understa rummen därest så kunna ske, at de större Modellerne derstädes få rum; och at för öfrige Modellerne för sattar en fardig förteckning efter numren, som jemte teknar på Modellerne, och desse sedermera äldre Sällskapets ordinarie regleringar, samt at förteckningen altid skall befinnas i Modellkammaren liggande;

6:o at Akenbuke redskapen upphänges på wissa efter sin nummer på förteckningen, och at samma nummer teknas på skelfwa redskapen;

7:o at Ört- och Insect samlingarne förwaras i Modell kammaren, och at så wida en del örter samt icke blifwit på klistrade, och en del äro förmaskade, samt flere insecter ännu icke fått sina behöriga plat[s] uti eller blifwit i Catalogen införde, någon

* det Sällskapet framdeles wille bestämma,

Hjerkligt Lönderande eller Magister, den Herr Professoren Doctor Hellenius anmodade att utse, mätte emot vedergällning under tillsyn af Sällskapets Secreterare sådant verkställa, samt i fall han äger god handstil, tillika gifwa Sällskapet Catalogerne i något större format.

6:o Att Skallottenings kulorne af Vaktmästaren som med deras utdelning och insamling egentligen har befattning, på den eget anseende och aswentyr, förwaras.

7:o Att det andra Exemplaret af Inventarierne göres färdigt, och til Vaktmästarens ward öfwerlemnat, samt alle böcker och annan Egendom som under sista året tillkommit, altid ätminstone i det ena Exemplaret införas och i ordning ställas, före nästa inventering.

10:o Att af de som Sällskapet ega Cabinetter, Examinatorn i Förstugan midt för trappan, Eliseer Modell kammare, och samlingarne til wänster invid förra samlingsrum för Sällskapet wid den dertill fastmonterade, förunde til detta mön att tjenligt bord uppsätter, och häraf eller Secreterarens drängrum nyttja att länti förwara kappor och galoscher, hwarföre nödige klädeshängare komma att dithyttas.

11:o Att Sällskapet framdeles sjelft uppsätter om ljus och wärma i sina 2ne samlingsrum, och Secreteraren således hädanefter endast hålltider af den summa som i detta afseende hittils blifwit bestådd, kommande Vaktmästaren att anwisa för eldningen i berörde 2ne samlingsrum, och att under sin wård hafwa de dertill erforderliga weden; åfwen som ett ljushin med lås til Vaktmästarens wård skulle anskaffas.

(1801. den 2 Nov.)

12:o Att Inventeringsmännen, Herr Öfwerdirecteuren Alfwing, Herrar Professorerne Hellenius, Haartman och Tipping, Herr Eqwadrons Predikanten Borelii och Herr Magister Docens Wenge, erhålla tillsyn öfwer werkställigheten, af hwad i förgående punkter är beslutit.

§ 9.

Enligt Sällskapet upprättade, och af Inventeringsmännen underskrefne Testamenter, befanns Behållningen af Sällskapets enskilde medel ifrån förre årets hafwa utgjort 2049 RD:r 76 Sk. 9 rst:r. Inkommen under nu til ända gående året, 1342 RD:r 32 Skill. och Utgiften under samma tid 770 RD:r 7 Sk. 4 r. utgjorde alle således Behållningen til förre årets 2624 RD:r 13 Sk. 6 r. hwaraf på 2161 RD:r 5 Sk. 4 rst:r. äro emot ränta utlånte, 134 RD:r 41 Sk. 4 rst:r. til diverse behof förskjutne, 66 RD:r 32 Interesse behof förskjutne, 66 RD:r 32 Interesse medel utestående, och 261 RD:r 40 Sk. 10 r. i Cassan befintelige.

Uti Adlerantska Testaments medel war Behållningen efter nästledet år Inventarium 9 RD:r 44 Sk.; i Banco mynt och 530 RD:r 47 Sk. 11 rst:r.; i Credit Sedlar, Inkommen under loppet af förre året 2829 RD:r 45 Sk. 10 rst:r. Riksgälds mynt, Utgiften 169 RD:r 15 Sk. 2 rst:r. och Behållningen til förre årets 2691 RD:r 28 Sk. 7 rst:r. hwaraf 600 RD:r äro emot ränta utlånte, och 9 RD:r 44 Sk.; i Banco samt 2091 RD:r 28 Sk. 7 rst:r. uti Riksgälds mynt i Cassan innestående.

Af Medaillerne befunnos under Sällskapets förre år wara utanordnade 15 Ex:r, så att af förledet års Behållning 61 Sk. nu återstå 46 Sk. af hwilke 2ne förwaras hos Herr Hofs Secreterarens Gummer i Stockholm, och 44, nämligen 26 med Swenska och

18. med sinska påskrift hos Skattmästaren.

§ 10.

Uti skrifvelse af den 12 sistl. Oct. tillkännagaf Herr Häradshöfdingen Wikmanson, att han den 4 i samma månad i Styrne Socknes Wederkyrka, uti offentlig Socknestämma, tilldelt Drängen Johan Jacobsson Hjerpe i Öbis gård hos Herr Bokhållaren Forsbom det Silfverhalland Hushåll den 1 sistl. Maji honom tillagt för 17 års skicklig och trogen tjenst.

§ 11.

Til Berednings-Utskottets utlåtande remitterades:

1:o ett Styrelse-Instrument och Socknestämme-Protocoll öfver den byggnad Inspektoren af Smedabåhle halfva Skattehushåll i Kimito Socken Claës Ericsson förrättat, värderad til 682 Rdr 32 sk. hvarföre han til belöning erhållande anmäldes;

2:o Kommungens Befallningshafvande i Uleåborgs Län Memorial af den 16 sistl. October, med däruti fogade Handlingar om Nybyggesanslag och Skattehemman uppå en Matts Pitkäranens från Uleå Stadsjord belägen förrättade Hemhus, byggnad;

3:o ett anonymt Memorial af den 2 sistl. October om utgifvande af en afhandling rörande Dalkarlens, men i synnerhet Malfvars art och skötsel;

4:o Herr Lieutenanten Fredr. Lillja[illegible] förteckning på får som inom 10 månader dödt af vattsoten i Hinnerjoki Capell, samt Hästar, Oxar, Kor och Får, som af olyckor blifvit innevarande sommar lårstades, dödade, med bifogade Medicinska observationer för 2dje Quartalet;

5:o och 6:o Herr Probsten Castrens och Herr Commissions Landtmätaren Heinricii Correspondent-berättelser för 3dje Quartalet, daterade den 19 och 30de sistlidne October; samt

7:o Herr Kyrkoherden Appelgrens i Muhos Memorial af den 12 i samma månad, med anteckningar om väderlek och årsväxt, samt bifogadt prof af den hitta Myrmossan (Sphagnum palustre), som i Socknen blifvit nyttjad til matredning.

§ 12.

Ett Memorial af Herr Öfverste Löjtnanten och Riddaren Herr Otto Klerkelberg, om ändtjenade af ett Län på 4000 Rdr. Riksgälds mynt, emot förstås inräkningen uti Pihlava och Åja ogrevende Hushåll i Wesentorp Socken, öfverlemnades til Oeconomie-Utskottets utlåtande.

§ 13.

Til Ledamöter i Sällskapet föreslogos Herr Magister Docens Nils Magnus Wolpo af Herr Vice Lands Secreterarens Sollan, och Kyrkoherden i Lappo Herr Wallenström, Amiralitets Capitainen Herr Ludvig Ehrenheim, samt Handelsmannen i Åbo Herr Gabriel Jeffrin, af Herr Lagmannen, Vice-Häradshöfdingen och Riddaren Hybelius.

§ 14.

Årsberättelsen, eller Redogörelsen för Sällskapets tjenande år anmäldes vara färdig och af Beredningens Utskottet öfverseedd; men emedan tiden för dagens korthet i dag icke tillät att den samma upläsa, så gjordes härmed anstånd til den 16 i denne månad, då Sällskapet åter ville sammanträda.

§ 15.

Til Ledamöter i Beredningen för Skattefrihetens bibehållande: Herrar Professorerne Wallström, Haartman och Franzén, Herr Hofrätts-Rådet Wallenius, Herr Assessoren Gyldenstolpe, Herr Öfverdirecteuren Afzelius, Herr Professoren Gadolin, Herr Öfverste Lieutenanten och Riddaren Baron Fleming, Herr Bruks-Patron Bremer, Herr Öfverste-Quadrons-Predikanten Bäck, Herr Professoren och Riddaren Porthan, och Herr Professoren Mether, hvilka till Ordförande inom sig utvalde Herr Öfver-Directeuren Afzelius.

§ 16.

Til Ledamöter i Oeconomie Utskottet utsöllo förste notarierne i följande ordning: Herr Landshamnsmannen Jung, Herr Grosshandlaren Rosendahl, Herr Lagmannen, Vice Landshöfdingen och Riddaren Wibelius, Herr Majoren och Riddaren Forsell, Herr Assessoren Nordell, Herr Handelsmannen Baer, Herr Vice-Häradshöfdingen Svendorff, Herr Handelsmannen Maximontan, Herr Assessoren Pauker, Herr Kongl. Hofrätts-Notarien Quennier, Herr Hofrätts Kongl. Hofrätts Canzlisten Baron von Rothen, och Herr Hofrätts-Rådet Gadelli; och emedan af de nyvalde ej tillräckeligt antal nu i orten tillstädes var, så utsatte val til Ordförande i detta Utskott til i morgon eftermiddag.

§ 17.

Dådan val af Skattmästare nu skulle skrida, föredrogs ett Memorial af Herr Kammar-Rådet Winter, som nu allt ifrån Sällskapets stiftelse denna tjenst förvaltat, hvarutinnan Herr Kammar-Rådet förklarar sig så mycket mindre vara i tillfälle at längre fortfara med Skattmästareskapet, som arbetet vid det nyligen blifvit bebyrligen tillökt i anseende hvarpå Herr Kammar-Rådet begär, at Sällskapet måtte göra honom en efterträdare i Skattmästare-Embetet.

Til denna Herr Kammar-Rådets begäran kunde Sällskapet förenämnde icke vägra sitt bifall; men då förbindelse emot Herr Kammar-Rådets billiga anmärkande oförenligt wore, och den sakkunnige hvarmed Sällskapet anförtrott åt Herr Kammar-Rådet omförmälta beträde, tolkades i Sällskapets vägnar af den Ordförande, hvarefter Sällskapet til Skattmästare för ingående Jemte år med förste nästkommande Herr Professoren Doctor Pipping.

§ 18.

Efter Skattmästaren Johan Grönlund, som för hinder af andre göromål i dag upsagt sin tillsyn innehafde Skattmästare-beställning, wille Sällskapet den 16de i denne månad antaga en annan.

§ 19.

Slutligen vallde til Ordförande för ingångne halfva år, Herr General-Majoren, General Adjutanten, Öfversten för Björneborgs Regemente, och Commendeuren af Kongl. Svärds-Ord. den Johan Fredric Aminoff.

Är och dag som ofvan

C. F. Wallenius.

(1801. den 2 Nov.)

N:o 21.

År 1840 den 8 November. Sammanträdde Kongl. Fysiska Sällskapets Sällskapets Styrelse: Närvarande ordförande Herr Professoren Doctor Jungstrom, Herr Contre-Amiralen och Riddaren Hjelmstjerna, Herr Hofrätts Rådet Wallerius, Herr Kammar-Rådet Winter, Herr Professoren Gyldenstolpe, Herrar Professorerne Wetterstedt, och Gustaf Gadolin, Herr Öfver Inspecteuren Wiving, Herr Ingenieuren Gillberg, Herr Eskadrons Predikanten Backman och Herr Handelsmannen Sundeck.

Herr Professoren Doctor Haartman var för opasslighet förhindrad.

§ 1.

Först upläste och justerades det till Styrelsens sammanträde Elfte Året af dagboken; i anledning hvaraf Utskottets Sekreterare gjorde anmärkning om nödvändigheten att tillfråga Herr Magister Frenckell, huruvida han äfven för innevarande År vill åtaga sig förlaget för samma Tidskrift på samma villkor som förut.

§ 2.

Därnäst justerades den Annonce som i Tidningarne kommer att införas angående de af Sällskapet den 15 i denne Månad kungjorde Prisfrågor och utdelade Belöningar. I afseende på den af Utskottet tillskrifne Sekreteraren, att sedan Sällskapet nu emera äger en egen Medaille,

i Kungörelsen om Pris-uppgifterne ~~alltid~~ för
framtiden altid må uttryckligen utfalla
at et Exemplar af samma Medaille i Guld
utgör det stora, och 2ne dito i Silfver
det mindre Priset.

§ 3.

De Skrifter Sällskapet den 1ste innevarande till Utskottets utlåtande remitterat, skulle hedanföre emellan till genomläsning circulera, hvarefter Utskottet den 22dra dennes kl. 3 e. m. ville taga dem under pröfning.

§ 4.

Uti Memorial af den 31 Octobr. hade Sällskapets Secreterare yrkat åtskillige punkter som vörde i anledningen af till utgifvande fastställde Hushålls-Föreningen för Menige Man nu borde närmare bestämmas, hvarföfver Utskottet, med anledning af Sällskapets gifne Remiss, nu inkom i afvet-lägning, och förslag

1:o at Titeln må blifva: Underrättelser i Hushållningen för Menige Man, utgifne af Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapet; och Formatet i Octavo, samt Upplagorne 2ne: 6000 Exemplar på Finska och 3000 på Svenska.

2:o at Arbetet, utan at vara bundet til viss tid eller Arktal, må allt som tillgång gifves til tjenliga ämnen, utgå i större och mindre häften, som i starkt papper inhäftade utdelas, på sätt Beredningens Utskottet under den 7 Junii föreslagit, och til hvars färdrare befordran det äfven anses vara nyttigt, at begära dom-kapit-

1800. d. 8. Nov.
fs. U.

lens föreskrift til Prästerskapet i Stiften.

3:o at Oeconomie-Utskottet med Herr Mag. Frenckell aftalar om ~~tillhörem för~~ tryckningen af ~~tillhörem~~, dem Utskottet i anledning til den förbindelse Herr Magisteren sig förledit år ägagit (se Sällsk. Prot. för den 2 Decembr. 1799 § 8), men som genom utgifvandet af denna Skrift, i fall Utskottets plan anlägges, skulle komma at förminska, hoppades kunna betingas til drägligare pris än för andra tryckta arbeten.

4:o at de afhandlingar Sällskapet förr. ut lofvat utgifva, och nu äro under arbete, om Jordpärons-, Lin-, Hampe- och Humleplanteringar, samt Mjölkens värd och bevarels, icke såsom ämnade äro, särskilt utgifvas, utan ingå i ~~den~~ de nya Hushållsunderrättelserne.

5:o Att det öfriga innehållet utgöres af säkra och beprofvade uppgifter i Hushållningen — Diatetiska reglor — varningar emot förvända seder i sjukdomar — profmedel emot nitvärtes skador — Utvägar at til lifvet återbringa förfrusne, drunknade, eller genom andra vådeliga händelser hastigt omkomne Menniskior — Upplysningar om ogrunden af flere i Hushålls-mål vanlige vidskepelser m. m.

6:o at Namen til arbetet i Åbo Tidning och i Sällskapets Dagbok kungöres, med anmodan om kunnige Landsmäns biträde, i synnerhet sådanes, som äro practiske Landthushållare.

7:o at hvarje häfte, innan det utgifves, genomses af Beredningens-Utskottet.

Til Justitie Öfverexattningens bestridande de vigtte Utskottet icke annu föreslå någon bestämdt utväg, utan förbehåll sig därom framdeles utlåtande.

§ 6.

~~Påstigt at justera detta Protocoll hvilket~~
~~Utskottet at den 14 i denne Månad skall~~
~~Den samma vidtråda.~~

Det Modell Kongl. Svenska Patriotiska Sällskapet i Stockholm nyttjan för Silfvergattad at därmed belöna långvarig och trogen Drängetjenst, och som likaledes Utskottet til prövning meddelade, tillskrifte Utskottet äfven detta Sällskap at för sådana slags belöningar antaga, med den ända skillnad, at länkarne i stället för den aflånga formen, blifwa runda. Och som Kongl. Svenska Patriotiska Sällskapets Secreterare Herr Doctor Rutström, enligt skrifwelse af den 21 sistl. October. för den hitsända Modellen betalt 4 Rd. 32 Sk. så hemställde Utskottet, om icke denna utlägginen borde honom med förste godtgöras.

Justerad den 14 November 1800.

J. Tengström

År 1800 den 21 November. Närvarande i Berednings-Utskottet Ordföranden Herr Professoren Doctor Tengström, och samtelige Ledamöter, nehmligen Herr Professoren Haartman, Herr Regementeren Tillberg och Herr Öfver-Inspectoren Thuring, af hvilka den förstnämnde ännu är opasslig, den andre på Landet utrest, och den 3dje låtit anmäla förfall af Embetsgöromål.

1800 den 21. Nov. fs. 11.

§ 1.

Utskottet genomgick först de Quartalsberättelser, hwarmed Correspondérande Ledamöterne Herr Probsten Öman, Herr Commissionen Grafen, Herr Fält-Kam. Mether, Herr Öfverste-Lieutenanten och Rid. Möller, Herr Rector Borgström, Herr Superintendenten Wladh, Herr Candidaten Hanselle, Herr Probsten Castrén, Herr Land-Kamereraren Jungh och Herr Commissionen Landtmätaren Hjaa i Tillberg til Sällskapet inkommit, jemte anmärkte i hwarje af dessa Berättelser de punkter Utskottet egnateligen ansåg tjenlige för dagboken. Der trånga gränsor hwarinnom de icke lemna rum för så fullständiga och drag, som flere af dessa skrifter eljest skulle förtjena, och det blifwer därföre nödwändigt, att utdraga tillsammans som vore gemensamt för flere orter, och begwämligen kunde sammanställas under en gemensam rubrik på lämplig ställe; i hwilket afseende äfven berättelserne från nära belägne orter, så mycket möjligt wore, borde til hwarandra jämkas och redigeras lättare underlättas. Äfwen höll Utskottet före, att af hwarje års inkomne Quartals-berättelser et Summariskt eller allmänt sammandrag borde göras för Sällskapets Handlingar. Et lika bruk förtjenade äfwen Herr Probsten Castréns Calendarium flora Remonstris, som då det med de förra årens

Calendarier af samma hand sammanflogs i en tabellarisk form, hvilka lemnade en upplysande öfversigt af Länets Ekonomiska Natural- och märkvärdigheter.

Herr Ingenieuren Tillbergs Beskrifning om Björneborgs Stad hade Utskottet innehålla så intressanta och nyttiga upplysningar, att den förtjenade hedras med et Exemplar af Sällskapets Jetton med dess framdeles blir färdig, och hvarom Författaren emedertid borde anhållas. Och som den vore så vidlyftig för Sällskapets Dagbok, så tillstyrkte Utskottet, att den, jemte den Beskrifning öfver samma Stad, som Framl. Kr. Commerce Rådet Lagerlöf för vid pass 20 år sedan upsatt och låtit i Upsattnings-Sällskapets Tidningar införa, och efter omständigheterne förkortad, mätte genom Åbo Tidning meddelas Allmänheten.

§ 2.

Öfver den anonyma Berättelse om Kärnbränningsstället i Wasserbotten, som ägenom Herr Professoren och Riddaren Porthan blifvit til Sällskapet inlemnad, förbehöll sig Utskottet framdeles utlåtande, när den förväntade vederrättelsen i samma ämne ifrån Herr Bruks-Patron Nyssten hunner inkomma. Emedertid förslog Utskottet att lika beskaffade upplysningar äfven mätte begäras af Herr Candidaten Hanelius i Ylmola och Herr Commissionären Hembacka i Härmä, med hvilkas sakligt affeende på den samling af

Mag. Bedemii

Kol och Kimrök tillika, som i dessa trakter blifvit med Tjära til verkningen förenad.

§ 3.

1800 den 21 Nov. p:m.

Af det anonyma Memorial, som den 25 sistl. Octobr. til Sällskapet inkommit i ändamål att tjena för svar på Sällskapets de anmärkningar Sällskapet i Dec. arket af sin Dagbok gjort vid et annat anonymt Memorial angående Åker- och Äng-Tegars läggande om hvarandra m. m. fann Utskottet icke hinna göras något bruk för Sällskapets dagbok. Det tillhörde Författaren at gifva utslag, huru vida förslaget vore antagligt, och förfråga de behändigheter Sällskapet däremot upptagit, utan at tillvägagångssättet någon ifrån förslags anställande. Om derföre den anonyme Författaren eller någon annan, som sig dertil hogad, blefve det i alla fall för Sällskapet upplysande at erhålla del af resultaterne, hvarvid i Dagboken kortteligen hunde göras förbehåll.

§ 4.

Ifrågavarande Memorial af den 14 sistl. Oct. hade Herr Fändriken C. W. Wendorff, under åberopande af et i Kr. Pietils Capell-Kyrka den 12 i samma månad hållet Kyrkostämmo-Protocoll, anhållit, att Gårds Inspectoren Samuel Grau må för sin 25 åriga trogna och flitiga tjenst vid Jordbruket, på Herr Fändrikens bekostnad hedras med Sällskapets medaille eller jetton, att i en Silfverked skåras i knapphålet. Denna anhållan kunde Utskottet för sin del icke tillstyrka, så vida Medaillen icke är ämnad til belöningar af sådan egenskap, men anser Sällskapet

obehindradt kunna lära sitt maamn til Gra-
belönande med någon annan Silfverpiece
som der Husbonde kunde vara hogad at
honom tildela; hvarom Herr Jändriken
Fordenskiöld borde underrättas, med anmo-
dan at uppgifva något tjenligare förslag.

§ 5.

Åfven hade utligt Protocollet för Ja-
nua dag, Rusthållaren Simon Johansson
Passi ifrån Kaivola i K. Wertils Capell för-
Jaurling af Uskela Pastorat
manat sin Ladugårds-piga Maria
Johans dotter för 28 års trogen och berömlig
tjenst, til erhållande af någon hedersbe-
löning, den Utskottet anser kunna bestå
uti en vanlighetes bestå i en Halsked af
Silfver; dock borde Passi förrut genom Kon
Probsten Mallen underrättas, at han sjelf
bör svara til kostnaden därföre, och den
samma til Sällskapet insända.

§ 6.

Vidare föredrogos 2ne af Nyrkoker-
barne i Kyro och Monilöjärvi Herr Michael
Polviander och Herr Elias Lagus insände be-
rättelser om odlingen af de fördjärvar
Sällskapet åt dess Socknars allmoge til
utdelade utbetalat: och som de Följ Riksdalers
Silf Herr Byttmästarens Hisinger anslagit
til ett lika antal för Skalis och kring-
liggande Socknar, annu voro odispone-
rade, samt så väl ifrån Skalis som Kanki
underrättelser ännu inkommen tades an-
gående detta års plantering; så upskod
Utskottet så länge med sitt förslag til
någon ny repartition, hvarföremnas.

1800. den 21 Nov. f. M.

Utskottet likväl ansåg, at Sällskapet igenom
bref borde försäkra sig om tillgång af Po-
låter på Hattunpää gård, såsom för trans-
porten bequämt belägen, samt skaffa sig kun-
skap om priset på samma vattendrag.

§ 7.

Herr Öfverste Licentiaten och Riddaren
Möllers til Kongl. Majt, och Fosterländ-
ven til Sällskapet inkomne Tackskrifvelse om
en Saltpeter-sjuderi-inrättning i Savolax
och Carelen, hvarom Utskottet i flere afseen-
den icke vara af den beskaffenhet, at
Sällskapet det samma med sitt understö-
diga förord skulle kunnna understödja.
Ingenom en enskild entrepreneurs tjenst
tjenlighet, lyckas en sådan inrättning
lättast och kunna bäst sig; och då
skulle alla de betänkligheter förfinnas,
som nu åtföljde förslaget af en ny Em-
betsmans antagande med ny lön af Kronan.

§ 8.

Med författaren til det anonyma
Memorialet om skadan af Det afvelade in-
skränkning i Finland, var Utskottet i hu-
vudsaken af lika tanka, och tillbyrde
vidare, at det samma i Dagboken
skulle korteligen recenseras, med för-
frågan, om någon med förmon gjort för-
sök, at enligt en gammal uppgift, före-
komma fetterne flöjande genom en se-
nare afskärande bak på fötterne.

Justerad den 1 December 1800.

J. Pehrsson Ståhlberg.

Den 14 December. 1800 Närvarande
i Berednings-Utskottet den Ordförande och samtelige Ledamöter
utom Herr Assessoren Gyldenstolpe, som är utrest på Landet.

§ 1.

Å anledning af hvad å Herr Directeuren
Demoëns införde berättelse om Rauma
Stads näringar, förekommer om den Da-
ter Stades så allmänt ödelade Spets-knypplingen,
som Utskottet samma handtering, såsom ut-
görande en för Staden betydlig handelsgren, och
et medel att sysselsätta arbetsföbiten, förkorta Säll-
skapets närmare vård och uppmärksamhet.
Det vore i synnerhet ane omständigheter som
hittils hindrat tillverkningarnes fullkomlig-
het: dels på tjenlig fint garn, och dels på
goda mönster. Med hägge hoppades Utskottet,
at Staden, som äger begärlig på Nyckland,
därifrån skulle kunna förses; men til upvak-
kande af ~~omtyckt~~ begärad at förskaffa sig
dem, och af en nyttig Teckning at updrifva til-
verkningen til större godhet och begärlighet,
höll Utskottet före, at Sällskapet borde utlofva
någon belöning åt den eller dem, som förfärdiga och
til Sällskapet införde prof af de finaste och
vackraste spetsar; hvarom i sådan händelse
bref kunde afgå til Magistraten därstädes,
med anmodan at låta i Kyrkan publicera
härom, och då spetsprofven til Sällskapet in-
skickas, verificera, at de i Rauma blefvit
tillverkade.

För öfrigt skulle Hr. Directeuren Demoës
Berättelse, den alle Utskottets Ledamöter äfven
ike hafft tillfälle att genomläsa, til närmare
granskning circulera.

Den 13 Dec. 1800
fr. U.

§ 2.

Herrar Probsterne Rings och Stramer samt
Herr Kyrkoherden Mallin införde Quartals be-
rättelser, hvilka ester förrut (se Prot. för den 21 Nov.
§ 1) antagen Plan, nyttjas för Dagboken, så fort dess at-
rymme det tillåter; men hvad den förstnämnde,
eller Hr. Probsten Ring anfört om den behöfliga
skada som Ödjuren i Kans socken förorsakat, på
kallade, i synnerhet då en lika klagan från flere
Landsorter blifvit gjord, såsom Sällskapets Får-
tillda ~~utgår~~ uppmärksamhet. Och då flere til denna Lands-
plägar afhjelpande gjorde förslag annu beroende
på Sällskapets pröfning, så ville Utskottet
för denna gång endast föreslå, at Sällskapet
af Herr Directeuren Dreiblick på Tjelbars Gods
måtte begära Ritning och Beskrifning på
den förbättrade Varggärd-Hr Directeuren
därstädes skall hafva inrättat, och hvarav nyt-
ta erfarenheten säges hafva bestyrkt.

§ 3.

Uti hit remitterad Memorial af den
15 pästl. November. hade Kyrkoherden i Rare,
Hr Herr Magister Joseph Mallin ur flere skäl
påyrkat någon anstalt til införande af
Oxar vid Gårdsenhet: i stället för hästar; och
til den andan föreslagit at Sällskapet skulle
utverka en författning, som ålade hvar och en,
hvilken i någon Krono- eller Academie-Tjenst,
ville immitteras, at åtminstone i 3 år förut
hafva kört med Oxar.

Utan at misskänna nyttan af detta för-
nare slags Dragare, ansåg likväl Utskottet för
ganska möjligt, at locala omständigheter af
terreinens beskaffenhet, brist på tjenligt foder
dyr, långvåga Skogskörslor m. m. kunde hin-
dra de-
ras allmännare antagande, och höll detta för
så mycket mera sannolikt, som enligt Herr

Kyrkoherdens tillkännagifvande, Karelska Sock-
allmoge i Tyrvis, Wirtsi och flere Grann-
Socknar lange sannit excmpel af den anm-
kurhåller-method; och Utskottet förslag där-
före, at Herr Kyrkoherden skulle anmodas a
sökt tillfället härmed närmare upklyfsa.

§ 4.

Sedan af Herr Professoren Doctor Kelle-
nius på Sällskapets anmodan författade
afhandling om Linskötseln samt Utskottet
med mycket nöje en mängd goda anledningar
til förbättringar i denna Kurhälls-gren, som
ännu på de flesta orter idkas efter mycket för-
vända grunder. Sammanfattningen skulle för-
den skull, efter Utskottets tanke, förtjenen intag
et rum i Sällskapets utgifna Handlingar, ej
den första Kurhälls-Inspektionen för All-
mogen, utan den ~~erfordrade~~ afhandlingen som inne-
håller för korrt redogörande af det föregående;
blifvit utförligare afhandlingen tillförliga, til-
lråd. Men i anledning, at af erfarenheten inty-
gan hämta ytterligare bekräftelse å flere af för-
fattarens uppgifter, hemställde Utskottet, om icke
afhandlingen förmå må communiceras med Kr.
Kyrkoh. eller i Tengelmäki, Jaksen och Wirtsi
i afseende på Linets skötsel gar företräde för de
flesta öfrige i Finland, med anmodan, at lemna
Sällskapet del så väl af sitt eget, som flere i orten
bosatte erfarne Kurhållares yttrande däröfver.

§ 5.

Kr. Probsten och Ledamoten Doctor Andr. Chyde-
nii påminnelser emot Herr Professoren Doct. Haart-
mans anmärkningar vid Herr Doctorns Tankar om
Koppympningen, samt Utskottets af Sällskapet
icke lemna nytkjas; utan hemställde, om icke
Sällskapet den 15 Sistl. April vidtagne
beslut de 2:ne sistnämnde Skriftene, oförändrade
de för Författarnes vidkning, i Handlingarne
trycktas.

§ 6.

Sista justerades det tryckfärdiga sista Arket
af dagboken.

Justerad den 29 December. 1800.

J. Tengström

1800 d. 29 Dec
p. 11.

År 1800 den 29 December. När-
varande i Beredningen Utskot-
tet den Ordförande och samt-
lige Ledamöter, utom Herr Ad-
junkten Gyldenstolpe och Herr
Ingenieuren Fillberg, som
förhinder visats på Landet.

§ 1.

Sammanträdet öppnades med justering
af Protocollet för den 13:de i denna månad.
Utskottet hade däruti tillstyrkt Sällskapet, at
med åtskillnad af Herr Probsten och Ordens-
Ledamoten Doctor Chydenii sednaste skrift om
Koppympningen, låta förblifva vid sitt beslut
den 15 sistl. April, i kraft hvaraf Herr Prof-
sorn första afhandling skulle, jämte de af
Herr Professoren Doctor Haartman därvid gjor-
de anmärkningar, intagas ej rum i Sällska-
pets Handlingar. Men Herr Professoren anmärk-
te nu, at Herr Doctor Chydenii afhandling
vore alera omständlig och vidlyftig än ända-
målet fordrade, och at denna vidlyftighet
synnerhet härrörde däraf, at Författaren utför-
ligen upptagit äfven de mäst bekanta och allmän-
na detailler icke allenast om operations sättet
utan ock om de nyttjade beredning för och
tillstöt under sjukdomen, hvilka kunskaper,
hvarom de verkligen saknas hos Finlands Allmoge,
likväl icke skulle hemma igenom Handlingar-
ne spridas till des kretz; samt föreslog därföre,
at Herr Doctorns afhandling icke hel och hållen,
utan i utdrag borde i denna Handlingar tryc-
kas, och Historien om Koppympningens väden i
efterbotten, såsom af skriftens innehåll, och
förnämligast återreferande för Allmänheten,

1900 Den 29 Dec
B:11.

egentligen bibehållas. Härigenom skulle Herr Doctorns afhandling icke allenast vi-
na i redbarhet och förtjenst, utan Sällska-
pet skulle äfven vinnlägga at öfvina sina Hand-
lingar för en liberair strid, som icke vor
förenlig med deras bestämmelse eller vär-
dighet. Dylikå skulle Herr Professoren på sa-
dant sätt komma i tillfälle at förkorta sa-
nna anmärkningar, som då allt det kost-
tiga å båda sidor undantogos, til en del kom-
me at förfalla. Och emedan Sällskapet, i sam-
melse af den 15 sistl. April redan utan vederb
föreslagit Herr Doctor Rhydenius en sådan ut-
väg, hoppades likväl Herr Professoren, at Her
Doctoren vid närmare öfvervägande skulle finna
sig nöjd med den föreslagna förkortningen
af den afhandling, hvars förtjenst Herr Profess
now icke därför ansiktkände, at han i en eller
annan del nödgats bestrida Herr Doctorens öf
vertygelse i et ämne, om hvars grunder den
egentligen tillförde Läkarekonsten at döma.

Med detta Herr Professorens yttrande
ade sig äfven Utskottets öfrige ledamöter, och
tillstyrkte därföre Sällskapet, at med Herr Doctor
Rhydenius ytterligare bevräla, och begära des
samtycke til förkortande af den ‡ vidlyftiga af-
handlingen, på sätt Stadgarnes 37 § ger anledning
til.

‡ af alla dessa skall torde

‡ öfver behofvet

§ 2.

Uti Herr Kyrkoherden Mag. Cygnæi Memo-
rial af den 1 sistl. November. som i förväg, och til
den författaren kan hinna blifva färdig med
en fullständigare ekonomisk beskrifning om
Savolaks Stad, meddelar några strödda under-
rättelser om deras näringar, och et utdrag af Tull
Specialerne för et helt år, fästes Utskottets upmärk-
samhet i synnerhet vid förslaget om Söndags-Schole
och Läs-Bibliothek för Handtverkare med deras gi-
later och lärodrängar, i anledning hvarom Utskottet
tillstyrkte, at Herr Kyrkoherden egenom bref må anmo-
das, at uppgifva någon plan för sådana
Söndags-Scholor, hvarefter Sällskapet sedan
finge domma, huru vida det til inrättnin-
gens befrämjande kunde genom understöd eller
på annat sätt sträcka sin verksamhet.

Vidare hade Herr Kyrkoherden föreslagit
Sällskapet, at bifpringa Hadens med Potäter
så utsäde nästa Vår; emot därtil Jäg Ut-
skottet för sin del Sällskapet dessto mindre
vara i tillfälle, som denna rotfrukt, hvar-
på i landet sår en allmän brist, näppeligen
någonstädes kan til Kons i större quantiteter
erhållas.

Vid det infallne utdraget af Tull-
Specialerne anmärkte Utskottet, at de utan
affattad kunna förkortas, och ej behöfva
afgifvas oftare än vid hvarje års slut, då
hvarje förtullad persedel i sammanslagna
quantiteter på en gång Summariskt
utföres.

§ 3.

De påminnelser som i et den 15 sa i
denne månad hit remitterade ‡ Memorial
blifvit gjorde vid et annat anonymt i 10de
arket af Dagboken recenserad Memorial,
som Utskottet vara så enfidiga och paradoxa,
at å dem inket afseende kunde fästas,
hvarföre de äfven i Dagboken med tyst-
nad borde förbigås.

‡ anonymt

§ 4.

Til erhållande af någon belöning hade
Herr Probsten Doctor Westzynthius i Pyhäjo-
ki anmält Kronobonden i Pehr Pehrson
Lucharinen eller Hahmarniemi i Pyhä-
järvi by, som det han öfver en sank och
oländig Mosse upgjort en Wedkapsväg af
500 famnars längd, och 5½ alns bredd inom
diken, til hvars ifrågavarande Synemän-
nerne, enligt Häradsrättens Protocoll af den

4 sistl. November. prövat hafwa åtgådt 506 dagswerken, som à 8 fl. blifwit wärderade til 84 RD. 16 fk.; men Utskottet kunnat för sin del med Sällskapets antagne belöningsgrunder icke enligt, at någon belöning härföre tillstyrka. Tillväl, och så wida nytta af Luckarinens förehag, hwarigenom hans hushåll wunnit tilfälle til swedelig gare bete, icke kunde fattas i fråga, och synes Instrumentet äfwen ger anledning til det hopp, at sjelfwa Kärret, ehuru för närwarande oländigt och opraktikabelt igenom dikningen kan blifwa tjenligt til äng, så höll Utskottet före, at Luckarinen i offentlig Socknestämma borde tjenligen uppmuntras at fortfara med der odling, med försäkran at på samt gedant genom ny Syn och Socknestämmo-Protocoll kan styrkas, wntså någon lämplig belöning för sin flit.

§ 5.

Genom i allmän Socknestämma den 7 sistl. September. upläst och befunnen Syne-Instrument af den 2 Julii 1799, hafwer Utskottet wara utredt, at Academie-Gemaksåboen Henrik Johansson Wäre i Lavia by af Mouhijärvi Socken, utan bistånd af sine grannar, flyttat sitt ännekafwande hemman til behörigt afstånd ifrån byen, med en kostnad å rödning och husbyggnad af 294 RD. 40 fk., och dertom wäl brukat sine åkrar och ängar, uppgjort ny åker til 15 Kappeland af stenig mark, hwarifrån flere 1000de Lass Sten blifwit upbrutne, gjort en bärjan til Hemgårdens gård af 13 famnars längd och 2 alnars högd och bredd, samt genom dikning uttorrkat et Kärr, hwaraf 6 Famn. och 10 Kappeland blifwit förwandlade til bärjig äng, och 5 Kappeland til åker; i betraktande af hwilket allt Utskottet fann sig böra rekommendera Henrik Johansson til understående af den Silfwerpenning om 5 à 6 Lods wigt.

§ 6.

Slutteligen föredrogs et i Socknestämman den 16 November. werificeradt Syne-Instrument af den 07de Octobr. innewarande år, enligt hwilket Skattehemmans-åboen Matts Mattsson Kaunela i Pyhämaa Socken af Åbo Län, af pendunden mark upptagit två Famn. och 20 Kappeland ny åker, utbrukat et kärr om sex Famnelands widd til bete för sina Kreatur, och uppfört Hemgårdes gård til 157 famnars längd 2 alnars bredd och 2 alnars högd; för hwilken sin nä den ordens wanliga flit och arbete, som af Synemännerne blifwit til 45 RD. 44 fk. wärderade, Utskottet anser Matts skattsom förtjens at hedras med ett Exemplar af Sällskapets Belönings-Medaille i Silfwer, den han til sine Socknebors uppmuntran* borde få bära i knapphålet.

* at af honom dega efterdome

Justeradt den 2 Januarii 1801.

F. J. Tengström

År 1801 den 22 Januarii Närwarande i Berednings-Utskottet der Förfarande och samtelige Ledamöter, utom Herr Contre-Amiralen och Riddaren Hjelmstierna samt Herr Professoren Gust. Gadolin.

§ 1.

Uti Sällskapet hade Prosten i Gamla-Carleby och Ledamoten af Kongl. Nordstjerne-

Orden, Herr Doctor Anders Chydenius in-
sände ett Memorial ~~ett~~ en afhandling om
en ny tilredning af Opium, den Utskotte
efter undfången skrifvelse, nu til öfverläg-
ning företog.

Utskottet fann igenom Herr Doctorens
försök, deras erfarenhet ytterligare be-
kräftad, som redan i flere år tillverkat
Opium af Europeisk Vallmoge, och hvars
af läkare, åt hvilka det rätteligen bör va-
ra förbehållet att pröfva och bestämma
beloppet och dosis af detta läkemedel vid
oförmodade händelser af brist och nöd,
med förmon kunna bekjena sig, hälst Öster-
ländska insamlings-sättet vore bekant,
och i Gustavsfallen lika med det Herr Doc-
toren nyttjat. Hvad Herr Doctoren för-
modat om nödvändigheten af vinna Opium icke
allenast af Lorrhade frökus, utan och af
Vallmogens blad och skjelkar, instämmer
Utskottet icke uti Orientens erfarenhet,
som kunnig dessa producter både sig emellan
olika, och til verkan ganska mycket svaga-
re än det rätta Opium. Utskottet återfinner,
enligt Herr Doctorens eget erkännande, åt-
skilliga försök, som för ämnets fullkomliga up-
lysning voro nödvändiga, t.ex. om enkla
och dubbla, röda och hvita Vallmogars
olika halt, om verkan af det finska Opium
m. m. Resultatet af dem borde, efter Utskot-
tets tanka, först afvaktas; men ~~emedan~~
framsidan ~~Sällskapet~~ och så jemväl detta ankommit, vis-
de Utskottet icke, huru vida Sällskapet kun-
de finna sig fullkomligen berättigadt att
därom lemna Allmänheten underrättelse.

1801 d. 29 Januari
f.m.

Insamlingen och tilredningen af en vara,
som missbrukad förvandlats till egenskap af
läkemedel til egenskap af gift, och bytes ut
medel til dödsmord i hvems hand som helst,
och hvars tillverkning kunske just af den-
na orsak blifvit i alla Europas Stater för-
bjuden, vore ett ämne för den Medicin-
ska Policen; och ~~att~~ Utskottet höll på
sådan grund före, att innan saken göres
allmän, Collegii Medici bekännande där-
öfver först borde inhämtas.

§ 2.

Uti Memorial af den 12 förl. December
bade Herr Capitainen Adolph Magnus Grip-
penberg föreslagit Sällskapet, att med de
af framlidne Herr Assessoren Ahlman til-
lämnade Svenske Scholar förbinda en plan
til utspridande af en förbättrad Tandt-
skötsels-method, och til den ändan
i grannskapet af Tammerfors inköpa en
egendom af 10 à 12000 Rdr:s värde, som af
den förmögne Upfinningsman med 500 Rdr:s
lån skulle förvaltas efter de mest godkän-
da och begrundade grunder, hvarvid nya
och nyttsamde försök, där anledning til
dem finnes, icke heller borde uraktlåtas.
Med uttalande öfver detta förslag upfor-
drog Utskottet til dess öfverläggning om
åtgärder att befrämja Tandkunskapens verkställighet
i Sällskapet före kommer.

Gjorde Bergius-Scho-
larne angår

§ 3.

Ab Drängen Johan Jacobsson, som
enligt förskrifne bevis af Prästerskapet
i Pyttis, och Socknestämmans Tes-
timonium af den 1 Maji 1782

varit i Tjenst såsom arbetsdrängen Hos Bruks-Inspectoren Petter Forsbom; och under samma tid anmärkt sig genom fällgynt trohet och flit, samt ingifvit i synnerhet i Ängs-uppodling och Byggnader, må på der Hr Curatoris begäran belönas med et Halfband af Silfver, tillgrytt Utskottet enhälligt.

§ 4.

Ehuru utskrifvelse af den 1 sistl. Maji sidste år, hållsmagit begärt, at Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren Hiärtenberg måtte uptaga, åtskilliga anmärkningar vid den bradbakning af Rennosa Herr Öfverste-Lieutenanten föreslagit, så hade Herr Öfverste-Lieutenanten i Memorial af den 12te i innevarande Månad uppgifvit en utförligare beskrifning om tillredningssättet, och tillika inlemnat 2ne Kakor af fyrad och 2ne af ofyrad deg, att tjena til prof af brödets beskaffenhet.

Til bägge klagen hade förvallet Maja tillfälle nyttjad, och brödet därigenom i det mässa befriadt ifrån den bästa smak som utskottet den 10 Martii 1800 anmärkt funnit hos det bröd, til hvars tillredning Morsan blifvit använd oförvälld. Och emedan utskottet nu lika som då fann brödet af förvälld Morsa godt och smaklig, i synnerhet det fyrade, så tillstyrkte utskottet hållsmagen at i sin dagbok lemna allmänhetens underrättelse om Herr Öfverste-Lieutenantens och Riddarens bradbakningssätt, och upmuntran at igenom ytterligare försök att vidare fullkomna det samma, såsom bidragande både til besparing af bad och til nyttigt bruk af et lätt tillgängligt näringsämne.

§ 5

Sist justerades det tryckfärdiga förra arket af innevarande års dagbok.

Justerades den 2 Febr. 1801.

T. Tengström.

Vid 1800 den 1 Febr. närvarande i Tillredningssättet Förordnade och sakkunnige Ledamöter, utom Herr Öfverste-Lieutenanten Thuring, som anmäldes vara sysselsatt.

§ 1.

Den 15 December sistl. år hade hållsmagen til Utskottet öfverlemnat Herr Kammar-Rådet Hinders Memorial af den 1 Maji samma år, som i samma hänseende med de af Herr Professoren Doctor Tengström förut gjorde anmärkningar, Herr Öfverdirecteuren Ahlströmer, Herr Öfverdirecteuren Ahlgrens Memorial af den 14 sistl. Julii, och Herr Professoren och Riddaren Porthans Reflexioner om Tillredningsverket m.m. tillika borde lagas under nu och nästkommande granskning.

Efter alle dessa skrifter sedermera til genomläsning återkommit emellan Utskottets Ledamöter, förelog sig Utskottet nu att igenom punkt för punkt genomgå, och sätt tillstånd i lika ordning emellan

Det första Momentet i Herr Kammar-Rådet Winters Memorial angår Tillsyn på arbetare, och innehåller iblan annat åtskilligt om värt Bjöfolks ut-flyttningar (p. 5.). I stället för, att hvarje Matros, som ljeglar ifrån Skiket, enligt författningarne nu är befriad från Krono-utflyttarnes erläggande, föreslår Herr Kammar-Rådet at annu mera taxera honom, och använda de summor som på sådant sätt skulle inflyta, til underhåll för fattiga barn.

Utom hvad Herr Professoren Doctor Tengström (p. 12) härvid anmärkt, har Afdelningen ännu, Herr Contre-Amiralen och Riddaren Kjellmarstjerna, uti Memorial af den 24 förste December, som nu upläses, gjort den erinran at vid första öfverläsningen af Kammar-Rådets förslag, att de utflyttade Matroserne skulle fortfarande taxeras, med flere skäl förfäktat Bjöfolkets utflyttningar (p. 5.). I stället för, att hvarje Matros, som ljeglar ifrån Skiket, enligt författningarne nu är befriad från Krono-utflyttarnes erläggande, föreslår Herr Kammar-Rådet at annu mera taxera honom, och använda de summor som på sådant sätt skulle inflyta, til underhåll för fattiga barn.

Utom hvad Herr Professoren Doctor Tengström (p. 12) härvid anmärkt, har Afdelningen ännu, Herr Contre-Amiralen och Riddaren Kjellmarstjerna, uti Memorial af den 24 förste December, som nu upläses, gjort den erinran at vid första öfverläsningen af förenämnde Kammar-Rådets förslag, att de utflyttade Matroserne blifvit taxerade, med flere skäl förfäktat Bjöfolkets utflyttningar (p. 5.). I stället för, att hvarje Matros, som ljeglar ifrån Skiket, enligt författningarne nu är befriad från Krono-utflyttarnes erläggande, föreslår Herr Kammar-Rådet at annu mera taxera honom, och använda de summor som på sådant sätt skulle inflyta, til underhåll för fattiga barn.

Utom hvad Herr Professoren Doctor Tengström (p. 12) härvid anmärkt, har Afdelningen ännu, Herr Contre-Amiralen och Riddaren Kjellmarstjerna, uti Memorial af den 24 förste December, som nu upläses, gjort den erinran at vid första öfverläsningen af förenämnde Kammar-Rådets förslag, att de utflyttade Matroserne blifvit taxerade, med flere skäl förfäktat Bjöfolkets utflyttningar (p. 5.). I stället för, att hvarje Matros, som ljeglar ifrån Skiket, enligt författningarne nu är befriad från Krono-utflyttarnes erläggande, föreslår Herr Kammar-Rådet at annu mera taxera honom, och använda de summor som på sådant sätt skulle inflyta, til underhåll för fattiga barn.

1801 den 1 Febr
fol. 41.

I denna första förmodan instämde väl icke Afdelningen till fullo. Vid den omsorg som i Ryssland nyligen blifvit lagd på en lång Ungefärlig Skepp, hade Kaptenen och Officerarne Särgeutin och Nicander, som anse utvandringarne från Sverige för arbetslige, fått af Tabell-verket, icke vara så säkra som man trodt. — Men då sådana utvandringar, i synnerhet i framtiden kommas, förhindras, och det vore icke allenast hårdt, utan också förmenligen fruktlöst, att föreslå en författning, som ålade Skepps-befälhafvare ett visst vite för hvarje Matros, som genom eller utan hans förvållande bortmistes, så anser Afdelningen detta tillägget i denna del icke kunna någon ting afgöra, så framt icke Tillägget för inskeppningen skulle äfven ifrån Sjömans-Listan och Matrosernes inskrifvande, sådana anteckningar, som Herr Professoren Doctor Tengström föreslagit, med hvilka med skäl förmodades blifva mycket ofullständige.

Den omöjligheten att stara Varaktigheten i vårt land, som icke allenast mycket kostsamma, utan också med mödosamt förenade, förenade sig Afdelningen med Herr Prof. Doctor Tengström (p. 11.). Men nyttan af Afdelningen kunna hämtas af det för hvarje land anslagna understöd åt fattiga barn af Hospitals-medlen, och förfogade med förundran den beskymmersamhet, som i flere land gjort

Winter p. 4. Tengström p. 11.

dette understöd minder desårligt. Dock
et händi verka någon ändring, fann
Utskottet til en början vara nödvän-
digt, at ifr Herrar Landshöfdingar i
Finland begärde underrättelse, huru-
mycket barn i hvarje län af dessa an-
del underhållas, och om tillgången bely-
dd.

Med anledning af Herr Kamma-
Rådet Winters påminnelse (p. 6) om skad-
heten af Österbottniska allmogens ge-
at uppföda sina barn med Kongsorten fo-
ofelbart har mycken del i samma Lan-
skaps stora mortalitet bland ungfödde
barn (Tengström p. 5), har Herr Professo-
ren och Rid. Porthan befunnit framdeles
förelägga Hälsoskapit resultatet af Sock-
ne-Tabellerne. Men til afhjelpande
af samma elak anläg utskottet vara
tjenligast, at uti de tillämnade Hushåll
underrättelserne införas en upplysande
och nödvändig föreskrift härom, samt
tillika ålägga någon belöning åt den
klok, som i en Socken, där det sällsynt
at barn blifvit uppfödde med Modersmjölk
ten, i denna del först förgår med exem

Om Folk-hopens tillvärkt genom ut-
ländningars inkallande och bosättande,
(Winter p. 6. Tengström p. 13) gjorde Utskottet
sig för mycket mindre hopp, som Hals- va-
kets bilägenhet icke medgifver at deste
förmåningar efter behofvet understödja.
(Jämf. utsk. Prot. för den 20 Jun. 1800. §4)

Vid frågan om Hemmans-klyfning-
ens (Winter p. 8. Tengström p. 14) förekom
stos Utskottet först til öfvervägande hu-

1801 d. 1. febr
§ 11.

brukat med Ödeskapet lediga afträdande,
och med behörige förklaringar. (Jämf.
Utsk. Prot. för den 25 Jun. 1800. §1.) Så genom
lösa öfverdrifna skatter hemmanen
skyrka icke allenast försvagas och afty-
nar, utan ock grund läggas til misshel-
ligheter emellan föräldra och barn, ut-
ka fallen af de nyssnämnda följder, fö-
anfåg Utskottet för höra tillförka Kall-
Maper, at hos Kongl. Maj:t göra underdå-
nig hemställan om skärpande af en
sådan författning, hvarigenom vårt
nu både på Krono- och Skatte hemman
i den ordning
måtte förbehållas, vid
Ödeshemman, som på Kronojord
af Ärfvingar förfäras, utan rättighet at
efterträda, samt
förfäras
derhålls af hemmanen efter sin Mans
fråndöde.

Hvad Länsmän angår, hvilkas Hem-
mans-klyfningen, så borde därvid tillse,
at Hemmanen ej finge ägnom en för
länge tiden klyfning allt för mycket
försvagas (⅙ eller ⅛ mantal hvardera, efter
ortens olika förmögenhet och beskaffen-
het antagas som ock minimum), så
att alla
hemman
kunna vara
bosatte.

Det örigt föreslogs i likhet med
Herr Professoren Doctor Tengströms Lan-
ka (p. 15), at nyklufna hemman måtte
erhålla vissa friheds år för nya pålagor
til Hals och styrkan, så at i 10 år ej
större Roka afgifter af dem finge utfor-
dras, än förut af hela det oklufna

1801 d. 1. febr
§ 11.

Jämf. 1751 års Kongl. Maj:ts
nådiga bref till Landshöfdingen.

* enligt förrut utfärdade författningar.

hemmanet afgådt, til hvilket allt kr. Maj:ts Nådiga fastställelse i underdånighet borde begäras.

Hvad Herr Kammar. Rådet Winkl. (p. 10 följ:) Jämf. H:r Prof. Doct. Tengström p. 18. föreslagit om ny upsättning af förslaget hemman vid Storfinsten, så som numera förmälig på bägge sidor om Byggens plantering på deras skogvuxna och steniholtiga öfverlopps-jord, i stället Uthottet af Kronogens Befallningshafvande härstädes vara underställt tillbörligt tillsyn, hvarr uträttande förmet borde afbidas, innan Hälsingen åt denna fråga vidare vägen åtgärd.

Sidan var för i dag förliden, och Uthottet uppskjöt därföre med vidare öfverläggning til den 14:de i denne Mån.

Justerad den 21 Febr. 1801.

T Tengström

År 1801 den 14 Febr. Hafvande i Beredningen Uthottet Des Professorerade och samtelige Ledamöter, utom Herr Professoren Gjörl. Gadolin och Herr Ordinarie Landtmätaren Tillberg.

§ 1.

Det tryckfärdiga andra arket af Dagboken justerades.

§ 2.

Därefter fortfors med öfverläggningarne i anledning af Herr Kammar-

1801. d. 14. Febr. fs: 1.

Rådet Winters, Herr Professoren Doctor Tengströms, Herr Öfver Directoren Alfvings, och Herr Professoren och Riddaren Porthans Memorialer.

Til befordrande af Koppympningen hade Herr Professoren Doctor Tengström (p. 6–10) föreslagit flere utvägar, i anledning hvaraf Uthottet fann för del tillfyllestgörande, at Hälsingen i en underdånig skrift til Konungen, måtte med en pålitlig calcul, sådan som Herr Professoren Doctor Haartmans nämnde af Herr Professoren Doctor Thydenii afhandling om Koppympningen innehålla, ådagalägga och berätta Kronans vinst af de kostnader som på ympningens befordrande användas; at Hälsingen på sådan grund måtte föreslå och begära et understöd af Staten til detta ändamål, med 16 för det Provincial-Medici eller andre Läkare för hvarje af den ympade barn ur den arbetande Classen; at det må åligga de Läkares skyldighet, som nyss detta erfordre at ympningens handlagt och Koppornes förlopp lemna underrättelse i ortene åt den, som därtill kunnas lugnade och skicklige, och af hvilkas bevåde de skulle förskaffa sig till sin egen förtel kunna befrias; at det begärda understödet ~~för 10 Lif~~ ej måtte indragas förr än ympningen kommit til sin väda i gång, och den thus förutan kan bära sig; och at det må ålägga alla befallande Klockare, at bära sig gripna och skota Koppor. (Hälsingen Prot. för d. 1 aug. s. 17).

Hälsingen Prot. för den 1 Aug. s. 17.

Med afseende på denna Lönkning i Klockarnes Skyldigheter, hade Herr Prosten-Fredrikander och vice-Notarien Bäck uti innkommit Memorial påmint om nödvändigheten af förse dem med Klockare-Bord enligt 15 §. i Kongl. Maj:ts Nådiga Resolution af den 10 Aug. 1752. verkställigheten deraf, som på de flesta orter hittills utebliefvit, och som icke heller nu mera öfver allt är möjlig at vinna, borde därföre, efter Afskottets tanka ~~vara~~ yttras, så vidt möjligt vore, och anmälan härom göras, at sammanhang med de föregående punkter, och Herrar Landshöfdingar, som hafva öfverflyttade mantalslängder at disponera, anmodas at på dem lämpa anläggande Klockare-bord. — För dessa sina Besvärdens borde ock så Klockarne vara pliktige at verkställa de föreskrifter i Kungörelsen Bokslutet kan vilja ~~man~~ bringa i gång, och om utslaget af förslagen meddela underrättelse, hvarigenom Klockare-bord den ikke i sin mån skulle kunna erhålla bifall af Oeconomiska Scholar på Landsbygden.

Att ålägga Präster anskaffning af Kappyspänningen, och därmot förhelgälda dem några förhöjdes månligheter och befordringar, anser Afskottet vara flere än ett skäl betänkligt.

Om ändring i utskylderne för dem af Allmogen som låta Kappyspänning anställa på sina barn, ville Afskottet, så vida tiden nu var förflutna, den 21 i denne månad öfverlägga.

Justeradt den 21 Febr. 1801.

A. Leijonstrom

År 1801 den 21 Februarii, Närvarande i Berednings-Utskottet de Ordförande och samtlige Ledamöter, utom Herr Öfverjägmästaren Gyldenstolpe, Herr Professoren Hartman och Herr Ingeniören Tillberg.

§ 1.

Protocollerne för den 7 och 14 i denne månad upläste och justerades.

§ 2.

Därefter förehafvades öfverläggningen i anledning af Herr Kammar-Rådet Winters, Herrar Professorerne Doctor Tengströms och Biskopen Forbus samt Herr Öfver-Direcfuren Afzelius Memorialer.

Uti förslagen om befrielse för Krono-utskylder, hade Herr Kammar-Rådet Winter (§. 12) och Herr Professoren Doctor Tengström (§. 2 följ.) föreslagit åtskillige rättelser. Lika med ~~den~~, ansåg Utskottet en hvarje, som har fyra mantalsskrefna man, som har fyra mantalsskrefna, icke vara i behof af någon afseende. Med dem, som icke äro Stommanvärdighet. Karl äro förhållandet mycket olika. ~~och Utskottet tillstyrkte därföre~~ bör hörde först alla så kallade Enkesingar, som tillhöra mottet, till underhåll af en både obestånd och förhatlig titel, hällre ville gifva namn af Drängar, Dagsverkare och Arbetsfolk;

och Jacke-Handtwerkare

vidare alla Torpare; hvarnäst Reserverne, som ehuru befriade för Mantals-peningarnes erläggande, likväl ännu betala både Lön och Betalnings-afgiften jämt Slottshjelpen; och slutligen de af arbetande hopen i Städerne, som icke äro bofaste. Igenom en tjenlig och billig lindring i utlagorne för desse Medborgare skulle, efter Utskottets förmodan, jämväl förnämligen de Föräldrarne uppmuntras, at bättre vårda sin afföda, och staten således vinna i folkstyrka och inkomster. Utskottet hyste därföre Ridderskapet och Adelsstandet, at hos Konungen i underdånighet föreslå en författning, hvarigenom alle Medborgare ur nyssnämnde Classer skulle för sig och sina Hustrur njuta befrielse för Mantals-peningarne då deras första, för Lön- och Betalnings-afgiften jämt Slottshjelpen, då deras andra, och för alle öfriga barn intill 6 barnens lefva; och denna befrielse komma Föräldrarne till gobo intill des alla deras barn äro mantalsskrefne.

Två eller flere barns födelse på en gång borde genast medföra samma förmån, som deras successiva tillkomst, och med samma förhållande af barnens bibehållande vid lif, och ett eller flere barns död reducera Föräldrarne till den skatt som svarade emot deras bestående antal barn. Nyttan af hela denna anstalt skulle det

Ett år därefter

icke falla Ridderskapet svårt at för en upplyst Monark ådaga lägga; och i fall den hittills beskattade afgiften för Hemmansbonkare i deras ställe blefve indragen, vore åtven förluften genom de föreslagne nya författerne till en del genast ersatt.

Herr Professorn Retzius Doctor Wingstrom (p. 9) och Författaren af ett i Dagboken (p. 155) recenseradt Memorial, hade emot förslaget någon särskild lindring på lifstid i de personelle utskylderne, och Berednings-Utskottet för sednare hälften af Ridderskapets tredje år (Prot. för d. 23 Maji §. 20 Jun. §. 4. och 29 Aug. §. 5) jämväl at tillstyrka en lika utväg. Men nu varande Utskott förmodade dennes, att någon särskilde upmuntran icke borde behöfvas, i fall på Regeringen, enligt Utskottets projekt i Protocollet för den 14 i denne Månad, tvenne Föräldrar understödja Kopp-ympningen och tilbela den ära som den samma förrätta.

Till befordrande af Storskiftens skyndsamare fullbordan, hade Herr Professorn Doctor Wingstrom (p. 15 följ.) föreslagit en sådan ändring i 1783 och 1799 års Landtmätare-Taxor, at mätning-arfvodet antingen måtte nedsättas till samma belopp som år 1783, eller i dess ställe betalningen för skiftes-arbetet förhöjas till vidare förhöjas; och Utskottet förenade sig nu å nyo i en lika hemställan, med tillägg, at då denna angelägenhet hos Konungen i underdånighet anmäles, på besvärad af Chartors förfärdigande åtven måtte fästas det afseende och billighet afseende, och stor Charte-löfen till Rdr:r på Man-

Jämf. Prot. för den 20 Jan. § 4. och Mom.

1801. d. 21. Febr. N:o 11.

* som de föräldrar af allmogen, som låta ympa Koppar på sina barn,

** som anser beträffande, at på en gång föreslå så många utskylder på statens inkomster,

25.5.

lade tillika föreslås.

Hvad Herr Kammar-Rådet Winter och Herr Professoren Doctor Tengström yttrat om förmånligheten af Landt-Tullarner uphäfvande, ägde Utskottets fullkomliga bifall. Men vid reparation af den afgift, som i stället för Tull-längden skulle läggas på Rikets inbyggare, funnos flere svårigheter möta; och då den belagda summan vid Riksens Ständers enskilta öfverläggning borde bestämmas, vore det åsyftet Riksens Ständers enskilta att jag därom vid en Riksdag förorda. Utskottet höll således före, att i denna del för tillfället ingen ting annat återstode, än att hos allmänheten underhålla de verkyggelser om Landt-Tullarnes skada för landet och ringa nytta för Kronan, samt vid tillfälle framställa sina tankar därom, egentligen med tillämpning på Finland.

Justerades den 5 Martii

T. Tengström

Åre 1801 den 5 Martii blefvo närvarande i Deputerings-Utskottet de Förordade och samtelige Ledamöter, utom Herr Squadrons-Prosten Kanten-Wirth och Herr Handelsmannen Sundbeck, af hvilka den förre anmäldes vara sjuklig.

§ 1.

Vid justeringen af Protocollet för den 21 i föregående månad, upläste Fiskalen Hr. Öfverdirektör Alfving sin Förslag om Landtmätare-anstalten för Finland, hvarom Protocollet för nämnde dag förmäler.

Föredrogs en Promemoria af Hr. Öfverdirekt. Alfving och rättelse i Landtmäteri-författningarna; som skulle Protokollet till Utskottet

vidare vill bero, att inkomma med förslag till en förhöjd och tjenligen bestämd Ofverdelöns-lösen.

Likaledes fann Utskottet vid förslaget om Landt-Tullarnes uphäfvande en förnyad yttermärksamhet, och begrep den, att Kongl. Maj:t åtven utan Riksdag, för [illegible] genom särskilda Arrende-contracter [illegible] med sådane som med det svenska Ståder redan skola vara ingångne, eller på annat sätt, kunna finna landsfaderliga åtgärd att denna för det allmänna så ytterst angelägenhet, hvarom förslaget skall framställas, når det framställer sina tankar om Landt-Tullarnes tjenlighet, tillika borde göra underdånig anhållan.

§ 2.

Därefter justerades det Expeditionerliga arbete af dagen.

§ 3.

Sedermera fortfors med öfverläggningen af anledning af Herr Kammar-Rådet Winters, Herrar Professorerne Nordströms och Doctor Tengströms, samt Herr Öfver-Directeurens Alfvings Memorialer, och förekom nu i ordning den andra Artikeln om Societets upbyggning.

Då hvad i nyssnämnde Skrifter anföres om de nedre Lärdoverkens tillstånd i Finland, samt Utskottet hållit för nyttigt att hos Öfverheten vidtaga anmälning åt hvem förslag om förbättringar, Apologist-Arsenen vore i stil närvarande Skrift icke väl inrättad, eller så avande emot skolo ordningen

* och Scholæ ungdomens förökade behof.

i VI Cap. 6 § hydeligen uttryckta afsigt (Fr. Stat. p. 4 fg. Tengstr. p. 24). Där vore flere Lärlingar än Läraren kunna höra; och tillfälle saknades till inhämtande af nya nödiga kunskaper. Att afhjelpa dessa brister, vore nödigt, ehuruligt Herr Professoren Doctor Tengström, förslag, fördela denna Class i 2ne Cirklar: en högre och en lägre; den förstare sådan Classen ungefärligen nu är, endast med mera vidsträckare uppmärksamhet åt Historien och Geographien; den senare, med afseende på denna enklare inrättning, som denna fig til behöfde meningar och embeten i Staten, endast med Lärande af Franska och Tyska Språken, Natural-Historien och grunderna af den practiska Geometrien, samt enkla och nödtorftiga kännedomen af den allmänna och i synnerhet Fädernelandets Historie. Och ehuruväl Utskottet anser denna inrättning icke belägga eller böra stadgas til Chemien och Oeconomien, (Tengstr. p. 24), så synes på detta ställe icke möjligt att fatta af denna utan föregående underbyggnad, tvedde Utskottet likväl icke kunna vänta, att den nu varande Apologisten til underrättningens meddelande i alla andra nyttiga stycken kunde äga till eller kunskaper, utan befinner det en nödvändighet, att til förslagets befrämjande hos Konungen söka utverka anslag till aflöning för en ny Lärare, med

1801. d. 5. Martii fm.

förening Fenchio Primarie Läraren af Kronohäradet i Skara Hemmans (Tengstr. p. 27) samt dubbla Gesäll-år, eller i fall denne begäran icke skulle kunna villfaras, en författning, som både Rektor och Conrector, att alternera med Lärlingen i denna högre Cirkel af Apologist-Classen (Tengstr. p. 29 fg.)

Vad Gymnasium i Borgå angår, så saken tillstadd med Herr Hammarstedt (p. 30 fg. och Herr Adj. Prof. Winter (p. 30 fg. och d. 22 Aug. 1800 34) och Herr Professoren Doctor Tengström (p. 30 fg.), att det tillgodo hade behof af en Lärare, som i Natural-Historien och de practiska Grundskapernes grunder skulle lemna ungdomen handledning; och til denna brådtens afhjelpande vore i Utskottets tanka den utvägen lättast, att Kongl. Maj:t i underdånighet föreslår, det Linguarum eller Moralium Lectoren skulle afträda sin lön, emot erhållande af et nära Borgå belägget bättre Pastorat, som ämnas, och med den ledsamma lönen en ny Lector tillsättas för Physiken, Chemien och Natural-Historien, med tillämpning på allmänna Läroverket.

I frågan om den Academiska undervisningen (Tengstr. p. 32 fg. Forkan p. 10 fg. Winter p. 21–23), ansåg Utskottet, att af Sällskapet icke något egentligen kunde tillgöras. Men att Sällskapet genom premier måtte uppmuntra Ungdomen til Natural-

Historiens läraude, och samtlingars förrä-
de af Örter, Djur och Mineralier, jemväl
inhämtande af grunderne för Oecono-
mien, och enligt den hemställan Memoria
lerna författare gjort (Winter p. 23. Rothe
p. 11. Tengstr. p. 37) utdela sådana belöne
gar til en början åt inga de flitigaste
studerande, därtil Hans Utskottet sig
hafva fullt skäl at styrka; äfven som
Utskottet, med gillande af Herr Professoren
doctor Tengströms förslag (p. 42), anser nö-
digt, at vid de förhör som enligt ena-
digen utkommen författning, blifvit de
ålagde, hvilka vid de publike Examinerna
ämna söka sin förtjenst; Oeconomie enligt ämna sökas sin förtjenst; Oeconomie enligt ämna sökas sin förtjenst; Oeconomie enligt ämna sökas

År 1801 den 11 Martii Nåd
varande i Berednings-Ut
Ihhatet der Crofvande om
Jamteliga Ledamöter, aboo, B
Professoren Doctor Hasselstrom
Jown anmälter vara utresk
på Landet.

Under fortsatt öfverläggning i a
ledning af sednast förevordne Memor
ler, gjorde Utskottet nu ~~i~~ början med den Fredj
artikeln om Tjenste Allmogens förda
hvarvid Utskottet om icke hade anna
förslag at göra, än at en ny och kraft
för skärpte förordning för Tjenste hjon, at använda
de indragne Helgedagarne til arbete
(Hüner p. 28 Tengstr. p. 44) borde af Sä
pet hos Kongl. Maj:t ~~utverkas~~ i underdånigh
utverkas, med 10 Daler Silfvermynts ir
för de trefskande: hörande ~~Lerna~~ ef
dant påbud, efter Utskottets tanka, ic
ke, såsom i Utskottets Protocoll för den
Julii sistl. år (34) blifvit projectera d
blott inlopa i den nya Tjenstehjons
stadgan, utan genom särskild förfat
ning til efterlefnad kungöras. Och
höll Utskottet i förigh före, at ingres
sen til den underdåniga ansökning
som i detta ämne borde komma at
göras, jämväl kunde innehålla en
erinran i förbigående om den vid
för Landet, som Söndagarnes Helgh
ning på Söndagar skulle medföra.

1801. d. 11. Martii
B. 11.

Därnäst förekom i Herr Kammer
Rådet Winters Memorial (p. 40 följ.) den
3:de artikeln om trög afsättning. Och
huru, enligt så väl den, som Herr Profes
sorens Doctor Tengströms (p. 48) tanka, vid
nu varande ringa folkmängd, betydli
gare strömreningar och nya båtle
ders öppnande ej kan vara at påtänka,
som Utskottet til ett sådant företag i
framtiden vägen likväl vore öppnad
genom den af Kongl. Maj:t i nåder
tillsatta Strömreknings Committé;
Att skepp vore icke heller förloradt,
att genom upprättande af privata bo
lag något til detta ändamål uträk
tas; och under en sådan förmodan
påminnte sig Utskottet, at redan i
20 år eller mera varit fråga om öp
nande af communication emellan
Aurajoki å och Tyrvis sjön. Och eme
dan härom flere undersökningar
blifvit anställde, och det vore sällsyn
nt värdeligt, at så mycket möjligt är
söka uppmuntra en sådan anstalt
i gråndskapet af des eget stambåll,
så beslöt Utskottet, om icke Säll
skapet ville ifrån Konungens Befall
ningshafvande här i Länet, Herr Lands
höfdingen och Riddaren Wetterstedt, och
öfrige vederbörande, som vid denna un
dersökning lagt hand, försköffa sig
del af alla Chartor och Handlingar
som fakta, hvarigenom icke al
lenast en interessant Memoire kunde
vinnas för Handlingarne, utan ock til

* samt om möjligt är längre upp åt Landet.

åventyrs några förmögne och patriotiske Medborgare förmås att i bolag draga försorg om verkställigheten.

Under denna och föregående artikel hade Herr Kammar-Rådet Winter (p. 42 följ.) och Herr Professoren Doctor Jensen Ström (p. 44. 54) yrkat nödvändigheten af en fri Victualie handel både för Staden och Städernes invånare. Uti detta syftiga ämne, som i anledning af Herr Lagmannen Wibelii uti Stockholm utgifne Memorial, innehåller Dagbok, ordnan samt hos Hållsmagen til öfverläggning förekommit, och hvarom Utskottets jämväl den 27 Sept. samma år til styrkande afgifvit, var Utskottet med alle dess författare af lika öfvertygelse; och anser denna väsentliga angelägenhet framför allt förtjena, att inför Thronen i underdånighet frambäras och recommenderas.

I anledning af den 5te Artikeln om brist på Dragare (Winter p. 74 Tengstr. p. 58), hade väl Utskottet, att Oxafvelbäst befordrades genom vårt Lands hela yta, men tarfvade tillvägagående som på flere orter att uppmuntras genom belöningar för dem, som vid sitt åkerbruk vedertaga nytt jämväl af Oxar. Ehuru instämde en sådan anstalt med Herr Kyrkoherden Mollins den 14 sistl. December. (§ 7) förordnade förslag; men innan Sällskapet tillstyrker några sådane belöningar; borde förut nödigt att inhämta Landtmännens

1801. d. 11 Martii
§ 11.

delse om hvilka de orter äro, der man äfven icke nyttjar Oxar vid Jordbruket, och huruvida localen i dem må tillåta eller hindra införandet af en ny sed.

Angående premier för den Allmoge som i medlertid eller annorstädes idkat Ostertåtten håller och kör Stad, eller på andra trakter, hvilka som förut icke idkat gärdeles Häftgandel, kan visa sig hafva på kortaste tid uppgått och försålt det största antal Häftar, (Winter p. 75 följ. Tengstr. p. 61) åberopade sig Utskottet, hvad des Protocoll för den 27 sistl. Sept. § 2 innehåller.

Den 6te Artikeln om Odjur (Winter p. 76. Tengstr. p. 62) hade sistnämnde dag föranledt Utskottet til en hemställan, den Utskottet nu äfven förenade, dock med den förändring, att den föreslagna underdåniga anhållningen hos Kongl. Maj:t inställes, af orsak, att Utskottet förnummit att en dylik åtgärd på den grund, att Landets antal i Stockholms-Länet bör hos Domaren förvaras.

Hvad 7de Artikeln om dryga Skatter och Utskylder (Winter p. 79. Tengstr. p. 63) innehåller, vädjade hos Utskottet den önskan, att den Häst-vacance-afgift, som Rusthållare erlägga, måtte få uppbäras af Kronofogden vid samma tillfälle då Regementets paste-volance clareras, och hvarom på de ställe Herr Kammar-Rådet Winter (p. 40) anförd, Sällskapet Prot. d. 27 Jun. 81. anhåller kunna göra underdånig proposition.

Likaledes hyrkte Utskottet till bifall
på Herr Professoren Doctor Tengströms för
slag (p. 64), at af Samtelige Konungen
Befallningshafvande i Finland begär
de beskaffade Cameral-upsyningar,
som Memorialet uppgifver
och at Herr Doctorn må anmodas, at
enligt sitt anbud, därtil upgöra och Fa
bellanissak utkasta.

Justa, ut den 21 Martii

T. Tengström

År 1801 den 21 Martii när vid
de i Berednings-Utskottet Le
dförande och samtelige le
möten, anmodade Herr Ho
Rätts-Rådet Wallerian, Herr H
genieuren Fillberg, Herr Profes
ren Gustaf Gadolin och Herr C
ver-Inspectoren Thuring, af hvi
ka den sistnämnde anmälde
vara afresst på Landet.

§ 1.

Protocollerne för den 5 och 11 i denne
månad uplästes och justerades. Utskottet
d förestående dag ansedt Physiken och Ke
mien, såsom icke möjligt at skiljas af den
ungdom som besöker Trivial-Skolarne, o
som til dessa konstapers inhämtande fak
nar nödig underbyggnad, vid hvilken
yttrade samma Utskottet nu åfven förbl
nöjet emedan Herr Professoren Dahl
ström, som i sitt Memorial (p. 24) yrkat
nödvändigheten af en Elementarisk inn

gning, så väl i dessa Vetenskaper, som i
Mathesi, i synnerhet Applicata, til stad
för sin mening åberopade och ingaf Herrar
Professorerne Johan Gadolins och Nethers
samt Herr Magister docens Hällströms
skriftliga yttranden, hvilka kuteröfskali
gen innehölle en förteckning öfver de be
gges, som vid de lägre undervisnings verken
med förmån skulle kunna tillvägagå ung
domen i Chemie, Mathematik och Physik,
då skulle desse Ämnen, jämte det Memorial
som til dem gifvit anledning til Hälsovet
enbemälde, och på en gång med Utskot
tets utlåtande föredragas.

§ 2.

Af Herr Kammar Rådet Winters och
Herr Professoren Doctor Tengströms Memo
rialer företogs nu den första artikeln om
säkerheten af Fords befrielse (Winter p. 47.
Tengstr. p. 70) och om författningarne i
allmänhet (Winter p. 45. Tengstr. p. 72); och
Utskottet förenade sig enhälligt i den
tillstyrkan (Tengstr. p. 74), at Hälsovet hos
Kongl. Maj:t i underdånighet ansökte anhål
la, det ~~nödigt tillstånd~~, at vid alla tillfallen,
då man fråga kan uppstå om en ny Oeconomisk
Stadga, Kongl. Maj:t då därföfver, och så vidt
den kan angå Finland, ville i nåder inhämta
Hälsovets underdåniga utlåtande, innan
den til allmän efterrättelse utfärdas, på det
Kongl. Maj:t därigenom måtte komma så
mycket bättre i tillfälle, at kunna sina höga
författningar efter landets kraf, och dess bä
nares både önskan och största fördel.

Vid sitt Memorial hade Herr Kammar
Rådet Winter slutligt anfördt, at Åbo och Björ
neborgs Läns samt Åland Mantals-längder

för åren 1777–1799; och emedan Utskottet anser de från Lefa Finland införe väntade och til en del redan ankomne Sockne-Taxeller Summa af den vinna delz styrkande delz rättelse, så ville Utskottet i sådant ändamål föreslå Sällskapet, at ifrån samtelige Herrar Landshöfdingar i Finland begära et utdrag ur Mantals Längderne för sistlidet år 1800.

Hvad sistl. angick Herr Öfverdirecteurens Alfvings Memorial af den 14 sistl. Julii, med därvid bilagdt utkast til arbetsplan för Sällskapet, så hade Utskottet för sin del ingen ting at tillägga til det yttrande som däruppå blifvit afgifvit, och hufvudsakligen gemält därpå ut, at den upgifne Planen icke kunde inlemnas til Kongl. Maj:t, eller Sällskapet binda sig til någon viss ordning för sina underdåniga förslag och anmärkningar, hvilka, sedan de blifvit antagne och beslutne, borde efter hand och så fort görligt är, utarbetas, och til Kongl. Maj:ts nådiga pröfning öfverlemnas.

§ 3.

I anledning af hvad Sällskapets Protocoll af den 1 (§ 13) och Utskottets Protocoll af den 3 Sept. sistl. år (§ 4) innehåller, företogs nu åter öfverläggning om utgifvande af Sällskapets Handlingar; och emedan Utskottet ansåg nödigt, at med Herr Magister Frenckell härom ytterligare rådgöra, så beslöt at Herr Magistern til den 28 i denne Månad, då Utskottet åter samman träder, skulle i sådant ändamål anhållas.

Jämf. Sällsk. Prot. för den 22 Nov. 1800 § 7

1801. d. 21. Martii
§ 4.

Vid sagde tid var Utskottet af den tankar, at utaf de i Protocollet för den 4 Sept. 1800 (§ 4) förtecknade Skrifter, äfvensom Dagbok af Herr Probsten Castréns Calendarium Flora Kemiensis för flere år (se Utskottets Prot. för den 21 Nov. 1800. § 1), och af Herr Kyrkoherden Castréns Anteckningar öfver Väderlek och Naturs märkvärdigheter i Pyhäjoki i Lappmark åren 1795 och 1797, förslogos at i Handlingarne införas; det sednare i synnerhet til upplysande af den behöriga förändring Herr Apothekaren Julin tillåtit sig vid deras meddelande åt Kongl. Vetenskaps Academien i Stockholm (Sällsk. Prot. för den 15 Dec. § 4, och 16 Mart. § 7.)

§ 4.

Nu föredrogs et den 2 sistl. Febr. til Utskottet remitteradt Syne-Instrumente öfver den laga byggnad Landshöfdingen å Degerby Fröls-skolmästare under Prästkulla gård i Sunds Socken Johan Mattsson på egen bekostnad uppsatt, uti hvilket Syne-Instrumente han anmält bifall af Frälsegårdens ägare, att med lån af Segel, hvilket han redan den 6 November 1798 då Synen hölls, till största delen redan återbetalte. Enligt nämnde Syne-Instrumente, som den 17 Febr. 1799 blifvit i offentelig Kyrkostämma upläst och bekräftad, består denna byggnad uti en farstugu af 3ne rum, samt en ryumlig och ljus vind, och utgjorde i värde, enligt bifogade Kostnads-förslag 512 Rdr. 44 fl. hvarutom inbygdt blifvit at Johan Mattsson sedan sitt tillträde år 1790 uppfört en ny Ladugård byggnad, samt betydligen förbättrat hemmanets förut vanhäfdade åker och äng.

Utskottet gjorde nu, at detta Syne-Instrument en gång förrut hos Sällskapet före-

Utskr. Prot. för d. 1 Maji 1799 97.

vant, men fasom icke belöfagadt med erfor-
derligt kostnads-förslag blifvit utan vid-
re pröfning den gången återförvisat, [illegible]
[illegible] utan; emedan för sin del ville
Herr Eqvadrons Predikanten, här ne hafva
anmärkt, at utan kostnads förslag åt
förrättningen skedt icke blott i anseende
till bifogade kostnads-förslag, utan ock
af den orsak, at twe Synemän, Nämnde-
männen Hans Lindholm och Djerdingsman
Elias Sandberg namn underskrifter fak-
nades å förrättningen; i anseende hvarbl, o
då dessa vittnen annan icke finnes vara up-
fylld, Herr Eqvadrons-Predikanten icke ked
ler nu anse sig befogad, at utlåta sig öf
ver Johan Matssons rättighet till belöni

Men emedan Consistorii öfriga bedöm
ser anföga de intagna recificationern
för tillräckliga, och finner, at Johan Matt
sons berörda sig företag innebar ej mindre
en vinst för allmänheten än en egennyt
trans till andra Jordbrukare, sanden af
Fråga Allmogen, så stred efter förgån
gen öfverläggning til ballottering, då
igenom 7 hvita kulor enhet en svart af
gjorde, at Johan Matsson gjort sig för
tjent til belöning, som enligt Consistorii
förslag borde bestå i ett Exemplar af säl
skapets Medaille i Silfver, dock utan
rättighet at bära den.

§ 5.

Åt Krono-Nybyggaren Johan Johan
son Lammi i Pundais by af Ruovesi
Socken, som enligt den 28 Oct. förl. år

förrättad, och der i innevarande månad
til Kyrkoherdsämbetet med Kyro Capell bor
rificerad syn, år 1766 började med upod-
dingen af detta sedermera til ½ mantal
uppskattade Nybygge, och därå utom nödig
Jordbyggnad, uppodlat sjelfon geometriskt
Innehaf äfven af stenbunden mark, och
förbättrat den med jordblandning, gjord för-
sin til ett så kalladt hyttefang uti ett där
varande uttappad insjö, hvaraf nära ett tun-
dland redan är färdigt och besått samt
förbrukat med 215 famnar 6 quarters djupt
dike; för hvilka förenade sine svaga ängslägen-
heter genom uttappande af näpstämnen och
genom en annan insjö, och utöfver den för-
ut gräfft ett 100 famnars utfalls-dike af
6 quarters djup, samt utöfver den förrare dra-
get 90 famnar utfalls dike, til ½ del i-
genom ett berg dels utsprängt och
dels brändt, til ½ alnars djup öfverallt, anser
Consistorii en belöning böra lemnas, bestå
de uti en förgylld Silfverbagare om 20 lod
med tjenlig påskrift.

§ 6.

Emedan Bonden Mårten Henricsson
Kitunen från Wirdois Capell af Ruovesi
Socken, enligt Härads Rättens i orten Pro-
tocoll af den 6 d. 1 Febr. 1794 och Socknestämmo
Protocoll af den 8 Febr. innevarande år,
genom en tid af 22 år, utom skall dödat
åtminstone Elfhundrade trettio Rofdjur
gamla Björnar, samt åtskillige Björnun-
gar, och utan afseende på egen flere gån-
ger erhållad lifsfara, rund förfallen fick
mytliga bemödande til utrotande af
dessa Madejur, hemställde Consistorii til

1801 d. 21 Martii
1801.

Sällskapet, at genaum ett Exemplar af
sin Belönings-Medaille i Silfver, den
Mårten Kihlanen borde få bära på bröst-
set, betyga honom sitt nådebehag.

§ 7.

Uti skrifvelse til Sällskapets Secretera-
re af den 1 sistl. Febr. hade Herr Öfverste
och Riddaren Baron Hugo Hjelmfelt för-
klarat sig hegad, at å Vegala Herr Öfver-
sten och Riddaren tillhörige Egendom un-
dertaga sig afsyn, och i sådant afseende an-
hålit att emot betalning mundi få några
af de Officerare Sällskapet tillsatt Skrif-
ning, igenom Sällskapets församlingar
förlyses med en hvar som vore benägen i
Vin- och Trägårds mästeri, vilka emot för-
månliga villkor ville sig där i orten
nedsätta; hvarutom Herr Öfversten och
Riddaren inlemnat ett Protocoll af den 17
Nov. 1797 från Härads Rätten i Lacka,
med däruti intaget Syne-Instrument
öfver de nybyggnader, reparationer
och uprodlingar, som å Nieuelä eller
Leinonen Upbördsmanstorp Kronofare-
ställe ~~in~~ i Kuusvesi By af enämnde Lauk-
Socken blifvit verkställde af Arrendatoren
Lieutenanten vid Tavastehus Regemente
Herr Carl Christian Törnjer, i anseende
til hvars i så måtto ägande förtjenst,
Herr Öfversten och Riddaren föreslagit
Sällskapet att hos Konungen i nederdå-
nighet anmäla honom til understående
Kongl: Wasa Orden, eller i händelse så-
dant skulle lämpas olämpeligt, lemna
Herr Lieutenanten någon annan tillbör-
lig uppmuntran.

1801 d. 21 Martii
§. 11.

Hvad den förra omständigheten be-
träffade, så fann Utskottet, at Herr Öfver-
stens och Riddarens begärda förmånsrät-
te, och sedan alla förledne Höst tillkomne
tjenstgör redan voro disponerade, icke
kunde villfaras, åtminstone som Sällskapet om
icke ägde tillgång til någon skicklig Trä-
gårdsmästare och Vinskötare, til hvars in-
tagande hos Kongl: Trädgårdarne Trä-
gårdsmästare tillvägagående tillfälle,
hvarom Herr Öfversten och Riddaren
äfven Utskottets tanke, genaum beröf-
vorde underrättas; med tillkännagif-
vande, at Sällskapet i frågan om Herr
Öfverstens sednare förslag, hemmit detta-
lagt och sig icke tillständigt, at hos
Kongl: Majt proponera någon Rid-
ve, och at Sällskapet för anförde om dy-
lik anmälan mera lämpeligen kunna
göras af Herr Öfversten och Riddaren
själfve, som i egenskap af Chef, därtill
äger mera auledning,
~~och icke Utskottet emedgifvet, utan~~
~~vederbör förenat utföra detsamma.~~

§ 8.

Uti den mera nådige Skrifvelse af
Allmänheten genaum Åbo Tidning, Stock-
holms Posten, Sällskapets Dagbok och
årliga Redogörelse inhämtar tillbörligt
Kännedom om de belöningar Säl-
skapet hvarje half år utdelar, befa-
rade Utskottet likväl, at de icke på
mycket som de borde, kommo til den
lägre Menighetens kännskap, som säl-
der januar ett väckelse til efterföljd,
kan hända den kraftigaste af alla-

Til afhjelpande af denna brist, förestår Utskottet, at Herrar Landshöfdingarne i Finland hvarje första Maji vid första Ordinarie Rådstufvu-Session underrätta, om de af Sällskapet beviljade belöningar, med anmodan att låta dem komma till Vetenskapen kunskap genom utfärdande allmänna Kungörelser.

§ 9.

Förslaget till Prisfrågor om Läroverken fattet att inrätta de Åhlmanska Seminarie-Scholarne, ägde Utskottets bifall och föreslogs därföre till Kungörande den 1 instundande Maji: hvarunder, emedan upplysning skulle, i Pris-uppgifterne införas första numerandet af 11:te punkten i framledne Herr Professoren Ahlmans Testamente.

§ 10.

I anledning af Sällskapets Secreterares den 2 i denne Månad intagna Memorial föreslog Utskottet till Correspondent efter Herr Directeuren Ahlbom, Herr Rådmannen och Riddaren Falander i Wasa, och efter Herr Commissions-Landtmätaren Reinholm, Herr Commissions Landtmätaren Nordén i Lochtea; men ifrån de förmenta inlagne Correspondenter, som ännu icke inkommit sig med några Quartalsberättelser, tyckte Utskottet, att de samma ännu borde afvaktas, emedan och att någon ytterligare påminnelse för leder för närvarande icke vore nödvändig, hälst Utskottet fann, att de

1801 d. 21 Martii

§ 9. 10. 11.

upplysningar Sällskapet ifrån flere Håll införvänta, fordra längre tid för att med fullständighet kunnas.

§ 11.

Corresponderande Landmäteren Herr Directeuren Hallström, uti Memorial af d. 29 sistl. November, inlemnade underrättelse om Kuopio Stad, fann Utskottet förtjena att genom Dagboken i utdrag meddelas allmänheten; äfvensom Utskottet ock höll före, att de till upplysning för Correspondenterne ifrån Städerne, i samma Dagbok borde införas ett utdrag af den Plan till Stads-Besökningar, som finnes införd i Åbo Tidning för år 1782 N:o 28, så vidt den för Sällskapet ändamål kan lämplig.

§ 12.

Uti Memorial af den 8 December sistl. år, hade Sällskapets utsedde Ledamot, med Herr Vice-Häradshöfdingen Mellenius, föreslagit inrättningen af Landt-Registrater i hvarje Socken til handhafvande af Justitie så väl Justitiæ som Politie- och Oeconomie mål; men ehuru det tjenliga funder härtill icke kunna vara obilgå, anfägo förslaget äfven med förd rättelning: hela tjenstemannainrättningen, och kanske i verkställigheten af mera tvetydig utgifta, än att Sällskapet därmed borde sig befatta; äfven som Utskottet fann de öfrige pojecterne om Läsarnes vid Capellerne förvandling till Kyrkoherdar, och Sockenegrändarnes påminnelse i Finland mera höra till Sällskapets ägnad, eller egnade den kunna verkställas.

§ 13.

Hvad Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren Liljenberg, samt Herr ~~Lag-~~ ~~saren Dahn Lipping~~ Kyrkoherden Mollin och Herr Professoren Doctor Lippeng uti Memorialer af den 28 Januarii, 18 Febr. och 2 Martii anmäld om den gängse Författaren, anfägg Utskottet böra genom Dagboken i utdrag meddelas Allmänheten, med uppmuntran til alla Landsmän som därom äga tillförlitelig kunskap att med görligaste första lemna Sällskapet alla möjlig underrättelse och upplysning om fynkörnens ostek, lagg och beteende, samt allt det som vid anställd iakttagelse inom de Svenska Provinserne kunnat vara anmärkningsvärdt.

§ 14.

Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren Liljenbergs instämmade observationer öfver Vädersträcken år 1800, som Utskottet ämnar om Författarens fortfarande berömliga flit, och förtjena att för framtida upplysnings skull, på Sällskapet som de förledet år insände äldre anteckningarne den 1 sistl. Januari, beslutit, bland Sällskapets handskrifter förvaras.

§ 15.

Herr Öfverste Lieutenanten och Riddaren Liljenbergs i Memorial af den 26 sistl. Januarii uttrade Farhåg om klarheten i skyldigheten som Utskottet ämnade välgrundade anmärkning

1801 d. 21 Martii
13 §.

mot hvarav Sällskapet anfägs för närvarande icke kunna göra något bruk.

§ 16.

Samma dag hade Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren sine Memorialer af den 28 och 30 Januarii innevarande år, med delat Sällskapet några förslag om fördjupning uppdragande af träd, och en tillägg til det förra Råd om bråd af Remmor; och borde innehållet af dessa skrif-ter, efter Utskottets tanka, genom Dag-boken kunnat til Allmänhetens kännedom, liksom som Utskottet, i anseende til Herr Öfverste-Lieutenantens så efterlängtade hemvändande, att med nyttiga upplysningar Sällskapet tillhanda gå, anfägg sig böra tillstyrka Sällskapet at med et Exemplar af sin Belönings-Medaille i Silfver be-tygga Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren sin högaktning och förbin-delse. —

§ 17.

Uti skrifvelse til Sällskapets Secreta-rare utan datum, hade Herr Öfverste-lieutenanten och Riddaren Liljenberg des gjort några små tilläggningar til sina förut insände och i dag före-hafde Memorialer, dels ordalag om den skada och förlust af Dagsverken, som up-kommer däraf, at Marknads-terminerne i Almanachen ofta utsättas på orätta dagar, hvarpå 2ne exempel anföras; och emedan Utskottet fann denna påminnel-se äga mycken grund, så anfägs nödigt,

at Sällskapet hos Kongl. Vetenskaps-Academien i Stockholm må jämväl erinras om rättelse häruti; och at de uppgifter, som hos oss införas i Almanacharne, må blifva af Kongl. Commerce-Collegium underlydande bestyrkte, och för hvarje år särskildt uträknade efter de förändringar, som i fallande Sön- och Helgedagar kunna medföra.

§ 18.

Sedan Utskottet granskat den af Directeuren Breitholtz till Sällskapet inlemnade Modellen till en Kakelugn med tillhörande rör, jämte Beskrifningen öfver dess inrättning och förmåner, så fann Utskottet, både i anseende till erfarenheten i afseende på den nytta, som och för vinnes af en dylik inrättning förmår icke allmänheten i allmänhet hämta, och att bestyrkande af ett rum i Sällskapets utgående Handlingar; så med en bifogad figur den förbättrade Kakelugnens sammanställning åtföras borde upbyggas.

Justerades den 28 Mart. 1801.

F. Stenstroem

År 1801 den 28 Martii blefvo närvarande i Berednings-Utskottet Ordförande och samtelige Ledamöter, utom Herr Hamnar-Rådet Winter och Herr Ingenieuren Tillberg, som anmälte vara på landet utresta.

1801 d. 28 Martii
B. U.

§ 1.

Sedan Protocollet för den 21 i denne månad blifvit justerad, infanns sig på kallelse Kongl. Academie-Bokbindaren Herr Magister Grenstedt, med hvilken Utskottet i förmiddag (§ 4) beslutit at ytterligare öfverlägga om afgifvandet af Sällskapets handlingar. Och emedan med de skrifter, som till Sällskapet förrut tillagt et och hvilka Sällskapet förmodligen skulle under nästkommande första Tonen, blifva flere Planscher än Herr Magistern skall hinna lemna utan Bokens sönderslitande, så hade sig kunna lemna utan Bokens sönderslitande, så tillstyrkte hinderligt göras, utan sin egen skada, men med tryckningen af de redan gillade skrifter, som allmänheten jämväl af Dagboken kunner, icke borde uppehållas, så ogerna Utskottet för sin del förmenade, att Sällskapet för sin del ogerna borde deltaga i kostnaden för några Planchers graverings, och tillfrågades för denskull Herr Magistern, för hvem många Tabeller han trodde sig skulle kunna gå i ankäggning? Men innan Herr Magistern härom kunde beslutet utlåta sig, ansåg han det blifva för sig nödigt, att förr correspondence på Stockholm förskaffa sig underrättelse om det pris Graveuren han fordra för sitt arbete, och förbehöll för denskull, att nu om han der så Original-ritningarne.

Härtill lemnade Utskottet så angeläget att hälsa sitt bifall, som Sällskapet redan den 22 sistl. November härom på lika sätt beslutat; och om hvars då gjorde förbehåll

Utskottet nu å nyo erinnrade; men emedan en del af ritningarne icke kan förfärdigas tydlighet tillräcklig skala, och således ingripanden på et mindre antal platser, samt i anledning, at utan hinder af Manchernes utevaro kunna begynna och fullborda tryckningen, företog Utskottet at numerera Tabellerne, och bestämma den ordning, i hvilken så väl de som Afhandlingarne komma at följa på hvarandra, nämligen

1:o Herr Majoren och Riddaren Wetterhoff Tankar om Tarafaunds upphjelpande m.m. hvartill höra Tab. I och II; hvarvid kostnaden för dem särskildt uppgifven, såsom lackerade eller svarta.

2:o och 3:o Herr Fullmäktigen Tengström och Herr Professorens Joh. Gadolins afhandlingar om Bottniske hjulring och calcinering. Härtill höra Tab. III och IV. På den förra Prof. Gadolins figg. 1—4. På den sednare, A, Prof. Gadolins figg. 5—11 med scalan; och B, Fullmäktigen Tengströms Ugn.

4:o Herr Häradshöfd. Hollenbergs Tankar om Sädesplanteringen.

5:o Herr Kyrkoherden Fröstorp underdånig berättelse om skadan och reparationen af Dejer i Pudasjärvi. Till höra Figurerne A och B på Tab. V.

6:o Herr Prosten Tolmans afhandling om finska Jakten vanvård.

7:o och 8:o Herr Directeuren Widenius förslag om sättet at lätt och kostnadsfritt höja och sänka Vattenhjul, samt beskrifning på et portativt afvägnings-instrument. I för-

1801 d. 28 Martii
Sitt.

enskad Scala anföras de därtill hörande figurer kunna få rum på en Tabell, som kallas Tab. V., där den förra afhandlingen får N:o 1, 2, 3, och den sednare N:o 4, 5, 6.

9:o Herr Professoren Johan Gadolins anledningar till Oljetillverkning. Hit hör Tab. VI.

10:o och 11:o Herr Probsten och Ledamoten af Kongl. Nordstjerne Orden Doctor Chydenii Tankar om Kopparmyntningen för allmogen i Finland, med Herr Professoren Doctor Haartmans därvid upsatte anmärkningar.

12:o Herr Probsten Castréns Calendaria Flora & Fauna Kemiensis (Prot. för den 1 Nov. 1800 §1. och för den 21 Mart. § 4).

13:o åtföljde Herr Kyrkoherden Castréns anteckningar öfver Vädersätt och Naturens märkvärdigheter i Utsjoki Lappmark för åren 1795 och 1797. (Prot. d. 21 Mart. § 4); och

14:o Herr Directeuren Dreitzens beskrifning på en Kakelugn med klockade rör (Afsk. Prot. för den 21 Mart. § 18); hvarunder i handlingen Sällskapet bifaller dessa förslag åtföljande artiklars införande, att Herr Directeuren Dreitzen inlemnar sitt Modell enligt afritning tagas, som gravera på Tab. VII.—

§ 2.

Uti skrifvelse af den 26 sistl. Januarii hade Kyrkoherden i Nykarleby Herr Georg Mathesius insändt et af framledne Herr Oeconomie-Intendenten Fjellerström d. 14 Febr. 1794 afgifvit yttrande öfver de af Herr Kyrkoherden till Kongl. Vetenskaps-Academien inlemnade Kurhållnings-Tabeller öfver Solvo Församling i Wasa län, med des Secreterares Herr Professoren och

Riddaren Wilcken, samt Herr Landshöfdingen och Riddaren Sandahlls skrifvelser af d. 12 och 27 Julii sistlidna år, dels förra med underrättelse om Vetenskaps Academiens utlåtande, i anledning hvaraf Herr Kyrkoherden proponerat Sällskapet, at ifrån merberörde Academie begära afskrift af samma Tabeller, för at låta undersöka dem åfvenväl ompröfvande, och därefter göra något tjenligt förslag. Och emedan Sällskapet för sin del vid en slik anstalt icke hade något at erinra, så tillstyrkte Sällskapet, at Sekreteraren må auctoriseras, at därom anskaffa, men under åberopande af Sällskapets önskan, med Herr Kongl. Sekreteraren Nicander correspondera.

Ytterligare hade Herr Kyrkoherden uti samma skrifvelse föreslagit, at det af Kongl. Vetenskaps-Academien och Kongl. Patriotiska Sällskapet belönade afhandlingar om Sädens inbergande och förvarande uti Riors byggnad, som finnas inlemnade, den förra i fjerde tomen af rön och afhandlingar rörande landthushållet, och den sednare i Hushållnings-Journalen för Januarii månad 1788, och hvarigenom Sällskapets Prisfråga om tjenligaste inbergning, förvaring och tröskning af säd, vare i det närmaste besvarad, må af Sällskapet på nytt upläggas och bland Allmänheten utspridas; men emedan det tillskrifna tyckte en sådan disposition vara till åtskillige skrifter icke tillhörd Sällskapet, tillstyrkte Utskottet äfven, at innan någon åtgärd i denna del vidtages, afbida de svar som i anledning af den utfallne Prisfrågan införväntas.

1801. d. 28. Martii

1311.

§ 7.

Uti tre särskilde Memorialer af Procuranten i Wacht Herr A. Eklund, tillika förelägges

1:o utgifvande af en Läkarebok på finska; hvarmed emedan Utskottet förenat på goda skäl tillåtet denna idée; och insändt granskningen för allmogens medicinska upplysning, så de punkter som i förslaget äro dagboken p. 3 och 4 och Utskottets Protocoll för den 8 November 4 upptagne finnas, så hade detta förslag af Utskottet icke tillstyrkas.

2:o utgifvande af en bok om Trosläres Fördomar, öfversedda på finska; hvarom det är begröfvade uppgifter i detta ämne, då och då kunna inflyta i de tillämpade Hushålls-underrättelserne för Finnarne, förväntades äfven, at Sällskapet skulle afhjelpa at sådant allmogens behof gjorde en kunnig snart åtkommande religiös och lämplig Lärobok för finska Församlingen.

Med Memorialerne i öfrigt innehöllo om Klädesordningar för allmogen, om inrättande af finska nyttiga Koppor, om Professorens utlåtande, och projektet till en Tiggare-ordning; samt, sedan af förslagen om Vargungars tjenande bruk redan blifvit gjordt för Dagboken, icke kunna af Sällskapet uppfyllas, eller til verkställighet befordras.

§ 4.

Öfver et den 2 sistl. Martii til Sällskapet inkommit Memorial om bristen på salt och om dess surrogater i vårt Land, samt

Professorerne Hallenii, Hartmans, Browalli, Joh. Gadolins och Pippings samt Herr Öfverinspectoren Thurings yttrande.

§ 5.

Herr Professen Cåstréns til Sällskapet inlemnade Berättelse öfver afhandlingen ifrån Kemi Kyrkoherde bohls åkrar, och anteckningar om Sommarens och årsväxtens beskaffenhet samt Spannmålsprisernes ifrån och med år 1791 til och med 1800 fastställde, hvarefter Sällskapet äfven tillkommer, at af dem vid framtiden uppgifvande tillfälle göra nyttigt bruk.

§ 6.

Af de underrättelser, som i Herr Cooperatoren Capitainen Stålhögns förekommande skrifvelse af den 30 sistl. Januarii om fartygen Carl Gustaf, Carl Gustaf Stålhögns Minne, Carl Gustaf Stålhögns Hämnd, Carl Gustaf Stålhögns Ära, Carl Gustaf Stålhögns Lycka, Carl Gustaf Stålhögns Segervinst, Carl Gustaf Stålhögns Belöning, Carl Gustaf Stålhögns Tapperhet

År 1801 den 11 April Närvarande i Beredningen Utskottets ordförande och samtelige Ledamöter, nämligen Herr Assessor Gyldenstolpe, Herr Öfver-Inspectoren Thuring och Herr Ingenieur Tillberg, som anmälte sig vara på Landet utreste.

§ 1.

Sedan Protocollet förd den 28 förre Martii blifvit justeradt, upläses i lika anmäl det Angelägna Sjöfarts arkets Sällskapets Dagbok.

§ 2.

Af Herr Professoren Prästen Strömmemoriål af den 4 näst. Februarii, dat Sockne-Stämmo Protocollet ifrån Nyhyrka förd den 29 Januarii följande Martii, jemte Utskottet vara uplyst, at Drängen Simon Johansson i nämnde Socknens Prästegård varit i tjenste allt sedan år 1777, och under samma tid sig troget och flickligen förhållit; och emedan Herr Professoren åfven inlagt i det af Sällskapet offentligen kungjorda villkor, at tjenst anhvara för kastad den af den belöning Simon Johansson kan anses hafva förtjent, så var: Utskottets tanka intet finnes som hindrade att tillerkänna Simon Johansson det vanliga gedenkemynt af ett Silfver-Kattband.

§ 3.

Protocoll, Genom nyss åberopade Socknestämmo-Syne-Instrument och Handlingen Jacob Fraser, Bruks-Inspector Ytterbergs och Nämndemannen Eric Mickelsson Virlas upprättade Syne-Instrument af den 20 Maji 1799, utredes, at Bruks-Lägenheten Anders Mickelsson Rytsälä i Karjalaby upodlat af stenbunden och oländig mark 6 Tunne – och 8 kappeland ny åker, med en kostnad af femtio Riksdaler på Tunnelandet; men Utskottet anser denna upodling dock ännu vara så lätt och obetydlig, at ersägan belöning derföre för närvarande icke lärer tillbörlig.

1801 d. 11 April
B. U.

§ 4.

Ytterligare förelades et Syne-Instrument af den 6 Aug. 1799, hvarigenom Herr Capitainen Nils Wurtz, och Herr Häradshöfdingen Carl Christian Gadd intygat, at Glasblåsaren Peter Nicander å halfva Järvala Säteri-Rusthåll i Tenhola Sockn, som år 1794 af Tacksamhet ären, på sin mundiga vande anbel af Rekiljo kärr förrättat betydlig upodling; så mätte, at han genom dikning til 9292 famnar, märjans afbränning, och rödning, tillvägabragt något öfver tredjedelen däraf til tjenlig åkerjord, som blifvit besådd med tre tunnor och 15 kappar Sad, och lofvade god skörd at han finge å Trettio korgar gott Höfslag, hvarvid de öfriga två tredje delarne, så mark de hinna författa i brukbart stick, skola ana att användas; och fanns denna inlygan til alla delar bestyrkt genom bifogadt Socknestämmo-Protocoll af den 9 Novembr. förledet år, med tillägg, at Nicander åfven den föregående Sommaren fortfarit sitt nyttiga företag, ja ansenlig til hvarjehanda Utskottet anser sig böra anmäla hvarom til upmuntrande af Sällskapets belöningars medelande i Silfver med rättighet at bära den samma i knapphålet.

* så väl denna belöning som

Utskottets ledamot Herr Eskadrons Predikanten Bäck erinrade härvid, att Egne-Instrumentet, såsom icke innehåll någon värdering på den kostn som til arbetet nyttjadts, icke vore så full ständigt, som Sällskapets derpå gjorde anordning af den 2 April 1798 fordrade. Men vid anställd ballottering förklarade Utskottet igenom 8 hvita emot en sva kula, sig äga tillräcklig nöjelsning om saken beskaffenhet, i anledning hvaro Utskottet ämnen tillstyrkte, att Nicanders för sitt nyttiga bemödande må hedras med Sällskapets belönings-Medaille i silfver och rättighet att bära den fästa vid knapphålet.

* och uti den betydlige verkställa ad Nicanders företag erfordrades medförd

§5.

Af Herr Capitainen Fredrik Brom kommit förslag uti Memorial af den 20 Febr. innev. år, til utspridande af en allmännare kännedom om finska hemm tarnes utförande och nytta genom under rättelsers infamling ifrån orterne om deras utgifvande i följe med trägnitt i förme att kort inom hvilken Utskottet ock möjligen hvarmed göras någon bruk.

§6.

Med Herr Capitainen Stephan Hennes som til införande i Sällskapets Handlinga inlemnat en afhandling om linets beredan att i likhet med Bomulls-tillverkningen antaga färgen, så väl i väfnad genom tryck ning, som i garn, förmälte väl Herr Pro fessoren Doctor Haartman hig ägd lika förmonlig erfarenhet om nyttan af Wä rens och garnets vekning i gödsel-vatten uti hvilken derutinn flere punkter i af

1801 d. 11. April
§. 11.

handlingen förekommo, som fordrade och hvilka kunde vänta sig af Chemiske grunder, så beslöt Utskottet at Skrifvet inhämta Herr Professoren Johan Gadolins särskilda yttrande.

§7.

Correspondrande dertill lemnade Herr Lectoren Borgström insände Underdånig anmärkningar och Quartals-uppgifter, samt den afhandling om Borgå Stads tillväxt och Handelsrörelse för år 1800, och Undertecknem om orsaken til Linnæi åfverärnes aftagande i Borgå, hvilka Utskottet hafva nyttjade för Dagboken, så vidt de med den plan och ändamål instämde; hvarutom Utskottet, jemte med nöje inhämtat, at Fabrikören Eric Ståhle vid sin tillverkade Skådespelare fabrik icke allenast redan gjort flere goda och nyttiga inrättnin gar, utan äfven för framtiden åtnjuta vidriga samma genom införande af en Spinn machine som skall drifvas af qvarn, tillstyrkte Sällskapet, at genom Herr Lectoren Borgström förklara honom för välbetag lig förnöjer, och uppmuntra honom at med lika drift och flit hädanefter som hittils befordra sin egen och allmänhetens förmån.

§8.

Af Correspondrande Ledamöterne Herr Probsten Tomaus, Herr Vice-Pastoren Grahn och Herr Fält-Kamereraren Mellers afgifne Berättelser för sista Quartalet af förledet år, skulle tillfälle vid tillfälle bruk göras för Dagboken.

§9.

Herr Kyrkoherden Nils Enckell Observationer gjorde i Sodankylä Lappmark åren 1788–1800 som Utskottet innehålla åtskilliga goda upplysningar, som til framdeles nyttigt bruk användas borde.

§ 10.

Vidare föreslogs till öfverläggning Herr Öfver-Directeurens Hwings Memorial angående Hattanpåå Egendoms försäljning och inrättningen af Ahlmanska Socknes Skolarne, till befrämjande af hvilkas ändamål äfvenw meddela undervisning i Landthushållningen, Herr Öfver-Directeuren förklarade, att i stället för en liknen pedagogie i hvarje Socken, som man trager hela Läro-anstalten på ett enda tjenligt ställe, där tillfälle gafves för uppodlingar, Kärr-bruk, fiske, och flere Hushållsgrenars utvidgande. Och emedan dessa omständigheter skola inträffa vid de 2ne Hattegemman tillhörande Manen i Wattula by, af Tösse Capellgäll, som tillsammans utgöra 10 mantal, lyda under Hattanpåå Egendom, så hade Herr Öfver-Directeuren till Sällskapets öfverläggning, om icke dessa hemman, af omförmälde ändamål nås ifrån Egendomen vid försäljningen undantagas, och Skole-inrättningen å dem verkställas.

Detta Herr Öfver-Directeurens förslag understöddes af Herr Professoren Doctor Engström, som fade sig äga den öfvertygelse, att Testators afsigt icke skulle kunna vinnas, i fall [illegible] Lärare, lemnades utan Boställe; att dem angifven, som tyckte sig med inseende till Landtbruket och Christendoms-kunskapen, dertill icke kunde vara mogen för den Oeconomiska undervisningen; att en mera stadga borde fordras, för att däraf kunna draga nytta; att denna undervisning, utan utsigt för Lärarens till eget [illegible], skulle stadna i en torr och fruktlös theorie; och att under ambulatorisk information inga practiska försök kunde anställas, eller deras fortsättning och följder göras för Lärlingarne begripliga.

† som skall gifva lectioner i Hushållningen.

Men Utskottets öfriga ledamöter, med samma öfvertygelse om dessa grunders fasthet, som lika väl den förestagne anstalten stridande emot Testators författning, som i första punkten stadgade, att alla dess fasta Egendomar, af hvad namn de vara måtte, skola inom 2ne år efter des död försäljas, [illegible] och i händelse sådant icke skedde, tillade i dess andra punkten den efterlefvande Maken, att förvalta samma för sin räkning utan redovisning, samt i 10de punkten förbjöd Sällskapet att tilldela de blifvande Lärarne några Boställen eller eus Boningsrum, på Testamentets fondens bekostnad. På dessa skäl fann Utskottet Sällskapet icke äga rättighet att ifrån Köpet exigera något enda Hemman; som ogillade icke därföre projectet om en försvarlig Oeconomisk Skola, som [illegible] skulle förtjena att en gång realiseras, hvarhelst [illegible], fast en erfarenheten, huruvid denna anlyfta och tämplighet af den Oeconomiska undervisningen sammanbländning med läsningens och Säligheds-lärans elementer, och Testamentet vunnit laga skäl, man hade skäppas utväg genom en nödig förklaring och förbättring af Testamentets stadgande, som gafve möjlighet till både nyttighet och verkställighet, men hvilken Kongl. Maj:t i sitt närvarande skick icke kunde eller ville gifva; hållande Utskottet äfvenw före, att i händelse Sällskapet befaller den förut föreslagna Pris-frågan

1801 d. 11. April
§ 3. 11.

i detta ämne, det vore i sin ordning
at Sällskapet afbidade och öfverwäg
de de projecter, som til meranämnde
Scholars inrättning blifwa at förwän
ta lära inkomma, innan Sällskapet
bestämde deras form och lagar.

Med första punkten i Herr Öfver
directeuren Retzius Memorial, som an
går bestämmandet af högre ställingen
för Hattunpåd Egendom, och den sist
om kostnaden för Ahlmanska Fattonen
samt huruvida den samma bör utgå af
den Ahlmanska eller af Sällskapets
skilda fond, kunde Utskottet sig icke
fatta, emedan den förra, som redan vi
flere Sessioner blifvit i Sällskapet ven
tilerad, inom några dagar til slutelig
åtgärd förekommer, och den sednare
anses höra til Oeconomie-Utskottets
utlåtande.

§ 11.

Därnäst förekom Herr Capitainen
A. M. Gripenbergs den 22 sistl. Januarii
företafde och då upplästa Memorial
af den 12 Decembr. förl. år, med förslag
til inrättande af en Practisk Landthus
nings-School, i grannskapet af Sammenfor
inlopp en Egendom af 10 à 12000 Riksdalers
värde, som af en särskild Ombudsman med
500 Rdr lön skulle förvaltas; samt til
fall därtil kunde Utskottet så mycket mera
öre styrka, som utom de i föregående §
anförde skäl, hvilka äfwen hänvisa hörar
komma i betraktande, förslaget gick
ut på en ytterst ringa kostnad för Sällskapets
tilgångar tålde, eller med Testamentets gif
varens afsigt instämde.

1801. d. 11 April
§ 12.

de förslager Herr Apothekaren Lång
hjelm uti Memorial af den 20 sistl. Martii
insinuerat såsom lämpande til samman
förs Stads upkomst, samt Utskottet alla
legga utom Kretsen af Sällskapets befatt
ning och åtgärd, och således icke kunna
til hänläggning eller bifall anmälas.

§ 13.

Uti Memorial af den 31 näst förledne
Martii, hade Herr Assessoren Björkbom för
slagit Sällskapet at ifrån Upland hit
förskrifwa en Man som wore kunnig och
införstådd i Lerhus-byggnad, med löfte at til
honom erlägga 32 Skill. för hwarje dag
han med en sådan byggnad wore Herr
Assessoren behjelplig sysselsatt; men i
anseende til kostnaden af en lång resa och
åter-resa, samt owissheten om huru länge
en sådan Man hade nå kunna finna arbe
te, hälst sedan ett nytt och efter ansedde
förmånligare byggnads-sätt af obrändt
tegel, som i Södringarne nyligen blifwit
upptäckt, synes hafwa tillwunnit sig flere
hyndrade samtycke hos Allmänheten, samt Ut
skottet bekant ligt af tillstyrka Sällskapet,
at för sin räkning hitkalla någon, som
kunde hans hemte framdeles skulle gord på
kaufprak på ersättning för någon förmodad
förlust eller saknad förmån; utan tyckte
Utskottet, at Herr Assessorens wackra och
nyttiga afsigt bäst skulle därigenom
winnas, at Herr Assessoren gemensamt
med de flere Landsmän som hyggsälla för
Lerhus-byggnad, hit inbjuder en sådan
man och med honom afhandlar om rese
kostnad och dags gemning.

§ 14.

At af alla framdeles blifwande Klockare

åtta så många kunskaper i Natural Historie och Chirurgie, som Herr Professoren Doctor Pipping uti Memorial af den 1 i denne Månad föreslagit, tillrodde Utskottet sig icke; och Utskottet såg icke heller någon möjlighet at kringa en sådan författning, i fall den gifves, til allmän verkställighet, då det vore erkändt, at äfven de fordringar, som förmå blifvit desse tjenstemän ålagde, näppeligen eller aldeles icke fullgöras. Utskottet hade därföre ansett sig til det förslag, at förplikta dem til [illegible] innehafvande af fältet at utofva Kappsumpningen (Prot. den 14 Febr. §2), hvarmed äfven Sällskapet redan förrut (Prot. den 1 Aug. §17) instämt och därföre gifver dessa Utskottet nu så mycket mindre sträcka sin tanka, som Sällskapet förrut ytterligare gillat et förslag at förvandla Finlands Präfterskap til Läkare.

§15.

Af Correspondérande Ledamoten Herr Commissions-Landtmätaren Heinricii dess tekna anteckningar för Januarii och Februarii månader af innevarande år, så väl som af des Observationer öfver H. Michaelis Hushållning och Natural-Historie för åren 1792—1799, förmodade Utskottet framdeles kunna göras någon egentlig brukbar och tillbörlig Sällskapet at dem tilsänd sine handskrefne samlingar förvara.

§16.

Uti Memorial af den 1 i denne Månad hade Herr Professoren Doctor Haartman föreslagit Sällskapet at under nu varande allmänna tider och dyrhet på lämpeligaste sätt genom tjenliga föreställningar uppmuntra kunnige Landtbrukare til sammanskott

* och de flesta hittagna Lönings-Villkor hänvisa äfven lägga hinder i vägen.

af Spannmål at tillsäljas til modererade priser åt de fattigare, hvarefter Sällskapet, som denna proposition tillfalle, uppdragit åt Utskottet, at upsätta en tjenlig anmaning i detta ämne, och dispositionen, hvarefter Spannmålen skall tillsäljas de behöfvandes förmån må disponeras.

Utskottet tyckte, at en sådan anmaning lämpeligast kunde införas i Tidning, och anmodade Sällskapets Secreterare at den upsätta; emedan hvad Inspectoren anfört, hölle Utskottet före, at därmed ämnet kunde anstå, tills man finge se, huru den och hvad verkan på Sällskapets föreställning må följa, hvartill dessutom den icke vore gynnande. Emedlertid kunde likväl, i fall Sällskapet så ville, den subscriptions-listan til ändamålet befrämjande inrättas, och af Sekreteraren hos Stadens Invånare kringbäras.

Gäfle rådh den 15 April

C. Ehrenström

År 1801 den 29 April Närvarande i Berednings-Utskottet dess Ordförande och Ledamöter, utom Herr Öfver-Inspectoren Thuring och Herr Ingenieuren Fellberg, som anmälles vara på landet utresse.

§1.

Tillkännagifvande af Herr Probsten och Ledamoten af Kongl. Nordstjerne-Orden Doctor Anders Clydenii skrifvelse af d. 31 sistl. Martii, hvarutinnan han på vida Herr Doctoren icke fant lycka til någon sådan förkortning af sin afhandling om

Koppygnpningen, som Sällskapet ut. trep af den 15 April förledet, och 2 Martii innev. varande år föreslagit, tyckte Utskottet p förrut anförde skäl icke vara tjenligt att lemna Herr Doctorens afhandling et rum i den utgående första Tomen af Sällskapets Handlingar; utan med uppsk lande af Sällskapets i den delen gifne l te höra ansså til der Herr Doctoren sj anmorlunda besinnar, och lemnar Säll pet en friare disposition öfver sitt arbet

§ 2.

Kongl. Academie-Boktryckaren Her Magister Frenckell föredrådde, och und åberopande af Utskottets Protocoll för den 26 sistl. Martii, förmälde sig na hafwa erhållit underrättelse ifrån Sto holm om kostnaden för graveringen af de planker som tillhöra den tredje första Tomen af Sällskapets Handlinga och emedan däraf befanns, at Graveu Åhrland för arbete och platter fordra 174 RR. 32 Sk. utom särskilld ersättni för papperet, men at Graveuren Grand uppgifne pris är vida högre, så tillfr de Utskottet Herr Magistern at afslu med den förre.

Vidare, och då enligt Graveurernes tillkännagifvande, figurerne til Herr directeuren Hisings 2ne afhandlingar den ena om sättet at lätt och hastigt höja och sänka vatten-hjul, och den andra om beskrifning på ett portativt afvägnings instrument icke kunde inrymmas på en enda Tabell, så ansåg den vid

1801 d. 29 April
§ 11.

samm. anträdet den 28 sistl. Martii förelagne Tab. V fördelas i 2ne Tab. V. och VI, af hvilka den förra på fig. 1, 2 och 3 kommer at innehålla figurerne til den förra, och den senare på fig. 1, 2 och 3 figurerne til den senare afhandlingen, tillvaro följden den förrut til Lemna de Tab. VI. samt hörd til Herr Professoren Pet. Gadolins afhandlingen om Objectivverkningen, förvandlad til Tab. VII.

Slutligen, och då kostnaden för papperet, som til plåtarnes aftryckning åtgår, icke vore uppgifven, eller här kunde utrönas, förklarade Herr Magister Frenckell sig nu icke vara den förra gången kunna bestämma, til hvem för del han behöfde understödjas genom Sällskapets deltagande i kostnaden för tabellerne. Utskottet beslöt emedertid at til Sällskapets eget afgörande anmäla denna omständighet, med hemställan om icke Oeconomie-Utskottet kunde anmodas att i denna del med Herr Magistern ytterligare öfverenskomma; och förslag för sin del, om icke genom någon slags aversions-handel, til ex. 50 Exemplars afgift eftergift på de 100 Herr Magistern utfäst sig att af de tryckte Handlingarne til Sällskapet lefvererade, den egentliga frågan tjenligast och med Sällskapets mästa förmån må kunna afgöras.

§ 3.

Med Herr Capitainen Wronikowskys Memorial af den 2 sistl. April, om inrättande af aktier til inköp af smärre hemmaindelar, som under Sällskapets

tillsyn skulle skötas och brukas efter en
bättrad Hushålls-method, anfågs Sällskap
icke skulle taga någon befattning; m
utfordrat hemställde likväl, om icke Sä
skapets Secreterare kunde anmodas, a
åfven Författarens välmening i allm
na ärenden förklara honom Sällskap
vilohag backsamma åtlyde.

§ 4.

Af corresponderande Ledamöterne
Herr Kyrkoherden Wollins, Herr Ingeni
ren Berggren, Herr Apothekaren Julin
och Herr Candidaten Hanelles infände
Quartals-berättelser, borde efter Utskot
tets tanka, i sinom tid bruk göras fö
Sällskapets Dagbok.

§ 5.

Öfver både Herr Candidaten Han
les til Sällskapet insände och vackert
och nyttjande berättelse om Socken
Magazinet i Hernösand, hvaraf, i hän
delse af på Sällskapets anmaning i
den jemnaste Redogörelse til Allmän
heten och i 12te arket af förledet års
dagbok, flere dylike underrättelser
ifrån andre orter framdeles inkomma,
~~af sammanka~~ gemensamt m
den, af sammanhängande helt
framtiden med nytta kan uppställas.

§ 6.

Herr Öfverste-Lieutenanten och Ri
daren Liljenbergs insände fortsätt
ning af den förde Vadenlekts-anteck
ningar, borde efter Utskottets menin
förvaras på lika sätt och tillsamman
ändamål som de förra.

1801 d. 29 April
B. U.

§ 7.

Sedan Utskottet den 28 sistl. Martii
(84) til några Sällskapets Ledamöters
utlåtande remitterat det anonyma
Memorialet om Saltbrissen och om
surrogaterne för Salt i vårt Land,
så tillkännagaf nu på Committerades
vägnar Herr Professoren Doctor Haart
man, at de förenat sig i följande til
styrkande:

1:o Skulle Memorialet igenom Dagbo
den vederbörligt meddelas Allmänheten.

2:o Skulle på Sällskapets bekostnad, i
Ålands Skärgård göras ett försök
med Saltkokning af Hafsvatten. Därtil
vore så mycket mera anledning, som
enligt Herr Professoren och Riddaren Bergmans
uppgift i den Verldsbeskrifning § 97, hafsvatt
uppgifit i den Bothniska viken är störe än
vet i Sälta i Bothniska viken är störe än
i allmänhet förmodas, och ungefär den
samma som vid Franska Kusterne. Det va
re äfven bekannt, at Herr Bergs Rådet Ba
ron Hermelin nu håller på at anlägga
et Saltsjuderi med graderverk vid Norr
Ialand; men ehuru så hoppfull utsikt Ia
land, måste de Committerade här icke vidare förfölja
utan anseett göra tillägg, at i någon
ihålig bergsbrefva, hälst i Jögla eller
Kokars-trakten inpumpa hafsvat
ten til viss given quantité, och sedan
det samma sommaren öfver, på sätt
som i Södra Europas Saltkrikor sker, ge
nom utdunstning förmenskas, inkoka
det til salt, samt sedermera uppgöra en
räkning så väl öfver kostnaderne som
det erhållne saltets värde, hvarefter
då skulle visa sig huru vida en sådan
Salt-kokning framdeles i vårt Land med
fördel kunde drifvas.

2:o at förslagen måtte göra Sal-
let mera användbart, Allmänheten mo-
tande det anonyma Memorialet, erhål-
del af den förmånliga fält att förrätta
förstt hölt, som är en fransk Vetenskaps-
bleffvit införd först: N:r 276 af Stock-
holms Posten för år 1784, och sedermera
i Patriotiska Sällskapets Hushålls Jour-
nal för Februarii månad 1784, anser
der den äldre handske Kommitt i förga
tenheten.

Utskottet, som följ med alla dessa
hemställanden förenade, beslöt att den
hos Sällskapet till bifall och fastställel-
se anmäla, med den tillägg ning, att
af Memorialet bruk äfven borde gö-
i Hushålls-underrättelserne för Al-
mänige Man.

Justerades den 1 Maji 1801. C. F. Tengström

§. 20 Maji 1801.

§ 11.

Den 20 Maji 1801 Närvarande i Förenings-Utskottet Des Ordförande Herr Öfver-Directeuren Algoring, Herr Lagmannen och Riddaren Gyllenberg, Herr Kammar-Rådet Hwiter, Herr Hofrätts-Rådet Sylvius, Herrar Professorerne Joh. Gadolin och Pipping, Herr Magister docens Hällström, Herr Licentiaten Boxström, Herr Magister Frenckell och Herr Handelsmannen Johan.

Herr Academie-Secreteraren Alander var utrest på landet; men Herr Gustaf Tikkanen hade icke lätit anmäla förfall.

§ 1.

Det tryckfärdiga femte arket af Dagboken upläses utan anmärkning.

§ 2.

I anseende därtil, att af de inkomne Täflings-skrifterne 2ne voro författade på Finska, hvilket språk större delen af Utskottets Ledamöter endast ofullkomligt kände; så beslöts att samma skrifter skulle communiceras med Herr Professoren och Riddaren Porthan samt Herrar Professorerne ~~Hellenius och~~ Gadolin, att dem genomse, och sitt yttrande däröfver afgifva.

§ 3.

Uti hit remitteradt Memorial af den hade Herr Professoren och Probsten

Ström föreslagit Sällskapet at utgifva en Läkarebok på finska språket för allmogen; och ehuru, Sedan enligt den af Sällskapet antagne planen, bristen af en sådan bok småningom förmådas tillfyra afhulpen genom de Hushålls-underrättelser för menige man Sällskapet ärnar utgifva, så ansåg likväl Utskottet nyttigt at fästa dem samlade på ett enda ställe och i en viss ordning hvarigenom den behöfvande skulle underlätta, at i flere häften efterleta, hvad som passar til förevarande händelse; och stärktes derföre, at Sällskapet måtte draga försorg om utarbetningen af en sådan Läkarebok, i hvilken likväl ingen ting annat komme at införas än det Sällskapet förut ansett vara för allmogens behof nödvändigt och efter des begrep afpassadt.

§ 4.

De öfrige til Utskottet remitterade Skrifter, som til större delen bestå af Quartals-berättelser ifrån Sällskapets Correspondenter, skulle til genomläsning emellan Utskottets möten circulera.

Justerad den 1 Julii 1801.

d. 26 Junii 1801.

§. 11.

Den 26 Junii 1801 Närvarande i Berednings-Utskottet Des Ordförande Herr Öfver-Directeuren Alfving, Herr Kammar-Rådet Winter, Herr Hofrätts-Rådet Sylvius, Herrar Professorerne Joh. Gadolin, Nypping och Hällström, samt Herr Academie-Secreteraren Adamus.

§ 1.

Det tryckfärdiga Sjette arket af Dagboken upläses til justering.

§ 2.

I anledning af Kongl. Svenska Patriotiska Sällskapets och Des Secreterares, Herr Doctor Retzströms, den 15 i denne månad hit remitterade Memorialer af den 25 April och 1 Junii, samt Utskottet rörande Patriotiska Sällskapets antagne principe, at hädanefter icke sträcka sine belöningar längre än til Svea och Götha Rike samt Norland, med undantag af Finland; denna del til det egentliga Hushållnings-Sällskap, stödja sig på gamla stadgade grunder, och förtjena detta finska Sällskaps tacksägelse, som skriftligen borde uttalas, och behyggande så väl af des förklaras, med behyggande så väl af des Medlemmars tillgång för Rikets äldsta ekonomiska Hushållning som Rikets äldsta ekonomiska Samfund, som af des glada bifall til Patriotiska Sällskapets förklarade önskan angående en närmare gemenskap emellan bägge Sällskapen. Och emedan de hithörande belönings frågor blifvit anmälde hos Kongl. Patriotiska Sällskapet, så ansågs nödigt at tillskrifva genom bref tillfråga så väl Hans Excellence Herr Riksrådet m. m. Grefve Ridderstolpe,

som Herr Kongs Commissarien G. J. Collin,
hvem vida de vilja åtnöjas med belöningar
häröfrån för de personer de recommenderar
i sådan händelse, och då Hans Excellence
redan ålagit sig at själf bekosta de hedrande
tecken som hvarra tillägges Fogden Anders
Hagström och den Kustne Anna Daniels dotter,
men det vore för svårt, at de förutom
de vanliga belöningarne af et Silfver halfbad
och en Silfver halsked alla för ringa, skulle
Sällskapet föreslå Hans Excellence at bestå de
antingen en förgylld Silfverbägare om 50
lod för dagg i et för alla, eller en 30 lods
bägare för honom, och någon annan tjen-
lig Silfverpiece, t. ex. i Luxor skedar eller
något dylikt för gemene; hvaremot Herr
Krigscommissarien Collin, som icke finner
sig hafva förbundit sig at ersätta belöningen för
sin giga Anna Maria Jönsdotter, borde un-
derrätta, at Sällskapet åtnar tillägga hen-
ne för den länga tjenstetid och Silfver halsked-
med vidhängande medaillon, under förut-
sätt af kostnaden däröfver af honom förrun-
ta insändes.

§ 3.

Af de inkomne svaren på Sällskapets
uppgifne Pris-fråga angående hindren för fö-
rha Landtmannens idoghet m. m. anlåga
Utskottets Ledamöter, som nu mera haft
del af dem alla, N:r 2 med valspråk: Fort-
ter in re, hvilket ord enades, at man genom-
se för det bästa. Hänvisa det likväl åt
de tillbörlig fullständighet, och hvilade på
ostridiga grunder, samt jämlikes borde anse-
fördt fullkomligen berättigade till Stora Prise-

Härom var Utskottet icke så aldeles ense;
i anseende hvartill några af de närva-
rande Ledamöter begärde at ännu ett in-
nan nästa sammanträde få ytterligare ge-
nomgå samma Prisskrifter, och därvid feder-
mera göra sine anmärkningar öfver dessamma.

d. 26. Junii 1801.
§ 5. U.

§ 4.

Sedan detta Utskott den 11 sistl. April
til Herr Professoren Johan Gadolins förut-
nyttrande uttrådt Herr Capitainen Stephan
Hennets afhandling om sins beredande at i
likhet med Hommells-silfverbägare anbaga
färger, så väl i våtnad genom tryckning som
i garn, så hade Herr Professoren ett nu före-
dragit Memorial öfver af den 18 Januari, så
anförde skäl tillstyrkt Sällskapet at i första
hemmen af sina Handlingar lemna et nytt
sätt nämnde afhandling, och genom ett fack-
mässigt Gravyr-bref uppmuntra honom at enligt sitt
löfte jämväl meddela sina kunskaper om lin-
skötseln i det hela. Uti ett lika tillstyrkande
förenade sig äfven Utskottet, med tillägg ning,
at Grefve von Harsch's sätt at förädla lin
til lika finhet med dilke, hvaraf Herr Profes-
sorn til sitt Memorial fogat en öfversättning,
måtte uti en not så åtfölja Herr Hennets afhandling.

I anledning af Sällskapets Remiss under
den 1 i denne månad tillkom det Utskottet,
att nu å nyo utlåta sig öfver Herr Professorn
Doctor Hellenii Anmärkningar rörande lin-
skötseln, och Herr Kyrkoherden Joh. Utters Me-
morial af den 28 sistl. April. Och emedan
under det dessa skrifter blandt Utskottets
Ledamöter til genomläsning circulerats,
Herr Professorn Joh. Gadolin vid Herr Prof.
Hellenii afhandling uptagit några frågor

til ämnets ytterligare upplysning, den Herr Professoren närmare utfört uti nyssnämnde sitt Memorial af den 18de i denne månad, så beslöts, at samma Memorial skulle meddelas Herr Professoren Hellenius att hå derofver yttra, och så vidt möjligt vore, närmare bestämma de moment, som innehållas i frågepunkterne.

§ 5.

Af Herr Fält Kamererare Mellers, Herr Öfverste-Lieutenanten och Riddaren Möllers, Herr Kyrkoherden Eggnai, Herr Lectoren Norgströms, Herr Probsten Castrén, och Herr Lands Kamererare Jungs den 15 Maji hit remitterade Quartals-berättelser, samt Ufskottet, at vanligt lemna vid tillfälle kunnade och borde göras för Dagboken, samt at Herr Öfverste-Lieutenanten von Knorrings upsatte anmärkningar om Fårens sjukdomar skulle vinter framdeles kunna användas i sammanhang med de ytterligare upplysningar, Sällskapet, enligt sin Kungörelse i 4de artikel af Dagboken för innevarande år, från flere håll införväntar.

Justerades den 1 Julii 1801.

Utslag.

Den 7 Julii 1801 Närvarande i Berednings-Utskottet Der Förordnade Herr Öfver-Directeuren Ahlström, Herr Kammar-Rådet Winter, Herr Hofrätts-Rådet Oelreus, Herrar Professorerne Joh. Gadolin och Pipping, Herr Academie Secreterare Hamnius, Herr Magister Grenfelt, Herr Licentiaten Borgström och Herr Professoren Gahn. —

Den 7. Julii 1801.

§ 1.

§. 11.

Sällskapet hade den 1 denne månad til Utskottets utlåtande remitterat ett dåvarande anonymt Memorial, som hufvudsakligen gick ut uppå at befordra Islands- och Renmossans allmännare kännedom och bruk, och hvars innehåll i Sällskapets eget Protocoll är närmare uptagit.

Efter i anledning deraf företagen öfverläggning, förenade sig Utskottet att tillstyrka, det Sällskapet måtte utfärda ett tryckt Circulaire til en af sina Ledamöter, hvarje Socken eller Kapell där så nödigt prövas, med bilagor af Islands mossa, med anmodan att upmuntra den fattigare delen af Landets inbyggare til insamlingar af bägge dessa arter, samt underrätta dem, att enligt Sällskapets år 1798 utfärdade Underrättelse, hvaraf Exemplar nu å nyo, så långt tillgången medgifver, skulle medföljа, användas de samma til matredning. Uti samma Circulaire, som til befordrad af säkrare och allmännare verkställighet äfven borde afhemtas på Predikstolarne, skulle tillika nämnas om andra utvägar til förökning, genom föda af Hästar och flere andre med föraktet eller motvilja ansedde djur, af Rumfordska Soppan, som efter olika tillgångar och andra omständigheter, kan på flere sätt förändras, t. ex. med Saltlaka af kött och fisk, i stället för hälfva köttet eller fisken, af Kål utaf Nässlor, Potät-blad, Rofblad m. m.

Hvad Jedermera angick den anonyme Författarens andra förslag, så anslog Utskottet det samma, såsom åtföljande en slags entreprenad, hvarigenom Sällskapet til upköp af Islands- och Renmossa i orterne, samt der förbakning

och förryttring åt Allmogen, skulle anwända en
del af sina medel, egentligen tillhörd Oeco-
nomie-Utskottets profvening. För sin del trodde
Utskottet icke at Sällskapets ringa fond skul-
le kunna bära så dryga förskotter, emot in-
gen eller ganska osäker ersättning; och
hvad den föreslagna utvägen dertil genom
det af fru framl. Kr. Professoren Wilmans
donerade Capital beträffade, så ehuru de
Sällskapet ännu icke tagit det samma un-
der förvaltning, vore icke heller mycket gif-
varen föreskrift enligt, at dessa medel så
lunda anwända.

§ 2.

Uti Memorial af den 9 sistl. Febr. h:
de Kyrkoherden i Mickor Herr Magister J.
Appelgren til belönings erhållande anmäl
Innehafvaren af Luscikäkoski Nybygg
№ 66 i Laitasaari by, Jacob Turka, som
enligt Syne-Instrument af den 7 Janii
1799, hvilket den 11 Januarii innevarande
år blifvit i allmän Sockenstämma upp-
och befunnit, för 28 år sedan af vild o
öfvenig skog upptagit nämnde sitt Nybygg
som nu är väl bebygdt och försedt med
åker til 8 7/16 Tunnor Geometriska Tunneland
säyt ang til 172 Lass, den sednare åfven d
skad, upfört några fanunar Stengårdesgår
och ej fått af gräsen, samt upfödt
och väl upfostrat 11 barn, af hvilka 8 n
för hvilken lefwa, men endast 3ne år ord
betsföre, ehuru som både Turka och Des Hustr
längre tid varit sjuklige, i anseende til
hvilket allt, som framför många utmärk
en mer än vanlig tillagenhet, rådighet o

arbetsdrift, Utskottet anser sig icke kunna
för honom tillstyrka någon mindre belö-
ning, än en förgylld Silfverbägare om 24
lods vigt med sjelig påskrift.

d. 7. Julii 1801.
p. 11.

§ 3.

Uti samma Memorial hade Herr Kyrkoher-
den Appelgren äfven inberättat om anwän-
dandet af den hvita Engmossan, sinnarnes
Rahka sammel Sphagnum palustre, til
Rahka sammel Sphagnum palustre, til
tröbakning och gröt, som bland Allmogen i
Kuhor-trakten mycket förfwände. Och ehuru
Utskottet för sin del icke ägde synnerlig
den närande egenskap, hvaraf bland annat
det vid Sällskapets sammanträde den 1 sistl.
Maji inlemnade Brödets beskaffenhet kunna
de mycken orsak at tvifla, så ansåg likväl
Utskottet Socknens nog allmänna erfarenhet
icke alldeles kunna bestridas. Utskottet fann
derföre sjelig, at Sällskapet icke allenast i
sin Dagbok härom kungör, utan ock i det
under d 1 föreslagne Circulair därom under-
söker Allmänheten, dock utan någon egen
recommendation, den Sällskapet utan full-
komligare kännedom icke synes kunna
lemna. Emedertid, och så vida Herr Kyrkoher-
den af innevarande Sommars erfarenhet
förmodat än mera stöd för nyttan af nämn-
de Mossa, så borde, efter Utskottets tanka, Herr
Kyrkoherden anmodas, at därom framde-
les så fort sig göra låter, afgifwa berättelse,
och tillika bifoga prof af sjelfwa mossan,
som väl kunnes vara lämpeligen kän-
bart beskrefven, men likväl icke upgif-
ven med sitt Botaniska namn.

§ 4.

Äfven hade Herr Kyrkoherden vid sit Memorial fogat Historiska upplysningar angående Muhos Socken, och anteckningar rörande årstiderna, husthållsförrättningar m. m. ifrån och med år 1776 till och med år 1800. Begge dessa Utskottet vara ämnade samt upplysande, och tjenliga till nyttigt bruk i framtiden, men för Dagboken icke egentligen lämpeliga, såsom anteckningar för mycket vidlyftiga, eller af främmande och historiskt innehåll.

§ 5.

Herr Lectoren Borgström, och Herr Kyrkoherden Broström hade sednast inkommit med Quartals-berättelser uppå Utskottet förbi, att i denna tid nyttjas för Dagboken, och den sednares upgifter om Socknes Magazinet i Wijtasaari, för den tilämnade framtida Historien om Finlands Spannmåls-Magaziner.

Justerradt den 18 Julii 1801.

Utslag.

Den 21 Julii 1801 Närvarande i Berednings-Utskottet, den Ordförande och Ledamöter, utom Herr Lagmannen och Riddaren Sjunnerberg, Herr Hammarstedt Winter, Herr Professoren Hällström och Herr Gustaf Ehrlemark af hvilka den förstnämnde är af Brunnspur Hindrad, och de 3ne öfrige på Landet frå Staden bortreste.

§ 1.

Sedan Kongl. Maj:t, uti Nådig Skrifvelse af den 20 sistl. Junii Lagtit beviljat et understöd af Ettusende Riksdaler årligen i 5:o år till Potatisens Planteringens utbredande i Finland, och belöningar för dem som sig därutinnan utmärka, och tillika i nåder infordrat Sällskapets underdåniga utlåtande, huru dessa medel på mäste kunna disponeras, at det därmed åsyftade ändamål säkert vinnas kan, samt hvilka författningar därjämte anses böra blifva de enklaste verksamma och lämpeliga, så hade Sällskapet den 15:de i denne månad uptagit åt detta Utskott, at med den betänkande hänsyn inkomma, och i sådant ändamål gämnat Utskottet del af de skriftliga yttranden och förslag Herr Lagmannen, Vice-Landshöfdingen och Riddaren Wibelius, Herr Professoren Doctor Lengstrand och Herr Öfver Directoren Alfving angående detta ämne upgjort och med Sällskapet communicerat.

Utskottets tankar voro i anledning häraf i allmänhet följande:

1:o at då den ena nyttiga handteringen och näringsfånget icke borde uttränga det andra, och allmänna Lagens stadgande om Humleplantering, ehuru mindre afseende lagt på Lagstiftarens afsigt vanl, icke längre upphäfvet var, eller verkställigheten däraf öfverflödiggjord genom hemmans innehafvarenas blotta behag, så torde Humla kunna i stället för Potäter anses vara en substitution af Humla i VII Cap. Våtbl. icke rådligt eller tjenligt; utan borde, i anseende till Potätplanteringens allmänna vigt och angelägenhet alla hemman därtil vara förpliktade, utan afseende på om de cultivera Humla eller icke.

2:o at nyttan af Potaterne till lifsuppehälle vore så ögonskenlig, at man borde förmoda, det hvarken någon längre tid eller några

D. 21. Julii 1801.
§. 4.

d. 21. Julii 1801
§: 11:

för förbättrad Jordbruket

svårare tvångsmedel skulle fordras för att
därom öfvertyga allmänheten; at i synnerhet
förbjuden af åboråttens förverkande åhemna
missningen af berörde frihet år, och förbjuden af den förmån, at vid infallan-
de missväxter under 3 skammåls tal, ifrån thr
no Magazinerne vore obilligt tvångna; och
för efterlåtenhet vid Potätes odling, större
ten icke behöfdes än den lagen för förbju
mad Potät-plantering åsyftar.

2:o at sysslingar, söner i flere afseende
menliga så väl för hemmanens bestånd so
för Kronan, som för föderne, icke borde utlof
för öfverplantering af Potäter; at bonden b
de behålla vårdskapet å sitt Hemman så läng
han lefver; och at endast hans enka måtte
få åtnjuta den förmån, at af öfverplante
ringen på gammal åker få behålla sex t
peland, men på nyodlad jord, hela öfverp
tningen i sin lifstid.

3:o at då lagen i 5 § 2 Cap. MB. utstakar
plikt för dem som skjäla åker eller plante
rings-mark, någon författning särskildt för
fattning icke behöfves angående viten för va
raktaw å Potät-land.

4:o at då Potätenes plantering, hopning
och rensning i stort ej kan ske annorlunda
än med plog, belöningarne för flit och för
dling af dessa rotfrukt ej kunna bestå
förbehållas
man enfaut åt qvinnokönet, och at samma
belöningar icke heller kunna mog säkert
i förväg determineras efter afkastningens storlek;
kan böra i hvarje särskildt fall bestämma
efter de särskildta considerationer, som bvad
årsväxten och flere omständigheter göra
nödvändige.

5:o at förslaget at genom belöningar af
Guldmedailler, eller characterer, hvilka sednare
Kongl. Maj:t i allmänhet förbudit at tillsty

ha, skaffa emot sig sina besvärligheter,
och i synnerhet den, at tillfälle däraf
uppstå till vexationer af Kronobetjenin-
gen, och till underslef i uppgifterne.

7:o at, på samma grund, den af Herr
öfver Directeuren Alfving förslagna
specifika och fullständiga uppgiften så väl
öfver utsådd som afhastningen i hvarje
socken, icke kunde förmodas blifva nog
säker eller pålitelig; at Allmogen hvarken
kan eller vill pertinent uppgifva beloppet
af sin erhållna afkastning; och at
den underdåniga redogörelse sällska-
pet hvarje år för de förvaltade medlen
borde avse sig skyldig att
afgifva, synes kunna inskränkas
till en uppgift af hvad som blifvit i Landet
utdeladt dels til utsäde, dels til expenser
ringar för ökad plantering.

Däremot förenade sig Utskottet at tillstyr-
ka Sällskapet, at hos Kongl. Maj:t i under-
dånighet utverka en författning af följan-
de innehåll:

1.

Hvarje Hemmans innehafvare bör, så-
som en hemmansbruket åtföljande evil.
lorlig skyldighet, tillreda och i fullkomligt
stånd sätta en Potatoësplantering på 10 Geometriska
Kappeland jord inom fem års förlopp från
den tid och med instundande år 1802, vid
den plikt som 1 § VII Cap. MB. utsätter.

2.

Hvarje Nybyggare bör vid lika plikt
inom fem år, räknade ifrån 1802 års bör-
jan, hafva i fullkomligt stånd en Potatoës
plantering af 5 Kappelands vidd, och innan
tjugu års utgång af 10 Kappeland.

utvidgar han innan den tiden sin plantering til dubbelt emot hvad nu är föreskrifvet sjuke han då ytterligare inge förlust är till

3.

Öfver verkställigheten af denna författning hålle Länsmannen lika tillsyn, och gående för uraktlåtenhet däraf i lika anpar, som 2 § VII Cap. Bt. förmår, och vare äfven den åbo eller Nybyggare, som nedlägger eller vanvårdar en anlagd plantering, och den samma till ringare vidd af jord, än i föregående enomenter föreskrifven är, förminskar, fälld till lika böter med dem 3 § i nyssnämnde Capitel och Balk bestämmer.

4.

Der bonde eller Nybyggare, med befintlig ~~förening~~ öfven plantering af Potatoes på gammal åker, behålle då Enka däraf 6 kappe land så länge plantningen vidmagthålles, att den öfverplantning som nyss är omförmäld på ny upodlad jord, njute hon utan minskning i hela sin lifstid.

Efter pröfning och jämförelse af orternas och öfriga omständigheters olika förhållande, för öfrigt borde Sällskapet sjelf genom kungörelse underrätta Allmänheten,

1:o at Sällskapet till första utsättningen under förbehåll, att allmogen ej allena sjelf besörjen transporten, utan äfven i sandgropar förvarar hälften af första årets afkastning till påföljande Vår, anskaffar och medelar Potäter; så länge tillgången i afseende på detta behof förslår, uti alla de socknar der sådant behöfves, hvarom förderfvade kanal kungöras och anmäles, att komma fat

5. Konungens befallningshafvande i hvarje Län af sin, land, böra ej allenast noga och omsorgsfullt handhafva denna författning, utan och använda Kongl. Hushållnings Sällskapet nödig handräckning i de delar som Potatoes plantet ringens befrämjande röra, och hvarom de af Sällskapet kunna blifva anlitade.

d. 21. Juni 1801.
§. 11.

~~Kungliga underdånighet~~; Svaremot åboerne de hinder, som ~~Konungens Befallningshafvande~~ kunna pröfvas kunna hjelpa förse sig med dejligt utsäde, agå at utan af Sällskapet förvärfvande bidrade, de dem åliggande planterings skyldigheter fullgöra.

2:o at Sällskapet, efter pröfning och jämförelse af orternas och öfriga omständigheters olika förhållande, vid utdelandet belöningar, ej allena åt dem af allmogen, som vare sig hemmansåboen, Nybyggare, Torpare eller Soldater m. m. som bevisligen planterat och därefter skördat de största Potäter, utan äfven för dem som till sättnings tiden det påföljande året, förvarat den största mängden däraf, och hvilka belöningar jedermera i alla Häradets byar komma att kungöras.

3:o at Sällskapet vil utgifva en omständelig underwisning angående jordförbättringen, plantering, skötsel och öfvergången samt bästa sättet att förvara och använda Potäter, med anmodan til dem som vilkat Potatoes bruk, at uppgifva sina förbättringar och försök, jämte utgången däraf, samt löfte att de, då uppgiften gjorts tydlig och nyttig, med tjenliga belöningar skola ihågkommas.

4:o at det utsända Sällskapet til jordbrukare af allmogen utvalen, efter 2ne år återkommer til Provinsbetjente, Socknen, och anvisar til utsäde åt andre behöfvande i samma, der någon tilgångande Socken.

Och emedan Herr Professoren Doctor Jungström förslagit en sådan afhandling om Potatesens författad, som förutgående 3dje moment anförda saken som förutgående 3dje moment anförd dig, och den samma nu äfven ingafs, men Sällskapets Ledamöter ännu icke hade tillfälle

at den samma närmare granskta, jå skulle den til genomläsning circulera.

§ 2.

Utskottet beslöt, at den 24 i denne månad å nyo sammanträda.

Justerad den 24 Julii 1801.

Afsving

Den 24 Julii 1801 Närvarande i Wereedrings Utskottet der Ordförande och Ledamöter, utom Herr Kammerar Rådet Winter, Herr Professoren Hällström, Herr Licentiaten Brostrom, Herr Magister Grenhelm och Herr Gustaf Tikkeman.

§ 1.

Protocollet för den 21 i denne månad justerades, hvarvid Utskottet gjorde följande erinringar:

1:o at i den expedition, som til Kongl. Maj:t i underdånighet kommer at afgå, förslaget til den i fråga varande författningen om Potatesplanteringens befrämjande icke måtte ställas i form af en utarbetad förordning, sådan den visar sig i Protocollet, utan hemställnings vis; i följe hvaraf

2:o äfven 5:te Momentet i samma författning, om bidrade af landshöfdingarne vid de anstalter som til plantseringens befordran blifva nödvändige, endast borde innebära et förklarande af Sällskapets önskan och hopp.

3:o at i frågan om upplysningars intagande angående fårskillde orters behof af potatoes til utsäde, til underhållande af en kostlig och på tiden utdragande omgång emellan Länsmän, Kronofogdar och Landshöfdingar, samma upplysningar borde indragas icke ifrån dessa tjenstemän, utan direct ifrån Sällskapets egne ledamöter i orterne, hvilka Sällskapets tillförordnade Ledamöter, den ena på en, och den andre på annan trakt af landet, i detta ämne borde befrågas.

4:o at de af Landtbrugen som undså potatoes til utsäde, til förekommande af de flere ägenheter som äfven ifrån den återkommande hösten, befinna obrukbare, icke behöfde samma återbära; hvilken punkt för skull uti Protocollet för sednaste Justerades utströkes.

§ 2.

Utskottet fortfor at genomgå de i anledning af Sällskapets uppgifne Frågor kommne Täflingsskrifterne; och ville öfver den 29 i denne månad sig närmare yttra.

Justerad den 29 Julii 1801.

Afsving

Den 29 Julii 1801 Närvarande i Wereedrings-Utskottet den Ordförande och samtelige Ledamöter, utom Herr Professoren Hällström, Herr Gustaf Tikkeman och Herr Grofshandlaren Tolen, som nu icke voro i staden.

§ 1.

Protocollet för den 24 i denne månad upläses och justerades.

§ 2.

Härnäst företeges öfverläggning om de Täflingsskrifter, som inom förskrefven tid inkommit i anledning af Sällskapets utsatta Pris-ämne:

Hvilka äro de hinder som hindra Finska Landtmannens idoghet? Och hvilka medel äro de kraftigaste och lämpeligaste at vända honom til mera drift och omtanka i sin hushållning? nämligen

№ 1. med valspråk: Yttre ofta ovhellist förkvituesta, ja ytteri tyvärri aikomisexi

№ 2. med valspråk: Förtiden in re: lenter in modis. Chesterfield.

№ 3. Utan valspråk och namnsedel, märkt med en penhörning; och

№ 4. med valspråk: Den jord, Medborgare, dar först du satt din fot, Det var ditt Fäderland, hvars Mull dig log emot: för allt jordgodt, dig dråg tjusning gifve! för det din förstа Suck, för det din sista blifve Silfvertolpe.

Herr Hofrätts Rådet Sylvius hade i anledning häraf uppsatt et skriftelig votum som upläses och innehöll hufvudsakligen, at Författaren til № 2, enligt Herr Hofrätts Rådets tanka, hade framför sine Medtäflare et utmärkt företräde; men at der afhandling likväl icke vore adaquat, utan snarare icke egentligen innehölle något svar på den gifna frågan, utan blott allmänt betraktade, at bland mycket riktigt, godt och sannt, i synnerhet 2ne hufvudämnen: det förra ofullständigt, och det andra med en bitter enahet afhandlade, och at slutligen skriftsättet vore alt för mycket satyriskt, otjenligt och på sina ställen oanständigt; och skulle detta Herr

* på hvilka grunder Herr Hofrätts Rådet förnämligast afstyrkte denna skrifts belönande, eller tryckande, så synes icke Sällskapet; jemnare hänseende vilja göra en nödig utgallring, då Hr. Hofrätts Rådet hos sig uträknade om sättet därtil;

Den 24 Juni 1801.
§ 3. 11.

Hofrätts Rådets votum in extenso åtföljer detta Protocoll.

Med Herr Hofrätts Rådets yttrade Landtmän förenade sig utom Herr Kammarrådet Hunter, som tilade, at de i Täflingsskriften № 2 förekommande Oeconomiska uppgifter jämväl til en del voro oberiktade och oriktige, af hvilken Herr Academie-Secreteraren Alanus och Herr Licentiaten Boxström.

Som Utskottets öfrige närvarande ledamöter, Herr Magister Grenkell, Herrar Professorerne Pipping och Johan Gadolin, Herr Landtmannen och Riddaren Bynnerberg, samt Herr Brandenburg Herr Öfver-Directeuren Alfving, voro af den mening, at samma skrift № 2 förtjenade i anseende til des goda och nyttiga innehåll at af Sällskapet belönas med Första Priset, dock med förbehåll, at Författaren kunde tycker til att de förändringar i des flere stycken, som Sällskapets Herr Ledamöter . §§ 71 och 72 nyttjade mindre nödige, men särdeles . §§ 71 och 72 nyttjade mindre nödige: hvilken kunskap Landtmännen bekanns vara Kurialiteten.

Hvad de 3ne öfrige Täflingsskrifterne angick, så fann väl Utskottet att äfven de innehöllo flere goda och nyttiga upplysningar i förevarande ämnen; men de ägde likväl, efter Utskottets öfvertygelse, icke den nödvändiga fullständighet, som kunde anses berättiga dem til erhållande af det mindre priset eller Accessit, hvilket följaktligen denna gång icke kunde kunna utdelas.

Om de Täflingsskrifter, som inkommit i anledning af Sällskapets andra Pris-ämne, som var at författa en kort och tydlig Handbok för finska Bonden i de angelägnaste delar af hans Landthushållning, hade Utskottet äfven i dag

Lika med nästnämnde 3ne Herrar, som icke ville vidkännas at afsluta författarens til nämnde Täflingsskrift № 2,

nelat och borde utlåta sig; men emedan
utskottet, för saknad kännedom i finska Språ-
ket hos flere des ledamöter, den 20 sistl. Maji
funnit nödigt, at öfver de 2ne afhandlingar
som på nämnde Språk äro författade, in-
hämta Herrar Professorerne, Redaktören Por-
thans, Doctor Wellenii och Gust. Gadolins
yttranden, hvilka ännu icke inkommit,
så förordade Utskottet, at Sällskapet des
mindre skulle ogilla den vanliga dröj-
mål, som Utskottet denna gång, ew må-
nad sednare än stadgarnes 4:t §:s föreskrifver
anwändt del af de inl. å lagda frågorne in-
komne svaren; och ville Utskottet sl. til
Sällskapets nästa sammanträde vara sär-
digt med det nu utlofvade utlåtandet.

§ 3.

At Enke Fru Ländriksman Ebba Helena
Printz, som i Memorial af den 1 innevaran-
de Julii begärt någon belöning för den dräng
Jacob Jacobsson, som, i 21 år trogen och väl
tjent hvilken enligt bifogadt Socknestämmo-
Protocoll af den 15 sistl. Martii, i 25 år tro-
gen och väl tjenat å nämnde Fruns ägande
Juotsela Rusthåll i Vanhala by af Wichtis
Socken, och Jacob Jacobsson warder det vanli-
ga Hattbandet af Silfver med tjenlig påskrift
lärer Frun Utskottet finner så mycket hälre bö-
ra styrka, som Fru Printz åtagit sig at helt
bekosta samma belöning.

§ 4.

På enahanda grund tillstyrkte Utskottet
äfven, at drängarne Eric Gustafsson och
Johan Johansson, tjenande den förre hos Hem-
mans åboen Eric Josephsson Remsila†) och den

†) i Aubis by af Padasjoki Socken,

sednare hos Kronmans åboen Johan Johansson
Hajala i Pukois by af Kuhmois Capell och
samma Socken, och af hvilka, enligt bilagde
Socknestämmo-Protocoller för den 8 Febr. och
7 Maji innevarande år, den förre väl och
troget tjenat i 18 och den sednare i 34 år på
det och samma ställe, må på sine Husbönd-
ers bekostnad, som sig därtill villige förklarat,
emotse hvardera ett silfver hattband med
vanlig påskrift.

Justerade den 1 Aug. 1801.

Afsöing—

Den 12 Augusti 1801 var Sam-
manträde i Berednings-Utskottet
tillkommet; men emedan flere
icke tillstädes kommo än Herr
Öfver-Directeuren Afsöing, Herr
Lagmannen och Riddaren Synner-
berg, Herr Kammar-Rådet Winter
samt Herrar Professorerne Johan
Gadolin och Pipping, så stunde ne
icke något mål til öfverläggning
företagas.

---

den 14 Augusti 1801. Närvarande
i Berednings-Utskottet des Ord-
förande och Ledamöter, utöfver Herr
Hofrätts-Rådet Sylvius, Herr
Professoren Hällström, Herr Ma-
gister Frenckell och Herr Secretera-
ren Broxström

§ 1.

Öfver Sällskapets uppgifne Pris å ämne at
författa en i möjligaste mätto korrt, men dock

Författaren i den ställe borde lemna Sällskapet
sin dispositions, at til framdeles nyttigt bruk
använda det tjenliga och passande den samma
innehåller.

Med lika förbehåll tyckte Utskottet at
Författaren til N:o 2, som väl mindre full-
ständigt än den medtäflare afhandlat sitt ämne,
emedlertid följt en egen och granskad
försigtighet, kunde belönas med ett Exemplar
af Medaillen i silfver.

Jufferadh den 15 Augusti 1801.

Utdrag —

Den 27 Augusti 1801 närvarande i Beredningo-Utskottet den Ordförande och Ledamöter, utom Herr Licentiaten Wexström och Herr Gustaf Tikkanen.

§ 1.

Sedan den af Herr Professoren Doctor Ångström författade Beskrifning om Fårpärms inläggning, skötsel, användande och förvaring blifvit Utskottets Ledamöter til genomläsning cirkulerat, och författaren undfått del af de därvid gjorde anmärkningar, samt i Memorial af den 19 i denne månad sig öfver dem yttrat, så uppläste nu å nyo samma Beskrifning, den Utskottet med några mera förändringar, som i Manuscriptet införde antog och gillade, i anledning hvaraf til Sällskapet, vid det tillkommande sammanträdets hemställas skulle, om icke Beskrifningen, sålunda förändrad, så genast kunde til tryckning utlemnas.

§ 2.

Jämte anlagande af Herr Magister Frenckells anbud, at vid tryckningen af Sällskapets handlingar bestrida alla utgifter så för tryck och papper som gra-

i det kufvudsakligaste fullständig och tillika tydlig Lärobok för finska Bonden i de vigtigaste delar af hans landthushållning, nämligen Ängsskötsel, Brukaresköfvelen och Åkerbruket, hade inom Tvenne till 3ne Täflingsskrifter inkommit, som voro

1:o En på finska, under Titel af Karjalinen Neuvokirja Huonenhallituxesa ja Maanviljelyxesä, med valspråk: Patria arma cariosima.

2:o En dito på finska, kallad Yxinkertainen Neuvo ja ojennus niissä karjallisimmis ja painavaisimmis Huonenhallituxen kohdeis asianhaaroin, med valspråk: Yrittä nyttä ei laiketa.

3:o En dito på Svenska, med valspråk: Naturam optimam ducem, sanquam deum, sequimur, eique paremus. Cicero.

Af dessa 3ne Skrifter fann Utskottet den Svenska eller N:o 3 vara författad med den ordning och val af uppgifter samt tydlighet i föreställningssättet, som efter Utskottets tanka gjorde den författare berättigad til Stora Priset eller Guld-medaillen, den han således borde undfå med vilkor at han tillåter Sällskapet at på dess ställen göra några nödvändiga tilläggningar, innan Skriften i tryck utgifves.

Åt författaren til N:o 1, hvars arbete de Herrar som det samma pröfvat, jämväl funnit ~~äga en icke obetydlig förtjenst~~ innehålla många goda och redbara underrättelser, ehuru stundom utspädde med för mycken icke altid nog säker theorie, anslog Utskottet Accessit, eller 2ne Medailler i silfver, hvilka tilsömmas dock utan at Skriften in extenso trycktes, hvarföre

vare, och dessutom til Sällskapet afstemna femte Exemplar af första Tomen, i händelse Sällskapet ville inskränka Planchernes antal til 5 eller högst 4, både Sällskapet den 15 sistl. Junii anmodat detta Utskott, at ibland de ovan gillade Skrifterne, utvälja så många, som utan Plancherne förökande öfver det nyssnämnde anslaget, kunde ges uti första Tomen.

Härvid förekom, at Berednings-Utskottet, som den 28 sistl. Martii bestämt ordningen för de afhandlingar denne varande första Tom skulle komma at innehålla, uträknat Tabellerner antal til sex, som förenmera enligt i dag Graveurerne i Stockholm ingångne upplysningar, den 29 påföljande April blifvit ökadt til sju. Men detta antal nu skulle reduceras til fyra, borde 3ne Plancher utgå, och til återstående skulle då en eller flere af följande afhandlingar komma i fråga:

1:o Herr Öfverste Löjtnanten och Riddaren Wetterhoffs Tankar om Tavastlands upphjelpande genom en ny Stads anläggning och påjämte förbättring; samt prövda underrättelser om jordbruket och hushållningen m. m. i Ekichala Capell, hvartil höra 2ne Tabeller.

2:o och 4:o Herr Fullföre-valtaren Hengstrom och Herr Professoren Johan Gadolins afhandlingar om Potaskes tillredning och calcinering, hvartera med en Tabell.

3:o och 5:o Herr Directeuren Hidens Rön om sättet at lätt och hastigt höja och sänka vattenkjul, samt beskrifning på ett portativt afvägnings-instrument, hvartera med en Tabell.

6:o Herr Professoren Joh. Gadolins anteckningar til Oxe-tillverkning, med en Tabell.

den 27. Aug. 1801.
§. 11.

Bland alla dessa afhandlingar, som sedan för ett eller flere år sedan blifvit gillade til Inskrifning, och hvar på sitt sätt förtjenade allmänhetens uppmärksamhet, visste Utskottet icke någon som borde eller kunde uteslutas; och om, enligt några Herr Directeurer Hidens 2ne rön til Handlingarnes andra Tom besparder, skulle ändock antalet af de qvarblifvande Plancherne blifva 5, och således öfver Herr Magister Frenckell gifvet åtagit.

Vid sådan beskaffenhet, och på det de gillade Skrifterne gifven en längre liggande icke måtte förlora något hvarken af sin aktualitet med tidens kunskaper eller af sitt inneboende värde, så fick detta Utskott uppdraget at inskränka i hvad föregående Beredningar-Utskott den 28 Martii och 29 April innevarande år föreslagit; och ville därföre nyo til Sällskapets pröfning öfverlemna, om icke Sällskapet i kostnaden för Tabeller til första Tomens Handlingar gifvit kunde deltaga, i så måtto at hvad som ginge öfver fixt för 4 Plancher, stadnade för Sällskapets räkning. Kostnaden för arbete och plåtar til alla sju hade Graveuren Akerland, enligt protocollet för den 29 sistl. April, uppgifvit til 174 Rdr 32 sk. utom särskild ersättning för papperet; och om Herr Magister Frenckell tänkt til 4/7, och Sällskapet til 3/7 deltager, blef Sällskapets utgift, utom för papperet til afdragningen, ungefär 74 Rdr 41 Skill. 2 penningar.

& och brukbarhet

i kostnad

§ 3.

Vid prøfningen af det Memorial Herr Lieutenanten Peter Schatelowitz till Hällskapets Sammanträde den 15:e i förlidne månad lätit ingifva, och hvarmed åtskilliga hinder för sinsa Landtmannens idoghet upgifvas, fann Utskottet, at det jemte flere goda och nyttiga men förut ofta yrkade Sanningar t. ex. om nödvändigheten af Landt Millarnes upsyningförande, åfvenså innehåll åtskilliga paradoxer, och i synnerhet den om skadligheten af Skattekyp. Utskottet hunde de fördenskull vid sådan beskaffenhet icke tillstyrka Memorialets tryckning, utan borde det, efter Utskottets tanka, förvaras bland Sällskapets handskrefna samlingar.

§ 4.

Uti de Handlingar som blifvit ingifne om Landbonden Jöran Simonsson Rutanens byggnader och uprödlingar å Rutala Sergeants boställe i Sjövärkyla By af Lauka Socken, jemte Utskottet Socknestämmans intygan om dess verklighet, och hvarom Sällskapets Committé antagne princip, icke ingå i prøfning af Jöran Rutanens förtjenst till belöning, utan öfverlemnade till Sällskapet, at det saknade Socknestämmo Protocollet genom bref infordra.

§ 5.

Af Herr Prosten Tomans, Herr Candidaten Hanelius's, Herr Fältkamererarens Methers och Herr Commissions-Landtmätarens Heinrichs Quartals-berättelser af sist April, Maji och Juni månader, hvilka efter vanligheten burit gjorts för Dagboken; och Herr Styrbjörnen Appelgrens anteckningar uti Memorial af den 4 sistl. Julii med des bilaga, åfvenså som Herr Lieutenanten Silfversparres vederlikes anmodan för innevarande års andra Quartal, til vinnande sjelfligt bruk öfverlemnades.

§ 6.

Protocollen justerades det tryckfärdiga Utkastet af Sällskapets Dagbok.

Justerad den 5 Sept. 1801. Alfving—

Den 5 September 1801 Närvarande i Föreningen Utskottet Den förordnade Herr Öfverdirecteuren Alfving; med Ledamöterne Herr Lagmannen och Riddaren Sjömarberg, Herrar Professorerne Joh. Gadolin, Nyberg och Hällström, Herr Academie Secreteraren Mannerheim och Herr Grosshandlaren Johnson.

§ 1.

Protocollet för den 27:de i förledne månad upläses och justerades.

§ 2.

Genom skrifvelse af den 4 sistl. Julii til Herr Lagmannen och Riddaren Nibelius från Hr. Konungens befallningsmannen Baron Henric Lencatius, med därvid fogadt Socknestämmo Protocoll af den 29 September 1799, hvilka Handlingar den 5:te förlidne månad blifvit til detta Utskotts pröfning remitterade, hade gamle Landbonden å Lauka Postmästare boställe i Lauka Socken Anders Henricsson Myrbäck, blifvit anmäld til belönings erhållande, för det han som Hjelp barnfödd i Storkyrö församling Jedermera bosatt sig förstnämnde Socken, icke allenast dikat bostället åkrar, och dängeiorn mårkeligen befordrat

deras bördighet, utan och sedan han afträdt landbosskapet, biträdt flere husthållare i orten med dikande så länge hans år och krypporna der det tillåtit, af hvilket Anders Kyrölains exempel allmogen blifvit anförd och uppmuntrad at jämväl för sin del vidtaga samma angelägna men förut mycket försummade industrie; och emedan Anders Kyrölain, hvilken nu mera är örflös, och stadd i fattigdom, för sin nyttiga möda prisvärdes hafva förtjent någon belöning, så hemställde Utskottet at han med en gåfva af sex Riksdaler 24 skill. må ihågkommas.

§ 3.

Sedan Herr Professoren Doctor Hellenius enligt Utskottets den 26 sistl. Junii vidtagne beslut, undfått del af Herr Professoren Johan Gadolins Memorial af den 18 i samme månad med anmärkningar om Lärkstöfvelns, i anledning af Herr Professoren Hellenii i samma ämne författade afhandling, så hade sistnämnde Herr Professor uti Memorial af den 1 sistl. Augusti öfver nämnde anmärkningar sig korteligen utlåtit; men emedan Utskottet ansåg nödigt, at innan afhandlingen trycktes, med den författare, som ännu icke på landet, i ett och annat omständighet muntligen närmare öfverlagga, så beslöts at med vidare åtgärd i denna sak låta anstå, til dess Herr Professoren sig åter i staden infunner.

§ 4.

Til Utskottets handläggning hade sällskapet den 1 i denne månad remitterat följande från några der corresponderande Ledamöter i orterne inkomne Skrifter:

1:o Herr Kyrkoherden Cygnæi Memorial af den 1 Aug. med åtföljande observationer öfver vädersleken i Tavastehus för sistl. Maji, Junii och Julii månader, och Tillförordnade Exactor för andra Quartalet af innevarande år; d. 5. Sept. 1801. fs. 11.

2:o Herr Directeuren Halls Memorial från Enontekis, af den 11 i föregående månad;

3:o Herr Professoren och Probsten Ahrens i Nykyrka Memorial af den 18 i samme månad, och

4:o Herr Probsten Castrens i Kemi Quartals berättelse af den 17 sistl. Julii för April, Maji och Junii månader; och skulle af alla dessa skriften efter vanligheten bruk göras för dagboken.

§ 5.

Likaledes hade Herr Probsten Castrén insändt en afskrift af anteckningarne uti Kemi Probsteris Tabeller för åren 1790—1800, öfver vädersleken, årsväxt, varupriser, sarfoteri m. m. hvilka Utskottet tillskrifvit Sällskapet at til framdeles nyttigt bruk bland sina handskrifne samlingar förvara.

§ 6.

I anledning af Sällskapets den 1 i denne månad gjorde anmodan, öfverlemnade Utskottets Protocoller til des närvarande Ledamöter, at i händelse de finna några brister vilja förtjena at af Sällskapet den 1 instundande November til besvarande framställas, uppgifva den samma til Utskottets pröfning vid den härnäst inträffande sammankomst.

Justerad den 21 September 1801.

Afsing —

*) Som hemmet i Borgnesspräm-
ma tillhörer skulle,

Den 24 September 1801 Varo rande Beredningens Utskott: tet der Ordförande och Ledamöter, utom Herr Kammar-Rådet Winter, Herr Professoren Pipping, Herr Medicine Licentiaten Borenius och Herr Gustaf Wikmanson.

§ 1.

Ordningen af Protocollet för den 5 i denne månad tillkännagaf Ordföranden Herr Öfverdirecteuren Alfving, att Herr Professoren Doctor Hellenius, under dess vistelse i staden för några dagar sedan hos honom anhållit, att Herr Professoren ingen ting hade däremot, om några af de tilläggningar Herr Professoren Johan Gadolin föreslagit vid Herr Professoren Hellenii afhandling om dikshofvet, men hvilka Herr Professoren enbart i brist af egen säker erfarenhet utlemnat, vid arbetets granskning, i egenskap af notes fogas til Herr Professorens text, och hvarom Herr Professoren förordenskull öfverlemnade Utskottet och den Ordförande att föranstalta.

§ 2.

Därnäst justerades först det Ekonomiska Nionde Arket af Sällskapets dagbok för innevarande år, och vidare en afhandling om bröstbarkning af Rennossa, en dito om Rennossa-hofvar, en dito om Salt-brist och utvägar til dess afhjelpande, en kungörelse om Sällskapets tillämnade belöningar för utvidgad Potatoes-plantering, och några tilläggningar till Herr Professoren Doctor Tengströms afhandling om Fördgärdens skötsel

d. 24 Sept 1801.
§ 3. 4.

änbergning, förvarande och bruk, hvilka alla komma att intaga ett rum i det snart tgående första Häftet af Sällskapets Hus- Hushållningsunderrättelser för Menige Man.

§ 3.

Emedan af Kyrkoherdarne-Protocollet, som tolles i Ekenäs Salo Capell-kyrka den 2 sistl. tugusti inhämtades, at Drängfogden Johan braham:son, och Lifländske Drängen Petter Hans- inne Gjent den förre på Kurla Storgårds Rusthåll : 18, och den sednare å Stahofvars Rusthåll : 14 rs tid, samt bägge under samma tid gjort ig hände för arbetsdrift, nyktershet, flit och h utmärkt beskedlighet förhållande, så att vederb: ffhafvet i tilltyrka Sällskapet, at på behörig ad af deras husbönder, Rusthållaren Israël elenius och Expeditions-Befallningsman- en Gabriel Salovius, hvilke uti Memorial af en i innevarande September sig däröfver vil- ge förklarat, belöna nämnde Gjentfolken hvardera med det enliga kattbandet af silfver.

§ 4.

På därom gjord proposition af Herr Pro- Lektoren Wallström, beslöt Utskottet, att Sällskapet den 2 instundande Maji år 1802, utbreda emot väntlige priser, bredas, uppgifva författandet af en full- ständig theorie om frostväderne i Finland. Därtill borde då lemna förklaras: huru sum- iga kärr, källor och små bäckar bidraga til rost om nätterne, då hef, sjoar och större ter merendels tyckas bevara därföre hvar- det kommer att frosten dithval vägra

är gör större skada vid hafresträderne än
nypor i landet? hvarföre frosten mera fin
nes där vid löfskogar än vid barrskogar, mera
i lagrit väder än vid påstående bläck? hvar
före en prodig rägnväder stundom vissa än
en svag skadas af frosten? hvarföre frost
nätter vanligast inträffa i medlet af juni
och början af Augusti månader? huad och
huru landets uppodling verkar på frostna
terne? om de därigenom hvana förekom
mas? och om man genom några förfy
gtighets mått kan minska deras skadelig
verkan m. m. ±

§ 5.

Utskottet öfverenskom at til justering
af detta protocoll sammanträda den 1 instun
dande October något tidigare än Ballskapet
in pleno sig infinner.

Justeradt den 1 October 1801.

Alfving

Den 19 October 1801 närvarande
de i Berednings-Utskottet
Des Ordförande och Ledamö
ter, utom Herr Lagmannen och
Riddaren Sydenberg, Herr Hof-
Rätts Rådet Sylvius, Herr Ju-
dicie Secreteraren Ahlqvist, Her
Licentiaten Borgström och
Herr Gustaf Ihlemann:

§ 1.

I anledning af Ballskapets år 1799 til
Konungens Befallningshafvande i Nyö
pings afslåtna Skrifvelse, med erinran om
nödvändigheten af Koppympningens be
fordran i landet, hade samma Befallnings

och om icke dessa frä
gor skulle kunna full
ständigt i hela sin vid
besvaras, så hemställ
de Utskottet likväl, om
icke det bästa enhe in
nande svaret ändå
kunde belönas med
större pröfvet, det därnäst
med accessit, och andre
nyttige anmärkningar
som gifva lust åt ämnet,
med en jetton eller nå
got mindre pris.

D. 19 October 1801
§ 1.

hafvande uti underdånigt Memorial af den
11 November. Samma år föreslagit den utväg,
at allmänneligen förordnas, emälle, det ingen
till Klockare hädanefter ej antagas finge,
som utom de vanliga kunskaperne i Judа
lära och sånghonst, ej kunde upte Medici
ne Facultetens vid något af Rikets Lärowerk,
eller Lazarett, uh Provincial Medici bevis
om erforderlig och pålitlig insigt i sättet at
ympa Koppor och skåta de koppsjuke, åt
skilja Mässling ifrån andra Utslags febrar,
kunna de tillförlitelig nyttja Lökemedel där
mot, samt kunna åderlåta, veta i hvilka
fall sådant nyttjas må, läka huggsår, in
rätta benbrott och Ledvridningar m. m.
Öfver denna Herr Landshöfdings begä
ran hade Kongl. Maj:t genom Nådig skrifv
else den 4 December innevarande år infor
mat Vorgå Consistorium underdåniga ut
låtande, som den 18 därpå följande åter
lefvert afgifvit, uti innehållet, at Consiste
rium antytt dessa kunskaper icke kunna
anföras uh Klockarena, som i brist af
underbyggnad skulle förvandlas til fadlige
och skadlige Practici, och synnerligt af som
ock skada Koppympningens credit; at Klock
arena ägnom sitka göromål skulle dragas
ifrån befattningen med sina i Thyrkolags
föreskrefna skyldigheter, och i synnerhet
ifrån Barnalärans drifvande, at Klockare
löner na i allmänhet icke äro betydliga,
och ingalunda förstå at afhöra några
vicarier til Koppympningens bestridande,
och at Consistorium antytt orsaken til Kopp
sorgens fortfarande dödlighet egentligen ligga i
den allmänna okunnigheten om det at

d. 19 October 1801.
§ 11.

ratta skötsel, i anseende hvartill Consistorium trott bäst vara, at genom Provinciel Medici i orterne utfärdade Instruction om kopporn både ympning och ratta skötsel, därigenom at de den samma hälsore förvara; den har Kongl. Maj:t därefter genom nådig Resolution af den 13 sistl. Augusti anbefallt Sällskapet at utlåtande i denna sak afgifva; i anledning hvaraf denna Utskott den 15de innevarande blifvit af Sällskapet anmodadt at sig därutöfver i förväg yttra.

Sedan alla ofvannämnde handlingar blifvit upläste, erinrade sig Utskottet at Sällskapet redan den 1 Aug. sistl. (Prot. § 17) funnit nödigt at hos Kongl. Maj:t göra underdånig ansökning om Klockares förpliktande at inhemta underrättelse i koppympning och skötsel derwid; hvarefter, på lika sätt som den förrut blifvit ålagdt at bevisa sin skicklighet i detta ämne; at expeditionen därom federmera blifvit uppskuten blott af den grund, at Sällskapet, i anledning af Herr Kammarrådet Winters och Herr Professoren Doctor Tengströms Memorialer, velat i ett sammanhang hos Konungen anmäla de flere förslag som med detta hade gemenskap; och at Berednings-Utskottet den 14 Febr. innevarande år (Prot. § 2) förecalt sig utan lika tillsyftande, och yrkat at alla blifvande Klockare måtte åläggas lära sig ympa och skota koppor, hvarvid Utskottet dock finner den ytterligare utvägen nödvändig, at ympningen i början genom

Läf de öfrige

Klockares kringsändande i orterne på publik bekostnad, måtte göras känd både till sättet och följderne.

Då Herr Professoren Doctor Pipping federmera uti Memorial af den 1 sistl. April förslagit och Utskottet förrut hos en Klockare åtskade inspister äfwen tillagt åtskilliga andra, och dem uti Memorialet förtecknade, så har wäl förwarande Beredenings-Utskott i sitt Protocoll för den 11 i samme månad (§ 14), på anförde skäl icke tillstått sig at därutinnan ingå, utan lärt blifwa berorende wid det redan därom fattade Beslut; men emedan nu wara anförde Utskotts [illegible] yttrande, så hemställdes, om icke de åtskilliga de inspister Herr Professoren därutöfwer fordrat hwarken äro fwåra att fatta eller hinderliga i utöfningen af Klockarens Embete, så hemställdes, om icke samma Memorial til sina flesta punkter kunde hos Konungen med Sällskapets underdåniga förord understödjas.

Utskottet war wänligen af den tanke, att alla Klockare borde kunna slå åder och ympa samt skota koppor; men at de af dem, som hafwa 20 Tunnor Spannmål eller därutöfwer i årlig inkomst, åsamen borde kunna något mera. Med förbigående af 1, 2, 4, 5 och 6 punkterne i Herr Professoren Pippings Memorial, såsom innefattande skyldigheter, hwilka dels icke hörde til förevarande fråga, dels i anseende til hwilka på hwilke alle inhämta sådane kunskaper, icke med nog tillighet kunde fordras, och med undantag af den i 7de punkten pretenderade

Den 19. October 1801
§. 11.

förd̈elighetens i Landets uttagning, hvilken
til sjukling ärs skada ofta skulle kunna
missbrukas eller illa utöfvas, förenade sig
Utskottet om nödvändigheten af alla de
öfriga, hvilka således utgör Utskottets me-
ning, uti det underdåniga utlåtande
Sällskapet kommer at afgifva, alla bor-
de af Sällskapet förbehållas, hvarjemot
Sällskapet åfven i händelsen skulle
komma at öfverensstämma med hvad
Kongl. Befallningshafvande i Kuopio
uti sit Memorial tillstyrkt.

Utskottets afsigt var likväl icke, att
förorsaka det gamla klockare, som redan
vunnit befordran til tjensten, skulle med
några nya skyldigheter besväras. Det ut-
re blott de som gådanefter tillträdde, a
hvilka man borde fordra denn. Man d
ei viss grad af odling nödvändigt beh
der för at kunna fatta och utöfva d
nya kunskaperne, så anser Utskottet
i underdånighet böra förbehållas, att d
som studerat wid Skolar, Gymnasier
Academier, och där skaffat sig naturliga
fallenhet genom god underbyggnad, n
te förskaffras om företräde framför an
dre competitorer, enär de sökte klockare
tjensten, vare sig i större eller mindre förs

§ 2.

Att Hofsvärdsfajaren Tillberg för
Jafson en någon belöning för den snyckna måla
och arbete han användt på den dyrbara
Turkiska Sabel han vid Sällskapets sednaste
sammanträde den 15 denne månad
uppvisade, och til uppmuntran at framdeles

wanom lika skicklighet göra sin flit och
konst ewärdiga heder, måtte undfå en sum-
ma af femtio Riksdaler, hwilken Utskottet
ödmjukt bör a tillstyrka.

§ 3.

Emedan de til Kongl. Patriotiska Säll-
skapet inkomne och sedermera till för-
wiste handlingar om belöning för Socken
arfwaren Johan Nordberg, som i Liesjo
ng af Lampis socken om sommaren
e 1800 inrättat Oljegwarn, icke utredde,
uru stort quantum olja han därå til-
verkat, och dymedelst icke heller blef
sit bestyrkt med vederbörligt Socken-
stämmo Protocoll, så hemställde Utskot-
sit, om icke, innan närmare utlåtan-
e meddelas, de saknade upplysningar
e förrwrigt borde infordras.

§ 4.

Til belöning åt Nämndemannen och
Skattebonden Johan Thomasson Kaugan-
ska eller Kangaslaari i Kuopio Socken,
hvilken inom 24 år, å Klopvila enskilta ut-
ands mark, Kangaslaari Skattehemman,
och Mölehari Skattehemman, nyligen
walles af hvilket han ej äger del först
nämnde fastighet innehar, dock icke
ord än för ett år sedan, blifvit ägare,
lagit Tio Tunne- och 7 Kappeland
ller och Åkerton-Tunne - 6 Kappeland
ng, rödjat, upbrutit åker, dikat och
yggt så väl Man- som Ladugårds- och
thus, samt 2ne bolwerk eller fäs-
war, innalles af 80 alnars längd,
wilket Johan Thomassons betydliga och
förtrutna arbete, uti Gyne-Captnement
d den 27, 28 och 29 sistl. Julii, som i

Den 19. October 1801
§ 3. U.

förd[ig]heten i Landets utlagmäring, hvilken
til sjukl[ing]ars skada ofta skulle kunna
missbrukas eller illa utöfvas, förenade sig
Utskottet om nödv[ändig]heten af alla de
öfriga, hvilka jäfvet emellan Utskottets me-
mag, uti det underdåniga utlåtande
Sällskapet kommer at afgifva, alla bor-
de af Sällskapet förbehållas, hvarigenom
Sällskapet äfven i hufvudsaken skulle
komma at öfverensstämma med hvad
Kongl[ig]a Befallningshafvande i Skarp-
uti sit Memorial tillstyrkt.

Utskottets afsigt var tvärtom icke, at
föreslå det gamla klockare, som redan
vunnit befordran til tjensten, skulle med
några nya skyldigheter belastas. Det ut-
re blott de som gådanefter tillsättes, a
hvilka man borde fordra denn. Man d
en viss grad af odling nödv[ändig]t bibe
der för at kunna fatta och utöfva d
nya skunskaperne, så anser Utskottet
i underdånighet böra förbehållas, at d
som studerat wid Skolar, Gymnasier ell
Academier, och där skaffat sig naturliga
fallenhet genom god underbyggnad, n
te försäkras om företräde framför an
dre competitorer, emedan de förre klockare
tjenster, vare sig i större eller mindre för[h]ållan

§ 2.

Åt Hofsvärdsfajaren Tillberg för
Jämför en någon belöning för den mycken möda
och arbete han använt på den dyrbara
Turkiska Sabel han vid Sällskapets sednaste
sammanträde den 15 dennes i denne månd
uppvisade, och til uppmuntran at framdeles

evnom lika skicklighet göra sin flit och
skonsk emulska heder, matte undfå en sum-
ma af femtio Riksdaler, hvarmed Utskottet
ig börar tillstyrka.

§ 3.

Emedan de til Kongl. Patriotiska Säll-
skapet inkomne och sednemera till för-
vissne handlingar om belöning för bocker
arfvaren Johan Nordberg, som i förra
ig af Lampis Bocker om sommaren
r 1800 inrättat Oljegvarn, icke utredde,
ruru stort quantum olja han därå til-
verkat, och dymedelst icke heller blef
it bestyrkt med vederbörligt Socken-
gamma Protocoll, så kommande Utskot
tit, om icke, innan närmare utlåtan-
de meddelas, de sakrade upplysningar
e gärnast borde infordras.

§ 4.

Til belöning åt Nämnde mannen och
Skattebonden Johan Thomasson Kaugan-
ska eller Kangaulauri i Kumo Socken,
som inom 24 år, å Klopvila ostaka ut
nds mark, Kangaulauri Skattehemman,
ch Mölehari Skattehemman, upbygd
tvallen af hvilket han i nyt del först
Nämnde fästmanne han, dock icke
ord än för ett år sedan, blifvit ägare,
lagit Tio Tunne- och 7 kappeland
ller och Åkerton-Tunne - 4 kappeland
ng, rödjat, upbrutit åker, dikat och
yggt så väl Man- som Ladugårds- och
thus, samt 2ne bolverk allen stea-
var, tillsa af 80 alnars längd,
vilket Johan Thomassons betydliga och
förtrutna arbete, uti Gyne-Contracten
d. den 27, 28 och 29 sistl. Julii, som i

Sockneståmma den 6 därpå följande September, tillfört upläsit och behandlat, finnes vänderadt innehåll til 1179 Rd. 45 sk. 6 r. Förestår Utskottet at Exemplar af Sällskapets Belönings Medaille i Silfver, den Johan Thomasson ut i en gång verkad borde få bära i knapphålet.

§ 5.

Med en lika belöning ansåg Utskottet böra hugnas åboen Tunehagaren af Pehrs Rusthåll i Malmby af Helsingi Socken, Kyrkovärden Johan Fredrik Åberg, som enligt en af Herr Commissarien Landtmätaren Timoth. Wåter år 1799 upsatt Charta och afgifven beskrifning jemte Sockneståmmo Protocoll af den 25 sistl. Maji, genom dikning, rothuggning, harfning och bränning förvandlat 11 Tunne- och 9¼ Kappeland af den så kallade Tattarmossen, som i lika ändamål åboen redan dikat till återstående 5 Tunne – 4 kappeland, som han nu dikat af hans Rusthåll, utgörande allenast af hans dikningar i Tegelviken 13781, och i utfallet dikade 1815 alnar.

§ 6.

Af Corresponderande Ledamöterne Herr Probsten Rings och Herr Kyrkoherden Mollins under den 8 September och 3 i denne månad insände Berättelser skulle 4 i sinom tid, enligt Protocollen, göras för Dagboken.

Justerad den 22 Octoben 1801. Aftzing

Den 28 Octoben 1801 Närvarande: Vice-Ordningen Utskottet Herr Professoranden och Ledamöter, utom Herr Kammarrådet Wåter, Herr Lagmannen och Riddaren Sjönnerberg, Herr Licentiaten Wax. strand och Herr Chandelieren Johan.

§ 1.

Protocollet för den 19 denne månad uplästes och justerades.

§ 2.

Åfvenså uplästes och justerades Sällskapets Secreterare upsatte Redogörelse för Sällskapets fjerde år.

§ 3.

Sedan enligt Protocollet för den 24 sistl. September (81) Herr Professoren Doctor Hellenius samtyckt, att några af de tillagde Herr Professoren Johan Jacobin ingar, och den Herr Professoren Hellenius enligt sist gifvet löfte, ock i brist af egen lämplig erfarenhet af trädgårdsväl, må dit inhemtningen af Herr afhandling om Lärkträdet, i egenskap af notier åtgå till Herr Professorens Text, och öfverlemnat åt Utskottet af dåvarande att anstalta; så fann Utskottet sig nu böra tillstyrka, att nämnde afhandling må inhemtas i Sällskapets instundande år utgifvande andra Häfte af Handlingarne för Mindre Man, och Herr Professoren Hellenius, som den nytt ige och upplysande arbete erhålla ett Exemplar af Sällskapets Belönings-Medaille i Silfver.

§ 4.

Sällskapet hade den 15 sistl. Aug. anmodat detta Utskott, at til Sällskapet inkomma med en förteckning på de större landtegendomarne i Finland med ägarnes namn och adresser, på det Sällskapet desse kunna på det ofvantryckteligaste hos dem recommendera Potatisplantningen och förmå dem at ålägga sina underhafvande Bönder och Torpare til den verkställan de på större jordstycken; och emedan Herr Lagmannen och Riddaren Wibelius af sådan anledning behagat upsätta et rättelse, som innehöll förteckning på de Personerna och Boställs Kapellare i Åbo och Björneborgs län, samt til en del äfven för Nyland och Tavastehus samt Kuopio Länen; så beslöt, at samma rättelse skulle i afskrift af ytterligare exemplar tillställas, emellan Utskottets ledamöter circuleras, hvarefter och sedan de så för sig gått, Utskottet hoppades, at de Herrar, som den 2 instundande November komma at det samma efterträda, vid samma förteckningens ytterligare regerande benäget torde lägga sista handen.

§ 5.

Därnäst föredrogs förteckningen på de Sällskapets Ledamöter, som til följe af 44 § i Stadgarne innan kort komma att lägga under pröfven; och emedan enligt 47 § i samma Stadgar, den Ledamot som inom 2 år ej erlagt någon afgift, anses såsom afgången, föreslogs Sällskapets Secreterare att Utskottet, som med förskrifna förhål-

för namnen utmärkt dem, hvilka til Sällskapet häftade för två års afgift, och dem hvilka voro skyldige för längre tid, til Utskottet at proföra hvem med dem förfaras borde? Men så vida en del af desse, ehuru de stå i skuld för et eller flere år, likväl möjeligen kunna hafva gjort inbetalning för kortare tid än två år, i hvilken händelse de icke tillbaka än två år, i hvilken händelse de icke synes böra efter Stadgarnes stränghet anses, så wille Utskottet anmoda Sällskapets Skattmästare, at förhållandet härom för hvar och en af de i fråga varande Ledamöterne upklara.

§ 6.

Det Anonyma Memorial Sällskapet emottagit den 15 i denne Månad til Utskottets behandling utstäldt, upskjöts til vidare öfverläggning nästa gång.

§ 7.

Uti Memorial af den 7 i denne månad, undertecknadt af E. Fegelholm, Fägmästare

hade vårt föreslagit, at Sällskapet, genom utlofvande af en Medaille i silfver åt den som på ett år fångat 10 à 12 stora varpar, och en annan Medaille åt den som under lika tid fångat dubbelt så många, samt lika belöning för den som kan uppgifva ett säkert sätt att förgöra rofdjur och möss, måtte dessa bidraga til Djurens utrotande; och hemställde Utskottet icke [illegible] i författarens afsigt, ansåg likväl Utskottet för betänkligt at fästa til bifall åt förslaget, i anseende til svårigheten vid controllen. Emedlertid kunde vidgå at finna, det någon svårighet skulle möta vid controllen, ty ansåg Utskottet, at den som då Sockenstämmans tillgång om dess förtjenst som til en sådan belöning berättigande anmäldes, enligt Sällskapets formål en belöning för alla gjorda aktenliga förhåll, tillagda,

d. 28. Octobr. 1801

§ 11.

Sällskapet vid sin pröfning icke lättheligen skulle finna misstag, hälst om vederbörande tillfälle pålagde, at [illegible] derföre innan vid komptoiet uppvisa skrifvare. Men til vinnande af den wigtiga ändamål, som Förslaget äfsyftar, ansåg Utskottet wäl wara kraftigare bidragande, än at löfte om Sällskapets Medaille; och Utskottet anser derföre föreslå, at Sällskapet genom kungörelse til alla Län skulle tillkännagifwa, at den som på ett år til, utom skall skjuta minst sex styckem, wargår, unga eller gamla, unnfår af Sällskapets Cassa en gratification af 32 Skillingar, men den som inom lika tid skjuter 10 af En Riksdaler för Stycket; samt at för 4 af en och samma person inom året skjutna björnar, betalas En Riksdaler stycket, men En Riksd. 24 Skilling, om björnarnes antal går til 10. — Men för uppgiften af nagot nytt sätt til förgörande af Rottor och Möss, fann Utskottet icke anledning at tillstyrka någon belöning.

* derföre

Justerades den 31 Octobr. 1801. Alfving.

Den 31 Octobr. 1801. Närvarande i Beredningen: Utskottets Ordförande och Ledamöter utom Herr Hofrättsrådet Sylvius, Herr Professoren Hällström, Herr Magister Fremkell, Herr Licentiaten Wexström och Herr Gustaf Wilelmi.

§ 1.

Sedan Protocollet för den 28 i denne månad blifvit justeradt, föredrogs et dem 15 dennes af Sällskapet hit remitteradt anonymt Memorial om medel til bibehållande af Sällskapets arbets verksamhet, belöningars åstadkommande för Ledamöternes flit och arbetsdrift, samt Sällskapets införlifvande med Hushållnings Sällskapet m. m.

Vid öfverläggning om dessa ämnen, fann Utskottet, at en fullkomlig förening emellan bägge Sällskapen, i anseende til olikheten i deras plan, och tillgängligheten af ämnen för deras tillförlitliga läsning, icke kunde låta sig göra. Utskottet var ock därutinnan ense med den anonyme Författaren, at Hushållnings Sällskapet, för at draga fördel af sednare tiders upptäckter i Naturalhistorie, Physik, Chemie, Hushållning och Näringar, samt kunna sprida kunskapen därom til Allmänhetens, och därigenom tillika göra sina utgifwande Skrifter mera intressanta, borde på sitt Bibliothek anskaffa in eller annan god Engelsk, Tysk och Fransk Journal, samt Danska Landthushållnings Sällskapets arbeten, och Petersburgska Fria Oeconomiska Societetens Handlingar. Dock ansåg Utskottet före, at Sällskapet borde skaffa sig en fullständig samling af alla de större och mindre Oeconomiska Skrifter, som i Sverige utkommit, och hädanefter utkomma. Förutom, efter Utskottets tanka, jemväl Sällskapet fått del af de ofvanföre nämnde Journalerne, en eller flere Ledamöter eller skicklige Docenter vid Academien, utom Sällskapet, ålåge, at genom utdrag eller öfversättningar sätta dem i stånd, at genom utdrag eller öfversättningar sätta Sällskapet i tillfälle at meddela sine Landtsmän nya och brukbara underrättelser til Hushållningens och Näringarnes förbättring, och Sällskapet på något tjenligt sätt uppmuntra och belöna dem möda derpå i så måtto anwända.

§ 2.

Herr Kyrkoherden Lach. Cygnæi den 15 i denne månad hos Sällskapet föredragne Memorial om inrättande af en Söndags Skola i Jarafhus, ansåg Utskottet icke lämpligen kunna komma under öfverläggning förr än Sällskapet skulle hafwa gifwit sin plan til Athenianska Skolewerkets reglering, då Jarafhus stad af den torde kunna komma i åtanka.

d. 31 October 1801.

B. U.

§ 3.

Emedan enligt Syne Embetsmenn af den
20 sistl. Maji, och Socknestämmo Protocoll af
den 30 i samme månad, dem Probsten och Kyr
koherden i Mandalsami Herr J. H. Cygnæus, ut
Memorial af den 5 innevarande til Sällskape
insändt, Kronobonden å Hemmanet N:o 13 i
Ofihonniäki by Mårundemannen Michel Hei
rikson Pesoin och des Fabrors Söner, Jacob, Petter o
Carl Adamssöner Pesoin, som alle äro ute et ge
mensamt bo- och arattag, efter orten sed vä
byggt sit hemman, upfagit ny åker til Syra
munetand och Äng til 70 Lasslands, upför
560 alnar stengärdesgård, utwidgat sin ladu
gård, väl hushållat med Skogen, idkat Potat
och Humle plantering med framgång, samt
för öfrigt genom eget bemödande, utan vinde
vetning, förvärfwat sig en Sällsynt och ut
märkt färdighet at tillverka trädkärl
ytterin, Skåp, Likkistor, samt öppna och tä
ta swinber åtdon til lika fullkomlighet
som Handtwerkare i Städerne, så tillstyrkte Ut
skottet, at hwar och en af dessa omsyn och
dygdige Slägtlingar, Michel, Jacob, Petter och Ca
Pesoiser, må af Sällskapet hedras med ett Exem
plar af Belönings-Medaillen i Silfver, den
de hwar för sig ute om Silfverthed finge bära
i knapphålet.

v Samt alle lika väl förtjen-
te

§ 4.

Så vida, enligt Herr Probsten Cygnæi i för
regående 3 omnämnde Memorial blinde gum
lingen Johan Pöllain, med anbefalt sig det wäggun
med flag Sällskapet i skrifwelse af den 16 Sistl. ti
til tillbudit honom såsom belöning för den flit ha
användt wid examogens barns undervisning, och
i dess ställe önskat sig en Bibel, den han med til
hjelp af en Anagnost kan handtera så väl som en
seende, och Herr Probsten åtwar åtagit sig at an
gwara för Köpeskillingen därtil, så tillstyrkte Ut
skottet at Sällskapet åt denna af Pöllain
sielf wälda belöning måtte låna sit namn.

Justerad den 2 November 1801.

Alfving

Den 3. Nov. 1800
Oe. U.

År 1800. den 3 November.
Sammanträdde Kongl. Finska Hushållnings-Sällskapets Oeconomie-Utskott. Närvarande Herr Professoren och Riddaren Calonius, Herr Capitaine Baër, Herr Assessor Björnberg, Herr Hof-Rätts Secreteraren Tihleman, Herr Academie-Secreteraren Alanus, Herr Rådmannen Mellenbergh och Herr Fabrikören Stadigh.

Sällskapets Skattmästare Herr Kammar-Rådet Winter var jämväl närvarande.

§ 1.

Vid Sällskapets allmänna Sammanträde den 1 i denne månad, hade af dess Utskott nyvalde Ledamöter icke så många tillstädes varit, som Stadgarnes 18 § fordrar, i anseende hvartill Sällskapet förordnat, at Utskottet i dag borde sammanträda; och som detta nu skett, anställdes med sådana sedan val till Ordförande för Utskottet, hvarvid val med fleste rösterne utföll på Herr Professoren och Riddaren Calonius.

§ 2.

Uti en til Sällskapet insänd Pro Memoria hade Enke Fru Assessorskan Ehleman anhållit

1:o at Sällskapet genom annonce i Tidningarne ville underrätta Allmänheten därom, att Fru Assessorskan icke äger någon befall-

ning med de rättegångar, Landtmätare för-
rättningar, förkbaringars afgifvande och
utbetalningar m. m. som egentligen tilhö-
ra Hattanpää Egendoms omera och skötsel
m. m. utaw at vederbörande med sådana
ärenden äga vända sig til Sällskapets an-
tagne fullmägtig;

2:o at Sällskapet måtte åtaga sig erläg-
gandet af den förmögenhets afgift, som
blir Egendomen ålagd, och hvars utgöran-
de Sin Excellence förmenar sig för sin dis-
position icke behöfva deltaga til stor
Summa än som för hundrade af hela af-
giften; och

3:o at njuta ersättning för gjorde ut-
betalningar, som enligt tilförda ingifvens
Räkning, bestiga sig til 117 Rdr. 39 fl. 7½ r.

Hvad den första punkten angick, så
fann Utskottet Sin Excellence Hr Assessorskans begäran
kunna bifallas, och tillstyrkte därföre, at
en Kungörelse må införas i Tidningarne,
med tilkännagifvande, at Herr Vice Härads-
höfdingen Swinhufvud bevakar Sä efter fall
nagt bevakar Sällskapets affairer i orten.
Men ifrån Auctionen och öfriga från egen-
domen under Sin Excellence Hr Assessorskans förvaltning
lid utgående skyldigheter, kunde hon emed-
delertid testamentets upbörd icke förkallas.

Yttrandet den andra punkten, så
anslog Utskottet af Kongl. Maj:ts Nådiga
Kungörelse den förmögenhets afgift
Sin Excellence erläggande vara lydligt, at Sin Excellence Hr Assessorskans bör förskottsvis utgöra samma
gift oafkortad, och ehuruwäl, då hon Egen-

domen afträder, erhålla refusion för
dertow tjugunde-delen.

Vidkommande slutligen den 3dje punkten, så fann Utskottet Sin Excellence Hr Assessorskans berättigad til ersättning för utbetalningarne under N:ris 2, 4, 5, 6 och 7, samt för 1799 års Ränta af Tyrkola Skeika, den Sällskapet af Herr Landtmätaren Wahlfeldt upburit med 29 Rdr. 14 fl. 1 rst.; men Landtmätarens Florins arfvode för år 1795, 7 Rdr. 24 fl. och Kårsi Hemmans Räntereste til Landtmätaren för år 1798, 15 Rdr. 5 fl. 1 rst. hvilka sednare poster under Sin Excellence Hr Assessorskans afledne Maka lifstid tilkomne och honom til betalning ålagde, kunna icke godtgöras; hvarigenom således Sin Excellence Hr Assessorskans förbrukan rättskaffeligen kommer att utgöra 95 Rdr. 10 fl. 6½ r. hvilken Sällskapet finge gälta emot de 89 Rdr. 24 fl. 11 ½ r. Sin Excellence Hr Assessorskan af Broels fordrin-gar förrut incasserat, och ersätta differ-encen med 5 Rdr. 47 fl. ½ rust.

Justeradt den 15 Novembr. 1800.

Matth. Calonius.

År 1800 den 26 Novembr. När-
varande i Oeconomie-Ut-
skottet Ordföranden Herr
Professoren och Riddaren
Calonius, Herr Capitaine
Wäer, Herr Assessoren Björk-
bom, Herr Hofrätts Secretera-
ren Tillemann, Herr Academie-
Secreteraren Klarus, Hr Prof. Med. Doctor Åkerberg, Herr Theol.
Adj. Wonsdorff, Herr Mag. Docens
Winge, och Hr. Fabrikören Stadigh.

Herr Assessoren Gadelli hade
låtit anmäla förfall af
opasslighet.
Häradshöfdingen Herr Kammer-
Rådet Winter var äfven
tillstädes.

§ 1.

Sedan genom Memorial af den 24 sistl.
Octobr. som den 15 de i denne månad blifvit
i Hållstaget förebragd, Herr Commissions-
Landtmätaren Becker uplyst, at hans hus-
moder Fru Christina Lindberg, vistats i hans
hus och matlag ifrån den 9 Octobr. 1795
til slutet af Martii år 1798, och ibland
Hållstagets papper äfven igenfunnits den
skrift, hvarigenom Herr Commissions-Land-
mätaren, vid Bouppteckningen å Hattu-
gård anmäld sin af hennes underhåll här-
varande fordran för 1½ år med 75 Rdr. hvars
richtighet Fru Assessorskan Ahlman genom
sin Skrifven Teckning erkännande för sin del
intygat; Så fann Ottestedet, at Herr Comm:
sions-Landtmätaren, som i afledne Herr
Assessoren Ahlmans Bok sinnes vara god-
gjord för ett år med femtio Rdr. så berätti-
gad til ersättning ~~för 1½ år med~~ för den öfriga tiden af
Ahlmanska medlen för 1½ år med 75 Rdr
hvarifrån likväl böra afgå de 13 Rdr. 42
sk. 5 r. han efter Boken är skyldig, och hvar
igenom hans fordran rätteligen blifver
61 Rdr. 5 skill. 7 rst.

§ 2.

Uti Memorial, af sagde dem den 15 de inne-
varande November. til Hållstaget inkom-

d. 26 Nov. 1800
Ö. U.

mit, hade Prosten och Kyrkoherden Herr
Magister Martin Tolpo anhållit at för för-
dela Församlings fattige utbekomma 1/8
Procent af de fasta Egendomar som i lif-
Tiden tillhört afledne Herr Assessoren Ahlman,
och åro inom nyssnämnde Socken belägne.
Och som af Bouppteknings-Instrumentet in-
hämtades, at de fattiges andel blifvit under
den öfriga afkorttningen afförd med 63
Rdr. 9 skill. innen Herr Vice-Häradshöfdingen
Twerdorff, nu närvarande, tillkänna gaf,
at den samma ännu icke blifvit, hvarken
utbetald, eller emellan Mesterby och Bene-
dicta Socknar, som sig borde fördelad; så öf-
verlemnade Ottestedet til Herr Vice-Härads-
höfdingen, at efter det värde, som i Conce-
ptet til ofvannämnde Bouppteknings-
Instrument, blifvit hvarje Församling lägen-
het åsatt, de fattiges Procent emellan bäg-
ge Socknarne fördela.

§ 3.

Med anledning af de skäl Herr Asses-
soren Wijkerhorn vid muntliga förhöret
i Kongl. Åbo Hofrätt den 13 de i denne Må-
nad anfört, och Protocollet för samma dag
innehåller, och då Lagmans-Rätten i
Åbo och Wijnäborgs Lagsaga, genom laga
kraft vunnen dom af den 3 Februarii in-
nevarande år afgjort, at Commissions-
Landtmätaren Herr Adolph Wilhelm Becker
den 5 November 1790 utgifne Skuldsedel på
2000 Riksdaler, som för hvilken afledne Herr
Assessoren Ahlman samma dag trädt i pro-
mie borgen, borde i Banco-mynt ändras,

kann utskottet Sällskapet icke hemma undgå, at för samma Summa likaledes i Banco-mynt återvara. Och som den fakultet Sällskapet däremot ägde vid de Herr Commissions-Landtmätarens igenom Ahlmanska Testamentet tillagde 2000 dr RQ:r Riksgälds mynt, icke vore tillräcklig at hålla Sällskapet skadeslöst, så borde icke allenast de 61 RQ. 5 Skill. Torfv. Utskottet i dag anslott böra Herr Commissions-Landtmätaren til godo komma, innehållas, utan och vid Domstolen i orten inberäkning lägga; Jemväl Herr Commissions-Landtmätaren tillhöriga Tjänstighet, hvarom Herr Vice-Häradshöfdingen Svinhufvud hemställt anmodas at draga försorg.

§ 4.

För den til Ahlmanska ärendernes bevakning föreslagne Ombudsmannen upsattes nu en Instruction, som til Sällskapets bifall och fastställelse härmedelst skulle anmälas; och hvad hans arfvode beträffade, höll Utskottet före at [illegible] vilkor vore lämpligast, hvarigenom hans egen förtjenst komme i förening med Sällskapets. Utskottet föreslog därföre Sällskapet at i det fall allt, tillägga honom sex procent af de sakra och tio af de osäkra fordringarne.

§ 5.

Förslag til Slutligen upsattes Sällskapets Stat för det nyss ingångna tjugonde året.

Justerad den 12 Dec. 1800.

Matth. Calonius

Å:o 1800 den 12 December Närvarande i Oeconomie-Utskottet der Ordförande och samtelige Ledamöter, utom Herr Assessoren Gadelli och Herr Capitaine och Riddaren Tornemmer.

Skattmästaren, Herr Hammarstedt Winter, var åfven tillstädes.

§ 1.

Til en början justerade Utskottet sitt Protocoll för den 26 i föregående Månad, och förslaget til Instruction för den blifvande Ombudsmannen, som kommer at bevaka Ahlmanska ärenderne.

§ 2.

Sedan Herr Vice-Häradshöfdingen Svinhufvud, på Utskottets anmodan, beräknat de under Kattarpåa Egendom lydande hemmans och lägenheters [illegible] så inkomster nu af uträkningen därför inlemmades, att värdet af dem som är belägne inom Pirkala Moderkyrka församling utgör 4600 Riksdaler, och af dem i Harju Capell 1300 Riks Daler; i följe hvaraf de sakliges andel, 8 procent, bestiger sig för Pirkala til 5 RQ. 24 Sk. och för Harju til 1 RQ. 40 Sk. För Messuby Bonden återstå således 56 RQ. 4 Skill.; och borde efter utskottets tanke, alla dessa afkortnings-poster af Ahlmanska medlen så för som förr betalas.

§ 7.

Uppå kallelse förekom Kongl. Academie-Boktryckaren Herr Magister Grenchell, med hvilken Utskottet den 22 förl. November. befann anmodadt at afgifva sin vilkoren för tryckningen af de Ströddе underrättelser i Rusthållningen Sällskapet instundande år ämnar utgifva.

På den grund, at Herr Magistern den 2. December. förledet år ådagalagt sig, at då Sällskapet til allmogen ville utdela små re afhandlingar, til och med 2ne ark, lät tryckа dem utan vidare erläggning åt för papperet, af hvilket löfte, då alla sådana småre skrifter hädanefter skulle komma at ingå i de nya Underrättelserne, verkan skulle komma at förminska, hade Berednings-Utskottet för modat at tryckningss-vilkoren för dessa sidst nämnde skulle kunna bebingas til drägligare pris än för andra tryckta papper.

Herr Magister Grenchell, hvarom under rättad, förklarade sin mening hvarken hafva varit eller kunnat vara at löfva Sällskapet ~~för~~ kostnadsfri tryckning til et i det hela adcerationeradt, möjligen nog betyd. ligt arktal; hans löfte lydde på 2ne ark, dem han utlofvade sig at gratis trycka, och til något mera hade han sig icke förbunden. Vid sådan beskaffenhet skulle hans förbindelse icke särdeles kunna verka på tryckningss-vilkoren för det nya arbetet, hvilket han, utan afseende på närvarande tids dyr-

medvanlig stil

het, utlofvade sig at trycka emot den Riks-daler arket för 500 de Exemplar, och 16 fl. för å hvarje hundradetal för öfvertryc-ket, hvarutom papper, som nu gälde 2 Riksdaler Riset, borde af Sällskapet särskildt ersättas.

Då Utskottet efter det af Herr Ma-gister Grenchell begärda pris afmätte förfarenhet af den Ekmanska Beredning. Ut-skottet projecterat til 6000 Svenska och 3000 Svenska exemplar, kunde Utskot-tet ej undgå at finna den summa för Sällskapets (annan hvarje) årliga utgifter betungande, och derutom vid vår allmo-gen ringa hog för läsning, emera än filosofiskt. Utskottet föreslog därföre en förminskning åtminstone af en tredjedel, så at den Svenska upplagan skulle inskränkas til 4000 och den Svenska til 2000 Exemplar; och i så-dan händelse skulle ändock tryckningss-kostnaden för fyra Svenska och lika så många Svenska ark uppgå til 106 Rdr. 32 fl. oberäknadt åtgån-gen af papper, som uträknad til 48 Rix. påförde Sällskapet en utgift af 96 Riksd. så hela kostnaden blefve 202 Riksd. 32 fl., Bokbindarens arfvo-de härunder icke inbegripit.

Justerad d. 15. Decemb. 1800.

Mathiæ Aloniensis

d. 12. Dec. 1800

O. U.

Åhr 1801 den 24 Januarii in-
funne Jig til Jammanträde i
Oeconomie-Utskottet Des Or-
förande Herr Professoren och
Riddaren Calonius, Herr Adjes-
joren Björkbom, Herr Academie-
Secreteraren Alanus, Herr Theo-
logiæ Adjunctem och Licentia-
ten Stenbordt, jamt Herr Fabri-
kören Hadigh; emot i brist af
tillräckligt antal närvarande ledamöter, hun-
de Utskottet denna gång intet
åfverläggnings-ämne företa-
ga, utan åtskildes.

Åhr 1801 den 6 Martii Närvaran-
de i Oeconomie-Utskottet Des
Ordförande och samtelige ledamö-
ter, utom Herr Assessoren Gadelli
jamt Herr Capitainen och Riddare
Trummer.

Sällskapets Skattmästare, Herr
Kammar-Rådet Winter var jem-
väl närvarande.

§ 1.

Til Utskottets uträttande hade Sällskapet
den 15 Januarii och 2 i denna månad remitterat en Pro Memoria af Herr Lagman
Wallenius med förslag til villkoren för
Hattanpää Egendoms försäljning, jamt ett
Memorial af Herr Professoren och Riddaren
Porthan angående rätta förståndet af Ab-
onnenta Testamentets första punkt, och be-
loppet af Köpe-Skillingen för Egendomen bör
erläggas.

J. 6. Martii 1801

O. U.

Jämte dessa skrifter, upläste nu åfven
sjelfva den Testamentariska författningen;
til så stor del som den med Memorialernes
innehåll ägde gemenskap.

Lika med Herr Lagmannen Wallenius, an-
såg Utskottet nödigt, at i Åbo och Björneborgs Lä-
ningarne låta införa en omständlig beskrif-
ning öfver Hattanpää Egendom med Des
Inventarier och Redskap, såsom varande til Ja-
nuarii månad
lu och at tillträda Fardagen i Martii månad
år 1802, med anmodan til dugade köpare
at inom instundande Junii månads ut-
gång hos Sällskapet göra sina anbud därå:
börande i beskrifningen äfven upgifvas,
med hvad för Basico-Skuld Egendomen
är belastad.

Sedan alla köpares anbud inkom-
mit, skulle Sällskapet förrätta, vid Jan-
uarii månadsmötet den 1 Julii, dem emellan gö-
ra sitt val; och då först vore, enligt Ät-
ta Testamentets lydelse, åt utkåra sig
Utskottets Sanka, tiden inne åt afhålla
öfver de villkor, under hvilka Herr Profesto-
ren och Riddaren Porthan begärt af så me-
delst Egendomen sig tillhandla. Ifrån-
varande Utskottet derför innan icke fann sig
vara i tillfälle at bestämma någon viss
köpeskilling. Men för sin del ville Ordfö-
randen, Herr Professoren och Riddaren Calo-
nius, til Protocollet hafva anmärkt, at Herr
Professoren anser Testamentet, i frågan hä-
rom, böra tjena til rättesnöre, och köpeskil-
lingen, med anledning af dess första punkt,
böra fastställas emellan 41666 Rdr 32 fl.
och 50000 Riksdaler, hvilka bägge Summor
Testator sjelf synes hafva antagit såsom
et minimum och maximum, [illegible]
[illegible] Sällskapet ej skulle kunna [illegible]

† så att Sällskapet kvarhen kunde sälja Egendomen under den första hum man, eller åtminstone den senare

† förskaffande i de vise Ker, att han uhrm nödig bergning af ett. Kumsh, måtte kunna af Egendomens afkast ning nyttigen nögot användas till dess förbättring.

bokhållaren

~~för fadren~~, utan at ombåda ~~Delägen~~ af Testators förordnande, och alleles åfidosätta det affseende han så tydeligen fästat på den blifvande Köparens ~~tidiga bergning och skicklighet~~.

Hvad därnäst de anförkningar angå ge, hvarigenom Kerr ~~Ju~~ Landssecreteraren Sahlberg ~~den~~ och Bokhållaren Jonas Ahlman redan för mera än ett år sedan anhållit at få inlösa Kattanjöå Egendom för det de afsedne Herr Assessoren Ahlman ägde värde, så hålt utfallet före, at de icke annorlunda egde för än på en gång med de öfrige för omnämnde Köparne ifrågakomma, och at Landssecreteraren Sahlberg samt Bokhållaren Ahlman af sin påstådde Hägde- och Förbemanna-rätt icke ägde vägat ~~t~~ i lag grundadt företräde at framför andra Köpare Egendomen sig tillägna.

Vederbörande skall igenom de vilkor Herr Lagmannen Wibelius anfört kan vid Egendomens försäljning i Sällskapets sida förbegäras, så kan utfallet, at det som i 8:de punkten af Pro-Memoriam innefattas angående skeppsredsmanning i Saxnäsfors ström, och Canalgrafning genom Kattanjöå gårds område, falle enligt författningarne af sig själf, och behöfde således icke af Sällskapet yrkas; hvaremot propositionen om en spannmåls-Magazins-inrättnings enligt 6:te och 7:de punkterne desto mindre vore anledning, som, utom det Egendomen dänge-

† och icke heller Sällskapet emmorlunda, än att

d. 6. Martii 1801.

O. U.

nom skulle falla i värde Testamentets tidpunkt icke ålade Sällskapet, ~~så älägen~~ Köparen utan, ~~den~~ endast vid infallande fyra månaders år, använda hälften af Interesset på sätt behållna Testamente-Capital till lifs-uppehälle och fädernesorens anskaffande för fattige Torpare och Hemmansbrukare, och hvilken hälft dessemellan til andra af Testator föreskrefna ändamål borde employeras.

§ 2.

Til bifall å Herr Commissions-Landtmätaren Wickers begäran, at emot inteckning i hans ägnade fasta Egendomar, och afträdelse af alla klander emot afl. Herr Assessoren Ahlmans Testamente, medgå ett lån af fyratusende Riksdaler, kunde utfallet för sin del så mycket mindre skynka, som Sällskapet för närvarande icke ägde dessa summa, och det derutom icke anses vara Sällskapet värdigt, at ~~bevilja några förmåner~~ igenomdrifvande af några förmånen åt Wicker eller någon annan, köpa sig en öfverflödig fästerhet om bestånden af ett lagligt Testamente.

§ 3.

Med anledning af Sällskapets den 2:a i denne månad gifne skrifvelse, och sedan Bokhållaren Herr Magister Ahlen i skrifvelse af den 9 sistl. Febr. tillstått Sällskapet underrättelse om priserne på tryck och papper i Stockholm, förhållanden Kongl. Academier-Boktryckaren Herr Magister Fremling, som på därom af utfallet gjord proposition utfäste sig at trycka Sällskapets tilkommande

Hushålls-underrättelser för sweriige Rike, til ~~samma pris som Herr Directeuren Carlbohm i Carlsholm, eller 19 Rikesdaler arket för 6000 Exemplar~~ som Rikesdaler arket för 1000 Exemplar, och 1½ Sk. 4 r. för hwarje 1000 Exemplar öfwerstygte, som å 6000:tal Exemplar skulle göra 5 Rd. 4 r. mindre än Herr Directeuren Carlbohm, enligt Nota af den 20 sistl. Januarii förderat.

Sedan Herr Magistren afträdt, utrådde Utskottet, efter detta nu mera moderade pris, å nya (se Prot. för d. 12 Dec. 3 §) Kostnaden för en uplaga af 4000 Finska och 2000 Swenska Exemplar, för Fyra Finska och lika så många Swenska ark til 84 Rdr. 21 Sk. 4 r. och för papperet til 96 Rdr., som inalles utgjorde en Summa af 180 Rdr. 21 Sk. 4 runstycken.

Men utom denna inga lunda obetydliga kostnad fann Utskottet ännu en annan utgift böra komma i beräkning. Wid detta Utskottet hade den 8 Novembr. sistl. år föreslagit, at Exemplaren, innan de utdelas, böra inbäftas i starkt papper; och för en sådan häftning förfrågades af de Bokbindare, som härom blifwit tillfrågade, när Exemplaren tillika skåras, i det ringaste 1½ Skilling Styket. På 6000 Exemplar skulle detta utgöra en Summa af 18¾ Rdr. 16 Sk. Som sammanlagd med kostnaden för tryck och papper utgjorde en total-utgift af 367 Rdr. 37 Sk. 4 r.

At denna utgift, hwilken Sällskapet, då det log sitt beslut om Hushålls-underrättelsernes utgifwande, förmodligen icke föreställt sig kunna blifwa så dryg, för den Casa skull-

de blifwa alt för mycket betungande, kunde icke umbära Utskottets uppmärksamhet; och Utskottet anser därföre nödigt, at til Sällskapet hemställa, om icke uplagorne skulle kunna än ytterligare må kunna inskränkas, och Skrifterne utdelas utan omslag, blott med vanlig häftning.

Justerades den 16 Martii 1801.

P. Wallenius.

Den 4 Maji 1801 Närwarande i Oeconomie-Utskottet Herr Assessoren Pontell, Herr Lagmannen Wibelius, Herr Hofrätts-Notarien Staartman, Herr Grosshandlaren Rosendahl, Herr Majoren Baron Wrangel, Herr Rådmannen Sahlén, Herr Apothekaren Ahrman, och Herr Öfwer-Inspectoren Dahlbeck.

§ 1.

Emedan för brist på närwarande Ledamöter af detta Utskott wid Sällskapets allmänna sammankomst den 1 i denne månad, wal til Ordförande icke dågenast kunnat anställas, så hade ~~den~~ Terminen därtil til i dag blifwit utsatt; och befanns wid wal-sedlarnes öpnande, at Herr Lagmannen Wibelius undfått de flesta rösternes kallelse.

§ 2.

Sedan Sällskapet beslutit, at med en Jetton förwara minnet af sin fyrhundrade-

ledamot framl. Herr Assessoren Ahlman, så hade Sällskapet den 18 innevarande infordrat Utskottets utlåtande öfver en upkommen fråga, huruvida Kostnaden för gamma Jetton borde tagas af Sällskapets enskilda fond, eller af Ahlmanska Testamentets medel? Och emedan Utskottet ledamöter anfåge dessa sednare icke borde dragas ifrån till ratta och bestående ändamål, och det icke heller vore i sin ordning at låta någon betala den heder man visar honom, så antog Utskottet för afgjordt, at Kostnaden så väl för Jettonen, som för Portraiterne, det målade och det ritade, borde utgå af Sällskapets enskilda Casa.

§ 4.

Ordföranden Herr Lagmannen Wibelius emottog det Granskings-Memorial, hvarigenom Sällskapet icke Ungefärligen blifvit hallad, at den 4 instundande Julii vid ordinarie Sings-Rätt i Kaugasala och Messpby Socknar höras i den frist Herr Land-Secreteraren Dahlberg gjort anhängig emot Enkefru Assessorskan Ahlman, omyphäfvande af den afledne Mans Testamente i den del det henne rörer m. m. och lofvade at i Sällskapets namn däremot uppsätta en förklaring.

Justerad den 21 Maji 1801.

Wibelius.

D. 21. May 1801.
Nr. 11.

Den 21 Maji 1801 Sårvarande i Oeconomie-Utskottet Ordföranden Herr Lagmannen Wibelius, och Ledamöterne Herr Assessoren Pomoell, Herr Secreteraren Ahlman, Herr Öfver-Inspecteuren Dahlbeck, Herr Rådmannen Backlén, Herr Vice-Advocat-Fiscalen Borgström, Herr Magister docens Hinge, Herr Apothekaren Åkerman, Herr Grosshandlaren Rosendahl och Herr Fabrikören Richter

§ 1.

Protocollet för den 4 i denne månad upläses och justeras.

§ 2.

Til följe af kungörelsen i N:r 77 af Åbo Tidning, hade til erhållande af 400 Rdr Lån ur Sällskapets Casa, skriftligen anmält sig: 1:o Victualie-Handlanden Carl Johan Hjöstedt, förseedd med des Fadrs Handelsmannen Johan Hjöstedts proprie borgen, hvarutom han sjelf tillbudit Sällskapet inteckning uti sin här i Hadeu belägne gård; 2:o Källarmästaren J. R. Seipell, som lofvat andra intechningen uti sin gård, den där förut skall vara intechnad för 666 Rdr Banco; och

3:o Herr Lieutenanten J. von Schantz, som för lånet ställt Herr Öfverste-Lieu-

tenanten och Riddaren Gust. von Knorring samt Herr Majoren och Riddaren Brusin i proprie Borgen.

Vid öfvervägande af alla dessa ansökningar, fann Utskottet sig böra tillstyrka Sällskapet at lemna Länet åt Herr C.J. Björkell, med förbehåll, at på vida des egen gård icke är brandförsäkrad, han förnär sin far at taga Länet i sitt namn och berörde Sällskapet inteckning i sin brandförsäkrade fasta Egendom, sedan han likaväl förut inskaffat vederbörligt bevis däröfver, at den samma för tiden icke är ograverad. Och borde således Herr Björkell tillfrågas, huruvida han kan vara benägen at i dessa vilkor ingå, hvarigenom Utskottet i synnerhet velat undvika den dubbla omgången af både inteckning och borgen för ett och samma lån.

§ 3.

Angående Kongl. Academie-Boktryckaren Herr Mag. Frenckells Memorial af den 15 i denne månad, och vilkoren för tryckningen af Sällskapets Handlingar, uppdrog Utskottet åt sin Ordförande Herr Lagmannen Wibelius, som sig därtil villig förklarade, at med Herr Magistern närmare aftala och negotiera.

§ 4.

Å anledning af åtskillige utaf Sällskapets Subuddman Herr Auditeuren Bonsdorffs gjorde förfrågningar, meddelade Utskottet Herr Auditeuren sina tankar och råd i

flere punkter, som rörde inkräfjandet af ägare Ahlenianska Skrobhusets fordringar.

Åbo den 1 Junii 1801.

Åbo Utskott:

Den 1 Junii 1801 närvarande; Oeconomie-Utskottet der Ordförande och samtelige Ledamöter, utom Herr Hofrätts-Secreteraren Ahlenian, Herr Vice-Advocat Fiscalen Borgström, Herr Landskamereraren Jung och Herr Grofthandlaren Rosendahl.

§ 1.

Protocollet för den 31 i föregående månad justerades; och emedan Herr Björkell den yngre, som vant utrest på Landet, sedermera icke kunnat tillfrågas i den ämnen, icke kunnat förvaltet innehåller, tillbörligt samma Protocoll innehållet, på sked anmälan, at han numera till staden återkommit, både han sjelf och der jämte genom Sällskapets Vaktmästare underrättades om Utskottets nästa sammanträde; som vid Utskottets nästa sammanträde, skulle underrätta der Ledamöter, som kunde lofvade underrätta der Ledamöter, om och huruvida någon jämkande afstal med dessa Herrar kunnat träffas, som Utskottet tack önskat.

§ 2.

Utskottets Ordförande Herr Lagmannen Wibelius tillkännagaf sig enligt Utskottets anmodan hafva vidtalt Kongl. Academie-Boktryckaren Herr Magister Frenckell

om vilkoren för tryckningen af Sällskapets Handlingar; och at Herr Magistern uttäckt sig at hjelp bekosta alla utgifterne, och derutom til Sällskapet afleinna 50 Exemplar af första Tomen, i händelse Sällskapet inskränker Manuskriptets antal til 300 eller högst 400; och skulle detta aftal vid Sällskapets ytterligare sammanträde til bifall anmälas.

§ 3.

Secreteraren tillkännagaf, at Borgmästaren i Björneborg Herr Carl Mörtengren ingifvit Memorial af den 24 sistl. Maji anmälandes sig til erhållande af Innehavarade Riksdalers Lån emot på det sätt, at han första uti stunge de 400 Rdr som nu ligga färdige til utlåning, och återstoden framdeles då dessa blifvit tilgångne; samt däremot förbinder Sällskapet ansvarighet för försäkrade gård; men emedan Utskottet icke hände, huruvida den samma förrut vore graverad eller icke, och Utskottet derutom ansåg under vissa, annars icke anmärkningsvärda villkor, beslutit at recommendera Herr Carl Joh. Björkstedt til omgående af det i fråga varande Lånet, så framt Utskottet däruti nu icke göra någon ändring.

Justeradt den 15 Junii 1801.

Ed. Bonnell.

Den 15 Junii 1801 Närvarande i Oeconomie Utskottet Herrar Ledamöter, utom Ordföranden Herr Lagmannen, och Riddaren Wibelius, Herr Landshöfdingen Jung, och Herr Hofrätts Secreteraren Fahlman.

Den 15 Junii 1801.

§ 1.

Då vida Ordföranden Herr Lagmannen, och Riddaren Wibelius af en angelägen orsak nu var hindrade at sig infinna, så valde Ledamöterne förenämnde till Ordförande för dagen, Herr Assessoren Bonnell.

§ 2.

Sällskapets Secreterare tillkännagaf, at Handelsmannen Herr Johan Björkstedt, som den 2 i denne månad blifvit tillfrågad, huruvida han ville ingå i Utskottets förslag, at taga det lån der som ingått i fått eget namn, och däremot förbinda Sällskapet ansvarighet i sin egenskap af brandförsäkrade gård, hvilket icke lemnat fullt samtycke; men som icke desto mindre ville fortfara med den propria borgen för 400 Rdr han sig förrut inlåtit. Och emedan Utskottet, som hade anledning at förmoda, det Herr Carl Johan Björkstedt med sin nu ingångna äktenskapet ingått at practicera antenuptiale, anser nödvändigt, at han åtager sig nytt namn under Reversen,

och gemensamt med sin man bevilja Sällskapet inteckning och pantträtt i deras ägande gård, samt att de förbinda sig till Sällskapets återbetalning efter 2 månaders uppsägning, med hvilka villkor Sällskapets säkerhet anses vara förvarad; så tillbyrhte Styrelsen, att Sällskapet må emot alla dessa förbehåll lemna det begärde 700 Rdr Specie lån till Herr Carl Johan Sjöstedt.

§ 3.

Med anledning af Sällskapets den 1 i denne månad gifne Recepis, föreföll sig Styrelsen, att yttra sig om behofvet af rum för Sällskapet näkmast ifrån nästkommande Michaëli; och emedan de rum Sällskapet nu för tiden inne har äro belägne i en enda afsides trakt af staden, och derutom icke så till förevarande af Sällskapets sammankomster nog synnerligen och tjenliga; så tillstyrkte Styrelsen, att Sällskapet; Herr Grosshandlaren Johns hus vid Torget må hyra hela östra våningen och vinden, med Stallrum, Vedlider, och dagsrum för en fordrad årlig summa af ethundrade Riksdaler, såsom Herr Grosshandlaren, nu närvarande förklarade, att en Kammare i Trädbyggningen emot en försvarlig tillökning, för Gästa skulle få nyttjas, i händelse den som hyr samma trädbyggning, icke behöfves der.

* eller för elduråda nog säkre

§ 4.

Sällskapets Ombudsman Herr Studiosus Laurin Tronsdorff förfrågade sig hos Styrelsen angående några til des befattning hörande mål, som här skulle anteckna.

Justerad den 15 Junii 1801.

E. Pomell.

Den 29 Junii 1801 Närvarande i Oeconomie-Styrelsen den Ordförande Herr Lagmannen och Riddaren Wibelius, Herr Assessoren Pomell, Herr Öfver-Inspectoren Dahlbeck, Herr Vice-Advocat-Fiscalen Borgström, Herr Rådmannen Sahlén, Herr Hofapotheks-Doctoren Winge och Herr Apothekaren Åkerman.

§ 1.

Uti Memorial af den 15 i denne månad, det Sällskapet samma dag tillförsikt, hade Herr Professoren Doctor Pipping och Herr Assessoren Björkbom anmodat Sällskapet, att under förvaltningen emottaga de 5560 Rdr. Rikso. Sedar afliden Herr Professoren Wilmark i sitt testamente anordnat att til hushållningens upbjudande i Finland, uti mindre summor utlånas til allmogen emot 3 procents årligt interesse. Och emedan enligt Exekutorernes uppgift, såsom Testator, som gjort sin författning på en tid då Sällskapet ännu icke existerade, för dem tydeligen klart gifvit tillstånd, att hans medel sin afdöd hustru i fall Sällskapet åtoge sig att förvalta och framdeles de capital, hans disposition i denna syftade på hushållningens befordran, och Sällskapet, som

och ändamålets

arbetar åt samma mål, icke borde afsäga sig en möda, hvaraf förtjensten skulle vänta båtnad, flere andre considerationer at förtiga, så tillstyrkte Utskottet at Sällskapet måtte antaga Executorernes anbud; och öfverlemnade i öfrigt til Sällskapets egen pröfning, huruvida det må vara nödvändigt, at Testamentet, ytterligare än hvad af Executorerne redan skett, för Sällskapets del bevakas.

§ 2.

Med anledning af Sällskapets beslut i denne månad gifven Remiss, föreslog sig Utskottet til granskning det af Sällskapets Ombudsman Herr Auditeuren Bonsdorff vid Rest-räkenskapen å Hattenpåd den 30 sistl. Martii med Equedonnera restlyftsförrättade underdånigste upprättade Instrument; och förenade sig på anförde skäl med Herr Auditeuren och öfrige til bifrågd närvarande, at tillstyrka afskrifning å fordringsposterne N:r 1, 3, 4, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 30, 33, 34, 35, 36, 38, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56. Däremot fanns N:r 37 beropå liquid, N:r 27 böra betala 6 Rdr. 40 sk., N:r 57 förpanten Henrik Thelins pantsatte 2ne silfverringar böra försälja, til gäldande af hans skuld 1 Rdr. 16 sk. N:r 2, 5, 6, 9, 10, 11, 15, 20, 24, 28, 29, 31, 39, 44 borde indrifvas, samt N:r 7, 8, 13, 17 och 46 redan hafva betalt sine skulder den förstnämnde til Hrr Assessorskan Ahlman d. 25 Nov. 1799 3 Rdr. 16 sk. den Hrr Assessoren således borde ersätta Sällskapet.

§ 3.

Herr Auditeuren Bonsdorff anmälde, at han i sagostallen föranstaltat at borgen för Sällskapets vederlag stäldes för lysningen af de samma förenings-poster kommunar bevillningsgäldande kan Sällskapet tilkomma, i fall at besvär emot den utlåtne i Kongl. Hofrätten skulle anföras; emot hvilken Herr Auditeurens bemälda åtgärd Utskottet förklarade honom en tillit erkänsla.

§ 4.

Oeconomie Utskottet ville slutligen hafva Sällskapet påminnt om nödvändigheten, at i anledning af Kongl. förordningen af d. 15 Junii 1800 låta effekte i Ahlmanska Gäldenärne tillhörande några skuldposter, som kunna finnas som äro äldre än 10 år, och följaktligen behöfva antingen förnyas eller utslokas.

Justerad den 1 Julii 1801.

Ydelius

* samt i anseende til den kunna utfästes som innevarande år vänd,

O och N:r 56 förenämde förpanten Carls pantsatte silkesklädd böra försäljas til gäldande af hans skuld 40 sk.

D. 27 Julii 1801

§ 11.

Den 27 Julii 1801 Närvarande i Oeconomie Utskottet, Ordföranden Herr Lagmannen, Vice Landshöfdingen och Riddaren Wibelius, Herr Hofrätts Secreteraren Fahlman, Herr Öfver-Inspectoren Dahlberg, Herr Rådmannen Sahlén, Herr Magister Docenten Hinge, Herr Apothekaren Ahlman, Herr Grofshandlaren Rosenstahl och Herr Fabrikören Richter.

Uti Memorial af den 30 sistl. Junii hade Sällskapets Ombudsman Herr Auditeuren Bonsdorff til Sällskapets pröfning öfverlemnat, huru med liquiden öfver barnen afsatt framl. Herr Häradshöfdingen Nils Christian Gadds stertbhus borde förfaras, i anseende därtil at en af pupillerne Jacob Adrian Gadd är stadd på utrikes förreser; i hvilken fråga Sällskapet infordrat detta Utskotts utlåtande: Och emedan allmänna lagen i XV Cap. 5 § Å. Vbl. stadgar, at arfvet i jämlika händelse må utlemnas til fjärmare arfvinge emot full borgen, så tillstyrkte Utskottet ock i denne sak på like sätt enär förfaras, och Herr Auditeuren Bonsdorff därom til sin efterrättelse förständigas; varom til sin underrättelse förständigas Sällskapet, i fall ingen slägtinge tjenare, som ville Jacob Adrian Gadds inne, tjenare, som ville Jacob Adrian Gadds inne, tjenare, som ville Jacob Adrian Gadds inne,

Den 11 October 1801 Härvarande i Personnelle Utskottets Ordförande och Ledamöter, utaun Herr Lands Kamereraren Jung. — Sällskapets Mattmästare och Expeditionsman voro äfven tillstädes.

Sedan igenom en af Herr Commissions-Landtmätaren Adolph Wilhelm Becker den 29 sistl. September. utfärdad, och af Sällskapet den 8 i denne månad antagen protokoll, den handel, som vid Auctionen den 4 nästförekomne Augusti emellan ingången om Hattanpää Egendom med des underliggande Lägenheter, ~~en mera~~ Jedermera blifvit upphäfven, och Sällskapet vid des samma ankomst den 8 denne, accepterat Herr Lars Gustaf Lefrén gjorde skriftelige anbud, at för Femtiosyra tusen de Riksdaler ~~Riksgäldsmynt~~ hälften Banco och hälften Riksgäldsmynt, tillösa sig samma Egendom; så hade Sällskapet samma dag öfverlemnat åt detta Utskott, at med Köparen så jämka och reglera de öfriga wilkoren och betingen, at Testamentets förbehåll och Sällskapets interesse måtte därvid blifva vederbörligen iakttagna; hvarefter Utskottet borde anmäla resultaten däraf för Sällskapets pröfning och fastställelse.

Med Herr Lars Gustaf Lefrén, som nu äfven tillstädes kommit, aftalade förenämnde Utskottet om köpe- och betalnings-wilkoren samt öfriga för nödige ansedde förbehåll, på hvilka nedanföljande Projekt till Köpecontract utwisar, ~~et Utskottet bör föra~~ som efter föregången pröfning af Sällskapet, borde enligt Utskottets tanka medelas Köparen underskrifvet, så fort han erlagt halfva köpeskillingen.

Projekt

Projekt till Köpe-Contract

d. 14 Oct. 1801.
O. U.

Note. Måtte det ej äfven vara nödigt, at uttryckligen förbehålla sig, det samma skyldigheter, rörande Spannmåls Magazinet, m. m., som Hattanpää lefven sig i skiftet, nödvändigt äfven måste gälla om ~~Hattanpää~~ Qwidkan i framtiden blifvande innehafvare af Hattanpää som hälsst. Skulle äfven det kunna behöfvas, at omgenommen genom Köpet skulle förbinda Herr Lefrén eller dess laglige efterkommande, det ta köp ej må anses gällande, förr än Sällskapet, genom pliktens med Hattanpää enige hafvanden, är i behörig måndade, dessamma fastställt. Det torde också kunna ej vara alldeles öfverflödigt, om genom Herr Lefrén offentligen förvores ~~förbehåll~~ at med Sällskapet afhandlade och gjorde förbehåll gränsade den då likväl hans skyldigheter ej finge ökas eller förvärras hvad hans förmånsrätt angår.

† skyldigheter offentligen

Sedan Commissions Landtmätaren Adolph Wilhelm Becker ifrån Kimmat sylea det Köp af Hattanpää Egendomen hvarföre han, såsom högsta budet stadfäst vid auctionen den 4: augusti sednstlidne genom Notarius bekräftelse, till Sällskapet, afsagdt sig ~~bemälde~~ nekat att stå de vid Köpet, så har Kongl. Swea Hofrätt Sällskapet samt Sällskapets ordförande Landtmätaren Herr Lars Gustaf Lefrén gjordt följande Köpare och Hattanpää Egendomen, samt derstädes med Herr Lefrén, samt Sällskapets ordförande och Utskottet Dess förordnade Swea Hofrätts Notarius af dess vägnar Herr Lefrén, samt Dess Kanslist Jon Adam Bomba Johanna Soppra Lefrén auker, jämte följande Köpe vilkor af varandra godkändt:

1:o

Köpeskillingen jag Herr Gustaf Lefrén i enlighet ~~att~~ 5400 Rdr för Hattanpää Egendomen, sådan den vid sednaste Höstsyningen ake, samt dertill tillhörande Kongl. Fastighet, den behållning Sällskapet besitter af samma tertid, beg med sol tiden i sjelfva verket befinnes, till Herr Landtmätaren och Ridd. af Kongl. Nordstjernan, tillika med Stadgården i Stockholm, hvarom Köpet ingånget emot Sällskapet är afslutadt, utanför det ej Sällskapet anser Herrarne vilja hålla köpet tillbakagå, eller Stadgården Sällskapet återgå, eller Sällskapet tillåta ~~Sällskapet~~ ~~Sällskapet~~ förfara af den betingade Köpeskillingen afbetalas, ~~penningar~~ hundrade Riksdaler Riksgäld sedlar, såsom erfordrades ~~förfallen~~ ~~förfallen~~

ψ i hvilket sednare fall

2:o

Tillträdet till Egendomen ~~ske~~ bör vid sagde tertin i December månad, då Köpesumman de åtr 1802. med 6 procentare Kreatur och Redskap, enligt ~~ansvarare~~ ansvarare på

d. 14. Oct 1801
C. U.

alexandra Tvistigarne av nedgiven
Säljaskapet på weka Skyldigt, at efter
utlatelsemedlen ordom erhålla, de Inven
tarii förfaldas med påföreningar, som
vid tillträdet Kunna saknas, och av
tagande ett 30-år gammalt Svagt Krumb Kod kreatur.

*Som för detta dödt.

Halfva Kopeskillingar 27000 Rdr bet
alas 3 likvidade Sedlar av deras mynt
Sorter lydande Rikens ingenom
Judt Kommerskollegium de Skrivna dag, Som
åtes foden innom dess förfall Juni
åhr 1802. med Sex procents Ränta där
ifrån tillträdet i Martii enämnd
Tid Första betalningstid. Andra
hälften af Kopeskillingen, eller
27000 Rdr är Kaarna Specier, av Se
Sorter den i Egendomen intekomande
Kaaroskörden emot Kvitto vid tia
tradesdagen, bestående derifrån efter
gen, de betalningen Svarar, köpa
ren bifores, så de Kaarna Stycken Som
Kunde anföras, Konkurrens åtes stoden
i Banco Specie, emot Svarande Kop
penar efter obetalad Kopeskilling i Egend
ren at inneslå

Kopparens förskrivning och Lagfa

med lyd åtföljande påträttigher

och Kreaturen, så länge Köpeskillingen eller Sam
ma del derifrån Kvarstår, det åsker och åstun
dar, utan att Säljaskapet äger Rättighet
Kreaturen tillbakaköpa, derest icke
Köparen Rdr utöfver ränta betalar
vid tid, skulder blev vid obetald,
utan Säljaskapet begiffrande. Så
dan återstående Kopeskillingen be
talas Kontant i gängse Myntsort, efter
Specie rade, Som för tiden gängse blifv
ver, Sol 11. med rad och dess förfall
vid 1803. och Sedan åhrligen Samma
tid ett Kaaren emot, så länge Kapitalet
är inneståendes. Vill Köparen, eller
den Som Säljaren inskrifver göra af
betalning i Kopeskillingen
Banco, Specie, tillåtes Säljaskapet så
dant med vilkor at betalningen Kvitte
ras med så Kaar Säljaren åbetalas, och at
Sammanen ibetalas afbetalning av at
skvad Kvitto ingives, Sol Säljaren vägra
att på Sammanen afskrifven betal
ningen ej får göras i annat myntet

Jag av Specie ester Riksdalern mån
gyldige Kvartet Vände i Silfver

Köpeskillingen åligger Köparen, emlikvidatigt upp
Skattning Solen Säljaskapet belöper, Skat
tas Kaaren Säljaren Skyldighet Säljas
pet. Stämplade papperen afgif
ten tie Köpe Kontrakten belangande
betalas Köparen, Svarandet Säljas
pet med Samtliga Lagliga Solar, Skuld
Jordeboken på den återstående Köpe
Skillingen, med Kreaturen Kontant
tenbetalning derför, och Kvitto
vare Köparen afgiften betalt, af Köpa
ren och Säljaren bekräftigt Solen
vidgen; Kvitto af Säljaren Köpeskil
ling Samma dag Sedan Köpeskillingen
Jeden tie Elvaba Julmånad Skuld
de Elvaba Köpare 5. Pct.

5:o

Till Säljaskapet och Undertecknad i den Säljaskapet
genom Testamente Solförordnande äkta de plig
ter, at i Sina respektive åhr bäst förvalta
de fattigaste af Egendomen med under
hafvande uti Sad, Korn och Brödsä
de, åtager Sig Carl Gustaf Leijonhu
vud, att i Sedvanlig Ordentlig tid
det inmäta och årligen Ostandigt
understöda, Sin Spannmål Kreaturen
af Svälgande de Kaar, Som
de behöfvande Skola så Sammanhang
med ett Hähnk emot tre Kappon Vast
på Skatten, och Sin verkställighe
ten häraf in. tio under Kreaturen Skatte
ringande Säljaskapets tillsyn.

6:o

Förbinder Sig Carl Gustaf Leijon
huvud, att uti Egendomen ett dess Säljas
Sädens Kornsort fyllest i Samt Skuld
vidgen, Som Skrivas tillsvidare
ordna Säljaskapet Samtliga egor, Samt
Kapellstaterne, Spar, med alla tillhö
rande anläggningar, tie, Säljaska
pet inberätta i Sammanhang Säljaskapet
Solkrävas tillsvidare ordna alla de

d. 14. Oct. 1801.
Oe. U.

§ 2.

Efter Herr Landssecreterarens och Kronofiskalinnegrannen G. W. Sahlbergs hos Konungen gjorde anhållning om understöd hos Sällskapet för de 1666 Rdr 72 Skill. som i öfre punkten af Allmänniska Testamentet blifvit Herr Landssecreterarens som tillagde, och som Herr Landssecreteraren anhet sig beredvilligad att utgå, til hälften i Banco, och til hälften i Riksgäldssedlar, hade detsamma blifvit anmodad att upsätta en förklaring, som vederbörligen skulle förevisas vid förklaring Sällskapet i morgon föredragas.

§ 3.

Til bifall å Herr Lieutenanten Baronen Adolph Rajalins anhållning uti Memorial af den 24 sistl. September, att emot ränta och inteckningssäkerhet uti Wöhle Skatte Lusthåll jämte Sunila och Maitila därunder lydande Skatte Hemman Jämte Wöhle utbygdsskatt, erhålla et penningelån af 2000 Rdr, hvarde Skatter så mycket mindre Styrka, som nämnde fastigheter, förrut för Kongl. Majts och Kronans räkning med sequester belagde, blifvit den 5 i denne månad å Landshamn lagligen försålde, och säkerheten för lånets återbetalning därigenom förminskad.

§ 4.

Sällskapet hade, uti skrifvelse af d. 15 sistl. Junii til Herr Assessoren Ahlman, tillagt hennes fulla erhållning för de 117 Riksd. 49 Skill. 7½ r. som han, enligt räkning af den 15 October nästl. år afgifvit i Protocolls-Lasen, Ägodelnings Rätts- och Landtmätare-arfvoden m. m. för de Hattunpåa Egendomar underlydande hemman och lägenheter, med förbehåll, att Herr Assessoren til utbetalningarnes behörighet skulle insända de i räkningen återtagne quittenserne; och emedan Herr Assessoren, til

---

NB. i denna punct torde wara nödigt att nämnas de summa skiljemän skulle hafwa. C. 13. Kunde den ej mötas åtaga sig at å nya förslag anställande och debiterande af 6:a påhostad. ex. 50. Rdr uti mätningsarfvoden; då det som det är wår skyldighet, darmed är nu lagda handen till lass.

+ eller någon mindre summa

8:o

De uti 10. punkten af Skrifvelsen anförde skäl, hvarföre Sällskapet ansett sig icke kunna afstyrka den 2. Julii 1798. uppsagde Arrende-Contracten emellan Sällskapet och Kronofogden Grubbe, äro af den beskaffenhet, att de icke lemna Sällskapet anledning, att nu ändra det beslut, som i detta ämne blifvit fattadt; hvarföre Sällskapet ock förklarar, att det vid sagde Contract förbinder sig att hålla fast, och det så mycket mera, som Sällskapet, genom Contractens uppsägande, skulle förlora den årliga afgift, som Kronofogden för Arrendet erlägger.

7:o

Vid Inskränkningen af den landsomfattning, som i ordningen för Sällskapet är stadgad, har Sällskapet ansett sig böra, i anseende till Sällskapets ändamål, och Gustaf Adolfs Hamns belägenhet, för Sällskapet vara af vigt, att Gustaf Adolfs Hamn, som är Sällskapets Hufvudort, icke undandrages Sällskapets omedelbara uppsigt och förvaltning; hvarföre Sällskapet ock förklarar, att det icke kan afstyrka det förslag, som i detta afseende blifvit af Kongl. Maj:t och Kronan gjordt.

8:o

Sällskapet förklarar, att det icke har något att anmärka emot det förslag, som i detta afseende blifvit af Kongl. Maj:t och Kronan gjordt.

9:o

Sällskapet förklarar, att det icke har något att anmärka emot det förslag, som i detta afseende blifvit af Kongl. Maj:t och Kronan gjordt.

10:o

Skulle afsöndrade och afsmultronade Hemman för kundfattig Tillvext til Egendomen, under 2. punkten, [illegible] Gud vilja förunna Sällskapet att i tillbörlig tid [illegible] de 1800. Rdr, som [illegible] att återbetala [illegible]

+ nästa wåhr

+ öhar med

af den

+ årligen

‡ sju tolfgoda årligen räntande å 6 procent

‡ enligt

Ø beräknad ifrån medförande 1802 til den tid, då

fullgörande häraf, uti bref af den 24 Julii in-
stundt samma qvittenser, och Utskottet vid den
ifrån samma anledning till någon påminnelse, så
vidt Utskottet intet hinder möta bör ersätt-
ningen af Sin Majestäts förstnämnde.

Men uti samma förmälande, hade
Sine Majestät åtven anmält några nya
utbetalningar, nämligen:

1:o Protocoller, löser och tidningar
Rdr. 1. 4. —
skrifpapper — — —

2:o Ägodelnings Rättens: assessorer den
27 och 28 November 1800 — — 2. 40. 11.

3:o Sagd: Rätts assessorer den 20
och 21 Januarii innevarande år — 3. 16 —

4:o Landtmätare assessorer för vat-
ten och Jutila hemmman — — 60. 42. 8.

Summa Rdr. 68. 7. 7.

och bestyrkte den alla, utom den första, som
grundade sig på anteckningen å ett litet
skapet förrad insänd Protocoll, med nedertec-
kne qvittenser; i anseende hvarmed Utskottet
tillstyrkte, at Sine Majestät återvara för der-
ja utbetalningar ersättning,
så framt förnämde, utan de 92 Rdr. 49
Skk. 7 r. kon förnit uppbuirit, återvagar, blifver
innan 94 Rdr. 7 Skk. 11 ½ rtkr.

§. 5.

Sällskapets Ombudsman Herr Auditeuren Bonsdorff
uptog de Kommingens befallningshafvandes i detta län
utlåtande af den 25 Julii förstl. hvarigenom den del af Ahl-
manska Herrskapets fordran hos Herr Majoren och Rid-
daren Leh, som grundar sig på Herr Assessoren Ahl-
mans skuldebref, och uppgår till 115 Rdr. 21 Skk. 4 rtkr. blif-
vit såsom bestridd till laga domstol förvisad; i anseende
hvartill Herr Auditeuren begärde at Utskottet måtte yt-
ra sig, huruvida Utskottet anser frågan därom förtjena
at fullföljas eller icke? Då emedan den tvistiga 111 Rdr. 5 Skk.
4 r. summan [illegible] sig på blott på Herr Assessoren Ahlmans
bok, men Reversen å samma summa Jahrnades, hvaremot
ow Mad:sel till lika belopp samma vara utgifven af Herr
Capitainen von Knorring, och endligt Herr Majoren icke före-
gifvande samtlidit emot den förra utlåtit: så tillstyrkte Utsk
ottet at nämnde 111 Rdr. 5 Skk. 4 rtkr. må [illegible], såsom

* Bland annat

öfverlöpt afskrifvas, och Ombudsmannen endast föreläggas differencen emellan dem och de 115 Rdr. 21 Skk. 4 r. hvarupp Räkningen sig slutar, utgörande samma differences 4 Rdr. 16 Skill. Justerade d. 15 Oct. 1801.

1:o redogjorde [illegible]